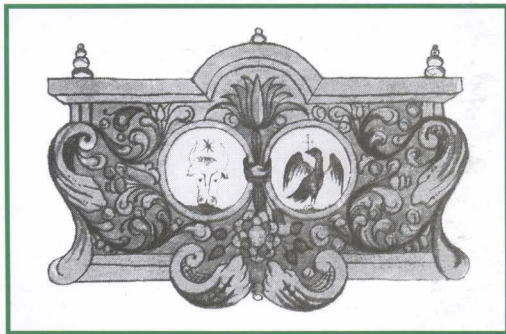

BULETINUL

COMISIEI

MONUMENTELOR ISTORICE

București
1998

Coperta I: Stema unită pe hrisovul domnitorului Constantin Mihai Racoviță,
din 26 iunie 1763, pentru mănăstirea Glavacioc
(Arhivele Naționale Centrale, *Diplomatice*, 34)

Coperta IV: Biserica parohială din Romanii de jos – Vâlcea
Foto: Liviu Brătuleanu

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Anca Brătuleanu
Peter Derer
Ștefan Gorovei
Eugenia Greceanu
Sergiu Iosipescu
Ioan Istudor
Dan Mohanu
Cezara Mucenic
Paul Niedermaier
Constantin Pavelescu
Andrei Pippidi (președintele colegiului)
Marius Porumb
Tereza Sinigalia
Georgeta Stoica
Aurelian Trișcu

REDAȚIA:

Redactor-șef: **Doina Florea**
Redactori: **Maria-Elena Negoescu**
Macheta artistică și tehnică: **Sanda Gusti**
Secretar de redacție: **Dragoș Ardeleanu**

Buletinul Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice – str. Ienăchiță Văcărescu nr. 16, sector 4, București, cod 70528, telefon 336 54 24, interior 132. Administrația: Muzeul Național de Istorie – Calea Victoriei nr. 12. Abonamentele se pot face la redacție sau administrație prin virament la Revista Monumentelor Istorice în contul 50034192952, Trezoreria sectorului 1, București. Prețul unui abonament anual este de 20 000 lei (5 000 lei/număr). Relații suplimentare la Serviciul contabilitate – telefon: 315 82 07; fax: 311 33 56. Contabil-șef: Cristina Zimzian

Dorim să mulțumim cu acest prilej tuturor acelor care au ajutat la elaborarea conținutului acestui număr, acelor care cu multă pasiune și dăruire au asigurat traducerea textelor documentelor internaționale, făcând posibilă o răspândire în toate planurile a doctrinelor internaționale privind protejarea patrimoniului cultural.

NOTĂ: acest număr al Buletinului Comisiei Monumentelor Istorice a apărut la inițiativa și ca urmare a eforturilor depuse de dr. **Cezara Mucenic**, membru al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice și arh. **Mariana Nițelea**, Oficiul pentru Patrimoniul Cultural Național, pentru selectarea documentației științifice internaționale necesare elaborării Cartei Naționale a Monumentelor Istorice.

Comisia Națională a Monumentelor, Ansamblurilor și Siturilor Istorice

MONUMENTE, ANSAMBLURI, SITURI –
Atitudinal și mentalități

NELIA STOICA, *Stăruie în pădurea putred
cândă pădurea noastră a fost copănită și omul
și pământul s-au pierdut în același timp* 7

COMUNICĂRI
ȘI RAPOARTE DE CERCETARE

MAR NAEGLER, PETRE
EȘCU, *Fortificații medievale în România
prezentate la Travaux de la
Société pour l'Étude de la
Sécheresse* 13

PETRE
BRĂTULEANU, *Un
studiu de cercetare
despre
situl
Eucaliptus
din
Sibiu* 24

ETODOLOGII ȘI TEHNICI DE LUCRU

IONUȚU T. L. ȘPORAȘĂ, *Conservarea
monumentelor – probleme specifice* 30

IZVOARE

ANALE VERBALE ale ședințelor de lucru
organizate de Comitetul de Stat pentru
Cercetare și Construcții, parca la Via
Căminului, 1983 (președinte de EUGENIA
IRECEANU) 47

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ

Prezențe conferință – Sibiu, 1997, (LIVIU
BRĂTULEANU) 17

Sinteză lucrărilor conferinței „Sibiu –
conferința europeană”, 12-18 mai 1998,
(VASILE CRĂȘAN, ALEXE TATU)

Un punct de vedere critic asupra lucrărilor
conferinței „Sibiu – conferința europeană”,
(PETRE MĂNTEANU-BEȘLIU) 21

Un punct de vedere asupra raportului
de activitate, 20-24 mai 1998,
(MARIANA NEGREU) 22

BULETINUL COMISIEI NAȚIONALE A MONUMENTELOR, ANSAMBLURILOR ȘI SITURILOR ISTORICE

1. I. IONESCU-BON, *Monumentul
MARINA-RUZANDRA ILESCU* 23

2. I. IONESCU-BON, *Monumentul
MARINA-RUZANDRA ILESCU* 23

3. ELENA POPA, *O tipică în viață (DOINA
FLOREA, SANDA IONAT)* 24

4. INVENTARIUL FONDULUI CMI DIN ARHIVA
DIN (ILIU ȘERBAN) 25

Nr. 3-4/1998

NECROLOG

Anul IX

**MONUMENTE, ANSAMBLURI, SITURI –
Atitudini și mentalități**

CORNELIA STOICA, *Istoricul legislației privind
ocrotirea patrimoniului arheologic imobil și mobil,
cu privire specială la secolul al XIX-lea* 7

**COMUNICĂRI
ȘI RAPOARTE DE CERCETARE**

**THOMAS NAEGLER, PETRE MUNTEANU
BEȘLIU**, *Fortificații medievale la marginea
voievodatului Transilvaniei: Cetatea de la
Rășinari, jud. Sibiu* 13

LIVIU BRĂTULEANU, *Les Koulas de Roumanie,
XVI-ème– XVIII-ème siècles* 19

PETRE OPREA, *Sculpturi decorative de pe
clădiri bucureștene de la sfârșitul veacului al
XIX-lea și începutul celui următor (p. a III-a)* 24

METODOLOGII ȘI TEHNICI DE LUCRU

LAURENȚIU T.L. SPOIALĂ, *Consolidări de
biserici – probleme specifice* 39

IZVOARE

*Procesele verbale ale ședințelor de avizare
organizate de Comitetul de Stat pentru
Arhitectură și Construcții, partea a VI-a,
nov.-dec. 1953 (îngrijite de EUGENIA
GRECEANU)* 47

VIAȚA ȘTIINȚIFICĂ

*Prezențe românești – Salonic 1997, (LIVIU
BRĂTULEANU)* 63

*Sinteza lucrărilor colocviului „Sibiu –
confluente europene”, 12–15 mai 1998,
(VASILE CRIȘAN, ALEXE TATU)* 70

*Un punct de vedere critic asupra lucrărilor
colocviului „Sibiu – confluente europene”,
(PETRE MUNTEANU-BEȘLIU)* 72

*A XXXII-a Sesiune anuală de rapoarte
arheologice, Călărași, 20–24 mai 1998,
(MARIAN NEAGU)* 74

**RECENZII,
EXPOZIȚII, PREZENTĂRI**

CEZARA MUCENIC, *București – un veac de
arhitectură civilă, (SANDA VOICULESCU)* 77

G. I. IONESCU-GION, *Istoria Bucureștilor
(MARINA-RUXANDRA ILIESCU)* 79

NECROLOG

ELENA POPA, *O făptură de abur (DOINA
FLOREA, SANDA IGNAT)* 80

**INVENTARUL FONDULUI CMI DIN ARHIVA
DMI, (IULIU ȘERBAN) 81**

MONUMENTS, ENSEMBLES SITES -

Attitudes et Mentalités

- CORNELIA STOICA**, *L'histoire de la législation concernant la protection du patrimoine archéologique mobile et immobile, avec accent sur le XIX-ème siècle* 7

EXPOSÉS ET RAPPORTS DE RECHERCHE

- THOMAS NAEGLER, PETRE MUNTEANU-BEŞLIU**, *Des fortifications médiévales aux confins du voïvodat de Transylvanie. La Cité de Răşinari (le département Sibiu)* 13
- LIVIU BRĂTULEANU**, *Les Koulas de Roumanie, XVI-ème - XVIII-ème siècles* 19
- PETRE OPREA**, *Sculptures décoratives ornant des bâtiments bucarestois (III)* 24

MÉTHODOLOGIES ET TECHNIQUES DE TRAVAIL

- LAURENŢIU T.L. SPOIALĂ**, *Consolidations d'églises - problèmes spécifiques* 39

SOURCES

- Les procès - verbaux des séances d'autorisation organisées par le Comité d'État pour Architecture et Bâtiments, nov-déc 1953 (VI-ème partie)* 47

LA VIE SCIENTIFIQUE

- Présences roumaines - Salonique, 1997 (LIVIU BRĂTULEANU)* 63
- La synthèse des travaux du colloque „Sibiu – confluences européennes”, 12-15 mai 1998 (VASILE CRIŞAN, ALEXE TATU)* 70
- Un point de vue critique sur les travaux du colloque „Sibiu – confluences européennes” (PETRE MUNTEANU-BEŞLIU)* 72
- La XXXII-ème Session annuelle de rapports d'archéologie, Călăraşi, 20-24 mai 1998 (MARIAN NEAGU)* 74

COMPTE-RENDUS, EXPOSITIONS, PRÉSENTATIONS

- CEZARA MUCENIC**, *Bucarest - un siècle d'architecture civile (SANDA VOICULESCU)* 77
- G. I. IONESCU-GION**, *L'histoire de Bucarest (MARINA-RUXANDRA ILIESCU)* 79

NECROLOGE

- ELENA POPA**, *In memoriam (DOINA FLOREA, SANDA IGNAT)* 80
- L'inventaire du fond CMH dans l'archive de la DMH (IULIU ŞERBAN)* 81

MONUMENTS, ENSEMBLES, SITES -
Attitudes and Mentalities

CORNELIA STOICA, *The History of Legislation Concerning the Protection of Archaeological Patrimony Mobil and Immobil, especially in the XIXth Century* . . . 7

RESEARCH
PAPERS AND RESEARCH

THOMAS NAEGLER, PETRE MUNTEANU-BEȘLIU, *Medieval Fortifications at the Borders of Transylvania Principality: The Râșinari Fortress (Sibiu Department)* . . . 13

LIVIU BRĂTULEANU, *The "Koulas" from Rumania, XVI-XVIII-th Centuries* 19

PETRE OPREA, *Decorative Sculptures from Buildings in Bucarest* 24

WORKING METHODS
AND TECHNIQUES

LAURENȚIU T.L. SPOIALĂ, *Churches Consolidations - Specific Problems* 39

SOURCES

The Proceedings of Authorization Sessions Organized by the State Committee for Architecture and Construction, VII, nov-dec 1953 (EUGENIA GRECEANU) 47

SCIENTIFIC LIFE

Rumanian 's participation - Salonica 197 (LIVIU BRĂTULEANU) 63

The Synthesis of the Debates of the Symposium „Sibiu – European Confluences”, 12-15 May 1998 (VASILE CRIȘAN, ALEXE TATU) 70

A Critical Point of View Concerning the Debates of the Symposium “Sibiu – European Confluences” (PETRE MUNTEANU-BEȘLIU) 72

The XXXII-th Annual Session of Archaeological Reports, Călărași, 20-24 May 1998 (MARIAN NEAGU) 74

REVIEWS,
EXHIBITIONS, PRESENTATION

CEZARA MUCENIC, *Bucarest - A Century of Civil Architecture (SANDA VOICULESCU)* 77

G. I. IONESCU-GION, *History of Bucarest (MARINA-RUXANDRA ILIESCU)* 79

NECROLOGY

ELENA POPA, *In memoriam (DOINA FLOREA, SANDA IGNAT)* 80

The Inventory of H.M.C. from H.M.D.'s Archive (IULIU ȘERBAN) 81

ISTORICUL LEGISLAȚIEI PRIVIND OCROTIREA PATRIMONIULUI ARHEOLOGIC
IMOBIL ȘI MOBIL CU PRIVIRE SPECIALĂ LA SECOLUL AL XIX-LEA

În perioada Regulamentelor Organice sunt semnalate primele încercări de elaborare a unui program de cercetare și ocrotire a vestigiilor arheologice.

Primele eforturi sistematice în domeniul arheologiei sunt legate direct de apariția colecționarilor de antichități.

Aceștia, iubitori, și mari amatori de obiecte antice, au adunat și ordonat diverse piese provenite din descoperirile întâmplătoare și s-au străduit să le facă cunoscute publicului larg militând pentru constituirea unui muzeu național de antichități. Dintre colecționari, semnalăm pe Mihalache Ghica, vornicul „Departamentului din Lăuntru”, pe Nicolae Mavros „directorul general al carantinelor de pe malul Dunării”, calitate ce i-a permis să-și procure un mare număr de vestigii antice de pe malul Dunării, pe maiorul Dimitrie Papazoglu care „comandă” o unitate „grănicerească pe linia Dunării oltenae” (funcție ce i-a înlesnit efectuarea unor cercetări a vestigiilor antice din zona Olteniei), pe cartograful și inginerul Vladimir Blaremburg (a sprijinit cercetările arheologice efectuate la Celei-Sucidava, Reșca-Romula și Turnu Severin-Drobeta), și nu în ultimul rând, pe Cezar Bolliac, autorul unui „Itinerariu arheologic” publicat în anul 1845. O activitate susținută în domeniul organizării cercetării arheologice și identificării monumentelor antice a fost desfășurată și de Nicolae Cretzulescu, ministrul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii publice în timpul domniei lui Cuza, de Mihail Kogălniceanu, de inginerul hotarnic Alexandru Popovici și de Alexandru Odobescu. Acesta din urmă, prin elaborarea și difuzarea „Chestionarului arheologic” în întreaga țară, a fost unul dintre precursorii sistemului științific de înregistrare și evidență a patrimoniului arheologic¹.

¹ A.I. Odobescu, *Antichitățile județului Romanați. Cuvântare rostită în ședința din 20 septembrie a Societății Academice Române*, București, 1878 (extras din „Analele Societății Academice Române”, Sesiunea anului 1877, Tom.X, Secțiunea II, p.176. Sub titlu „Relatiune despre localitățile semnalate prin antichități în județul Romanați”, cuprinde și răspunsurile date între anii 1872 - 1874 la „Chestionariu popular arheologic”, în special, partea I „Precuvântare” unde relatează despre colecționari și interesul lor pentru descoperirile arheologice, menționându-i pe Nicolae Mavros, pe vornicul Mihalache Ghica, pe Vladimir de Blaremburg, pe Alexandru Popovici și Cezar Bolliac, p. 5-8, p.22-23; Alexandru I. Odobescu, *Istoria arheologiei. Studiu introductiv la această știință. Prelegeri ținute la Facultatea de Litere din București (1874 - 1875)*. O ediție îngrijită cu un studiu introductiv, note, glosar, indice și ilustrații de prof. D.Tudor. Vol. I. *Antichitatea. Renașterea*, București, 1961, p.7-8

Interesul pentru monumentele și vestigiile antice din țara noastră, manifestat la începutul secolului al XIX-lea se datorează și influenței puternicului entuziasm arheologic ce cuprinsese Apusul la mijlocul secolului al XVIII-lea.

Printre primele cercetări arheologice întreprinse, semnalăm investigarea și salvarea prețiosului inventar al mormântului princiar de la Concești, jud. Suceava (în anul 1811). Cu această ocazie, s-au înregistrat și unele amănunte științifice privind condițiile descoperirii. Piese, ulterior datate în sec. IV p. Chr. și atribuite unei căpetenii gotice sau hunice, sunt duse în Rusia, în colecția muzeului Ermitaj².

În 1830 colonelul Sungurov și spătarul Dimitrie Carp primesc misiunea de a căuta și înregistra inscripțiile antice din ținuturile Galați, Neamț și Roman. În același timp, Comisiunea Olteniei urma să copieze inscripțiile identificate de-a lungul drumului dintre Islaz și Turnu Severin, itinerar ce trecea prin Caracal, Buridava, Sadova și Răureni³.

În anul 1837 încep cercetările arheologice de la Celei (Sucidava), cercetări efectuate de către Nicolae Mavros și cele de la castrul roman de la Slăveni, conduse de maiorul Vladimir de Blaremburg. Activitatea susținută desfășurată de vornicul Mihalache Ghica, în scopul cunoașterii monumentelor romane din zona Olteniei, este menționată și de Odobescu în lucrarea „Antichitățile județului Romanați”⁴.

Rezultatele acestor săpături, desfășurate fără o metodologie științifică, oarecum la întâmplare, sunt publicate în paginile revistei „Muzeul național”, gazetă literară și industrială, a profesorilor de la Colegiul Sf. Sava, scoasă de Aaron Florian și Gavril Munteanu. În primul număr din 5.II.1836 a apărut articolul „Suveniruri istorice și arheologice asupra României” scris de Blaremburg sub titlul „Antichități pământești. În „Muzeul național”, nr. 46-47 din 22 și 27.XI.1837, s-a tipărit relatarea unei călătorii ale cărei scopuri sunt atât științifice cât și administrative.

Preocupările pentru identificarea, cercetarea și ocrotirea obiectivelor arheologice încep să fie încurajate

² Alexandru I. Odobescu, *Istoria arheologiei*, București, 1961, p. 8

³ D.P.Pippidi, *Vechi epigrafiști și anticari în Țările Române*, în „Studii Clasice”, XI, 1963, p.293

⁴ Vladimir Dumitrescu, *Muzeul Național de antichități*, București, 1968, p. 5-6; A.I.Odobescu, *Antichitățile județului Romanați*, București, 1878, p. 5-6

oficial încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Astfel, unele prevederi din Regulamentul Organic privind învățământul au fost completate cu un paragraf privitor la studiul disciplinei arheologiei ca „un supplement la cursul de literatură grecească și latinească și de istorie veche. Istoria cuprinde interesurile publice și întâmplările cele mai vrednice de aducere aminte, iar arhologia tâlmăcește aceste interesuri și întâmplări”... (Regulamentul Organic, ed. 1847, paragraful 83)⁵.

În procesul reglementării de către stat a regimului bunurilor arheologice descoperite cât și în direcția asigurării controlului săpăturilor arheologice și ocrotirii zonelor bogate în vestigii arheologice, *prima legislație oficială cunoscută* (prima reglementare legală) este *decizia Eforiei Școalelor Naționale din 31 octombrie 1839, numărul 1145*, publicată în Monitorul Oficial din 3 noiembrie 1839 (nr. 70). Decizia este dată din porunca domnitorului Alexandru Ghica, la sugestia „Departamentului din Lăuntru” condus de Mihalache Ghica și este semnată de Petrace Poenaru directorul de atunci a Eforiei Școalelor Naționale.

Redăm mai jos textul integral al acestei decizii: „La multe locuri într-acest Prințpat, și mai ales la acele unde au fost așezămintele cele mai de căpetenie ale coloniilor romane, se găsesc feluri de obiecte de antichitate.

Acestea până acum, au fost pradă celor întâiu și unde au fi putut să fie de mare interes, dacă ar fi fost adunate la vreun loc într-această țară; se află risipite pe la unii alții, care și le-au însușit fără a se gândi la un asemenea așezământ obșteac. Acum însă, când se află întocmit un depozitaru de asemenea obiecte în colegiul din București cu perspectiva de a se transforma în Muzeu Național, Eforia conformându-se cu înalta poruncă a Măriei sale, Prea-înaltul Domn, dată la raportul cinstiului Departament din Lăuntru, a încunoștiințat cinstiilor ocărmiuri, de prin județe, cele următoare: Întâiului: Nimeni să nu mai aibă voie a-și însuși vreun obiect de antichitate, măcar unde l-ar găsi într-acest Prințpat. Și îndată ce se va afla un asemenea obiect, de va fi lesne a se transporta, să se trimită prin ocărmiurea locală la Depozitariul din Colegiul Sfântului Sava în București, adresându-se către Eforie. Iar de va fi anevoie a se transporta să se facă cunoscut Ocărmiuri locale, ca și aceasta să dea de știre Eforiei spre a se lua măsurile cuvințioase pentru păstrarea acestui obiect.

Al doilea. Nimeni să nu fie volnic a scormoni în pământ pentru a scoate obiecte de antichitate, pentru asemenea scormonitori neavând drept scop, decât un interes pecuniar prea de nimic, după ce ei de multe ori își pierd munca în zadare, apoi strică și întinucă șirul sistematic al lucrării în asemenea descoperire.

⁵ Regulamentul organic. *Întrerupt cu legiuirile din anii 1831, 1832 și 1833 și adăugat la sfârșitul cu legiuirile de la anul 1834 până acum... Acum a doua oară tipărit.* București, 1847, p.384, paragraful 83 (legiuirile dintre anii 1834 – 1835).

Prin măduarele Eforiei P. Poenaru⁶

Prin această reglementare se urmărea împiedicarea distrugerii obiectelor antice, ocrotirea și conservarea patrimoniului arheologic, limitarea săpăturilor clandestine efectuate în scopul comercializării obiectelor antice și protejarea perimetrelor așezărilor antice, cunoscute în acea vreme, de acțiunile colecționarilor de antichități, care în zelul lor de a-și îmbogăți colecțiile provocau distrugerea unor construcții și edificii istorice. În lucrarea „Antichitățile județului Romanai”, Odobescu comentând concurența dintre doi mari colecționari, banul Mihalache Ghica și cumnatul său Nicolae Mavros, arată consecințele acestei întreceri.

„Această luptă avu din nenorocire toate neajunsurile unui război pe căpătate, se prăda, se răsturna și se sfărâma ținutul cucerit”⁷.

Același autor menționează că în zelul de a-și îmbogăți colecțiile, Mihalache Ghica porunca să se „scormone sălașele de vechi etraii spre a-i aduce la curtea sa din București” „pietroaie antice și bănuși”.

Promulgarea reglementării mai sus menționate a fost dictată, pe de o parte, de dorința îmbogățirii colecțiilor arheologice depozitate la liceul Sf. Sava și constituirii unui Muzeu Național de Antichități, pe de altă parte, din dorința de a se evita distrugerea unor valori arheologice, așa cum s-a întâmplat în cazul tezaurului de la Pietroasa.⁸ Petrace Poenaru, în calitate de director al Eforiei Școalelor Naționale, și banul Mihalache Ghica, în calitate de director al „Departamentului din Lăuntru”, au făcut parte din comisia instituită de domnitor, în iulie 1838, pentru a cerceta furtul și deteriorarea unor piese din compunerea tezaurului de la Pietroasa. Ca această ocazie, constatând distrugerile suferite de unele piese din tezaur⁹ cât și pierderea definitivă a unui număr de 10 piese, pierdere datorată cumpărătorului clandestin Anastate Tarba (Verus), *au sesizat autoritățile asupra necesității instituirii unui sistem oficial de protecție a vestigiilor antice.*

⁶ „Buletin gazetă oficială”, 1839, nr. 70, vineri 3 nov, p.306
⁷ A.I. Odobescu, *Antichitățile județului Romanai*, București, 1878, p.22-23; Idem, în „Analele Societații Academice Române”, X, Secțiunea II, 1878, (*Memorii și Notțe*), p. 174

⁸ Descoperirea tezaurului de la Pietroasa stimulase foarte mult, după 1873, activitatea colecționarilor anticiari din Principalele Române, vezi în acest sens: Dumitru Tudor, *Oltena romană*, Ediția a II-a, 1968, p.10; sunt semnalate în această perioadă interdicțiile de folosire a materialului de construcție din cetățile antice. Menționăm, cazul sătenilor din Reșca care în 1938 sunt oprii de protopopul din localitate, de a folosi, pentru construcția școlii „cărămizi” din ceteata antică Romula (Reșca, jud. Olt), Toma G.Bulat, *Vechi preocupări arheologice*, în „Revista istorică”, XI, nr. 4-6, aprilie-iunie, 1925, p.110-111; În 1834, Alexandru Ghica la îndemnul lui Mihalache Ghica a întemeiat la Școala Națională din București (colegiul Sf. Sava) un muzeu în care colecțiile de antichități reprezentau o secție principală. Vezi Vladimir Dumitrescu, *op.cit.*, p.5

⁹ Givaurgelul Vistefel este însărcinat să „îndrepte obiectele de antichitate în aur ale muzeului, pentru care i se plătesc 1260 lei, în „Analele publicare ale României”, XI (1841 – 1842), p.268

■ În anul 1842, pe baza celor menționate în sus citita decizie, tezaurul de la Pietroasa este depus la muzeul constituit la colegiul Sf. Sava. Procesul verbal de predare este semnat de banul Mihalache Ghica și de Petrache Poenaru.

O urmare directă a aplicării dispozițiilor cuprinse în decizia din noiembrie 1839 a fost îmbogățirea colecțiilor din „depozitarul” de la Sf. Sava, în perioada anilor 1838-1864 și, în final, constituirea Muzeului Național de Antichități prin decretul dat de Alexandru Ioan Cuza, în anul 1864.¹⁰ Muzeul era condus de un „Comitet arheologic” care, prin Regulamentul de funcționare a muzeului, avea sarcina de a semna Eforia Școalelor Naționale orice descoperire arheologică și de a urmări predarea obiectelor antice la „depozitarul” de la Sf. Sava¹¹ (Decretele nr. 1648/23.XI.1864) și nr. 1649/25.XI.1864, de constituire a Muzeului Național de Antichități și respectiv, de înființare a Comitetului arheologic – colegiul de conducere a muzeului).

În perioada 1839-1864, în Buletinul Oficial¹² apar apeluri ale Eforiei Școalelor Naționale către deținătorii de obiecte antice, de a le preda și de asemenea, unele hotărâri care condiționau „excursiile arheologice” în zonele bogate în vestigii antice de aprobarea expresă a Ministerului Justiției, Cultelor și Instrucțiunii publice.

Semnalam relatarea apărută în „Suplimentul” la „Monitorul Oficial”, din 21 sept./3 oct. 1864 (nr. 210, p. 949-950) unde se menționa că maiorul D. Papazoglu „din excursiunile arheologice întreprinse cu autorizarea acestui Minister în jud. Dolj și Romanați” aduce o bogată colecție de obiecte antice pe care le depune pe bază de inventar la Muzeul Național din București. Obiectele proveneau din satul Celeiu, jud. Romanați, de la cetatea antică Sucidava, de la Reșca, jud. Romanați, de la Desa, jud. Dolj și de la Fântâna Banului. Dintre piese, se remarcă inventarul unui mormânt roman, piese de podoabă din aur (cercei, inel, cutie de farduri) și o monedă de bronz Marc Aureliu.

¹⁰ Vladimir Dumitrescu, *op.cit.*, p.7; Muzeul Național de Antichități, în Constantin Moisil, Michel C. Soutzo. *Sa vie et son oeuvre. Note biographique*, în „Balcan”, IV (1941), p.480: Primele fonduri ale Muzeului Național de Antichități din București au avut la bază colecțiile aparținând lui Nicolae Mavros și Mihalache Ghica mare ban.

¹¹ Comitetul Arheologic creat în baza Regulamentului pentru Muzeul de Antichități, avea și sarcina de a asigura „buna stare a monumentelor naționale de orice natură” și „a lor nealterare și restaurare”, vezi Radu Sc. Greceanu, *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice 1914 – 1915, 1942 – 1943, Indici bibliografici*, p. 3 (47)

¹² „Buletinul oficial” (Buletin, gazetă administrativă București), 1857, nr.10 (8 martie), p.76: „Eforia instrucțiunii publice face un apel către toți deținătorii de antichități și cărți vechi să le dăruiască muzeului și bibliotecii de la Sf. Sava. Cel dintâi dăruiește cărți vechi C.C. Carcalchi din Câmpina”; „Monitorul oficial” (Monitorul, diar oficial al Țării Românești), 1860, nr. 237 (5 oct), p. 1165 „Muzeul Național din capitală primește un tezaur de 1500 monede de argint, mari și mici, f. vechi, găsite de la cetățenii din satul Bodești (Arges)”. Consiliul de Miniștri menționează acest fapt „pentru a da un imbold și altora să facă la fel”.

În total predă un număr de 114 obiecte „depuse la Muzeul Național în cabinetul de antichități din Universitatea României din București și urează arheologilor să lucreze cu zel pentru îmbogățirea și înfrumusețarea Muzeului Național Român, căci numai prin aceste sacre obiecte ne vom putea recomanda la lumea luminată și Europei civilizate, că suntem fii acelei brave și nobile Națiuni Române”.¹³

Tot ca o expresie a politicii duse de stat pentru protejarea vestigiilor arheologice, în domeniul ocrotirii monumentelor este „Circulara către revizori” dată de Ministerul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii Publice, ministru Nicolae Crețulescu, publicată în „Monitorul oficial” din 6/18 noiembrie 1864, numărul 248.¹⁴ Circulara are oglinda și apariția preocupărilor pentru ocrotirea monumentelor medievale, bisericilor și mănăstirilor, indiferent de ritul lor.

Circulara către revizori stipula următoarele:

- Statul către dator să ia măsurile necesare pentru „conservarea lor nealterată” iar

- autoritățile locale sunt datorate să efectueze evidența lor prin „completarea unui tabel în care vor fi trecute toate monumentele de pe raza județului, indiferent de starea lor, chiar dacă sunt în ruină”;

- monumentele medievale (bisericele și mănăstirile) interesează deopotrivă pe arheologi și istorici, ele reprezentând singurele mărturii ale „gloriei și victoriilor naționale”;

- se instituie un sistem de evidență a patrimoniului din cadrul mănăstirilor și bisericilor, respectiv a icoanelor, cărților vechi și a inscripțiilor. De asemenea, se cerea să se consemneze starea de conservare a monumentelor, precum și menționarea portretelor de domni, pentru ca „ceea ce nu s-a făcut de trecut pentru noi, e utile să facem noi pentru viitorime”.

Materializarea eforturilor și încercărilor de a se găsi o cale oficială de reglementare strictă a regimului monumentelor arheologice și a obiectelor descoperite, și, în general a monumentelor istorice și a obiectelor antice, de supraveghere atentă și permanentă de către stat a săpăturilor arheologice, a cercetării, conservării și ocrotirii monumentelor arheologice, se vor concretiza prin promulgarea *Legii pentru descoperirea monumentelor și obiectelor antice și a Regulamentului ei de aplicare*, date la 24.XI.1892 și respectiv, 28.I.1893.¹⁵

¹³ „Monitorul-jurnal oficial al Principatelor Unite-Române”, iulie – noiembrie 1864. Maiorul D.Papazoglu primește mulțumirile guvernului pentru descoperirile făcute prin ordinul semnat de prim ministru V. Alecsandrescu, no 44531 din 15 sept. 1864: P. Chihadia, *Excursiile Arheologice din 1860 și 1861 ale maiorului D. Papazoglu*, în „Mitropolia Otlenia”, XXIII, 1971, nr. 3-4, p. 243-255.

¹⁴ În circulară se menționa că: „Primele monumente ale Istoriei Române au fost bisericile și mănăstirile religiei noastre, înălțate...ele atestă în mod decisiv tot ce poarte interes pe arheologi și istorici”.

¹⁵ Legea pentru descoperirea monumentelor și obiectelor antice din data de 24.XI.1892 și „Regulamentul pentru descoperirea monumentelor și obiectelor antice” (regulamentul de aplicare a legii) din data de 28.I.1893, în Constantin N.Hamangiu, *Codul general al României. Codurile, legile și regulamentele uzuale în vigoare 1856 – /1919*. Întocmit după textele oficiale., de C.Hamangiu. Edițiunea II-a revizuită, completată și adusă la curent până la zi, București Vol. II-III: 1856 – 1907, p.1036 – 1038; p. 1078 – 1083

Această lege, redactată de către Grigore Tocilescu, reprezintă o sinteză a întregii activități desfășurate în secolul al XIX-lea pentru reglementarea evidenței, cercetării, ocrotirii și conservării monumentelor istorice, și, în special, a monumentelor arheologice.

Legea cuprinde în domeniul patrimoniului arheologic următoarele reglementări:

– regimul săpăturilor sistematice și a descoperirilor întâmplătoare. În art. 1, se menționează „că nimeni nu poate face săpături pentru descoperirea monumentelor sau obiectelor antice fără autorizarea Ministerului Instrucțiunii Publice, care urma să fie încunoștințat imediat după efectuarea săpăturii, de natura și valoarea obiectelor antice descoperite.

Descoperirile întâmplătoare, de monumente sau obiecte antice *trebuiau semnalate organelor locale* (subprefect sau primar) *în termen de maximum 3 zile*. Aceștia trebuiau să ia toate măsurile „pentru păstrarea și neatingerea obiectelor descoperite”, până la hotărârea definitivă, a Ministerului, care „luând la Trebuință” și avizul Comisiei de conservare a monumentelor, va indica pe acela care prezintă un interes istoric sau artistic. „Această indicare se va face în termen de cel mult 30 de zile”.

– specificații privind evidența obiectelor arheologice;

– măsurile de protecție ce trebuiau aplicate în perimetrele așezărilor antice, fiind enumerate și câteva dintre cele mai importante situri arheologice identificate.

– regimul pieselor arheologice de valoare excepțională.

În acest sens, legea stipula că obiectele provenind din descoperirile arheologice pot fi expuse în muzeul local numai dacă acele obiecte „au similare în Muzeul Național din București”;

– dreptul statului de a efectua cercetări arheologice pe proprietățile publice sau private și totodată, posibilitatea ca statul să facă exproprieri pentru cauză de interes public în situația când, există un conflict de interese între stat și proprietarul terenului. Statul poate expropria acel teren plătind despăgubiri proprietarului (Art.8);

– obligativitatea proprietarilor, a forurilor administrative locale, a revizorilor școlari, a cadrelor didactice și a agenților administrației publice „să facă cunoscut Ministerului Instrucțiunii Publice orice indicii de antichitate ce s-ar afla undeva pe suprafața pământului sau în pământ”;

– obligativitatea proprietarilor de obiecte antice „clasate” de Ministerul Instrucțiunii Publice ca prezentând un interes istoric, să nu le distrugă, să le înstrăineze la alți proprietari, să le comercializeze, sau să le scoată din țară, fără „autorizarea expresă a ministerului”. Această autorizație este indispensabilă pentru restaurarea sau repararea lor, ministerul luând,

în prealabil, și avizul comisiei de conservare a monumentelor antice.

Distrugerea obiectelor din categoria celor declarate de Ministerul Instrucțiunii Publice ca prezintă interes istoric sau artistic se sancționa cu pedepse prevăzute la art. 352 din Codul penal iar cei care vor exporta, repara sau transporta asemenea obiecte fără autorizarea ministerului sunt deposedați în favoarea statului.

În „Regulamentul de aplicare a legii”,¹⁶ ce cuprindea 42 de articole erau date indicații amănunțite referitoare la :

– condițiile eliberării autorizațiilor de efectuare a săpăturilor arheologice. Se cereau: coordonatele geografice, anexarea unui plan de situație cu descriere exactă a terenului, puncte de reper, distanțele de la drumurile publice până la obiectiv, menționarea surselor privind existența unor antichități;

– art. 41 prevedea sancțiunile în caz de distrugere a unor obiective arheologice precum și interzicerea folosirii pietrei din structurile constructive ale monumentelor antice „este cu totul oprită stricarea sau ridicarea pietrelor de prin ruine antice”;

– obiectele provenite din descoperirile întâmplătoare trebuiau imediat inventariate, desenate, fotografiate „sau reproduse” printr-un procedeu oarecare.

Regulamentul menționa și o listă de situri antice din zona „comunelor urbane” Tr. Severin, Constanța, Mangalia Hârșova, Ostrov, Măcin, Isaccea și din „comunele rurale” Celei, Turcoaia (Iglița), „Recica”, care cuprindeau *vestigii antice și unde erau interzise lucrările de construcție*. Se specifica *obligativitatea* primarilor de a supraveghea și opri lucrările de construcție ce ar putea distruge „urmele zidurilor antice” (lucrările de construcții din perimetrul acestor comune vor fi oprite când „se vor da peste urme de ziduri antice, mosaicuri subterane sau temelii de edificii”).

Întreaga activitate legislativă desfășurată în secolul al XIX-lea în domeniul cercetării și ocrotirii vestigiilor și obiectelor antice va cunoaște în secolul următor o dezvoltare accentuată culminând cu „legea Iorga”. Paralel cu practicarea unei arheologii moderne, cu dezvoltarea metodelor științifice, proprii, de cercetare, deci cu progresul științei arheologice românești se va intensifica și activitatea de ocrotire a patrimoniului arheologic, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu precădere în perioada 1900 – 1940.

¹⁶Regulamentul pentru descoperirea monumentelor și obiectelor antice cuprindea 5 capitole:

I. „Despre dreptul de proprietate asupra obiectelor antice”;
II. „Despre înscrierea antichităților existente sau cari se vor descoperi în chip întâmplător”;
III. „Despre săpături ca scop special și despre antichitățile descoperite prin aceste săpături”, art. 15-31, p. 1081-1082;
IV. „Despre dreptul de a dispune de antichități și despre comerțul lor cu ele”; v. „Dispozițiuni generale”, Ibidem, p. 1078-1083.

I. Legislație – texte și reglementări:

- „Buletin gazetă oficială”, 1839, nr. 70, vineri 3 nov. p. 306, Cuprinde textul „Deciziei Eforiei Școalelor Naționale” din 31 oct. 1839, numărul 1145;
- „Analele parlamentare ale României”, XI (1841-1842), p. 288;
- „Buletinul oficial”, 1857, nr.10 (8 martie), p. 76;
- „Monitorul, jurnal oficial al Principatelor-Unite Române”, nr. 248 din 6/18 noiembrie 1864 – Ministerul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii Publice – Circulară către Revizori;
- „Supliment” la „Monitorul oficial” la nr. 210 (21 sept/3 oct. 1864) Referiri la excursiunile arheologice întreprinse cu autorizarea ministerului în județe Dolj, Râmnați;
- **Constantin Hamangiu**, *Codul general al României*, Vol. II, p. 1036-1038; 1078, „Legea

II. Lucrări diverse

- „Muzeul Național de Antichități” în Moisel Constantin, *Michel C. Soutzo. Sa vie et son oeuvre. Note biographique*, Balcania, IV (1941), p. 480;
- **D.P.Pippdi**, *Vechi epigrafiști și anticari în Țările Române* în „Studii Clasice”, XI, 1963, în special p. 292-293;
- **Vladimir Dumitrescu**, *Muzeul Național de antichități*, București, Meridiane, 1968, p. 5-6;
- **Părvan, Scrieri**, București, Editura științifică și enciclopedică, 1981, p. 213, 215;
- **Dumitru Tudor, Alexandru I Odobescu – arheolog**, în A.I. Odobescu, *Istoria arheologiei*, București, Editura științifică, 1961, p. 7-41.

CORNELIA STOICA

Trăiesc și din nou în viața împărătească, pe lângă reșta, această poezie este o lucrare de mare valoare și un mare succes al scriitorului român din perioada interbelică. Este o lucrare de mare valoare și un mare succes al scriitorului român din perioada interbelică.

Caracteristică este la rândul său poezia dintr-un poem de caracter de literatură modernă și poezia caracteristică a Transilvaniei.

Figura 1. Tableta medievală din satul Dobrușanec, a satului din județul Dolj

J. K. Jovan, *Die Slavischen Altkirchens und Kirchen der Transilvanien*, Wien, 1857, p. 10-11. Mitropolitul episcopului în la Râșnov, E. A. Iord, *Die Slaven und Rumän in Siebenbürgen*, 1926, p. 103. P. Tomescu, *Magyarország általános leírása*, 1942, p. 798. J. Marjan, *Altkirchen der rumänischen Dobruja*, 1920, p. 21.

J. Jovan, *Archaeologische Studien in Siebenbürgen*, 1914, I, 24, 1914, p. 21-22. Iord, *Die Slaven und Rumän in Siebenbürgen*, 1926, p. 103. Iord, *Die Slaven und Rumän in Siebenbürgen*, 1926, p. 103. Iord, *Die Slaven und Rumän in Siebenbürgen*, 1926, p. 103.

J. Jovan, *Archaeologische Studien in Siebenbürgen*, 1914, I, 24, 1914, p. 21-22. Iord, *Die Slaven und Rumän in Siebenbürgen*, 1926, p. 103. Iord, *Die Slaven und Rumän in Siebenbürgen*, 1926, p. 103. Iord, *Die Slaven und Rumän in Siebenbürgen*, 1926, p. 103.

FORTIFICAȚII MEDIEVALE LA MARGINEA VOIEVODATULUI TRANSILVÂNIEI: CETATEA DE LA RĂȘINARI (JUD. SIBIU)

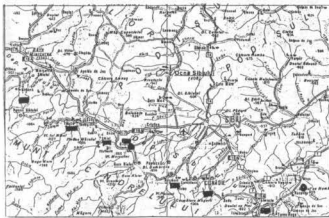
Demersul arheologic inițiat la cetatea feudală de la Rășinari și-a avut obiectivitatea în necesitatea unei mai bune cunoașteri a acestui monument sub aspect morfologic și al încadrării cronologice, al relevării locului și rolului său în realitățile socio-politice din Transilvania în evul mediu.

Fortificația de la Rășinari este doar amintită în unele lucrări, alte referiri sunt mai ample, fără a face până în prezent obiectul unei cercetări arheologice sistematice. La mijlocul secolului trecut, J. M. Ackner oferă o descriere a cetății în numerele 12-14 din „Beiblatt der Kronstädter Zeitung Satelit”, reluată într-un repertoriu publicat la Viena în anul 1857. Ackner presupune existența unui turn la vest și dispariția valului de pământ la răsărit, făcând încă de atunci remarca că „mai sunt puține urme de mortar și zid”¹. Kurt Horedt studiază și încadrează cetatea de la Rășinari în sistemul cetăților de graniță transilvănene². Relația contestată cu „vila Ruetei”, așezare atestată

documentar la începutul secolului al XIII-lea a fost promovată în studiile despre cetățile de graniță scrise de Kurt Horedt, ca și în monografia despre monumentele medievale din țările române redactată de Virgil Vătășianu³.

Cetatea, străjuind la nord satul Rășinari, este așezată pe culmea unuia din dealurile ce mărginesc și premerg Munții Cibinului, la o altitudine de 704 m și la o distanță de 11 km de cetatea de la Orlat (planșa, I, B). Pantele dealului coboară abrupt spre Valea Ștezii, mai domol spre vest, pe unde se poate ajunge în cătunul astăzi pe jumătate părăsit de la Trăineși și de aici în satul Poplaca (planșa I, A). Pe aici, pe la vest, accesul pe platoul cetății este mai ușor de realizat pe un drum forestier a cărui finalizare a fost din fericeie abandonată înaintea de a atinge zidurile cetății.

Cercetarea arheologică de la Rășinari face parte dintr-un plan de cercetare de teren a fortificațiilor medievale din partea central-sudică a Transilvaniei,

B Planșa I. Cetăți medievale din sudul Transilvaniei: ● cetăți din pământ; ■ cetăți din piatră

¹ J. M. Ackner, *Die roemischen Altertumer und deutschen Burgen in Siebenburgen*, Viena, 1857, p. 60-61. Alte repertorii unde apare cetatea de la Rășinari: E. A. Bielz, *Die Burgen und Ruinen in Siebenburgen*, Sibiu, 1899, p. 60; P. Gereze, *Magyarország muemlekei*, Budapesta, 1906, p. 788; I. Marțian, *Repertoriu arheologic pentru Ardeal, Bistrița*, 1920, p. 31.

² K. Horedt, *Siebenbuergische Grenzburgen*, in „Siebenbuergische Vierteljahrsschrift”, 1, 64, 1941, p. 21-22; (mai departe, *Sieb. Grenz.*) idem, *Zur Siebenbuergischen Burgenforschungen*, in „Suedoest-Forschungen”, p. 21-22. (mai departe, *Sieb. Burg.*)

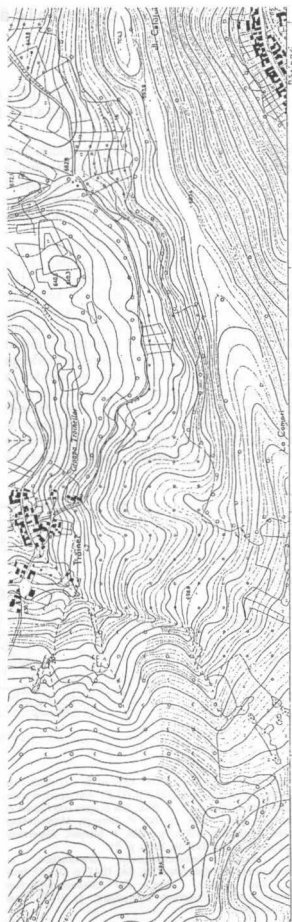
³ Informațiile de la K. Horedt au fost preluate de Virgil Vătășianu care adaugă: „...cercetările sumare făcute la fața locului nu au dat deocamdată la lumină decât ceramică databilă din secolele XIV sau XV și totodată au ieșit la iveală un fel de „cazemată” tăiată în stâncă, care nu cred că pot data din epoca romanică” cf. V. Vătășianu, *Istoria artei feudale în țările române*, București, 1959, p. 10. Nu cunosc alte informații despre „cercetările sumare” menționate de Vătășianu și apelativul de „sumar” scade interesul pentru căutarea rezultatelor acestei săpături „pirat”.

obiectiv urmărit de mai multe generații de arheologi⁴. În prima campanie arheologică, în anul 1987 au fost cercetate elementele de apărare exterioră din partea de vest și latura de vest a incintei din piatră. În anul următor, cercetarea arheologică a urmărit identificarea traseului zidului de incintă. După o întrerupere de 10 ani a fost reluată cercetarea arheologică în interiorul cetății, acolo unde se vedeau la suprafață urmele mai multor gropi și segmente de ziduri.

După trei campanii arheologice deținem suficiente informații pentru a reconstitui planul cetății, în liniile lui generale, și a propune încadrarea ei cronologică. Cercetarea integrală a spațiului încăperii interioare și continuarea consolidării zidurilor ar putea întregi efortul investigațiilor anterioare în măsura în care comunitatea locală ar fi interesată în valorificarea turistică a cetății.

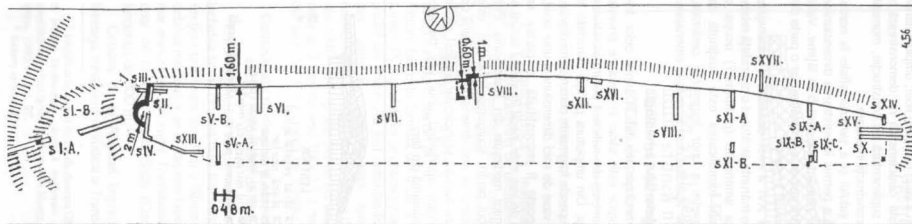
Configurația terenului i-a determinat pe constructorii cetății să includă în structura sistemului de apărare trei elemente de fortificație în exteriorul zidului de incintă. Asupra lor ne-am concentrat atenția și eforturile în anul 1987 prin două secțiuni trasate pe direcția nord-est, sud-vest, în timp ce al treilea șanț trasat pe direcția nord-sud a surprins o parte a zidului de incintă și turnul de apărare (planșa a II-a, A).

Zidul de incintă a fost protejat la nord, vest și est de un val de apărare al cărui nucleu a fost constituit din fragmente de rocă dislocată. El are înălțimea, în locul secționat, de 1,20 m. Șanțul adiacent a fost adâncit în stânca nativă cu 1,60 m față de nivelul medieval de călcare, având lățimea la buza de 5 m (planșa a III-a, B). Acest val de apărare se află pe terasa a doua, sub platoul pe care s-a ridicat cetatea. Un al doilea baraj în calea inamicului ce pătrundea dinspre vest era reprezentat de un val având în mijloc un zid din piatră de carieră lat de 1,80 m. Nucleul din piatră are înălțimea actuală de 0,60 m față de nivelul medieval de călcare și o fundație adâncă de 0,30 m. Conturul acestui val se arcuiește, capetele lui, aplatizate, racordându-se pe valul principal descris anterior. Al treilea element al sistemului de fortificație este un val din pământ a cărui înălțime atinge astăzi 1 m iar lățimea măsurată este de 7,50 m (planșa a III-a, A). Valul era primul obstacol întâlnit de asediatorii ce urcau terasa de sub cetate. Valurile de la vest de cetate sunt mai masive în părțile centrale, secționate prin săpătură arheologică, aplatizate la capete. Secțiunea S II practică în anul 1987 a surprins parțial zidul de

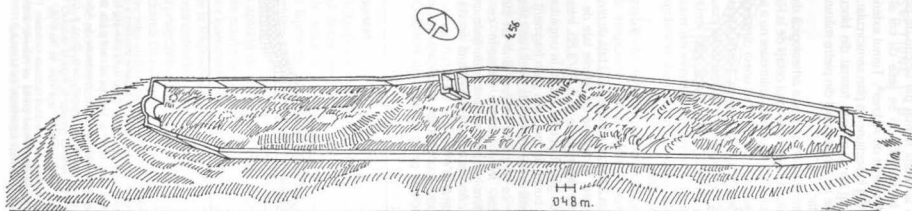

Dealul Cetății aflat între satele Rășinari și Trăineii

⁴ Al treilea nivel de cunoaștere al cetăților din sudul Transilvaniei este datorat cercetărilor arheologice întreprinse de domnul dr. Thomas Naegler; cf. Th. Naegler, *Cercetările din cetatea de la Breaza (Făgăraș)*, în „Muzeul Brukenthal. Studii și comunicări”, 14, 1969, p. 89–21, (mai departe „Muzeul Brukenthal”); Idem, *Die mittelalterliche burg Tălășca nach ihre archaologischen Erforschung*, în „Forschungen zur Volks- und Landeskunde”, 10, 1967, p. 77–85; Idem, *Cetățile feudale de la Orlat și continuitatea românilor în sudul Transilvaniei*, în: „Muzeul Brukenthal...”, 20, 1977, p. 27–50. Cercetările arheologice au fost reluate de Petre Munteanu Beșiu prin săpăturile de la Sadu, Turnul Spart și cea prezentată în această comunicare.

Planșa a II-a A – Planul cetății medievale de la Rășinari și amplasamentul secțiunii arheologice

Planșa a II-a B – Cetatea medievală de la Rășinari – profilele secțiunilor arheologice practicate prin valurile de pământ de la vest de cetate

incintă al cetății format din blocuri de piatră cioplite. Zidul, lat de 1,50 m se țese cu cel al turnului de apărare amintit de Ackner⁵. Turnul exterior zidului de incintă are în secțiune un plan semicircular. Paramentul zidului lat de 2 m este format din blocuri de piatră fasonate iar emplectonul din pietre mărunte îngropate în mortar.

Controlul prin săpătura arheologică din anul 1997 al gropilor aflate în interiorul cetății de la Rășinari, gropi inventariate în descrierile anterioare nu a avut rezultate edificatoare⁶. Secționarea uneia dintre gropile vriașe din partea centrală a fortificației nu a relevat existența vreunei amenajări a constructorilor sau locuitorilor cetății. Groapa săpată lângă zidul cetății a dus la prăbușirea unei părți a elevației lui, masa de zidărie dizlocată, dezvelită în săpătură arheologică dovădind cele afirmate.

Singura construcție identificată și cercetată parțial în interiorul cetății a fost o încăpere din piatră cu podeaua adâncită până la 1,30 față de nivelul medieval de călcare. Încăperea cu zidurile late de 60 cm avea în interior dimensiunile de 6,70/3,85. Intrarea se făcea printr-un gârlici lat de 1,40 m. În umplutura pivniței au apărut bucăți de tenucială și un fragment de cărămidă iar pe stâncă ce reprezenta nivelul de călcare bucăți de mortar ce ar putea proveni dintr-un strat compact, nivelator. Între pietrele mărunte ce au alcătuit umplutura încăperii au fost evidențiate urme slabe de arsură. Arsura nu este în legătură directă cu podeaua încăperii adâncite.

Planul construcției interioare nu este perfect perpendicular pe direcția zidului de incintă. Direcția diferită

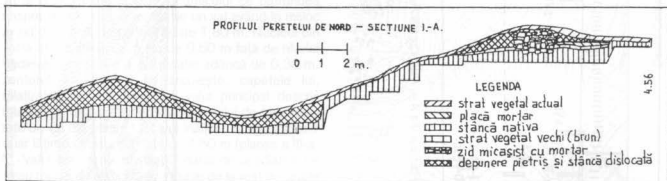
a celor două ziduri a lăsat un spațiu liber, umplut ulterior cu zidărie. Această caracteristică nu demonstrează o neapărată etapă suplimentară de construcție, moment prielnic unor noi construcții interioare.

Secționarea valului și a șanțului aflate la nordul zidului de incintă a permis înregistrarea dimensiunilor actuale. Valul de pământ măsoară 5 m lățime. Valul alcătuit din pământ galben s-a aplatizat iar o parte din masa sa s-a prăbușit în șanț.

În secțiunea XVI a fost dezvelită o amenajare formată din pietre mărunte alcătuită o suprafață relativ plană. Suprafața amenajată (platformă?) ocupa o poziție dominantă. Identificarea este susținută de prezența între pietre a unor fragmente ceramice, materialul ceramic apărând doar în spațiile amenajate.

Materialul arheologic

Materialul arheologic rezultat în urma celor trei campanii arheologice este sărac în ceea ce privește formele, puțin numeros dar suficient pentru încadrarea culturală a cetății. Din umplutura pivniței cercetate în 1997 au fost recuperate fragmente ceramice medievale. Ele aparțin unor vase de mici dimensiuni și unui opaiț. O cană-ucior poate fi reconstituită în partea sa superioară. Tipul de vas este inedit în stadiul actual al cunoașterii ceramicii medievale din Transilvania. Prin unele detalii (tubul pentru scurgerea lichidelor), este comparabil cu uciorul iar prin dimensiuni cu o cană de băut. În umplutura turnului semicircular au fost găsite fragmente ceramice aparținând unui vas de mici dimensiuni și o cataramă din fier.

Planșa a III-a A

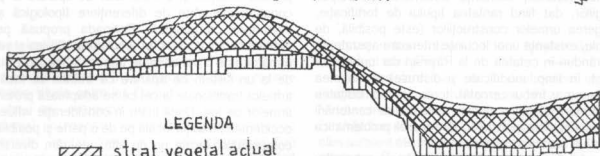
⁵ Ackner, *op. cit.*, p. 600.

⁶ Ackner care face cea mai timpurie descriere a cetății a observat două rânduri de gropi paralele. Chiar dacă afirmația nu este destul de clară, el menționează 26 de gropi pe un rând și alte 20 pe cel paralel. Aceste „gropi și adâncituri” sunt considerate de Ackner locuințe: cf. Ackner, *op. cit.*, p. 61. K. Horedt, *Sieb. Burg*, p. 597; Idem, *Sieb. Grenz*, p. 21. Existența gropilor la mijlocul secolului trecut nu ne dă posibilitatea de a le atribui, așa cum se face de multe ori, unor adăposturi militare din cele două războaie mondiale. Pe de altă parte, afirmația lui Ackner trebuie privită cu rezerve, având în alte ocazii dovada unor observații superficiale ale autorului.

PROFILUL PERETELUI DE NORD - SECȚIUNE I.-B.

0 1 2 m.

4.56

LEGENDA

- strat vegetal actual
- stâncă nativă
- strat vegetal vechi (brun)
- depunere pietriș și stâncă dislocată

Planșa a III-a B

Prima caracteristică a materialului arheologic, sărăcia, a fost subliniată de rezultatele unui control al subsolului cu teledetectoare de metal. Zona cercetată a cuprins interiorul cetății și exteriorul, înspre vest, în zona fortificațiilor.

Singurele piese ce pot fi legate de funcția militară a cetății sunt două bile din plumb cu diametrul de 12 mm. Fiecare bilă este formată din două semisfere lipite prin turnare. Pe suprafața lor se observă o deformare rezultată posibil prin lovire. Au fost descoperite opt monede din care șapte identificabile, toate aparținând secolului nostru. Patru monede au fost emise de statul român în anii 1940–1941 și alte trei de cel austro-ungar: o monedă de 2 fileri din anul 190(?)⁷, o monedă de 2 heller din anul 1913; o monedă de 2 heller din anul 1909⁸.

Considerații tipologice și cronologice asupra cetății medievale de la Rășinari

Cu o lungime de aproximativ de 270 m (zidul ce închidea la est cetatea nu a fost surprins în cele două secțiuni practicate acolo) și o lățime medie de 25 m, cetatea medievală de la Rășinari face parte dintre cele mai mari cetăți din sudul Transilvaniei, fiind depășită doar de cetatea de la Sadu (Cisnădie), care are lungimea de 300 m.

Cetatea de la Rășinari împreună cu cele din întreaga zonă central-sudică a Transilvaniei, se poate

include într-un grup de fortificații ale căror planuri se dezvoltă longitudinal, de-a lungul unei axe, planul lor datorându-se configurației terenului pe care s-au construit. Ocupând culmea unor dealuri, cetățile din această grupă au laturile lungi protejate natural de pante abrupte sau fortificații exterioare (planșa I, B).

Accesul în cetatea de la Rășinari se realiza pe la vest, acolo unde a fost amenajat un sistem complex de fortificații, format din trei valuri alcătuite din pământ și pietre, materiale ce au provenit din cioplirea blocurilor pentru zidurile de incintă și din săparea șanțurilor. Distanța între fundul șanțului măsurat în S XVII și nivelul de călcare a apărătorilor era de 7,50 m. Adăugând la această înălțime pe aceea azidurilor (7–9 m la o lățime de 1,50), intuim dificultatea de a escalada peretele șanțului sec și apoi zidul de incintă. Intrarea în cetate pe la capătul de vest al incintei alungite era apărată de un turn semicircular, dezvoltat din segmente scurte ce cu greu puteau fi afectate de atacul armelor inamicului. Sistemul de apărare al intrării în cetatea de la Rășinari răspundea nevoii de protecție față de puterea distructivă a armelor de foc, constituind împreună cu proiectilele din plumb descoperite premise pentru încadrarea cronologică.

Zidurile incintei au lățimea cuprinsă între 1–2 m, cele ale turlului semicircular fiind și cele mai late. Tehnica de construcție a zidurilor de incintă este aceea cunoscută sub numele de *opus incertus*, tehnica de construcție ce caracterizează întreaga categorie de cetăți „de graniță”, cu excepția celei de la Sadu (Cisnădie)⁹.

⁹ Petre Munteanu Beșliu, *Cetatea medievală de la Sadu* (jud. Sibiu), în „Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice”, 3-4/1995.

⁷ Identificările au fost făcute de doamna Oltea Dudău, muzeograf la Muzeul Brukenthal, căreia îi mulțumim și pe această cale. Identificările au fost făcute după: *Austria Muenz Katalog, 1790–1989*, Viena, 1990, nr. cat. 97.

⁸ *Ibidem*, nr. cat. 60.

Cercetarea arheologică a cetății medievale de la Rășinari poate ridica noi semne de întrebare ce se adaugă la cele deja existente legate de modul de acces în cetate, de numărul și destinația locuințelor interioare, înălțimea zidurilor, existența cisternelor etc. Lipsa analogiilor, dat fiind raritatea tipului de fortificație, distrugerea urmelor construcțiilor (este posibilă, de exemplu, existența unor locuințe interioare așezate pe două rânduri în cetatea de la Rășinari dar urmele lor au fost, în timp, modificate și distruse) și mărirea spațiului ce ar trebui cercetat, toate arată dificultatea unui demers științific amplu, necesitatea cantonării afirmațiilor în sfera ipotezelor, fără a ocoli problematica generală a studiului cetăților.

Un al doilea sistem de referință determinant pentru cetatea de la Rășinari este acela al relației cu comunitatea (comunitățile) învecinate și cu autoritatea politică centrală sau locală. Cetățile din partea central-sudică a Transilvaniei, așezate pe culmea unor dealuri, accesibile pe drumuri de care, la o altitudine ce nu depășește 900 m (cetatea de la Sadu a fost construită la o altitudine de 875 m, celelalte fortificații pe culmi mai joase) se află în vecinătatea unor așezări umane în majoritate locuite de români: Sadu, Rășinari, Trăinești, Oriat, Tilișca, Sibîșeni, Cucuiș. Raportarea geografică este formală de vreme ce nu avem probe documentare concludente pentru a stabili relații între comunități și gamizoana cetăților, între sate și cetățile folosite ca loc de refugiu. Pe de altă parte, urmărind numai aceste raporturi pierdem din vedere ansamblul relațiilor culturale și politice care definesc primordialitatea elementului colonizator, sășesc angrenat de pe o poziție privilegiată în structurile politice ale voievodatului Transilvaniei, regatului maghiar, subordonat intereselor occidentale de stăvilire a ofensivei otomane. Cetatea de la Rășinari are o poziție strategică a cărei importanță poate fi definită doar în ansamblul frontului defensiv sud transilvănean și numai în secundar prin implicarea în oprirea contrabandei și împiedicarea unor conflicte de graniță.

Chiar evidențiind structurile sistemului de apărare din sudul Transilvaniei este dificil să-i delimităm etapele de formare și dezvoltare. Materialul ceramic

provenit din săpătura arheologică de la Sadu și Rășinari, unitar în diversitatea lui nu ne permite delimitări cronologice categorice iar datele documentare sunt lacunare. E adevărat, complexitatea planului cetăților și a sistemelor de apărare ar putea constitui elemente de diferențiere tipologică și de delimitare cronologică. Perioada propusă pentru datarea cetăților, sfârșitul secolului al XIII-lea și secolul următor este o perioadă de trecere în întreaga Europă de la un sistem de apărare ce trebuia să facă față armelor tradiționale la cel ce se adaptează pretențiilor armelor de foc. Dacă luăm în considerație influențele occidentale, tradiția locală pe de o parte și posibilitățile comunităților locale pe de alta, realizăm diversitatea proiectelor de construcție și dificultatea diferențierii cronologice în lipsa datelor documentare. Cu atât mai importantă este informația conținută în documentul din 1370 ce se referă la construirea și administrarea cetății de la Tâlmaci¹⁰. Această „coroană a regatului” ce bloca accesul în Transilvania de pe Valea Oltului este cheia de boltă a întregului sistem de apărare din sudul

Transilvaniei cetățile „de graniță” fiind operațional incluse în sistem. Cercetarea arheologică a cetății de la Tâlmaci ar putea schimba puținele date ce le avem și care, analizate contextual, nu permit datarea sistemului înainte de secolul al XIV-lea¹¹.

Medieval fortifications in the south of Transylvania – The fortress from Rășinari – abstract.

We present an archaeological report about the excavation in medieval fortification from Rășinari and the result of the research.

The fortification is a stone precinct, 270 m long and 25 m wide. It has a halfround tower in the extremity. In the west, outside, there were 3 walls with stone core, covered with earth. Innerside, a bulding with celler is to be seen today. We found inner the celler medieval pottery and outside 2 bullets from guns.

The axial plan, the half-round tower placed outside of the wall, the pottery are arguments to date the fortification in the 14th and the 15th centuries. The fortress belongs to a group of construction erected on the top of the hill, in the neighbourhood of the villages situated at the border on the Transilvanian principality.

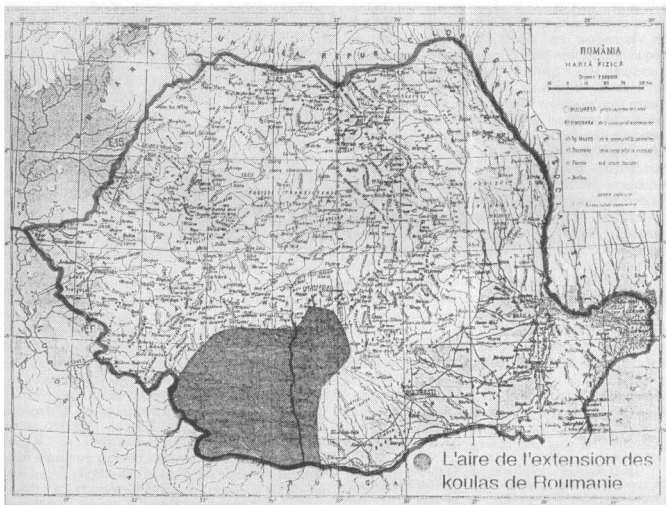
¹⁰ *Documenta Romaniae Historica, C., Transilvania*, vol. XIII, București, 1994, p. 825-828.

¹¹ Petre Munteanu Beșliu, *Fortificații (sisteme de fortificații) la hotarele statelor feudale din Europa*, în *Anuarul Institutului de Științe Socio-Umane din Sibiu*, V, 1998; (în curs de apariție).

Les koulas roumaines (ou koulés) ne constituent pas un type d'architecture singulier dans le sud-est de l'Europe. La Valachie (nom historique de la province roumaine située entre les Carpates méridionaux et le Danube, qui regroupe les actuelles Oltenia et Muntenia) représente la limite septentrionale de l'extension de ce genre de construction que l'on rencontre dans tous les pays balkaniques ayant fait partie de l'Empire ottoman. Le terme, dont le sens de tour est le même tant en turc qu'en bulgare, serbe, albanais et roumain, définit ainsi une habitation fortifiée, analogue comme fonction et solution à

l'habitation-tour répandue au moyen âge dans l'Occident européen.

Je n'insisterai pas sur la controverse regardant l'origine des koulas balkaniques. Il y a un siècle, Netzhammer supposait que leur source se trouverait dans l'architecture du Proche-Orient d'où, par l'Asie mineure, elles auraient été adoptées et répandues par la civilisation ottomane. Beaucoup plus plausible semble l'hypothèse du modèle offert par les habitations-tour byzantines, nombreuses dans la région balkanique de l'Empire Ottoman. Ceci a probablement conduit à la reprise du modèle byzantin, déterminant à la fois les visible

1. Harta răspândirii culelor pe teritoriul României

* Comunicare prezentată la conferința "Secular Architecture in the Balkans, 1300-1500, and its Presentation", Salonic, nov. 1997.

similitudes des maisons koulés qui peuplaient le paysage de l'architecture médiévale du sud-est européen.

La région extrême-nord de propagation de ce type d'habitation est, comme on vient de l'indiquer, l'Olténia, soit la province de Roumanie que coïncide avec la partie occidentale de l'ancienne Valachie. Bien que, dans le passé, la Valachie et la Moldavie furent les seuls pays du sud-est de l'Europe non inclus dans l'Empire Ottoman, la menace de celui-ci ne planait pas moins en permanence sur elles. A très peu d'exceptions près, les koulas roumains se trouvent à l'ouest de l'Olt, depuis la rive gauche du Danube jusqu'au pied des Carpates méridionaux, situées le long des voies qui, encore dans l'Antiquité, suivaient le cours des rivières Jiu et Olt, ainsi que ceux des affluents de ceux-là: Motru, Olteț, Gilort. Isolées ou attenantes à des manoirs, les koulas constituaient, avec les monastères fortifiés, les points d'appui du système défensif de l'Olténie.¹

L'apparition des koulas en Valachie semble directement reliée à la modification du rapport des forces dans le sud-est de l'Olténie. L'échec du siège de Vienne par les Turcs en 1683 fut suivi de fréquentes guerres entre l'Empire Ottoman en déclin, d'une part, et l'Empire des Tsars de Russie et l'Empire des Habsbourgs d'autre part. Dans ce contexte, le théâtre des opérations militaires s'est trouvé plus d'une fois sur le territoire des Principautés Roumaines, et particulièrement en Valachie. Dès lors, à partir du milieu du XVII-ème siècle, en Valachie Orientale – caractérisée par l'existence de grand domaines féodaux – les nobles élèvent sur leurs terres des résidences fortifiées, en fait de grands ensembles architecturaux entourés par de puissantes enceintes de murailles. En échange, l'ancienne structure féodale de la Valachie occidentale (Olténie) caractérisée par une petite noblesse formée notamment de hobereaux emprunte au sud danubien tant le mod le que le nom de *Koula* ou *Koulé* pour ses habitations fortifiées.²

Mais la plus grande diffusion en Olténie de ce type de construction défensive s'est produite au temps des règnes phanariotes, quand à l'insécurité existente s'ajouta celle due aux fréquents changements des princes par ordre de la Porte Ottomane. Ces princes se faisaient accompagner de nombreux Albanais, Aroumains, Grecs, Bulgares, Serbes. Or, il se peut que ce considérable afflux d'éléments issus du milieu balkanique fût pour une bonne part décisif dans le

choix et l'adoption sur une grande échelle de la koula en tant que moyen de défense efficient. D'autant plus que vers la fin de cette époque, durant les dernières années du XVIII-ème siècle, un autre danger apparut: l'autorité princière ne pouvait enrayer les incursions répétées des bandes de brigands venues du pachalik de Vidine – une région toute proche de l'Olténie, située sur la rive droite du Danube. Connus sous les noms de „pazvangii” et „cârjali”, ces hommes pillaient, ravageaient et dévastaient l'Olténie. Cette situation de crise amena un emploi diversifié des fonctions de la *koula*. En même temps on constate une recrudescence de ce type de construction ainsi qu'un renforcement des anciennes *koulés*. D'autre part, cette ultime période est marquée de considérables changements du modèle sud-danubien de la *koula*. Celle-ci, en Olténie, acquiert maintenant sa propre „personnalité” au bout d'une évolution locale étroitement liée à l'évolution d'ensemble de l'architecture valaque. Enfin, vers le milieu du XIX-ème siècle, les *koulas* d'Olténie cessent d'avoir une fonction de défense; de sorte que, parmi les quelque cinquante *koulas* d'autrefois, onze seulement continuent de nos jours d'illustrer un programme architectural spécifique d'une longue époque de l'histoire du pays.³

Du point de vue des fonction d'autrefois, les *koulas* d'Olténie peuvent être classées dans les catégories suivantes:

- *Demeure permanente*. C'était le cas des plus complexes et plus grands *koulas*. Elles avaient le rôle de résidence fortifiée dans l'ensemble d'un manoir qui comprenait en outre une chapelle et les attenances (Curtșoara, Radomiru, Măldărăști, Muscelești). Dans cette catégorie peuvent aussi être englobées les maisons de Băbeni, Șuici et Vlădaia qui ont été fortifiées ultérieurement en élevant – en guise de refuge ultime – une tour au-dessus de l'habitation proprement dite.

- *Demeure temporaire*. Ce sont les *koulas* servant comme lieu de refuge pendant les périodes critiques. Elles se trouvent soit dans l'enceinte d'un manoir en tant que composantes de l'ensemble respectif (Almăj, Beharca, Bujoreni, Borăscu, Lupoaița, Poiana, Pojogeni et Crainci), soit sur une hauteur dans le voisinage du manoir respectif (Șiacu, Tatomirești et Groșerea).

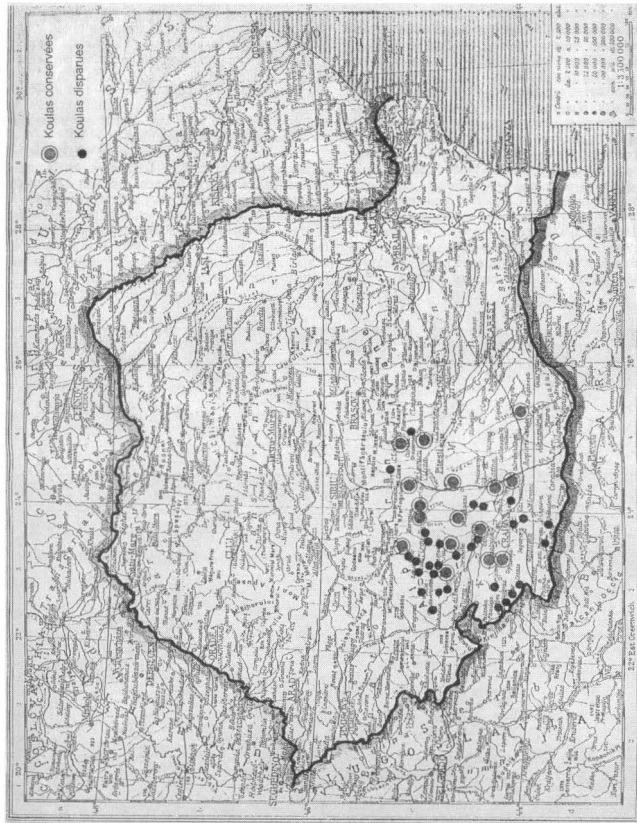
- *Point de surveillance et signalisation*. Les *koulas* placées dans les endroits à bonne visibilité, permettant le guet des voies d'accès. Foișoru, Țuglui Zăvalu et Hotărești – ces trois *koulas* constituaient au XIX-ème siècle, avec celles qui servaient de logis temporaire, une véritable chaîne de signalisation tout au long de la rivière Jiu, depuis le Danube et jusqu' à la zone sous-carpatique.

Les ressemblances entre les *koulas* d'Olténie et celles des Balkans sont nombreuses: même volume

¹ Marea majoritate a culelor românești sunt situate la vest de râul Olt. Un număr mai mic, se găsește la est în județele Olt (Eneoșți, Câmpu Mare), Argeș (Racovița, Retevoiești; culele de la Furnicoși și Șuici au dispărut în acest secol). În județul Teleorman la Răsinet, este semnată de către R. Crețeanu o culă edificată în secolul al XIX-lea.

² Asupra datării primelor cule din Țara Românească (sec. XVI–XVII) informațiile sunt puține și nesigure. Ele constau în unele indicii oferite de „tradiția locală” și de vechimea primilor stăpâni – Buzetii la Vlădaia – Mehedinți, respectiv boierii din Măldărăști – Vâlcea.

³ Majoritatea culelor sunt ridicate în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, multe altele sunt construite dau supraetajate la începutul celui următor. Numărul total la est și vest de Olt, se ridică la 50.

2. Harta reprezentând culele existente și dispărute

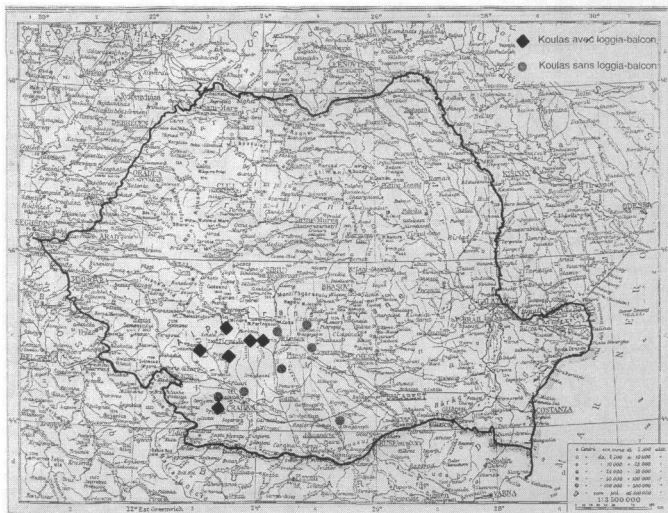
prismatique sur plan presque carré, construction en brique ou en pierre, même possibilité de communication avec les bas niveaux (couverts de plafonds en bois ou de voûtes en berceau) par des escaliers entières; même porte d'accès et meurtrières constituant les seules ouvertures des niveaux inférieurs vers l'extérieur.

Ce qui distingue les constructions roumaines de ce genre de celles du sud danubien c'est, d'une part, leur position „solitaire”, non encadrée dans la texture urbaine ou rurale; et, d'autre part, une certaine attention de l'aspect défensif que les constructeurs autochtones ont réalisée en ne donnant pas aux *koulas* roumaines cet aspect de tour qu'ont celles de Bulgarie, Grèce, Serbie et Turquie. De plus, le dernier niveau habitable de la *koula* d'Olténie comprend généralement une loggia-balcon (le „tcherdak”), utilisée comme point d'observation mais aussi comme espace assurant une communication graduée avec l'extérieur. A l'instar des exonarthex des églises et des belvédères des demeures nobiliaires du XVII-ème siècle, cette loggia-balcon est délimitée parfois sur trois de ses cotés par des

arcatures qui soutiennent des colonnes en maçonnerie. Ce traitement du dernier niveau est l'unique décoration du volume de la *koula*, celle qui prête d'ailleurs une personnalité à la construction et, en même temps, distingue de la manière la plus pégnante les *koulas* d'Olténie de celles qui se trouvent au sud du Danube.

Le pittoresque caractère autochtone est obtenu par les proportions de l'ensemble, le rapport des volumes (depuis la massivité du premier niveau à l'espace ouvert du dernier) et par le blanc du crépi qui met en évidence le relief plat - reflet des influences classicisantes dans le milieu rural.

Une fois passées la période des incursions de brigandage venant du sud du Danube, le caractère défensif des résidences fortifiées disparaît. Les *koulas* deviennent des simples maisons de campagne, la signification initiale du terme *koula* se perd peu à peu et prend un nouveau sens, appliqué aussi à d'autres habitations d'aspect robuste. Grâce à son charme et à son aspect inédit, la *koula* va influencer même l'architecture roumaine du XX-ème siècle.

3. Harta reprezentând culele existente: ◆ cule cu foșor, ● cule fără logie – foșor

Le peu d'exemplaires conservées jusqu' à nos jours ont souffert une suite de modifications et d'adaptations liées aux nécessités fonctionnelles et esthétiques des propriétaires qui ont continué de les habiter même après que le temps des attaques et des pillages fut passé. Ainsi, des nombreuses modifications - étrangères à la forme et à la fonction initiale - ont altéré en bonne mesure leur caractère originaire: tels, la construction de galeries, d'escaliers extérieurs, l'agrandissement des baies des fenêtres, le démantèlement des remparts et d'autres annexes. Par ailleurs en perdant leur utilité, la plus grande partie des *koulas* ont été abandonnées par leurs propriétaires, finissant par tomber en ruine et disparaître.

Parmi le peu de *koulas* conservées jusqu' à nos jours, six seulement continuent à garder cet élément architectural que nous considérons comme

caractéristique de la région sous-carpatique: la loggia-balcon. Elles sont situées à l'ouest de l'Olt, tant dans la région de la plaine (la koula de Brabova), que dans les collines (les koulas de Curtișoara, Groșșerea, Șiacu ainsi que les deux *koules* de Măldărești - la koula Greceanu datable probablement dans les premières années du XVIII-ème siècle, et la koula Duca). Ces deux dernières, avec la chapelle de l'ancien manoir, constituent un précieux ensemble d'architecture. Mais l'exemplaire le plus ancien que l'on garde - datable dans les premières années du XVIII-ème siècle - est la koula de Curtișoara. Construite comme résidence permanente fortifiée, elle est la principale composante d'un ensemble qui - contenant aussi une chapelle et des annexes - est spécifique pour l'organisation d'une résidence nobiliaire valaque de l'époque.

LIUVI BRĂTULEANU

...

...

...

SCULPTURI DECORATIVE DE PE CLĂDIRII BUCUREȘTENE DE LA SFÂRȘITUL VEACULUI AL XIX-lea ȘI ÎNCEPUTUL CELUI URMĂTOR

Bucureștiul ultimului sfert de veac înregistrează anual construcția a sute de locuințe, majoritatea proprietarilor mulțumindu-se să ridice doar un parter. Scumpetea terenului face deseori ca multe dintre ele să fie amplasate cu fațada chiar la stradă, fie că sunt destinate numai pentru adăpostirea familiei, fie unei destinații comerciale. Mai toți proprietarii în acest caz doresc o fațadă decorată mai bogat sau mai discret, după punga fiecăruia. În cazul acestora din urmă nu lipsește ca ornament o scenă alegorică de mici dimensiuni, încadrând inițialele numelui posesorului și anul construcției. Clădirile de raport, mai ales hanurile, țin ca cișmelele din curtea interioară să constituie o podoabă și ca atare pun ca apa să țâșnească dintr-un avuz de tuci sau dintr-o sculptură.

I. Locuința de la intersecția străzii Nuferilor (nr.52) cu strada Popa Tatu a fost construită în anul 1890.

Datarea este inclusă în decorația vegetală care este răspândită armonios, cu ritmică ascensională pe

întreg spațiu al panoului dreptunghiular de mari dimensiuni, având pe latura de sus un arc de cerc plasat pe fațada retrasă la îmbinarea celor două laturi ale clădirii. Atari panouri cu decorație vegetală abundentă erau frecvente la casele cu fațade la intersecția a două străzi, construite între anii 1880-1910, dar aceasta după cunoștințele noastre, are dimensiunile cele mai mari și este dintre cele mai izbutite artistic, integrându-se prin proporții fără ostentație arhitecturii clădirii în stilul francez eclectic al sfârșitului secolului al XIX-lea.

II. Un alt exemplu, de data aceasta din categoria locuință și prăvălie totodată îl constituie casa din str. Aurel Vlaicu, nr. 139, colț cu str. Paul Greceanu. Mai puțin o reușită arhitectonică, fiind un hibrid eclectic ca stil, clădirea are la centrul fațadei un mic basoreliev care înfățișează o scenă mitologică (opt copii zburdând veseli), având deasupra un cartuș indicând anul construcției – 1897 – ,iar dedesubt un altul (la partea

Fig. 1. Fațada reprezentativă a Locuința din str. Nuferilor nr. 52 (foto: Ion Popa - Arhiva)

Panou decorativ (str. Nufenerilor nr. 52)

Je jos o ghirlandă) cu inițialele numelui și prenumelui proprietarului (N.D.). O atare decorație o găsim recvent pe multe alte fațade ale caselor înălțate între anii 1890-1910 și reprezintă îndeobște o decorație artizanală de serie.

III. La intersecția străzii Lipscani cu calea Victoriei se înalță în jurul anului 1900 o elegantă clădire cu destinație comercială, în stil renascentist, având năgăzii spațioase la subsol, magazine luminoase la parter și camere de raport la etaj. Cele două laturi de a fațadă, cu alte două paralele, închid o curte dreptunghiulară pietruită. În acest spațiu se pătrunde în strada Lipscani printr-un gang străjuit de o poartă masivă de stejar în două canaturi (cea din stânga fiind îtrăpunsă de o ușă pentru persoane).

Întrând, se vede în centrul laturii clădirii din fund, se toată înălțimea parterului, fața unui templu cu ronton în formă de arc de cerc susținut de doi pilaștri,

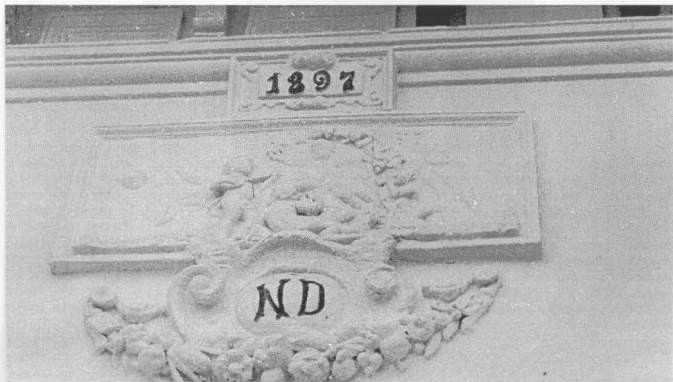
având, într-o nișă, o sculptură în bronz așezată pe un pedestal, din care curgea pe o țevă apă în permanență (actualmente oprită de un robinet).

Cei doi pilaștri sunt împodobiți fiecare sus de o mică scenă cu doi copilași având între ei un element vegetal, iar partea de jos a acestora sunt decorați cu câte un trepied cu frunze și flori stilizate. Pe cheia de boltă a nișei un mascheron. Sculptura înfățișează o tânără femeie pășind zglobiu, cu brațele în gesturi avântate, îmbrăcată până la brâu cu o rochie dintr-un material transparent, restul corpului fiind nud. Sculptura presupunem a fi o copie după o lucrare a unui artist francez, realizată la mijlocul secolului al XIX-lea. În curtea interioară, între parter și etaj, o plintă decorată cu ghirlande de acant înconjoară fațada întreruptă de templu.

IV. La 8 aprilie 1913 se inaugura Palatul Băncii de Credit Român plasat lângă Biserica Stavropoleos. Inițial

Casa din str. Aurel Vlaicu nr. 139

Casa din str. Aurel Vlaicu nr. 139. Basorelieful fațadei

Sculptura „Femeie” – str. Lipscani

banca își începuse activitatea ca bancă de comandită sub firma Geschek, apoi la decesul acestuia, ca societate anonimă, condusă de Paul Chatiner. La scurt timp după moartea acestuia banca a fuzionat cu firma Glücklich Dickin & Cie, luând denumirea ultimă ¹.

Fațada este ornată cu două sculpturi în piatră de Ruscuc, realizate în anul 1912 de Frederic Storck. Mai mari decât mărimea naturală, sculpturile, redând un bărbat și o femeie, sunt plasate deasupra ultimului etaj, câte una la extremități.

Ele înfățișează trupuri vânjoase, în poziții liniștite, stând așezate pe un podest. Femeia simbolizează Agricultură,

(lângă ea, la stânga, o fetiță) iar bărbatul Industria (lângă el în dreapta, un băiat). Sunt realizări reprezentative în creația artistului, purtând amprenta neoclasicului german. Plasate nefericit extrem de sus, ele se văd cu mare greutate, doar primate de pe trotuarul de vis-à-vis.

V. Grădina lui Mandritu, cum era cunoscută de mahalagii la sfârșitul secolului trecut curtea boierului iubitor de istoria neamului, Ștefan Greceanu, se întindea între actualele străzi Aurel Vlaicu și Tunari, cum

¹ M.C. *Inaugurarea Palatului Băncii de Credit Român, „Printre hotare”, nr. 1, din 1913.*

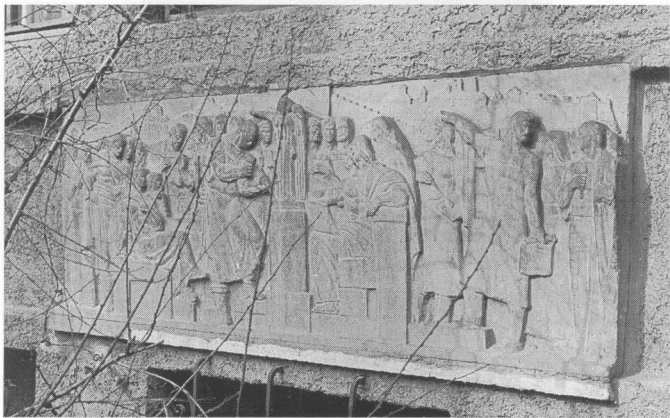
Frederic Starck: Industria (str. Stavropoleos)

Frederic Starck: Agricoltura (str. Stavropoleos)

Casa sculptorului Ion Jalea (str. Paul Greceanu nr. 39)

Ion Jalea: „Un atelier de sculptură” (str. Paul Greceanu nr. 39)

aflăm din evocatoarea descriere a vieții din conacul de aici de către nepotul proprietarului, arh.Paul Emil Miclescu în cartea sa „Din Bucureștii trăsurilor cu cai” (București,1985).

În anul 1936 moștenitorii vând terenul parcelându-l în locuri de casă, primind denumirea de Parcul Greceanu pe hărțile Capitalei din 1938.

Printre noii proprietari care își construiesc aici locuințe moderne, în 1937 este și sculptorul Ion Jalea (Alex. Antohi, *Sculptor Ion Jalea, „Adevărul literar și artistic”, 27 iunie 1937*). Pe latura dinspre strada vilei (parter și etaj) din str.Paul Greceanu nr.39, , sub ferestrele parterului este încadrat în zid un basorelief în piatră, executat special pentru acest loc de înșuși

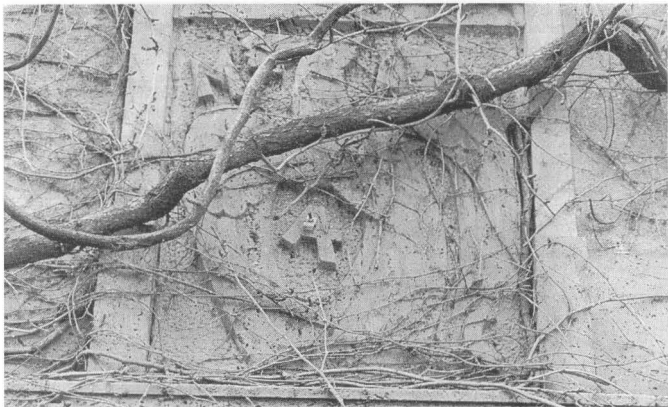
artist (Vlad Cunescu și A.Samuel, *De vorbă cu maestrul Jalea, „Vlăstarul”, noiembrie 1938*).

El reprezintă „Un atelier de sculptură”, întrucât Ion Jalea dorea să arate celor ce vor să-i treacă pragul casei, că sunt oaspeții unui sculptor.

La centru, pe un pedestal înalt se află zeița Victoriei, căreia i-a dat viață sculptorului plasat în stânga ei. Victoria, redată printr-o femeie cu aripi stă în picioare într-o atitudine solemnă. Este îmbrăcată într-un peplum. Mâna stângă o ține pe lângă corp, iar pe cea dreaptă întinsă lateral energetic spre stânga, ca și capul, indicând autoritar spre o direcție. În stânga ei se află un bărbat în picioare, înfățișându-l pe sculptor. Într-o poziție încordată el ține în mâna dreaptă dalta,

Locuința sculptorului Mac Constantinescu din str. Frumoasei nr. 1 (deasupra intrării relieful „Pasărea Măiastră”)

Mac Constantinescu: Pasărea Măiastră (str. Frumoasei nr. 1)

Fațada Facultății de Drept

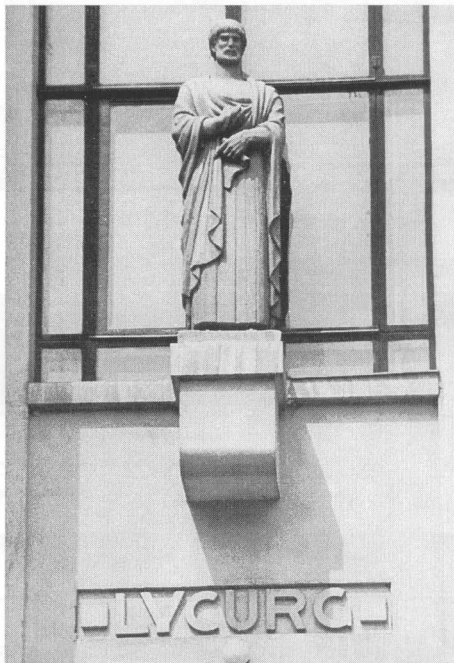
iar în cealaltă ciocanul și cioplește la picioarele sculpturii. În spatele lui un personaj pe un tron privește atent la artistul lucrând. Este înconjurat în dreapta și în stânga de câte un grup de privitori care comentează între ei, desigur, lucrarea. În partea dreaptă a Victoriei, făcând pandant sculptorului, un bărbat stă pe un scaun tron ținând pe genunchi cu mâna dreaptă un carnet de schițe, iar pe cea stângă, sprijinind-o pe spătarul scaunului; în jurul lui mai multe personaje privind la zeița Victoriei.

Scena nu l-a satisfăcut pe artist întrucât grupurile nu erau perfect echilibrate în jurul statuii Victoriei, drept care a mai realizat ulterior încă două variante în gips:

una se află în colecția Ion Jalea din Constanța, alta în patrimoniul Muzeului din Râmnicu-Sărat.

VI. Cunoscut pentru contribuțiile sale deosebite la înfrumusețarea unor clădiri de instituții și monumente publice cu sculpturi (relieful Victoria de la Arcul de Triumf, reliefurile Decebal și Traian pentru fațada Școlii Române din Roma, reliefurile Justinian de la Drept, sculptorul Mac Constantinescu, își construia în anul 1937 o locuință personală în cadrul căreia a realizat la parter un vast atelier (intr. Illoara nr.1).

Pentru fațada acestei case a sculptat direct în travertin o „Pasăre măiastră”, lucrare pe care a

Lycurg (autor necunoscut) – Facultatea de Drept

Constantin Baraschi: Solone – Facultatea de Drept

expus-o la Salonul Oficial din același an, indicând cu mândrie în catalog „motiv pentru casa artistului”.

Relieful se află plasat deasupra intrării în clădire vizibil doar iarna, căci în restul anotimpurilor o iederă stufoasă îl acoperă complet și îl face invizibil.

VII. După primul război mondial, Palatul Universității, deși fusese extins pe încă trei laturi (1912-1926) adăugate corpului inițial (1856-1869) devenise neîncăpător, dat fiind numărul extrem de mare al studenților, în creștere an de an.

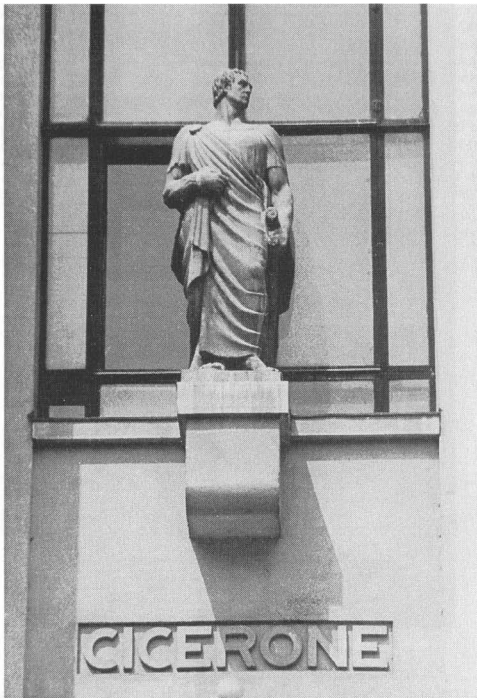
Cum Facultatea de Drept avea cei mai mulți studenți, cca 3000 înscriși², s-a hotărât de către

² Ion Zamfirescu, *Criza universitară. Memoriul d-lui Kirijescu „Adevărul”, 12 iulie 1935.*

Ministerul Instrucțiunii să se construiască un nou local pentru ea. Încă din 1926 s-a luat hotărârea ca noul edificiu să fie amplasat „pe locul ocupat azi de sala «Liedestafel» și casa «Carpați», care au fost expropriate acum doi ani printr-o lege specială³. Lucrările de construcție au început târziu, de abia în martie 1934, dar până în noiembrie, clădirea [era] terminată de roșu, cu acoperișul învelit, cu instalațiunile de calorifer, apă și electricitate făcute, trecându-se la tencuirea zidurilor interioare”⁴. Clădirea,

³ Noul Palat al Universității din București, „Universul”, 5 decembrie 1927.

⁴ M.L.P., Facultatea de drept își va deschide viitorul an universitar în clădirea „Cetatea Universitară”, „Adevărul”, 5 iulie 1936.

Cicerone (autor necunoscut) – Facultatea de Drept

realizată în stil clasic modernizat de către arhitectul Petre Antonescu, urma să fie decorată la fațadă cu sculpturi. Ele s-au adăugat treptat peste câțiva ani.

În anul 1938 arh. Grigore Ionescu, în cartea sa *București, ghid istoric și artistic* (București, 1983) ne face cunoscut că „deasupra ferestrelor, pavilioanele de colț sunt decorate cu câte un lung basorelief; în stânga celui ce privește fațada, Desrobirea unui sclav în fața magistraților, scena se petrece în Forumul Roman din Roma; în dreapta, Justinian înconjurat de magistrați

prezintă codexul său poporului. Ambele lucrări sunt operele sculptorului Mac Constantinescu”.

Câțiva ani mai târziu, până în 1940, între coloanele fațadei pe câte un podest, sunt plasate sculpturile juriștilor antici (de la stânga la dreapta): Licurg, Solone, Cicerone, Papinian și Justinian. Toți sunt înveșmântați în togă, cu gesturi expresive și reținute, realizate în spiritul statuarei clasice romane, ceea ce ne-ar determina să le atribuim paternitatea aceluiași autor, deși sunt creația mai multor sculptori. Solone este

Ion Grigore Popovici: Papinian (Facultatea de Drept)

opera lui C. Baraschi ⁵, Papinian este datorat lui Ion Grigore Popovici ⁶, iar Justinian lui Spiridon Georgescu ⁷. Celelalte două sculpturi nu le cunoaștem autorii.

⁵ H.Blazian, *Constantin Baraschi Mușat*, „Adevărul literar și artistic”, 7 martie 1937.

⁶ Adina Nanu, Ion Grigore Popovici, București, 1983.

⁷ Marilena Tutilă, *Ciudatul destin al unei statui* (3). „Europa”, 28 septembrie – 4 noiembrie 1993.

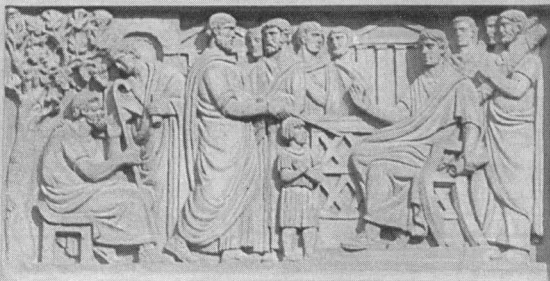
Mai semnalăm că pe laturile clădirii centrale sunt plasate pe brâul median două medalioane cu opt laturi, ce se repetă, înfățișând, în basorelief, unul Justiția, celălalt Legea. Ambele sculpturi aparțin lui Mac Constantinescu.

Spiridon Georgescu: Justinian (Facultatea de Drept)

În anul 527, după moartea împăratului Justin I, a fost ales împărat Justinian cel Mare. Acesta a fost un mare reformator și a întărit puterea imperială. A construit biserica Hagia Sophia din Constantinopol și a scris Codul Justinian, primul cod de legi al Europei. A condus războaie împotriva persilor și vandalilor și a întărit imperiul bizantin. A murit în anul 565.

Justinian cel Mare a fost un mare reformator și a întărit puterea imperială. A construit biserica Hagia Sophia din Constantinopol și a scris Codul Justinian, primul cod de legi al Europei. A condus războaie împotriva persilor și vandalilor și a întărit imperiul bizantin. A murit în anul 565.

Mac Constantinescu: Dezrobirea unui sclav în fața magistraților (Facultatea de Drept)

Mac Constantinescu: Justinian înconjurat de magistrați prezintă codexul său poporului (Facultatea de Drept)

Mac Constantinescu: Justiția (Facultatea de Drept)

Mac Constantinescu: Legea (Facultatea de Drept)

CONSOLIDĂRI DE BISERICI - PROBLEME SPECIFICE

Proiectele de consolidare întocmite în cursul anului 1996 la bisericile: Sf. Nicolae – Hunedoara, Biserica din comuna Băjești– Bălilești – Pitești, Mănăstirea Zamca – Suceava, Mănăstirea Cotești – Vrancea, au pus în evidență existența unor probleme specifice, având particularități și elemente comune.

Analiza monumentelor studiate va viza:

- alcătuirea și structura lor de rezistență
- avariile apărute și aprecieri asupra cauzelor lor
- măsurile de consolidare propuse
- concluzii pentru fiecare caz în parte.

Doresc să menționez, că majoritatea lor, lucrările au beneficiat de calcule efectuate, pe baza unor programe speciale, de dl. ing. Mircea Neacșu, șef de lucrări la UTCB.

BISERICA SF. NICOLAE – HUNEDOARA ¹

Este o biserică cu un volum relativ redus (fig.1). Are în față un turn, adăugat mai târziu (astfel că există și un rost de separație), terminat cu un foisor de lemn, pentru clopote, aspect care se găsește la foarte multe biserici românești din regiune. Pe sub turn se face intrarea în pronaos. Și acesta a fost probabil adăugat mai târziu, fiind acoperit cu un planșeu drept de lemn și având în orice caz o pictură, care diferă mult de cea din rest.

Naosul are o formă dreptunghiulară, având 4 stâlpi mediani și care împart tavantul în 9 alveole. Cele de mijloc sunt acoperite cu 2 bolți cilindrice, dispuse în cruce acolo unde se intersectează (la 45°), adică pe alveola de centru și unde una față de cealaltă iese într-un fel de consolă, se înalță o turlă, nu foarte mare, dar îndeajuns pentru a încărcă excesiv un sistem fragil.

În plus ele se reazemă în sens transversal pe bolțile de peste alveolele de colț iar pe direcția N-S fără arc dublu. Rezemarea se produce simplu, profitându-se și de suplimentul de rigiditate de la intersecție. Sistemul cu grinzi „retombé” se utilizează cu succes la pânzele de beton armat, dar la bolțile de zidărie este nesigur. Efectul s-a văzut prin aceea că a apărut un mare număr de crăpături și fisuri, în afară de cele clasice est-vest și nord-sud.

În fine altarul este despărțit de naos printr-un arc de zidărie, de asemenea fisurat și care este, „susținut” cu 2 stâlpi de zidărie.

Absida altarului este acoperită cu o semicupolă, slăbită prin introducerea câtorva „lunete”.

Se evidențiază în general lipsa de țesere dintre bolți și zidăria pe care se reazemă. Este de menționat că

¹ Proiectul de restaurare a fost întocmit de firma „REMON-PROIECT SRL” - arh. Constanța Carp.

orașul Hunedoara este catalogat de Normativul P 100/92 în zona „F” și că din documentele Institutului de Fizica Pământului rezultă că nu a fost afectat în trecut nici de cutremurele de adâncime vrâncene și nici ce cele de suprafață făgărășene sau bănățene.²

Fundațiile sunt coborâte până la 2 m adâncime și se reazemă pe un teren bun (din nefericire mormintele noi din cimitir se amplasează tot mai aproape de biserică).

Mai trebuie menționată calitatea deosebită a picturii interioare.

Se poate deci afirma:

- structura de rezistență a bisericii nu dispune de suficientă stabilitate, cu toată vechimea ei.

- orașul nu a avut de suferit până în prezent acțiuni seismice importante. Dar nici un amplasament din România nu este scutit de posibilitatea vecinătății cu unele falii locale, încă necunoscute, și care se pot redecide oricând (așa cum s-a întâmplat în diverse alte locuri). În starea ei actuală, asocierea cu acțiunea unui cutremur chiar de mică intensitate poate fi primejdiaosă.

Proiectul de consolidare a prevăzut:

- executarea unui eșafodaj provizoriu de susținere din lemn și injectarea, tratarea și țeserea crăpăturilor existente.

- suprabetonarea generală a bolților de peste naos și altar și prevederea unor juguri ranversate din beton armat, înscrise în gabaritul podului și care vor îndeplini un rol dublu:

- de descărcare și preluare în bună măsură a greutateii bolților

- de preluare a sarcinei turlei centrale.

Este evident că forma jugurilor a rezultat foarte satisfăcătoare, pentru a se putea înscrise în gabaritul disponibil al podului.

- introducerea la baza zidurilor, la nivelul pardoselii, a unui sistem de centuri-grinzi de legare.

- prevederea unor legături verticale de beton armat între suprabetonare și centurile de bază, în felul acesta realizându-se o carcasă spațială de rezistență de beton armat. Comisia de avizare a solicitat introducerea unor ranforsări și în structura turlei, deși aceasta nu prezintă avarii, pentru a o feri la un eventual seism de efectul denumit „lovitura de bici”.

În concluzie, cauza principală a avariilor apărute trebuie căutată în structura extrem de puțin robustă a monumentului.

² A se vedea articolul *A computer-compiled and computer-oriented catalogue of Rumanian earthquakes during a millennium 984-1976* de Liviu Constantinescu și Vasile Mârza în „Revue roumaine de géologie, géophysique et géographie”, Tome 24 Nr: 2/1980.

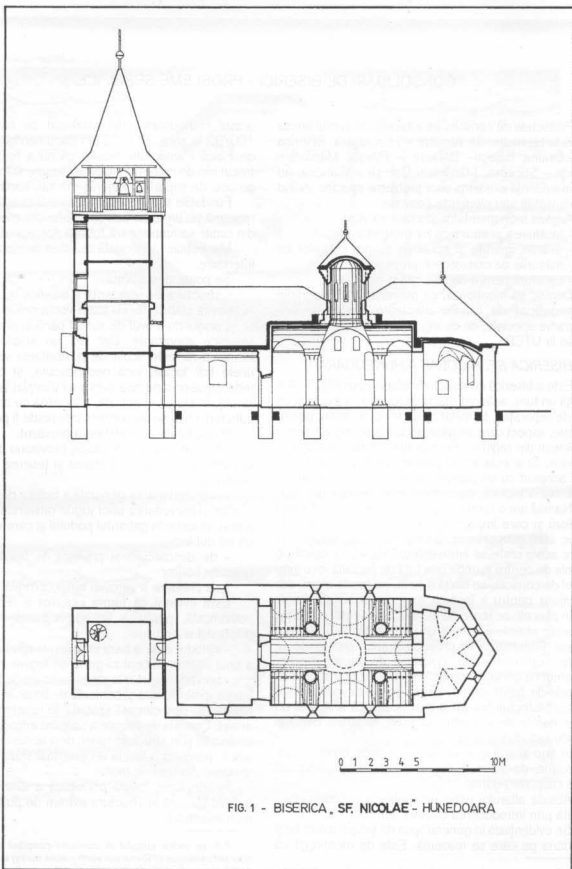

FIG. 1 - BISERICA „SF. NICOLAE” - HUNEDOARA

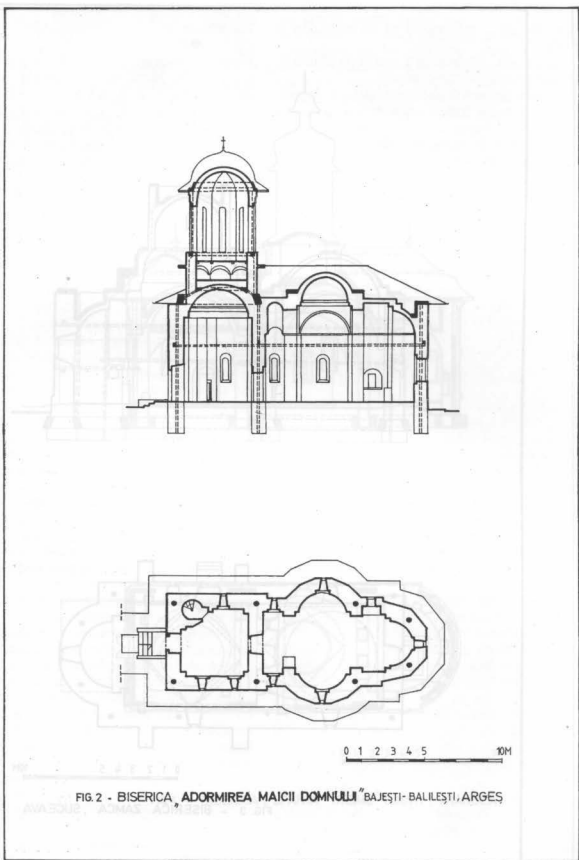
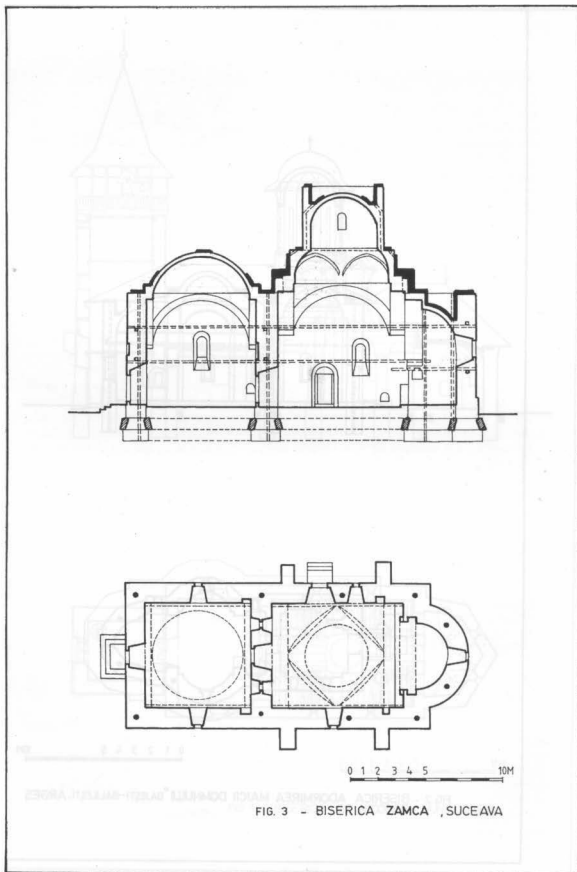
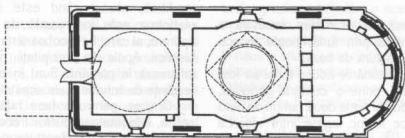
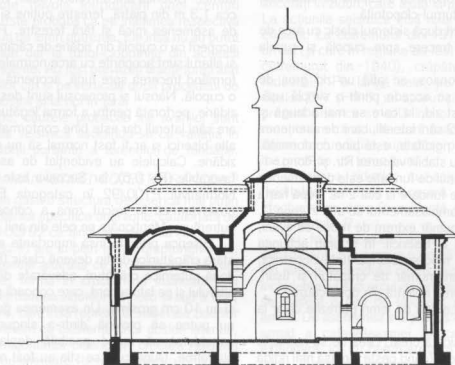

FIG. 2 - BISERICA „ADORMIREA MAICII DOMNULI” BAJEȘTI - BALILEȘTI, ARGES

0 1 2 3 4 5 10M

FIG. 4 - BISERICA „SFÂNTA TREIME”-COTEȘTI , VRANCEA

Biserica (fig.2) este situată pe un bot e deal și cuprinde:

- un pronaos, acoperit cu o cupolă de cărămidă, peste care se ridică turul-clopotniță

- un naos, acoperit după sistemul clasic cu arce de cărămidă, zona de trecere spre cupolă și cupola propriu-zisă.

Între naos și pronaos, se află un zid gros de cărămidă, prin care se accede printr-o simplă ușă. Biserica, având acest zid, la care se mai adaugă și faptul că dispune de 2 săni laterali, care de asemenea îi conferă un plus de rigiditate, este bine conformată. Calculele efectuate au stabilit valoarea Rtr. și Rlong >1. La turlă $R < 0,5$. Terenul de fundație este deosebit de bun iar adâncimea de fundare la cca 2 m. După harta Normativului P 100 amplasamentul se află în zona D.

Se constată un număr extrem de redus de avarii, în corpul propriu-zis al bisericii. În schimb acțiunea seismică a avariat în mod substanțial turla-clopotniță, care conține un mare număr de crăpături și fisuri, provenite, după părerea noastră din două cauze:

- prezența unei centuri de lemn putrezite chiar la baza turlei,

- acțiunea seismică a creat, ceea ce se numește efectul „loviturii de bici”, (când peste o masă mai rigidă suprapune o masă slabă).

Măsurile de consolidare au fost luate în special la turlă. S-a propus pe lângă înlocuirea centurii de lemn cu o centură de beton armat, prevederea unor sămburi de beton armat în pilaștrii de zidărie dintre ferestre. La baza turlei, întrucât aceasta se rezemă în bună parte direct pe zidăria de contur a pronaosului, s-a propus înlocuirea acestei rezemări printr-un guler continuu, în formă tronconică care să îmbunătățească transmiterea sarcinei.

S-a considerat însă că o întărire excesivă a proeminenței reprezentată prin turlă, poate induce eforturi secundare în structura de bază.

Din acest motiv, consolidările aduse turlei au fost prelungite spre biserică printr-o centură generală, rezemată pe cornișa zidurilor, cele două ramuri de nord și de sud fiind din loc în loc legate între ele. La recomandarea Comisiei de avizare, s-a preconizat o a doua etapă de consolidare, pentru care s-a ales o rețea de tiranți forajă atât în sens orizontal cât și pe verticală în zidărie (cu utilaje de care la ora actuală se dispune în țară).

În concluzie considerăm drept cauză principală a avariilor aparute acțiunea seismică care a găsit o structură slabă (turla), așezată pe o structură robustă (biserica propriu-zisă).

Situată la marginea platformei orașului Suceava, actualmente în afara acestuia, Mănăstirea Zamca (fig.3) constituie un obiectiv singularic, dat plin de farmec. Biserica are un volum redus, ziduri groase de cca 1,3 m din piatră, ferestre puține și mici și o turlă de asemenea mică și fără ferestre. Pronaosul este acoperit cu o cupolă din zidărie de cărămidă, iar naosul și altarul sunt acoperite cu arce normale și arce la 45°, formând trecerea spre turlă, acoperită la rândul ei cu o cupolă. Naosul și pronaosul sunt despărțite printr-o zidărie, perforată pentru a forma legătura. Biserica nu are săni laterali dar este bine conformată, în raport cu alte biserici și ar fi fost normal să nu găsim avarii în zidărie. Calculele au evidențiat de asemenea valori favorabile ($R > 0,6$), iar Suceava este catalogată de Normativul P100/92 în categoria E. Trebuie să observăm că în trecut zona a cunoscut puternice cutremure. Menționăm pe cele din anii 1471 și 1679.

Biserica prezintă însă importante avarii. Astfel în afara crăpăturilor de tip devenit clasic (EV și NS) apar două puternice crăpături, adevărate dislocări, în axul altarului și pe latura nord, care coboară până la fundații și au 10 cm grosime. Un asemenea grad de avariere nu putea să provină dintr-o singură cauză. Am considerat că nu e posibilă deplasarea întregii platforme. După cum se știe au fost multe probleme în zona de NV a orașului, dar aici platforma este stabilă iar obiectivul cel mai apropiat de mușea platformei - paraclisul este în bună stare. În plus, întregul taluz este îndădurit, în prezent el fiind unul din parcurile orașului iar la baza lui trece linia ferată Suceava - Dărmănești, executată în ultimii 30 de ani.

Fundațiile bisericii coboară până la 2,00 m și stau pe un teren stabil. În schimb, la 3-4m adâncime se află un strat de nisip fin, ale cărui proprietăți importante se modifică, atunci când este saturat cu apă. Ori platforma este înconjurată de un imens șanț de apărare, al cărui fund coboară mult sub cota fundațiilor bisericii. Apele din precipitații, neavând scurgere, se infiltrează în pământ. Sunt în plus posibile și unele tendințe de lichefiere ale acestui strat la un cutremur.

Oricum, pentru a face față solicitărilor unui alt seism, integritatea zidurilor trebuie refăcută, mai ales că edificiul nu a beneficiat de nici un fel de lucrări de consolidare, cel puțin în ultimii 100 de ani (colonia armenească, în trecut foarte puternică, este în prezent foarte redusă numeric).

Măsurile de consolidare propuse sunt următoarele:

- o sprijinire generală provizorie a bolților și cupelor,
- o centură-grindă la toate zidurile, sub nivelul trotuarului,
- suprabetonarea generală sau parțială a bolților,

³ Proiectul de restaurare a fost întocmit de firma „SIMETRIC PRO 99 SRL” - arh. A. Botez.

⁴ Proiectul de restaurare a fost întocmit de firma REMON-PROIECT SRL - arh. Constanța Carp.

- preluarea sarcinii turlei prin juguri de beton armat, descărcând astfel arcele și zidurile. Aceste juguri sunt extrem de sofisticate, pentru a se putea înscris în gabaritul acoperișului și extradosului bolților.

- întrucât distanța dintre cornișe și trotuar este mare se simte nevoia introducerii unei centuri intermediare. Este probabil ca pe înălțimea respectivă să existe centuri de lemn putrezite. Ele însă nu au putut fi încă depistate dar la tunul-clopotnița din aceeași incintă sunt evidente. Au fost prevăzută tiranți-forați atât în lungul zidurilor cât și pe verticală după procedeul de forare acum posibil și la noi în țară.

În concluzie, cauzele probabile ale avariilor sunt duble, acțiunea seismică asociindu-se cu variația în timp a capacității portante a terenului de fundație.

BISERICA MĂNĂSTIREI COTEȘTI-VRANCEA ⁵

Era greu de găsit o structură de biserică mai puțin adecvată solicitărilor specifice unei zone, catalogată de normativul P 100/92 ca fiind de categoria A.

Biserica (fig.4) are în plan forma dreptunghiulară, încheiată în spatele altarului cu un semicerc. Nu are abside laterale, forma în cruce fiind insinuată prin prevederea în grosimea zidurilor de nord și sud a unor alveole circulare, care însă reprezintă slăbiri ale zidurilor respective. Amintim că existența unor abside laterale, așa cum are majoritatea bisericilor, creează rigidizări transversale suplimentare, benefice pentru preluarea solicitărilor direcției respective.

Între naos și pronaos se află înscris ar mare din zidurile de cărămidă și care pleacă din 2 urechi de dimensiuni reduse, din punctul de vedere al rigidităților transversale. Zidăria de închidere circulară a altarului prezintă 2 goluri de ferestre și unul pe ax, așa cum are majoritatea bisericilor, cea ce înseamnă de asemenea scăderea rigidității transversale.

Catapeteasma, deși de zidărie, este slăbită prin 3 goluri de uși.

În consecință, în sens transversal biserică dispune de o rigiditate extrem de redusă. Inițial a avut o turle de zidărie, deasupra naosului. În trecut, probabil ca urmare a vreunui seism, a fost înlocuită cu una de lemn. Dar baza ei, care înglobează trecerea de la planul pătrat la forma rotundă (la exterior ortogonală) și care se realizează prin arce la 45° și pandantivi, a fost păstrată, astfel încât greutatea totală, prin modificarea operată, nu a fost diminuată prea mult (cca 100 tone). Totuși, considerăm că înlocuirea a fost benefică, după cum se știe, prezența unei turle de zidărie generând și alte probleme.

⁵ Proiectul de restaurare a fost întocmit de firma SIMETRIC PRO 99 SRL- arh. A. Botez.

Ranfarsarea zidurilor de est și vest, prin înlăturarea a 45 cm din grosimea lor (din 135 cm), introducerea unor pereți de beton armat de 30 cm câpțuși cu 15 cm de zidărie de cărămidă la exterior, restabilindu-se astfel grosimea lor inițială. Se vor acoli zonele cu pictură exterioară.

Biserica a avut mare de suferit ca urmare a mișcărilor seismice din trecut. Cutremurul din 1940 i-a produs multe avarii, care au fost, la vremea respectivă, în mare măsură repetate. Pentru consolidare au fost introdusi tiranți metalici bine ancorați în ziduri, care ajută la preluarea împingerilor. La acțiunile seismice însă rolul tiranților e mai puțin eficient. La cutremurul din 1977 și la cele, care au urmat (și care în regiune au fost mult mai slabe decât cutremurul din 1940), crăpăturile din ziduri s-au redeschis. Pe lângă cele, pe care le considerăm clasice E-V și N-S, au apărut și altele, astfel încât în prezent biserica se află într-o situație precară. Mai menționăm că zidurile sunt foarte groase au 1,35 m lățime iar fundațiile sunt duse până la cca 2 m și se reazăm pe un teren bun.

Grosimea zidurilor nu asigură însă implicit și rigiditatea generală necesară a clădirii. Calculele efectuate au scos în evidență valori foarte mici ale coeficientului R.

Au fost necesare măsuri extrem de dure de consolidare. S-a propus o primă variantă, care consta din ranfarsarea zidului dintre naos și pronaos, inclusiv închiderea lui sub arcul de zidărie existent (și lăsându-se evident o ușă de trecere), cu ajutorul betonului armat. De asemenea s-a propus o ranfarsare cu beton armat a catapeteasmei, precum și o cămășuire exterioară, tot cu beton armat a zidurilor de est și de vest. Această variantă este oarecum pe linia consolidărilor, care se executau în trecut, când se introduceau contraforți, închideri de ziduri etc. și evident că nu este compatibilă cu principiile moderne de restaurare. În consecință a fost întocmită și o a doua variantă, constând din:

- ranfarsarea zidurilor de est și vest prin înlăturarea a 45 cm din grosimea lor (din 135 cm), introducerea unor pereți de beton armat de 30 cm, câpțuși cu 15 cm, de zidărie de cărămidă la exterior, restabilindu-se astfel grosimea inițială. La această operațiune se vor acoli zonele având pictură exterioară;

- înserarea în dreptul zidului dintre naos și pronaos și naos și altar a unor cadre puternice de beton armat, plasate după același sistem în zidărie pe înălțimea stâlpilor și dezvoltându-se în pod riglele, a căror rigiditate va fi amplificată prin alăturarea de cămășuiei aduse bazei turlei.

Incolările de ziduri de beton armat trebuie prelungite până la fundații, unde se realizează și un supliment important de talpă, pentru a permite preluarea solicitărilor corespunzătoare. Zone de ranfarsare atât de puternice dar atât de diferite între ele ca alcătuire statică au fost comparate prin calcule, pe baza unor programe speciale, care au demonstrat corecta lor conformare.

Se mai pune o condiție, aceea a necesității ca la partea superioară a bisericii să existe o șaibă, suficient de rigidă, capabilă să retransmită sarcinile. În acest sens, prezența bazei turlei aducea o discontinuitate.

Șaiba a fost realizată prin 2 registre de beton armat (suprabetonarea bolților dublată de o placă aproape continuă la nivelul cornișei). Baza turlei a fost prevăzută a fi de asemenea îmbrăcată în beton armat, astfel că rezultă o rigiditate substanțială în planul de bază al trunchiului de piramidă obținut.

Nu s-a mai găsit necesar să se insereze o centură orizontală intermediară, dat fiind dimensiunile zidurilor de beton armat, care vor fi introduse.

Trebuie menționat că lucrarea de consolidare trebuie începută cu executarea unui eșafodaj provizoriu pentru susținerea bolților și cupelor și cu injectarea, țeserea, mătarea fisurilor.

În concluzie cauza principală a avariilor constatate, se află în solicitările seismice, care au avut loc în trecut, dar care pot să se repete, așa că trebuie adus bisericii un supliment de structură.

Concluzii comune

Deși avariile menționate, precum și cauzele, care le-au generat sunt atât de diverse, considerăm că anumite concluzii se pot trage.

La cele mai multe biserici avariile se datoresc:

- acțiunilor seismice anterioare
- defecțiunilor structurii de rezistență.

În studiile sale, dl. prof. Cișmigiu a atras atenția, pe baza cercetării unui număr de biserici de tip bizantin, că în majoritatea cazurilor mecanismul de avariere constă în apariția unor crăpături longitudinale E-V, însoțite de unele fisuri N-S, în special în zona naosului, apărute de obicei în dreptul golurilor de ferestre sau uși. Prin urmare, bisericile au tendința, să se descompună într-o serie de felii, aflate între crăpăturile menționate. Evident că această descompunere trebuie oprită.

Cele mai grave avarii apar acolo, unde se asociază și alte cauze la acțiunile seismice, spre exemplu calitatea necorespunzătoare a terenului de fundații sau fundarea necorespunzătoare.

Trebuie examinat, dacă structura nu suferă de anumite defecțiuni congenitale, asupra cărora trebuie intervenit. Bisericile au în general rigiditatea transversală inferioară celei longitudinale. Cele care dispun de abside laterale (sâni) sau de un zid masiv între pronaos și naos sunt avantajate.

O atenție deosebită trebuie acordată turlelor, la care trebuie examinat cu grijă „efectul de bici”. Dispoziția pe care anumiți ierarhi din trecut au luat-o privind înlocuirea celor de zidărie cu turle de lemn a fost judicioasă, și extrem de utilă bisericilor, de cele mai multe ori insuficient echipate ca să reziste la cutremur, multe edificii salvându-se astfel de la colaps.

Este extrem de necesară existența unei carcase, capabilă să preia tensiunile din zidărie. În trecut se executa din lemn, care sute de ani și-a îndeplinit misiunea (pană a putrezit).

Măsurile minimale ar fi:

- o centură generală la baza zidurilor, în dreptul pardoselii sau măcar imediat sub trotuar. Dacă utilizarea unei plăci generale de beton armat de podeasă nu e totdeauna posibilă, conformarea centurilor trebuie făcută astfel încât să asigure realizarea unei șaibe nedeformabile la baza bisericii. Plasarea centurii chiar la baza fundațiilor este dificil de realizat și trebuie folosită în exclusivitate acolo unde este necesară mărirea tălpii.
- suprabetonarea generală sau parțială a bolților și cupolelor de zidărie și legarea de o centură perimetrală la cornișă care să intersecteze crăpăturile apărute și tendința de dezghiocare a structurii bisericii. Este necesară o șaibă suficient de rigidă la nivelul superior.
- dacă distanța dintre bază, și cornișă e prea mare (7-8m) se pune problema introducerii unei centuri orizontale pe parcurs, care însă este destul de greu de executat. În acest caz, trebuie examinat, dacă la un nivel intermediar nu există o centură de lemn, eventual putrezită și care trebuie înlocuită. În ultimul timp a apărut și la noi posibilitatea utilizării forajelor în miezul zidăriei, orizontale sau verticale, dar până în prezent au fost executate doar cu caracter experimental. Sistemul este avantajos în special în zonele pictate.
- lucrările vor fi desigur etapizate, dar trebuie să înceapă în mod obligatoriu cu executarea unui eșafodaj pentru susținerea provizorie a bolților, precum și cu tratarea prin injectare, țesere sau matare a fisurilor sau crăpăturilor apărute.

Articolul de față însurează câteva note de lucru și nu-și propune în nici un caz să epuizeze problema consolidărilor de structuri. În materie de consolidări ne asociem la părerea că singurul, care poate da soluții corecte de consolidare este cel care răspunde de lucrare iar această responsabilitate nu e transmisibilă.

Résumé

Dans cet article on présente les projets de réfection de 4 églises, qui sont différentes, mais qui forment ensemble un éventail de problèmes spécifiques. Elles sont examinées d'après le schéma suivante:

- la description de leurs formes et de leur structures de résistance
- les avaries constatées
- les mesures de réfection projetées
- conclusions.

L'église Saint Nicolas dispose d'une structure labile. L'église de Băjești – Băilești dispose d'une tour faible par rapport à la robustesse de l'église. Celle de Zamca a eu des problèmes sismiques associés aux influences du terrain de fondation. L'église du Monastère de Cotești dispose d'une structure trop faible par rapport aux sollicitations sismiques possibles dans la région.

On présente quelques principes généraux de réfection.

trad. T. L. Spoială

C.S.A.C.
CONSILIUL DE AVIZARE
SECȚIA MONUMENTE ISTORICE

PROCES VERBAL NR.57
al ședinței din 2 noiembrie 1953, ora 9

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Grigore Ionescu

Membri: Arh. Ștefan Balș
Arh. Ionescu Berechet
Arh. Costescu Emilian
Arh. Ghika Budești Ion
Arh. Lieblich Richard
Prof. Horia Teodora

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Ferdinand Fiescher
Dr. Petre Năsturel
Arh. Toma Socolescu

De asemenea iau parte ca invitați:

Arh. Uji Eugen, arh. șef al Reg. Arad

I. Adresa Cinematografiei Regionale Arad, cu privire la transformarea fațadei Cinematografului Gh. Doja, Nr. 713/29.X. 1953

Referent: Arh. F. Fischer

Proiectant: Serv.Tehnic de Proiectare al Statului Popular

Faza: Consultare pe parcurs

Dosarul cuprinde: două fațade la sc 1% 100 și 6 fotografii.

Se intenționează restabilirea fațadei parterului pe porțiunea din Str. Eminescu, în spiritul fațadei inițiale, reconstruind arcadele cu dimensiunile lor inițiale și încadrând intrarea în cinematograful cu elemente înrudite arhitecturii clădirii.

Consiliul, luând în discuție problema, hotărăște clasarea acestei clădiri ca monument de arhitectură, dat fiind că ea reprezintă unul din bunele monumente de arhitectură neoclasică din Arad.

În ceea ce privește transformarea fațadei, Consiliul dă aviz favorabil, principal, revenirii la formele inițiale, reconstruind arcadele cu dimensiunile lor inițiale, cu recomandarea:
- intrarea la cinematograful să fie astfel proporționată și concepută încât formele sale să se înrudească cu cele ale arcadele curente.

II. Lucrări de protejare și restaurare la Cetatea Neamț

Adresa C.P.A.C. 31317/953.

Faza: Sarcină de proiectare

Val.lucrării: 300.000 lei

Proiectant: ISPROR

Referent: Arh. T.Socolescu

Dosarul cuprinde: memorii, lista de materiale și cinci piese desenate și anume:

- plan fațadă la sc.1/100
- fațadă secție sc.1/100
- situația existentă 1/50
- detaliu poartă sc.1/50
- perspectivă

Pentru oprirea mersului mai departe a degradărilor și asigurarea menținerii ruinelor în starea lor de astăzi, se propun următoarele:

a. Lucrări de consolidare prin plombajul zidăriei mâncate la partea inferioară a pereților și contraforților.

b. Acoperirea suprafețelor superioare, orizontale, ale zidurilor cu un strat de piatră spartă și mortar de ciment. (savură), dându-se pantele necesare pentru scurgerea apelor de ploaie,

c. Desfacerea zidăriei degradate și rezidirea cu același material de piatră lucrată cu mortar de var și ciment.

d. Tesutul și umplutul crăpăturilor cu zeamă de ciment.

e. Refaceri parțiale la bolțile de cărămidă.

f. Rostuitul anumitor porțiuni de zidărie.

g. Lucrări de nivelare și pardoseli pentru asigurarea scurgerii apelor de ploaie.

Aceste lucrări se vor executa atât la zidurile exterioare și interioare ale cetății, și la picioarele de pod și la terasa cu bastioane.

Având în vedere interesul ce l-ar prezenta pentru numeroși vizitatori o reconstituire cât de redusă, care să redea în mod mai ușor de înțeles vechea înfățișare, se propune refacerea porții de intrare cu puntea sa ridicătoare.

Consiliul, luând în discuție dosarul, dă aviz favorabil sarcinii de proiectare cu următoarea recomandare:

1. Se vor adânci studiile legate de cercetarea pe teren a sistemului de manevrare a podului mișcător;

2. Intrarea va fi restaurată în formele ei originare chiar dacă nu vor fi posibilități pentru reconstruirea podului mișcător.

III. Lucrări de restaurare la turnul clopotniță Cet. Piatra Neamț <turnul clopotniță al bisericii domnești Sf. Ioan – E.G.>

Adresa Min. Cultelor Nr. 17424/26.X.1953.

Faza: Sarcină de proiectare

Val. lucrării: 100.000 lei
Proiectant: ISPROR
Referent: Arh. T. Socolescu
Dosarul cuprinde: memoriu, lista de materiale, precum și cinci piese desenate și anume:
– plan de situație
– releveu
– 2 planuri de restaurare
– perspectivă.

Se prevăd, în afara lucrărilor de întreținere și amenajare interioară a încăperilor, următoarele: refacerea pardoselilor și înlocuirea tâmplăriei la uși și ferestre și la obloanele arcadelor de la etajul clopotelor; îndreptarea terasei din jurul foisorului, a cărui pardoseală de ciment – brăzdată de crăpături – nu mai prezintă o apărare împotriva apelor de ploaie, care prin infiltrări în decursul anilor au ajuns să imbebe cu umezeală întreaga zidărie, măcinând cărămizile.

Se prezintă două soluții:

a) Desființarea foisorului și revenirea la vechea formă, așezându-se acoperișul direct pe cornișe;
b) Menținerea formelor actuale și înlocuirea pardoselii de ciment sclivisit prin lespezi de piatră. Înlocuirea acoperișului bombat cu unul ascuțit, mai apropiat de forma ce trebuie să fi fost la origină.

Consolidarea și restauirea zidului de împrejmuire al bisericii, prevăzându-l cu o copertină de protecție.

Consiliul, luând în discuție proiectul, amână luarea unei hotărâri, urmând ca decizia pentru prima sau a doua variantă să fie luată de către Consiliu odată cu cercetarea problemei mai ample, dar principal asemănătoare, a restaurării bisericii Precista din Galați. Eventual se vor executa două machete care se vor expune la Sfatul Popular, pentru ca astfel să se cunoască și părerea cetățenilor orașului.

IV. Lucrări de reparații și întreținere la biserica Fundeni Gherase-r. Brănești, reg. București

Adresa Min. Cultelor Nr. 16918/26.X.1953.

Val. lucrărilor: 3.800 lei

Referent: Arh. T. Socolescu

Dosarul cuprinde: memoriu, justificativ, deviz estimativ, analiza prețurilor, antemăsurătoare, extras de materiale necesare și prețul unitar, baza prețurilor la manoperă.

Se prevăd următoarele lucrări: tencuieii exterioare, tencuieii interioare, grilaj de fier la scări și vopsitul balustradelor.

Consiliul, luând în discuție problema, amână luarea unei hotărâri, urmând ca într-o ședință apropiată să se prezinte de către referent documentele necesare pentru a se stabili dacă această clădire este sau nu moment de arhitectură.

V. Casa veche din Târgoviște, Str. Poet Alexandru 38.

Referenți: Arh. T. Socolescu

Dr. P. Năsturel

Consiliul ia notă de referatul tov. dr. Năsturel P. și arh. Socolescu T.

Ținând seama că are o vechime de peste 120 ani, fiind o casă specifică de la sfârșitul secolului XVIII și începutul secolului XIX, hotărăște clasarea ei ca monument de arhitectură.

Hotărârea va fi adusă la cunoștința Sfatului Popular al orașului Târgoviște.

VI. Adresa Min. Cultelor privitoare la instalația electrică a bisericii Sf. Ilie Gorgani din București.

Consiliul însărcinează pe tov. arh. Berechet de a cerceta modificările aduse la instalația electrică a bisericii și de a referi.

PREȘEDINTE

Prof. Gr. Ionescu

Membri:

Arh. Balș Șt.

Arh. Costescu E.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Ghika Budești

Arh. Lieblich R.

Prof. H. Teodoru.

PROCES VERBAL NR.58

Astăzi 3 noiembrie 1953

Subsemnații: prof.ing. Aurel Beleş, prof.arh. Grigore Ionescu, prof. Horia Teodoru, arh. Berechet și arh. Leblch din partea C.S.A.C., de față fiind părintele paroh. G. Butnaru și avocat Emil Athanasiu din partea Așezământului Domnița Bălașa, ne-am întrunit, conform delegației date la cererea Sfintei Patriarhii a Bucureștilor, pentru a cerceta stadiul bisericii Domnița Bălașa.

Comisiunea a luat cunoștință de starea actuală a monumentului cercetând starea construcției. De asemenea comisiunea a luat cunoștință de referatul întocmit în 1949 de către experții delegați în acest scop, privind lucrările de consolidare a bisericii și a constatat că soluțiunile propuse în acel raport sunt valabile și astăzi.

Comisiunea este de părere că va trebui întocmit un studiu bazat pe investiții făcute la fața locului printr-o examinare amănunțită a stării clădirii în momentul de față și o cercetare prin sondaje a fundațiilor, pentru a se putea pronunța asupra soluțiunii ce urmează a fi recomandată.

Comisiunea constată că la una din bolțile principale sunt unele puncte în care cărămizile bolții ar putea să fie dizlocate; este de părere că în timpul cel mai scurt să se ia măsuri pentru o reparație locală care să împiedice desprinderea acelor cărămizi.

De asemenea se constată că în pridvorul deschis al bisericii tencuiala calotelor amenință să cadă și trebuie luate măsuri de consolidare.

Un raport de detalii asupra întregii chestiuni va fi întocmit ulterior.

Drept care am încheiat prezentul proces verbal astăzi 3 Noiembrie 1953.

Subsemnații: prof.ing. Aurel Beleş, prof.arh. Grigore Ionescu, prof. Horia Teodoru, arh. Berechet și arh. Lieblich din partea C.S.A.C., de față fiind părintele paroh. G. Butnaru și avocat Emil Athanasiu din partea Așezământului Domnița Bălașa.

PROCES VERBAL NR.59

al ședinței din 4 noiembrie 1953, ora 12

Compunerea consiliului:

Președinte: prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Costescu E.

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Lieblich R.

Tov. Pașa Ion

Tov. Russu Gh.

Prof. H. Teodoru

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Balș Ion

Arh. Fischer F.

Dr. Năsturel P.

Arh. Niculescu Gh.

Arh. Socolescu T.

Invitați: Arh. Halasz

I. *Lucrări la Poligonul de tir de lângă zidul cetății (latura de sub Tâmpa) din Orașul Stalin <Brașov – E.G.>*

Adresa Nr.960/3.XI.1953 a Secțiunii de Arhitectură și Sistematzare din Or. Stalin.

Dosarul cuprinde: un plan de situație la sc.1/720 și două planuri la sc.1/100.

Se propune clădirea unui adaos la Poligonul de Tir din Or. Stalin, chiar lângă zidul cetății, pe locul temelilor unui fost bastion.

Consiliul constată că de la început (1939) s-a făcut o greșeală cu construcția de lângă zidul cetății, greșeală aprobată cu bună știință de forurile superioare ale urbei, călcându-se regulamentele de construcție care erau atunci în vigoare.

În concluzie: Consiliul dă aviz nefavorabil cererii.

II. *Lucrări de reparații la Palatul Alexandru Ioan Cuza – Iași*

Referent: arh. Fischer F. și Gh. Niculescu

Dosarul a fost analizat și în ședința din 7.IX.1953, când Consiliul a amânat luarea unei hotărâri, deoarece nu reieșea din dosar ce lucrări s-au executat și care urmează a se executa. Cu acea ocazie s-a decis și transmiterea unui delegat la fața locului pentru a cerceta și referi asupra stadiului în care se găsesc lucrările.

În ședința de față, tov. arh. Niculescu din Direcția Generală a Controlului Construcțiilor din CSAC, delegat pentru această problemă la Iași, prezintă referatul său.

Consiliul ia notă că:

1. Avizul pentru resataurarea clădirii dat de Consiliul la data de 19 Mai a.c. nu a fost respectat de întreprinderea executantă, în special interiorul fiind refăcut în forme cu totul deosebite de cele existente ale vechiului palat.

2. Constată că, fără aprobare și fără a se fi executat un relevu complet (planuri, fațade, secții și detalii), a fost dărâmat corpul din fund care nu era de pe vremea lui Cuza, dar prin păstrarea lui reprezenta un moment istoric care se cerea păstrat în forma lui originară.

Consiliul cere, în lumina acestor constatări, să se ia toate măsurile pentru a se comunica toate aceste grave abateri organelor în drept.

Având în vedere importanța clădirii și scopul la care trebuie să servească, socotim că pentru îndreptarea greșelilor săvârșite și pentru refacerea corpului dărâmat în formele la vechi sau eventual, în forme noi adaptate nevoilor muzeului, proiectul urmează a fi întocmit de unitatea însărcinată cu lucrările de restaurare, pentru a se păstra o unitate de stil cu palatul.

Se anexează raportul întocmit de delegatul CSAC, arh. Gh. Niculescu.

III. *Lucrări de restaurare la mănăstirea Tismana*

Adresa Min. Cultelor Nr. 17424/29.X.1953

Faza: Sarcina de proiectare

Val. lucrărilor: 200.000 lei

Proiectant: ISPRCR

Referent: Arh.T.Socolescu

Dosarul cuprinde memoriu, lista de materiale, precum și 7 planșe desenate și anume:

- plan restaurare
- fațade relevu
- fațade restaurare
- perspectiva bisericii sc.1/100
- relevu paralis
- proiect restaurare
- perspectivă paralis

Avându-se în vedere că în situația actuală clădirile ânpstirii nu au nevoie de reparații urgente, fiind în bună stare de conservare, se propun lucrări de reconstituire a vechilor forme dispărute ale vechilor monumente istorice, biserica și paralisul completează astfel lucrarea de restaurare începută în 1934.

La biserică, reconstituirea pridvorului se poate face pe baze precise. Fundațiile vechi scoase la iveală cu ocazia ultimei restaurări, urmele zidurilor de legătură cu pereții bisericii, urmele nașterilor bolților, ale arcurilor dublouri și ale trompelor vizibile în fațada de vest, precum și ușoara depresiune concavă la partea exterioră, care ne arată urmele tamburului cilindric al

celi de la treia turle dărâmate, puse în legătură cu imaginea bisericii înainte de prefacere, reprezentată printr-un gravură din 1848, ne dau toate indicațiile necesare pentru refacerea elementelor dispărute.

La paraclis reconstituirea pridvorului se bazează pe desenul publicat în Monografia Mănăstirii Tismana, publicată de Al. Ștefănescu, în care se observă existența unui pridvor pe coloane de zid. Desenul în cauză este opera unui pictor din jurul anului 1860.

În afară de faptul sigur că pridvorul a fost refăcut, lucru ce se poate observa în zidărie, în urma desfacerii tencuielii, alte indici aasupra felului de construcție al acestui pridvor, în afară de pomenitul desen nu se pot constata în situația actuală.

Învelitoarea se propune a fi înlocuită cu același material ca și la biserica mare, și anume cu tablă de aramă, tabla galvanizată nefiind un material acceptabil pentru un monument istoric.

Consiliul, luând în discuție proiectul, dă aviz favorabil cu următoarele recomandări:

a) *la biserica mare*: să se țină seama de de existența unui veșmântar în aripa dinspre miază-zi a pridvorului, veșmântar pomenit de Paul din Alep și dovedit arheologiceste (fundațiile zidului despărțitor, urmele pe zidul bisericii). Această încăpere va fi luminată cu ferestre mici

b) *la paraclis*: se va reduce puțin înălțimea parapetului pentru a se obține o proporție mai elansată a gurilor.

IV. Lucrări de protejare și sistematizarea la Bis. Sf. Spiridon Vechi-București

Adresa Min. Cultelor Nr. 17424/26.X.1953

Faza: Sarcină de proiectare

Val. lucrării: 300.000 lei

Proiectant: ISPROR

Referent: Arh. T. Socolescu

Dosarul cuprinde: memoriu, lista de materiale, precum și 10 planșe desenate și anume:

– 8 planșe releveu la sc.1/50, 1/10, 1/100

– 1 plan de situație la sc.1/100

Pentru înșănătoșirea zidurilor care au prins igrasie se propune degajarea bisericii, în toate părțile pe lățimea actualului trotuar. Pentru aceasta, se va săpa un șanț adânc de 0,80 m care va fi acoperit cu o placă de beton armat, peste care se vor așeza lespezi de piatră. Din loc în loc, vor fi prevăzute ventilații pentru ca aerul să poată să circule. Placa de beton armat va fi susținută în partea bordurii trotuarului de un zid de sprijin, iar în partea opusă de stâlpi legați cu grinzii de beton armat. În porțiunea de nord a pronaosului, unde trotuarul este extrem de redus, susținerea plăcii se va face prin intermediul unor montanți fiși, legați la partea superioară de corniere, peste care vor fi montate lespezile de piatră. Șanțul acoperit va fi deci ventilat, vizitabil (se va dispune un capac de fontă), iar în partea

sa inferioară se va prevedea o rigolă de scurgere la canal, pentru evacuarea apelor ce eventual vor pătrunde în interiorul său.

– Pentru punerea în valoare a monumentului, se va utiliza spațiul liber din fațada vest. Se va îndepărta gardul viu, iar întreg spațiul va fi coborât cu 1,53 m. Aceasta pentru a degaja vederea spre biserică.

O scară de 4 m lățime va asigura accesul în scuar. Pe laturile lungi ale acestui scuar se vor amenaja rampe și peluze de iarbă. Latura de apus va fi formată de un zid de sprijin (cu balustradă) pe care se va amenaja o fântână decorativă.

Consiliul, luând în discuție proiectul, dă aviz favorabil, recomandând ca la proiectul tehnic clopotnița prevăzută la colțul nord al scuarului să fie montată în alt loc, așa fel încât să nu acopere vederea spre fațada bisericii.

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Costescu E.

Arh. Ghika Budești

Arh. R. Lieblich

Tov. Pașa Ion

Tov. Russu Gh.

Prof. H. Teodoru.

NOTĂ:

Semnătura lui Richard Lieblich este însoțită de consemnarea manuscrisă: „Pentru biserica Sf. Spiridon vechi declin competența” – E.G. –

PROCES VERBAL NR.60 al ședinței din 9 noiembrie, orele 10

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Șt. Balș

Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Arh. Ghika Budești

Prof. Teodoru H.

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. F. Fischer

Dr. P. Năsturel

Arh. Socolescu Toma

I. Lucrări de restaurare la mănăstirea Zamca

Adresa Min. Cultelor Nr. 17424 din 26.X.1953

Titular de Investiții: Min, Cultelor

Val.lucrărilor 300.000 lei

Proiectant: ISPROR

Faza: Sarcină de proiectare

Referent: Arh. F. Fischer

Dosarul cuprinde: memoriu, lista de materiale, și 18 planuri la sc.1:50 și anume:

– releveu plan parter

– releveu plan etaj I

- releveu plan etaj II
- releveu învelitoare
- Fațada vest sc.1/50
- Fațada nord
- Fațada sud
- Secția N-S
- Secția E-V
- Secția E-V
- Detalii sc.1/10
- Detalii sc.1/10
- Planuri parter et.ac.
- Fațada N-E
- Fațada S-V sc.1/50
- Secții
- Perspectivă

Lucrările prevăzute a se executa sunt următoarele:

1. Lucrări de restaurare la paraclis (degajarea soclului stelat al turlei de actuala învelitoare)

2. Lucrări de restaurare la zidul de împrejmuire

3. Lucrări de consolidare la turnul clopotniței. Consolidarea porțiunilor dislocate, refacerea zidărilor stricate, completarea consolei lipsă de la bateon.

Consiliul, luând în discuție dosarul, dă aviz favorabil sarcinei de proiectare.

II. *Lucrări de restaurare la mănăstirea Dragomirna*

Adresa Min. Cultelor Nr. 17424/26.X. 1953

Val. lucrărilor: 200.000 lei

Titular Investiții: Min. Cultelor

Faza: Sarcină de proiectare

Proiectant: ISPROR

Referent: Arh. Socolescu T.

Dosarul cuprinde: memoriu, lista de materiale, plan de situație la sc.1/500 și 18 planuri la sc.1/100 și anume:

- plan pivniță, plan parter, plan etaj I, plan etaj II și pod, plan învelitoare, fațada nord, fațada sud, fațada N-V, secția A-B, secția C-D, E-F, plan parter, plan etaj I plan etaj II și pod, plan învelitoare, fațada N, fațada S, secția A-B, secția E-F, perspectiva.

Lucrările proiectate cuprind:

a) restaurarea trapezei vechi

b) reparații la zidul de împrejmuire și la contraforți
Consiliul, luând în discuție lucrarea, dă aviz favorabil sarcinei de proiectare cu următoarele recomandări:

1. Pentru construirea scării de acces, exterioare, se va căuta ca aceasta să fie așezată pe urmele fundațiilor vechi, dacă acestea vor putea fi găsite.

2. Să se studieze și să se prevadă locurile de trecere la meterezele de deasupra sălii gotice;

3. În ce privește peretele despărțitor, pe care proiectul îl prevede în pod în dreptul rezaltilui, perete care bate în deschizătura crenelului, nu se va executa decât dacă sunt dovezi certe că a existat în vechime sau dacă folosirea actuală a podului cere absolut executarea lui în această poziție.

4. Pentru fațada spre curte, se recomandă ca fereastra de pe rezalit care luminează scara de la pod, să fie înlocuită cu o deschizătură mică, de tipul celor care se găsesc la turnul de colț.

III. *Lucrări de reparații la biserica reformată din com. Mișca, Raion Marghita, Reg. Oradea.*

Adresa Min. Cultelor Nr 17140/26.X.1953.

Val.lucrărilor: 17.900 lei

Titular Investiții: Episc. reformată Oradea

Referent: Arh. F. Fischer

Dosarul cuprinde: memoriu justificativ, antemăsurătoare deviz estimativ, analiza de prețuri. extras de materiale și planul bisericii la sc.1/200.

Lucrarea proiectată prevede: înlocuirea acoperișului de șindrilă uzat cu tablă galvanizată, întrucât șindrița după afirmația beneficiarului este greu de achiziționat.

Consiliul, luând în discuție lucrarea și nefiind de acord cu propunerile făcute de a se înlocui înveltoarea de șindrilă cu una nouă de tablă, dă aviz nefavorabil.

Dacă parohia dispune de fondurile necesare, Consiliul recomandă să se execute un acoperiș de țiglă solzi pentru care va trebui eventual adaptată șarpanta, consolidând-o sau refăcând-o în aceeași formă. În caz că parohia nu dispune de aceste fonduri acoperișul de șindrilă se va reface tot cu șindrilă.

IV. *Lucrări de amenajare a podului Palatului Cultural din Tg. Mureș*

Adresa Muzeului de Artă Tg. Mureș Nr. 79/953.

Val.lucrării: 225.000 lei

Titular investiții: Muzeul de Artă Tg. Mureș

Referent: Arh. F. Fischer

Dosarul cuprinde: memoriu justificativ, deviz estimativ, antemăsurătoare, lista de materiale, analiza prețurilor precum și o planșă cu planul etajului III și IV, și planul grinzilor de tavan.

Consiliul, luând în discuție lucrarea amână luarea unei hotărâri, dosarul urmând a se completa și cu avizul Direcției Generale a Edificiilor Publice.

V. *Reparații la Bis. Cireașov, Raion Slatina, Reg. Pitești*

Adresa Min. Cultelor Nr. 17805/953

Referent: Arh. Socolescu T.

Lucrarea prevede subzidire de beton armat la colțul sud al pridvorului și refacerea parțială a pardoselii cu ciment.

Consiliul, luând în discuție lucrarea, este de acord cu executarea consolidării și dă aviz favorabil cu următoarele recomandări:

1. Proiectul de subzidire va fi întocmit de un tehnician care va supraveghea și executarea acestei lucrări.

2. La piatră nu se va folosi beton armat, ci zidărie de piatră sau cărămidă bine arsă și legată cu mortar de ciment.

3. pardoseala se va executa din lespezi de piatră sau de cărămidă, nici într-un caz de ciment.

VI. *Cererea de prefacere a capelei fostului Seminar Veniamin Costache din Iași, în bibliotecă pentru Institutul Politehnic Iași*

Adresa Inst. Politehnic Iași Nr. 6982/22.X.1953

Referent: Arh. P. Năsturel

Adresa cere aprobarea transformării în bibliotecă și sală de lectură pentru studenți a capelei fostului seminar Costache din Iași, str. Cloșca Nr. 9, unde este așezat căminul de studenți Filimon Sârbu.

Consiliul, examinând cererea, amână luarea unei hotărâri pentru a se cerceta capela la fața locului de un delegat CSAC.

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.
Ionescu Berechet.
Arh. Lieblich R.
Arh. Ghika Budești
Prof. H. Teodoru.

PROCES VERBAL NR.61 al ședinței din 11 noiembrie, orele 12

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.
Arh. Ionescu Berechet
Arh. Costescu E.
Arh. Ghika Budești I.
Arh. Lieblich R.
Prof. H. Teodoru

De asemenea ia parte ca referenți:

Arh. Balș Ion
Dr. Năsturel Petre
Arh. Socolescu Toma

I. *Lucrări e reparații la bis. parahială Bogdan Vodă din Rădăuți – E.G.*

Adresa Min. Cultelor Nr. 18482/5.X.1953

Val. lucrărilor: 25.700 lei

Titular investiții: Parohia Bogdan Vodă

Proiectant: Ing. Popadiuc

Referent: Arh. Socolescu T.

Dosarul cuprinde: memoriu, deviz, antemăsu-rătoare, tablou de materiale.

Lucrarea prevede reparații la biserică și clopotniță bis. Bogdan Vodă și anume: refacerea înveltoarei cu șindrilă, la streșină la fel cu cea existentă pe o suprafață de 450 mp, refacerea șarpantei acoperișului pe o suprafață de 100 mp.

Consiliul, luând în discuție lucrarea, dă aviz favorabil cu următoarele condițiuni:

1. Șindrița nouă va fi tăiată la fel ca cea veche și va fi impregnată cu carbolineum, cu piatră vânăre (sulfat de cupru) sau orice altă substanță de protejare asemănătoare.

2. Căpriorii vor fi ciopliți din bardă la fel ca cei vechi (în ceea ce privește forma, tehnica și materialul).

II. *Lucrări de restaurare la mănăstirea Secu*

Adresa Min. Cultelor Nr. 18259 din 2.X.1953

Faza: Sarcină de proiectare

Val. lucrării: 2.500.000 lei

dintre care 400.000 lei în 1953

Proiectant: ISPROR

Referent: Arh. Balș Ion

Dosarul cuprinde: tabel de materiale precum și un memoriu.

Piese desenate:

- plan de situație releveu
- plan parter
- plan etaj I și II
- plan înveltoare
- fațada E
- fațada S
- fațada V
- fațada N
- plan parter+etaj+fațada-restaurare
- plan fațada S – restaurare
- plan fațada V – restaurare
- plan fațada N – restaurare

Lucrările prevăzute sunt: refacerea șarpantelor pentru a transmite greutatea lor direct pe ziduri, înlocuirea înveltoarei de tablă cu înveltoare de țigla, înlocuirea pridvoarelor actuale cu arcade de zidărie la parter și lemănărie de stejar la etaj (s.n. – E.G.) executarea de scări de acces (piatră), pardoseli de cărămidă, înlocuirea tâmplăriei ușilor și ferestrelor care dau spre pridvoare, redeshiderea ușilor și ferestrelor la camerele de sub arhondaric, care vor fi reparate și în interior, amenajarea în bune condițiuni a scurgerilor de la closete, precum și diferite completări de zidărie.

Consiliul, examinând dosarul, dă aviz favorabil cu următoarele condițiuni:

1. Scările de acces la prispă și foișoare vor fi ori acoperite prin înglobarea lor în prispă, ori, dacă sunt scoase în afară, prima și a doua treaptă să fie lăsate libere vederii.

2. Pentru pridvorul arhondăriei se recomandă expres mutarea scării sub porticul dinspre clopotniță.

3. La întocmirea proiectului tehnic se va studia o decorare ușoară a calcanelor care separă în tronsoane aripile mănăstirii (care trebuie menținute) dându-se o formă potrivită cu arhitectura întregului complex.

4. Cu ocazia întocmirii proiectului tehnic se vor studia cu atenție toate elementele construcției (stâlpi, balustrade, etc.)

III. Lucrări de restaurare a turnul mănăstirii Humor

Adresa Min. Cultelor Nr. 18259/953

Faza: Sarcină de proiectare

Val.lucrărilor: 160.000 lei

Titular investiții: Min. Cultelor

Referent: ISPROR

Dosarul cuprinde: memoriu, tabel de materiale, proces verbal pentru premiu de calitate precum și patru piese desenate: releveu, plan, secție, fațada (releveu) planuri fațade restaurare, plan-fațade (releveu)

Se prevăd următoarele lucrări de restaurare:

- îndepărtarea molozului; refacerea zidăriei de piatră, completarea chenarelor de ferestre, a copertinelor la contraforți și umplerea cu beton a golurilor rămase în zidărie prin putrezirea grinzilor. De asemenea, refacerea balconului exterior, a scării exterioare între parter și etajul I, a tâmplăriei și a pardoselii.

Consiliul, luând în examinare dosarul, dă aviz favorabil cu recomandarea ca la proiectul tehnic să se favorizeze eventual prelungirea streășinii deasupra pridvorului.

IV. Lucrări de restaurare la Schitul Maicilor din București

Adresa Min. Cultelor Nr. 18259/953

Val.lucrării: 300.000 lei

Titular investiții: Min. Cultelor

Proiectant: ISPROR

Referent: Arh. Balș Ion

Faza: Sarcină de proiectare

Dosarul cuprinde: memoriu, tabel de materiale și 12 piese desenate.

Lucrările prevăzute a se executa sunt: dărâmarea turlelor de lemn actuale și construirea lor din zidărie, prevăzându-se o centură și stâlpi de beton armat. Încuirea tuturor învelitorilor de tablă cu învelitori de oțel; desființarea geamlăcului de la pridvorul bisericii, încuirea pardoselii de mozaic cu lespezi de piatră, construirea a două sobe din zid, completarea stâlpilor de stejar la pridvorul chiliilor. Dacă sondajele care se vor face vor stabili că tencuiala chiliilor a fost executată mai târziu, acestea vor fi lăsate din cărămidă aparentă ca și vechea bucătărie. De asemenea se prevede reconstruirea lanternei octogonale la bucătărie, construirea unei mici pergole cu câte 3 arcade între chilii și casa parohială pentru a masca calcanul chiliilor, amenajarea unui grup sanitar, compus din 2 closete în curtea parohială, precum și amenajarea unei fântâni cu un mic bazin și două bănci de piatră legate de biserică printr-o cărare din lespezi de piatră așezate pe iarbă. Ansamblul acesta va fi înconjurat cu un zid de cărămidă, care va fi completat cu o mică clopotniță în felul aceleia de la biserica Bucur.

Consiliul, examinând proiectul, dă aviz favorabil cu următoarele recomandări:

- Se vor face cercetări la fața locului, căutând a se scoate la iveală tabloul votiv, pentru ca, în cazul că există fresca veche, să se cerceteze înfățișarea primă a bisericii, ținându-se seama eventual - la restaurare - și de forma altor turle contemporane cu acest monument.

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Ionescu Berechet.

Arh. Costescu E.

Arh. Ghika Budești

Arh. Lieblich R.

Prof. H. Teodoru.

NOTĂ:

Semnătura lui Richard Lieblich este însoțită de consemnarea manuscrisă: „Pentru Schitul Maicilor declin competența” - E.G

PROCES VERBAL NR.62 al ședinței din 13 noiembrie 1953, orele 12

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Lieblich R.

Prof. H. Teodoru

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Balș Ion

Dr. Năsturel P.

Arh. Socolescu T.

I. Lucrări de restaurare la Hanul de la Ruginoasa

Adresa Comitetului pentru Așezămintele Culturale Nr. 15156 din 6.X.1953.

Titular de investiții: Comit.pt. Așez. Cult.

Val lucrării: 900.000 lei

Proiectant: ISPROR.

Referent: Arh. Socolescu T.

Faza: Sarcină de proiectare

Dosarul cuprinde: memoriu, tabel de materiale, proces verbal pentru premiu de calitate, plan releveu, plan subsol, secție S-E, fațada E-V, S, N, parter + învelitoare, fațada, secțiuni, perspectiva.

Se prevăd următoarele lucrări: deblocarea interiorului de moloz și pământ, refacerea tuturor zidărilor de piatră și cărămidă, calcane, coșuri, pereți despărțitori, etc; executarea tencuielilor uși și ferestre, pardoseli etc; instalarea de sobe de teracotă și a unei mașini de gătit în bucătărie, vâruiei, vopsitorii, geamuri, lesle la grajd, etc.

Consiliul, luând în discuție dosarul, dă aviz favorabil sarcinei de proiectare, recomandând ca la întocmirea proiectului tehnic să se țină seama de eventualele materiale documentare existente pentru stabilirea formelor profilelor, ale coșurilor, ale șarpantei, etc.

II. Lucrări de amenajare la castelul Huniade din Timișoara

Adresa Comit. pt. Așez. Cult. Nr. 15156 din 6.X.1953

Val.lucrărilor: 3.080.000 lei din care 800.000 lei în 1953

Titular de investiții: Comit. pt. Așez. Cult.

Proiectant: ISPROR

Referent: Arh. Balș Ion

Faza: Sarcină de proiectare

Dosarul cuprinde: memoriu, tabel de materiale, proces verbal pt. premiu de calitate.

Piese desenate: plan situație; restaurare; plan parter+subsol, plan etaj I, plan etaj II, secțiuni, fațade. Releveu plan parter+subsol, plan et.I, plan et.II, plan șarpantă, fațada N, fațada E, fațada S, secții..

Se propun următoarele lucrări: desfaceri de tencuieli interioare și exterioare pentru identificarea părților vechi; lucrări de conservare, refaceri, reparații și amenajări pentru scopurile muzeului regional al Banatului;

Reparațiile constau din refacerea pardoselilor, completarea ferestrelor, dărâmarea casei de transformator și a șoproanelor, înlocuirea unor grinzii de lemn la planșeau deasupra etajului II, subzidirea unei porțiuni din fațada de nord a clădirii, unde aceasta prezintă o crăpătură mai mare, repararea acoperișului cu țigla solzi, înlocuirea învelitorii de tablă deasupra turnului, repararea dolizilor, ghiabiurilor, șorțurilor și burlanelor.

Consiliul, luând în dezbateri dosarul, dă aviz favorabil cu următoarele recomandări:

1. Se vor menține ferestrele laturei sudice a turnului de la N-E, ferestrele care luminează coridorul. Eventual se va desfunda și a doua fereastră de la parter și de la etaj.

2. Acolo unde se desființează unele ziduri, se vor păstra martorii ai existenței acestora (urechi de zidărie sau prin marcarea pe tavan sau pardoseală).

III. Lucrări de restaurare la bis.Scaune din București

Adresa Ministerului Cultelor Nr.17424/26.X.1953

Val.lucrărilor: 200.000 lei

Titular de investiții: Ministerul Cultelor

Proiectant: ISPROR

Referent: Arh. Socolescu T.

Faza: Sarcină de proiectare

Dosarul cuprinde următoarele piese: memoriu, tabel de materiale.

Piese desenate:

- releveu plan situație sc.1/100

- releveu plan sc.1/50

- fațada sud sc.1/50

- fațada vest sc.1/50

- secție longitudinală sc.1/50

- plan acoperiș 1/50

- fațada vest sc.1/50

- fațada sud sc.1/50

- secție sc.1/50

- perspectivă

Se prevăd următoarele lucrări:

- desfacerea șarpantei și a învelitorii actualului acoperiș provizoriu, al patului turlei vechi și refacerea unei turle noi din zidărie pe schelet de beton armat, învelită cu olane;

- unele reparații și amenajări mărunte la biserică;

- construirea unei turle-clopotniță, desfacerea șarpantei de lemn a actualului acoperiș provizoriu de la patul turlei vechi, dărâmarea zidăriei de cărămidă putrezită și a ancorajului de lemn putrezit, beton armat în centuri și în stâlpii turlei, zidărie de cărămidă aparentă precum și șarpanta, învelitoare de olane a turlei. Obloane cu clapete (jaluzele), precum și dușumele din scânduri în camera clopotniță. În afară de aceasta, este necesară scoaterea cărămizilor vechi, mâncate de umezeală și sparte, la soclul bisericii și înlocuirea lor cu cărămizi speciale noi, de aceeași dimensiuni și forme ca celea vechi; trepte și contratrepte la scara ce duce la clopotniță. Grila de fier la intrarea în pridvor, precum și eventuala introducere a unui coș de fum în interiorul zidăriei.

Consiliul, luând în discuție dosarul, dă aviz favorabil cu recomandarea de a se adopta soluția turlei de pe pronaos cu baza octogonală în întregime. Pentru a-i asigura o înfățișare mai masivă, în armonie cu restul bisericii, se vor deschide la această turle eventual numai 4 goluri corespunzătoare celor 2 axe principale ale edificiului.

IV. Lucrări de pictură la biserica din Micșunești Mari, raion Snagov, reg. București.

Adresa Patriarhiei Române, Comisiunea de pictură bisericească Nr.8513 din 3 Noiembrie 1953.

Val.lucrărilor: 15.900 lei

Titular de investiții: Parohia Micșunești

Referent: Dr. P.Năsturel

Dosarul cuprinde: antemăsurătoare, deviz, caiet de sarcini precum și două adrese (a Min. Cultelor și a patriarhiei către Patriarhie).

Se prevăd următoarele lucrări: tencuirea și pictarea din nou a turlei, spălarea frescei, prinderea tencuielilor burdușite cu zeamă de ciment; pictarea soclului cu un ton pentru spălarea tămplii și restaurarea icoanelor.

Consiliul, luând în discuție dosarul, constată că devizul este incomplet și hotărăște înapoierea lui la Comisia de pictură bisericească pentru a-l completa cu următoarele date:

- data când s-a spălat pictura bisericii ultima dată;

- condițiile de spălare, pentru a se arăta restauratorului procedul inofensiv, spre a nu se strica vechea pictură;

- măsurile tehnice care trebuie luate pentru a nu se pierde nimic din picturile deteriorate.

Președinte Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Ghika Budești

Arh. Lieblich R.

Prof. H. Teodoru

NOTĂ:

Semnătura lui R. Lieblich este însoțită de consemnarea mișcării: „Pentru p. III declin competența” - E.G.

PROCES VERBAL NR.63

al ședinței din 20 noiembrie, orele 10.30

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. E. Costescu

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. H. Teodoru

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Balș Ion

Arh. Diaconu Nicolae

Invitați: Arh. Niga I.

I. Lucrări de amenajare la podul palatului cultural din Tg. Mureș.

Adresa Muzeului de Artă Tg. Mureș Nr.79/1953, înregistrează la CSAC sub Nr, 3502/953.

Val.lucrării: 2 225.000 lei

Titular investiții: Muzeul de Artă Tg. Mureș

Proiectant: Ing. Keresztes I.

Referent: Arh. F.Fischer

Dosarul cuprinde: memoriu justificativ, deviz estimativ, antemăsurătoare, tabel de materiale, analiza prețurilor.

Piese desenate:

- plan et.III

- plan et.IV

sc.1/100

- planul grinzilor de tavan

Proiectul prevede transformarea în mansardă a suprafeței podului muzeului de artă din palatul cultural, în scopul lărgirii spațiului de expunere al muzeului.

Consiliul, având în vedere referatul favorabil al Direcției Generale a Edificiilor Publice în ceea ce privește situarea muzeului în ansamblu și constatând că prin transformările propuse, arhitectura vechiului edificiu nu suferă nici o schimbare, dă aviz favorabil cu următoarele recomandări:

1. Consiliul scotește ca această soluție nu este cea mai potrivită pentru importanța care se acordă manifestările culturale (muzeistice) și consideră

această lucrare ca provizorat, până când Sfatul Popular va clădi un edificiu special pentru muzeu.

2. Înainte de începerea lucrărilor, se va obține și avizul pompierilor.

3. Se va asigura acces lesnicios în partea de sub acoperiș și tavanul cu luminatoare al încăperilor, care la nevoie să îngăduie controlul și reparația acoperișului, neadmitându-se pod mort.

4. Se va modifica (muta) scara de acces din camera 9 în camera 10, creându-se un palier în fața intrării camerei 10. Scara se va face dreaptă, fără trepte balansate.

5. Se va verifica soliditatea tavanului actual care va deveni pardoseala muzeului, pentru ca aceasta să poată suporta greutatea încărcărilor respective.

II. *Lucrări de amenajare a podului Școlii medii tehnice <Palatul Teleki - E.G.> din Tg. Mureș în dormitoare pentru 50 elevi*

Adresa CPAC Nr.15084/953 înreg. la CSAC sub Nr.3559/953

Val.lucrării: 150-200.000 lei

Proiectant: Arh. Niga I.

Referent: Arh. F. Fischer

Dosarul cuprinde următoarele piese: proiectul de execuție a dormitoarelor și a anexelor, proiectul de execuție a dușurilor, secțiuni transversale și planul de situație al clădirii, secțiuni longitudinale ale dormitoarelor și anexelor, vederea acoperișului cu ferestrele dormitoarelor în axa bolților de la etaj.

Se prevăd lucrări de reparații capitale pentru amenajarea podului clădirii în dormitoare pentru 50 elevi.

Consiliul, luând în examinare anteproiectul prezentat, dă aviz nefavorabil, din următoarele motive:

1. Suma necesară transformării și adaptării podului în locuință devine oneroasă față de capacitatea de locuit care se obține și față de condițiile de igienă respective. Cu această sumă, se pot face construcții provizorii pe terenuri libere, în care condițiile de cazare să fie mult mai bune.

2. Consiliul scotește că problema transformării podului în locuință nu poate fi rezolvată satisfăcător, deoarece din punct de vedere al amenajării dormitoarelor, aplicând normele în vigoare, se constată că:

- În caz de incendiu sau de panică, evacuarea este prevăzută printr-o scară neluminată, balansată, fără să se arate unde debrușează și la distanță de peste 40 m. de la punctul cel mai îndepărtat.

- Construcția podului de lemn este supusă oricând incendiului.

- Nu reiese din planuri cum vor fi încălzite încăperile și dacă s-a prevăzut ca pereții despărțitori să aibe înșușiri termice.

- Suprafața proiectată pentru un pat din dormitoare este de 3,52 în loc 4,50 minimum.

- Cubajul pentru o persoană este de 10 mc în loc de 14.
- Luminozitatea în unele dormitoare este 1/11,3 în loc de 1/8.

- W.C.-urile, spălătoria, coridorul de 36 m lungime și 1,40 m lățime, garderoba și scara sunt neluminate și neaerisite.

- Nu s-a prevăzut nici duș, nici baie, iar lavoare sunt prea multe (13).

- Paturile sunt distribuite neconform cu normativele de proiectare în vigoare.

- Amplasarea dulapurilor s-a făcut în încăperi insuficiente ca dimensiuni.

III. Adresa CPAC NR.3215/953 privind cele două poduri ale castelului Corvineștilor din Hunedoara

Lucrarea a mai fost examinată în ședința din 20 Iulie, când Consiliul a dat aviz favorabil cu recomandări.

De data aceasta, ni se prezintă, pe lângă vechile piese desenate și un calcul de rezistență.

Consiliul, luând în discuție adresa CPAC, constată că nu au fost executate lucrările care au primit deja avizul favorabil al Consiliului nostru și care recomandă ca podurile să fie restaurate respectând forma și vechile dimensiuni.

Consiliul ține să precizeze că un monument de o excepțională importanță istorică și artistică ca acest castel nu poate fi folosit decât ca muzeu, în nici un caz ca depozit de materiale.

În consecință, podurile nu trebuie recalculat pentru trafic de mare tonaj pe care nu l-a cerut nimeni - nici măcar beneficiarul, întrucât ele servesc pentru trecerea pietonilor, trăsurilor, turismelor, etc.

Dată fiind situația creată prin nerespectarea și neaducerea la îndeplinire a avizului CSAC NR.159 dat la 20 Iulie a.c., Consiliul este de acord cu relatarea cuprinsă în memoriul anexat adresei CPAC și cere să fie sesizată Comisia Controlului de Stat pentru a se face cercetări, în vederea stabilirii cauzelor care au determinat neexecutarea lucrărilor în lumina avizului nostru.

Președinte Prof. Gr.Ionescu

Membri: Arh. E. Costescu

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. H.Teodoru

PROCES VERBAL NR.64 al ședinței din 23 noiembrie, orele 10

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Ionescu Berechet.

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Lieblich R.

Prof. H.Teodoru

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Balș Ion

I. Normativ provizoriu pentru executarea lucrărilor speciale de protecție și restaurare a monumentelor istorice de arhitectură

Se citesc următoarele capitole:

- Considerațiuni generale

- Terasamente

- Betoane simple și armate.

Consiliul dă aviz favorabil adoptând ca text definitiv textul alăturat, inclusiv corecturile în cerneală roșie și menționează să se introducă un capitol aparte pentru trotuare, care va cuprinde textul ultimului paragraf de la pag.13.

Președinte: Prof. Gr.Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Lieblich R.

Prof. H.Teodoru

PROCES VERBAL NR.65 al ședinței din 24 noiembrie 1953, ora 11

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Ionescu Berechet.

Arh. Lieblich R.

Prof. Teodoru H.

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Balș Ion

Arh. Năsturel P.

Prof. Socolescu T.

I. Normativ provizoriu pentru executarea lucrărilor speciale de protecție și restaurare a monumentelor istorice de arhitectură.

Referent: Arh. Balș Ion

Se citesc următoarele capitole:

- Zidării de cărămidă

- Zidării de piatră

Consiliul, dă aviz favorabil, adoptând ca text definitiv, textul alăturat, inclusiv corecturile în cerneală roșie și menționează să se adauge explicații mai dezvoltate la pc.8, în special în legătură cu tencuielile zugrăvite în frescă.

II. Adresa Protopopiei Hârlău relativ la ordinul Sfintei Mitropolii a Moldovei, de a strămuta catapeteasma din capela Spitalului de Stat Hârlău la o biserică în construcție în Satul Nou, com. Belcești, r. Hârlău.

Referent: Dr. Petre Năsturel

Consiliul, luând în discuție problema, dă aviz favorabil menționând că demontarea și transportarea

catapetesmei să se execute cu mare grijă, iar arhitectura interioară a capelei, precum și soba să fie păstrate intacte.

Înainte de demontare, se vor trimite CSAC-ului fotografii ale catapetesmei, ale interiorului și ale sobei.

III. Adresa Min. Finanțelor relativă la desființarea a două ziduri despărțitoare la camerele 314 și 310 (et.III) Dir. State.

Referent: Arh. Socolescu T.

Consiliul dă aviz favorabil pentru cazul în speță, urmând ca pentru alte cazuri similare să se dea eventual un aviz cu caracter general într-altă ședință.

Președinte: Prof. Gr.Ionescu

Membri: Arh. Baș Șt.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. H.Teodoru.

PROCES VERBAL NR.66 al ședinței din 25 noiembrie 1953, ora 12

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. Teodoru H.

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Baș Șt

Normativ provizoriu pentru lucrările speciale de protejare și restaurare a monumentelor istorice de arhitectură.

Referent: Arh. Baș Șt

Se citesc următoarele capitole:

- Izolări hidrofuge

- Dulgherie

- Înelvitori

Consiliul dă aviz favorabil, adoptând ca text definitiv textul alăturat, inclusiv corecturile în cerneală roșie și aprobă textul adaos pentru art.8 de la zidăria de cărămidă, care urma să fie completat, conform procesului verbal nr.65 din 24.XI.1953.

Președinte: Prof. Gr.Ionescu

Membri: Arh. Baș Șt.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. H.Teodoru.

PROCES VERBAL NR.67 al ședinței din 26 noiembrie 1953, orele 8.30

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Baș Șt.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. Teodoru H.

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Baș Șt

Normativ provizoriu pentru lucrările speciale de protejare și restaurare a monumentelor istorice de arhitectură (urmare)

Referent: Arh. Baș Șt

Se citesc următoarele capitole:

- Tencuieli

- Pardoseli

- Trepte și scări

- Placaje exterioare

- Tâmplărie de lemn

- Tâmplărie metalică

- Construcții diverse metalice

Consiliul dă aviz favorabil adoptând ca text definitiv textul alăturat, inclusiv corecturile în cerneală roșie și menționează să se ceară și punctul de vedere al Comisiei de pictură bisericească, pentru pasagiile referitoare la pictură, în special la pictura în frescă.

Președinte: Prof. Gr.Ionescu

Membri: Arh. Baș Șt.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. H.Teodoru

PROCES VERBAL NR.68 al ședinței din 27 noiembrie 1953, orele 11.30

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Costescu E.

Arh.Ghika Budești I.

Arh. Ionescu Berechet

Tov. Russu Gh. <pictor restaurator>

Prof. H. Teodoru

1. *Normativ provizoriu pentru lucrările speciale de protejare și restaurare a monumentelor istorice de arhitectură (urmare)*

Referent: Arh. Baș Șt

Se citesc următoarele capitole:

- Ornamente

- Zugrăveli și vopsitorii

- Geamuri

- Trotuare

- Împrejmuiri

- Dărâmări

- Diverse

- Organizarea șantierului

Consiliul dă aviz favorabil adoptând ca text definitiv, textul alăturat, inclusiv corecturile cu cerneală roșie.

II. *Lucrări de adaptare a instalației de aer condiționat la banca de Credit și investiții Str. Doamnei Nr.4*

Referent: arh. Ion Balș

Consiliul dă aviz favorabil, deoarece lucrarea nu modifică arhitectura exterioară sau interioară a clădirii.

III. *Diverse. Proiect pentru normative de proiectare la monumentele istorice de arhitectură.*

Referent: Arh. Ion Balș

Se dă citire textului. Consiliul amână discutarea acestor normative pentru o ședință ulterioară.

Președinte: Prof. Gr. Ionescu

Membri: Arh. Costescu E.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Ghika Budești I.

Tov. Russu Gh.

Prof. H. Teodoru

PROCES VERBAL NR.69 al ședinței din 4 decembrie, orele 11

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Duiliu Marcu

Membri: Arh. Costescu E.

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Prof. H. Teodoru

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Ion Balș

Arh. Bobocea A.

Arh. Socolescu

Invitat: Arh. Becu

I. *Transformarea fațadei Cinematografului Gh. Doja din Arad*

Adresa Întreprinderii cinematografice regionale de Stat Arad Nr. 7713/29.X.1953.

Referent: Arh. Bobocea A., din partea beneficiarului, Arh. Becu.

Faza: Sarcină de proiectare

Dosarul cuprinde: memoriu justificativ, plan de situație sc.1/500, fațada laterală sc.1/100, detaliu fațadă 1/50 și 9 fotografii.

Se prevăd lucrări de transformare la intrarea cinematografului Gh. Doja.

Consiliul, examinând lucrarea dă aviz nefavorabil și propune refacerea proiectului, studiul intrării nefiind în concordanță de stil cu restul fațadei.

II. *Proiectul pentru amenajarea Castelului din parcul Buftea. Adresa Min. Culturii, Dir. Construcții și Investiții Nr.191/18.X.1953*

Referent: Arh. Balș Ion

Faza: Proiect de execuție (sarcina de proiectare nu a fost trimisă spre avizare).

Val. lucrării: 832.263 lei

Proiectant: Institutului Proiect București

Dosarul cuprinde: memoriu justificativ, plan subsol, plan parter, etaj I, etaj II și 2 secțiuni, toate la sc.1/50 și un detaliu la sc.1/20. Un dosar cu detalii de arhitectură - 16 planuri; un dosar pentru rezistență cu 4 planuri; un dosar instalații electrice cu piese scrise; un dosar instalații electrice cu 5 planuri; un dosar instalații de gaze cu piese scrise și 5 planuri, un dosar devize cu piese scrise.

Se prevăd următoarele lucrări:

- Organizarea subsolului pentru bucătărie, depozite de alimentație, sală de mese pentru personalul de serviciu, dușuri, vestiare etc. fără modificarea bolților existente.

- Înlocuirea galeriei de lemn de la et. II și a tavanului provizoriu printr-un planșeu general de beton armat, grinzile de pe fața inferioară fiind îmbrăcate în lemn. De asemenea, înlocuirea stâlpilor de lemn cu stâlpi de beton armat îmbrăcați în lemn.

- Transformarea scării de serviciu de lemn într-una de beton armat.

- Lucrări de finisaj (reparații de tâmplărie, tencuiele înlocuirea tapetelor prin zugrăveli, etc).

- Înlocuirea întregii instalații sanitare și electrice și îngroparea ei în perete.

- Completarea actualului sistem de încălzire cu aer cald prin sobe de teracotă și radiatoare încălzite cu gaz metan, acestea din urmă putând fi scoase în timpul verii.

Consiliul, examinând lucrarea, amână luarea unei hotărâri pentru a se consulta proiectanții și eventual beneficiarul în ceea ce privește execuția unui planșeu de beton armat și a se cere unele lămuriri.

III. *Restaurarea palatului de la Potlogi*

Adresa Min.Culturii, Dir.Generală a Artelor, Serv. Muzeu și Monumente Nr.41517/25.X.1953.

Referent: Arh. T. Socolescu

Proiectant: ISPROR

Val.invest: 1.500.000 lei

Dosarul cuprinde:

- memoriu justificativ și lista de materiale.

Piese scrise:

- plan de situație releveu, plan de situație restaurare, plan parter-etaj, secție, fațada sud-vest, fațada nord-est și 2 perspective.

Se prevăd următoarele lucrări:

1. *Casa Domnească.*

Refacerea zidăriei până la nivelul cornișei și refacerea acoperișului cu învelitoare de olane. Refacerea bolților de zidărie la etaj și refacerea planșeurilor deasupra parterului. Refacerea scârilor și pardoselilor, tencuielilor cu decorul lor de piatră sculptată.

2. Casele vechi.

Completări de zidărie deasupra beciului pentru nivelarea și așezarea unui acoperiș de protecție cu învelitoare de olane.

3. Poarta de intrare.

Completarea zidăriei și refacerea unui acoperiș peste bolta și încăperile porții.

4. Zidul de împrejmuire.

Executarea învelitoarelor de olane pentru protecția porțiunilor de zid rămase în picioare și subzidirea unei porțiuni de zid de pe latura vest a curții.

5. Curtea și parcul.

Lucrări de pavare și plantații pentru punerea în valoare a monumentului.

6. Lucrări de instalații, de apă, canal și lumină.

Lucrarea urmează să se execute în două etape, prima pentru 1954 în valoare de 450.000 lei.

Consiliul, examinând lucrarea, dă aviz favorabil cu următoarele mențiuni:

- Planurile să fie completate cu indicația elementelor sigure, găsite intacte pentru care există o documentație indiscutabilă, atât în interior, cât și în exterior.

- La studiul proiectului tehnic să se utilizeze cât mai multe date certe și să se facă studii științifice mai amănunțite pentru elementele, pentru care lipsesc documente, astfel ca să se ajungă la un proiect cât mai unitar și cât mai complet.

- În ceea ce privește soluția constructivă, întrucât există presupunția că bolțile s-au dărâmat și din cauza curburei cu săgeată mică pentru bolți din cărămidă, formă care dă probabil împingeri laterale, se propune căutarea unor soluții constructive care să ofere deplină siguranță (tiranți, arce sau membrane de beton armat. etc)

- Se constată că studiul este făcut numai pentru clădirea principală, pentru celelalte lucrări prezentându-se numai planul de situație și descrierea din memoriu.

Consiliul este de părere să se intervină pe lângă Serviciul de documentare al ISPROR-ului pentru întocmirea unui relevu detaliat însoțit de fotografii la scară mare (cuprinzând vederi de ansamblu și detalii), pentru a obține o documentare cât mai exactă a lucrărilor de ornamentație în starea actuală.

IV. Executarea unui trotuar la biserica mănăstirii Dealul din Târgoviște.

Adresa Mitropoliei Ungro-Vlahiei Nr.20175/953

Referent: Arh. Ion Balș

Dosarul cuprinde adresa menționată și o schiță.

Se propune executare trotuarului din jurul bisericii din piatră de format mic și din lespezi mari, așa precum prevedea inițial proiectul, deoarece carierele nu posedă în momentul de față astfel de lespezi, ceea ce ar împiedica executarea lucrărilor în acest an și atrage după sine pierderea fondurilor alocate.

Consiliul examinând lucrarea, dă aviz favorabil și menționează că plăcile de piatră de format mic să fie de lungimi cât mai variate pentru a se obține un aspect cât mai pitoresc, afară de bordura care va fi executată din piatră de dimensiuni egale.

Președinte: Prof. Duiliu Marcu

Membri: Arh. E.Costescu

Arh. Ghika Budești I.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich Richard

Prof. H.Teodoru

PROCES VERBAL NR.70 al ședinței din 8 decembrie, orele 11

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Duiliu Marcu

Membri: Arh. Balș Șt.

Arh. Costescu E.

Arh. Ionescu Berechet

Arh. Lieblich R.

Tov. Russu Gh.

Prof. Teodoru H.

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Balș Ion

Tov. Năsturel P.

Arh. Socolescu T.

I. Lucrări de restaurare și protejare la Biserica Sfinții Împărați din Târgoviște.

Adresa Min.Cultelor Nr.18648/953

Referent: Arh. Ion Balș

Faza: Sarcină de proiectare

Val.lucrări: 250.000 lei în ipoteza restaurării fără turlă și 400.000 cu turlă.

Proiectant: ISPROR

Dosarul cuprinde: memoriu justificativ, extras de materiale, relevu (1 planșă) restaurare (3 planșe) toate la sc.1/100 și o perspectivă.

Se prevăd următoarele lucrări:

Reconstrucția turlei clopotniței, restaurarea fațadelor (firide, brău, cornișe, etc), desfacerea urmelor amvonului, reparații și completări de pardoseală și refacerea ușii de stejar.

Consiliul examinând lucrarea, dă aviz favorabil cu recomandarea să nu se reconstruiască turla până la o documentare mai completă, care s-ar obține probabil dacă biserica a avut una sau două turlă. Pardoseala se va executa numai după ce se va adopta o soluție definitivă pentru turlă. Pentru proiectul tehnic se va prezenta un relevu exact și un detaliu la scară mare pentru intrare.

II. *Proiectul pentru amenajarea castelului din parcul Buftea (urmare discuției din ședința din 4.XII.1953)*

Referent: Baș Ion

Consiliul, examinând informațiile aduse de proiectanți, dă aviz favorabil în ceea ce privește arhitectura și aviz favorabil, cu recomandările menționate mai jos, în ceea ce privește lucrările de instalații sanitare și electrice.

– *Instalații sanitare:*

1. Se recomandă, pentru prepararea apei calde, cazan de oțel și ca agent de încălzire aburul de joasă presiune.

2. Se vor înființa în limita posibilităților coloane de ventilație secundare, sau se vor schimba pozițiile coloanelor pincipale de ventilație.

3. Să se prevadă, la conductele de intrare în clădire a apei de stins-incendiul, ventile de reținere, sau să se facă racorduri la corpurile sanitare, conform Stas 1478-53.

4. Se vor desființa sifoanele individuale de sub băi și se vor prevedea sifoane combinate.

– *Instalații electrice:*

1. Linia aeriană de alimentare se va executa cu conductori de aluminiu.

2. Instalația electrică interioară se va executa de asemenea cu conductori de cupru.

3. La subsol se va prevedea tub I.P. îngropat în loc de tub I.P.E.

– În ceea ce privește lucrările de instalații de gaze, se dă aviz nefavorabil și se cere restudierea proiectului, deoarece proiectul prezentat nu conține piesele minime (în special schema izometrică) cerute de Stas Nr.3555-53, nu se încadrează în Stas-ul menționat și prevede aparate de gaz metan care nu se construiesc, aparatele fiind standardizate.

III. *Restaurarea picturii la biserica Sf. Ion Botezătorul din Râmnicu Vâlcea*

Adresa Patriarhiei-Comisiunea de Pictură bisericească Nr. 8512/1953 și adresa Min. Cultelor 13224/953.

Referent: Dr. P.Năsturel

Dosarul cuprinde: memoriu, deviz și o schiță.

Se prevede spălarea picturii, restaurarea pe alocuri și astuparea crăpăturilor.

Consiliul, examinând lucrarea, dă aviz favorabil cu următoarele recomandări:

– Fresca din pridvor să nu fie completată, ci să se dea numai un ton neutru acolo unde e nevoie.

– Crăpăturile să fie astupate de un zidar îndrumat de un tehnician, sub directă supraveghere a pictorului.

– Se va propune clasarea bisericii ca monument istoric de arhitectură.

IV. *Restaurarea picturii la biserica din Micșunești, raion Snagov, reg. București*

Adresa Comisiei de Pictură bisericească Nr.8513/953 și adresa Min. Citelor 13769/953.

Referent: Dr. P.Năsturel

Val.lucrării: 15.900 lei

Dosarul cuprinde devizul.

Lucrarea a mai fost examinată și în ședința din 13.XI.953 când s-a amânat luarea unei hotărâri, documentarea nefiind completă.

Consiliul reluând discuția, dă aviz favorabil cu următoarele recomandări:

– Să nu se taie printr-o linie dreaptă partea inferioară a frescei degradate, ci să se urmărească întocmai sinuozițiile marginilor tencuiei pictate.

– Zgărieturile nu se vor astupa, ci se vor colora cu un ton negru.

V. *Restaurarea picturii la biserica din Petrești, com. Coșești, raion Pitești.*

Adresa Comisiei de Pictură Bisericească Nr.8513/953 și adresa Min.Culturii Nr.13226/953

Referent: Dr. P.Năsturel

Dosarul cuprinde o cerere din partea parohiei. Se propune restaurarea picturii actuale sau înlocuirea ei cu una nouă.

Consiliul examinând lucrarea, își însușește întocmai punctul de vedere al Comisiei pentru pictură bisericească, urmând ca parohia să se adreseze unui pictor bisericesc autorizat, în vederea întocmirii devizului de restaurare a picturii.

VI. *Lucrări de reparații la mănăstirea Crasna, com. Isovoarelor, raion Teleajen, reg. Ploiești.*

Adresa Min. Cultelor Nr. 19996/953

Referent: Arh. Baș Ion

Val.lucrărilor: 21.143 lei

Dosarul cuprinde un memoriu istoric, unul tehnic, devizul cu piesele respective și o schiță.

Se prevede înlocuirea tablei de la biserica și clopotnița cu tablă galvanizată și diferite reparații de tencuială.

Consiliul, examinând lucrarea constată că biserica nu e trecută pe lista monumentelor istorice de arhitectură și hotărâște înapoierea dosarului.

Se face totodată recomandarea să se acopere biserica și clopotnița, inclusiv porțiunile verticale, cu șindriță în loc de tablă galvanizată.

VII. *Diverse:*

a) Consiliul propune să se comunice Comisiei de pictură bisericească să întocmească normative pentru restaurarea picturilor bisericești.

b) Căminul Filimon Sârbu (Palatul Sturdza, fostul Seminar Veniamin Costache) din Iași, Str. Cloșca 9.

Adresa Inst. Politehnic Iași Nr.2375/22.X.1953
Se cere aprobarea de a se transforma capela în bibliotecă.

Consiliul dă aviz favorabil cu recomandarea să se mute tâmpla, dar să se păstreze picturile intacte. De asemenea propune să se ceară Mitropoliei din Iași să comunice unde urmează să fie mutată tâmpla.

c) Suplimentare de deviz pentru reparații la mănăstirea Aninoasa-Muscel, reg. Pitești.

Adresa Patriarhiei, Arhiepiscopia București Nr.18226/1953.

Se prezintă un deviz suplimentar pentru lucrările de reparații.

Consiliul examinând dosarul, și ținând seama de observațiile făcute de Direcția Norme și Devize din CSAC, dă aviz favorabil cu următoarele rectificări în analizele de preț:

Art. 2 Zidărie de cărămidă cu mortar de var gras
C.E.13 – zid de 0,80 m

Materiale:

Cărămizi	buc.	450 x 0,39	=	175,50
Mortar tip A	mc	0,3 x 105,63	=	31,69
Apă	mc	0,45 x 1	=	0,45
				207,64

Manopera transf.ore:

$$16,40 \times 0,85n = 13,94$$

Art. 91. Transportul molozului cu căruța la distanță de 5-6km.

Comunicatul 1395/950 B.Of.124/950

Manopera transf. preț/to 22 lei
ptr. 1 mc 22 x 1,4 = 30,80 lei/mc

Art. 11. Zidăria de cărămidă cu mortar de ciment în arce și bolți.

C.E.15

Materiale:

Cărămidă de presă	buc.	465 x 0,39	=	181,35
mortar tip		0,26 x 285	=	74,10
apă		0,40 x 1	=	0,40
lemn ecarisat		0,07 x 243	=	17,01
lemn rotund		0,03 x 180	=	5,40
cuie		0,08 x 5,10	=	0,40
				278,66

În ceea ce privește art.10, transportul molozului cu roaba la 100 m, acesta se va calcula la cantități executate efectiv.

Președinte: Prof. Duliu Marcu

Membri: Arh. Balș Șt.
Arh. Costescu E.
Arh. Ionescu Berechet
Arh. Lieblich R.
Pictor Russu Gh.
Prof. Teodoru H.

Compunerea consiliului:

Președinte: Prof. Duliu Marcu

Membri: Arh. Balș Șt.
Arh. Costescu E.
Arh. Ghika Budești
Prof. Ionescu Gr.
Arh. Ionescu Berechet
Arh. Lielich R.
Prof. Teodoru Horia

De asemenea iau parte ca referenți:

Arh. Socolescu T.

I. Lucrări de restaurare la mănăstirea Anninoasa-Muscel, reg. Pitești

Adresa Min.Cultelor Nr.19847/1953

Referent: Arh. T. Socolescu
Faza: Sarcină de proiectare
Val.Inv.: 700.000 lei, din care
250.000 lei ptr. etapa I
1954-lucrări de protecție și
consolid.

Proiectant: ISPROR

Dosarul cuprinde: Memoriu, extras de materiale, planul parterului, planul etajului, toate la sc.1/100. planul acoperișului, fațade la sc.1/200, fațada nord (releveu) la sc.1/100 și perspectiva.

Se prevăd următoarele lucrări:

– Lucrări urgente de protecție și consolidare, refacerea unui acoperiș definitiv la chiliile cu etaj de pe latura nord, la paraclis și la chiliile cu parter din colțul S-V, precum și pentru completările de zidărie la trapeză și la arcadele de la parter ale colțului S-V.

– Lucrări de restaurare: refacerea pridvorului clădirii cu parter și etaj din colțul N-V, refacerea bolților la chiliile de pe latura Nord, refaceri de pardoseli, coșuri, scări și tâmplărie la uși și ferestre.

1. Pentru elaborarea proiectului tehnic se va executa un releveu exact, ceț puțin pentru porțiunile interesând restaurarea.

2. Se dă aprobarea de principiu pentru pridvorul clădirii cu parter și etaj din colțul N-V, urmând ca proiectul definitiv pentru acest pridvor, să fie întocmit după obținerea datelor suplimentare care se vor găsi probabil în urma executării sondajelor.

3. Înălțimea zidului exterior de pe fațada N, în dreptul clădirii cu parter și etaj, va fi stabilită definitiv după facerea schelelor, când se vor găsi eventuale date mai complete.

II. Lucrările de consolidare și restaurare la biserica Capul Dealului, parohia Momotești, Drăgănești, reg. Pitești.

Adresa Min. Cultelor Nr.19248/953

Referent: Arh. F.Fischer
Valoarea lucrării: 29.500 lei

Dosarul cuprinde: memoriu, deviz estimativ, două schițe de fațade și 4 fotografii.

Se prevăd următoarele lucrări:

Lucrări de subzidire, reparații de crăpături, reconstrucția turlei și trotuar de piatră de prund.

Consiliul, examinând lucrarea, recomandă clasarea bisericii ca monument istoric de arhitectură.

În ceea ce privește lucrarea menționată, Consiliul amână luarea unei hotărâri, urmând ca beneficiarul să întocmească un relevu cotate al bisericii cu arătarea crăpăturilor și un proiect de restaurare pentru turlă. De asemenea cere executarea unor sondajii care să stabilească adâncimea fundațiilor și natura solului. În ceea ce privește proiectul de restaurare pentru turlă, se vor căuta date suplimentare în podul bisericii pentru a descoperii eventualele urme ale vechi turlă.

Consiliul atrage atenția că în tot cazul, lucrările de subzidire și de construcție în general nu pot fi executate în timpul iernii.

III. Diverse:

a) Adresa Min. Cultelor, Serv. Monumente și Muzeu Nr.42548-10.X.1953 pentru înscrisura în planul de lucru pe 1954 al ISPROR-ul, a tabelului cu monumentele istorice pentru care urmează să se întocmească proiecte.

Consiliul luând în discuție lista propusă, recomandă:

- „Cetatea Bistrița” să nu fie trecută sub denumirea greșită de Cetatea lui Rareș;

- Să se scoată de pe listă anexa casei Hagi Prodan din Ploiești, nefiind cazul a se întocmi un proiect.

- Să se adauge pe lista propusă casa din str. Malinovsky nr.5 din Bistrița, având urgentă nevoie de reparații, fiind o veche clădire din secolul al 16-lea care prezintă un deosebit interes istoric.

În afară de lista menționată și de cele nouă proiecte tehnice amânate din 1953, precum se specifică în adresa suscitată, se vor trece și următoarele proiecte pentru lucrări care nu au putut fi terminate pe 1953, decât în faza de sarcină de proiectare și care trebuie continuate în 1954, ca proiecte tehnice:

- Castelul Hunyade-Timișoara
în val. de lei 1.280.000
- Hanul Ruginoasa Iași * * * * * 600.000
- Palatul Brâncovenesc-Potlogi
* * * * * 1.050.000
- Palatul Cuza-Iași * * * * * 630.000

b) Deviz suplimentar pentru curățirea molozului și pentru executarea împrejuririi și a unei magazii la Mănăstirea Dealul.

Adresa Mitropoliei Unghro-Vlahiei, Arhiepiscopia București Nr. 20751/1953.

Consiliul dă aviz favorabil pentru devizul de curățirea molozului în val. de lei 64.500, pentru devizul pentru împrejurirea provizorie în val. de lei 14.100 și devizul pentru construirea unei magazii în val. de lei 35.680.

Se face mențiunea că analizele articolelor fără normă, sunt făcute pe răspunderea proiectantului, executantului și beneficiarului.

c) „Gardul Casei Universității” (fosta casă Filipescu din str. Dionisie Lupu).

Tov. Prof. Teodoru dă citire unui pasagiu dintr-un articol publicat în revista „Arhitectura” în care se pomeniște să se cerceteze situația la fața locului. Președinte: Prof. Duliu Marcu

- Membri:
- Arh. Balș Șt.
 - Arh. Costescu E.
 - Ah. Ghika Budești
 - Arh. Ionescu Gr.
 - Arh. Ionescu Berechet
 - Arh. Lieblich R.
 - Prof. Teodoru H.

PREZENȚE ROMÂNEȘTI. CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ
 „SEULAR MEDIEVAL ARCHITECTURE IN THE BALKANS AND ITS PRESERVATION” –
 SALONIC, 1997

În seara zilei de 2 noiembrie 1997, se deschidea la Salonic, Grecia, într-un cadru festiv, expoziția „Secular Medieval Architecture in the Balkans, 1300 - 1500, and its Preservation” (Arhitectura civilă medievală din Balcani, 1300-1500, și protecția sa).

Expoziția, închisă la sfârșitul anului 1997, s-a înscris ca un monument important într-o suită de manifestări în ceea ce pe bună dreptate poate fi numit

evenimentul cultural nr.1 al anului, în care orașul Salonic a devenit „Capitala culturală a Europei - 1997”. Zilnic au fost organizate diferite evenimente (concerte, spectacole de teatru, balet, festival de poezie și de folclor, expoziții, conferințe).¹

Evenimentul a fost pregătit minuțios necesitând mari desfășurări de forțe pentru asigurarea unui cadru adecvat, conform aspirațiilor organizatorilor:

Harta sud-estului Europei
 cu specificarea categoriilor de arhitectură civilă – monument și ansambluri de arhitectură prezentate în expoziție

¹ Programul manifestărilor (Festival of ideas – Thessaloniki Cultural Capital of Europe 1997 – The artistic Programme, ianuarie-aprilie și mai-decembrie) cuprinde evenimentele culturale zilnice

programate pentru anul 1997. Catalogul - program este prezentat de primarul Salonului și președintele Organizației „Capitala Culturală a Europei Salonic 1997” – Konstantinos Kosmopoulos.

modernizarea infrastructurii orașului și a dotărilor (străzi, zone verzi, mobilier urban), modernizarea aeroportului Makedonia, reabilitarea și amenajarea unor clădiri sau fronturi stradale, amenajarea și punerea în valoare a zonelor arheologice, încheierea unor clădiri ce aveau să găzduiască diferite activități - un număr de 200 obiective. Arhitecți celebri precum Alvaro Siza sau Mario Botta au participat la realizarea unor edificii importante. Au fost invitate vedete precum Joan Baez, Mihail Barışnikov, Mstislav Rostropovich, Yehudi Menuhin, grupul rock U2. Au fost aduse tezaurile de la Athos și Cipru. Având în vedere amploarea mijloacelor puse în operă, diversitatea acțiunilor cotidiene ce se întind pe durata a opt luni, suita de manifestări numite „Salonic Capitala Culturală a Europei 1997”, poate fi considerat (la nivelul continentului) cel mai important eveniment cultural al anului 1997.²

Dorința de ieșire din conul în care se găsește sud-estul Europei, schimbarea mentalității generale în ceea ce privește termenul „balcanic” perceput distorsionat (în sens peiorativ), ignoranța occidentalilor față de ceea ce nu reprezintă antichitatea clasică, sunt tot atât de motivații ale organizatorilor proiectului „Thessaloniki Cultural Capital of Europe 1997”.

Reușita acestui „proiect”, va atrage desigur atenția și asupra părții de nord a Greciei, zonă încă ocolită de marea masă a turiștilor.³

Expoziția și conferința internațională asupra arhitecturii civile din Balcani 1300-1500, noiembrie-decembrie 1997, trebuie privită în acest context.

Trei evenimente au avut loc la începutul lunii noiembrie:

- 1) deschiderea expoziției,
- 2) lansarea Catalogului expoziției,
- 3) conferința internațională având același obiect: arhitectura civilă balcanică.

1. Expoziția a prezentat arhitectura civilă a țărilor balcanice din secolele XIV-XV, două secole marcate de insecuritate și totodată un moment de fuziune a două culturi, cea a islamului și cea a ortodoxiei. Patri-moniul arhitectural prezentat constituie rodul unei minuțioase selecții, expoziția cuprinzând categorii arhitecturale definite prin criterii funcțional-tipologice:

² Semnatarul acestei comunicări a avut la dispoziție un *material de prezentare*, în limba greacă, a *proiectului de intervenție*. Acest material de prezentare, remarcabil ca design, cuprinde pentru fiecare categorie de intervenție: nominalizarea obiectivelor - poziționate în planul general al orașului și reprezentate prin planuri de arhitectură, fotografii, costuri și termene, grafice de eșalonare a investițiilor.

³ După cum se știe, marele turism este îndreptat spre zona insulară și sudul Greciei unde abundă vestigiile antichității. Am constatat, de la prima vizită în anul 1980, că „zona bizantină” în general este puțin frecventată de turiști occidentali, nu numai partea de nord a Greciei (unde nu sunt multe monumente ale antichității clasice). Perioada bizantină ca și cea postbizantină sunt extrem de puțin prezentate publicului și, practic inexistente în publicații științifice sau de popularizare.

entități urbane, fortificații urbane, poduri, clădiri industriale (aproape o sută de clădiri și ansambluri de arhitectură civilă din țărilor balcanice).

Exponatele au fost găzduite de un monument istoric, o baie turcească: Bey Hamam (Baths „Paradeisos”) un superb edificiu de arhitectură civilă otomană de la mijlocul veacului al XV-lea, situat în centrul Salonicului, pe unul din cele mai importante bulevarde, Egniatia Odos.⁴

Societatea pentru studiul și conservarea arhitecturii medievale din Balcani (AIMOS), Organizația Capitala Culturală a Europei Salonic 1997, Universitatea Princeton, Institutul pentru Protecția Monumentelor Culturale din Serbia, IPAC-Franța, au fost principalii organizatori.

Autorii, cei care au conceput și realizat expoziția, sunt: prof. arh. Slobodan Curcic (Dept. of Art and Archaeology - Princeton University) și arh. Evangelia Hadjistryphonos (restaurator-9th Ephoreia of Byzantine Antiquities, Salonic). Aceștia au fost secondați de coordonatorii locali (din partea țărilor balcanice) și de o prestigioasă comisie internațională de avizare.

Inițiatorii și organizatorii expoziției au urmărit să facă cunoscută o arhitectură valoroasă, ignorată pe nedrept, chiar și de către lumea specialiștilor: arhitectura civilă din regiunea Balcanilor.

Motivarea tematicii: *arhitectura civilă medievală*, a fost aleasă pentru a se arăta că în zona Balcanilor există, în afară de arhitectura religioasă și o altă valoroasă, variantă reprezentativă pentru țărilor balcanice și cu nimic inferioară celei din restul Europei.

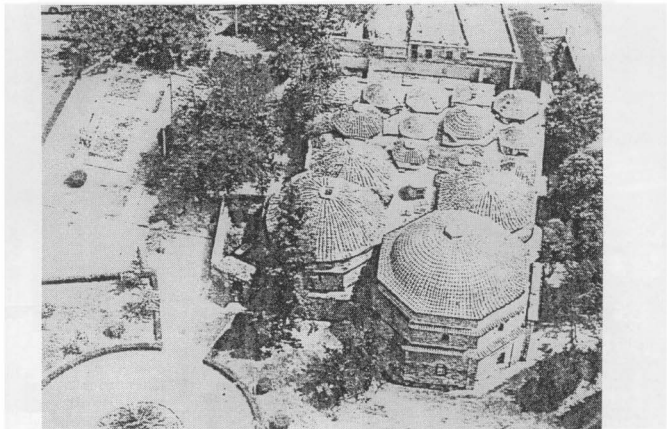
Regiunea Balcanilor este cunoscută lumii occidentale mai mult prin edificiile de cult; este ignorată astfel o producție arhitecturală cu particularități distincte în diferitele zone. Autorii expoziției au restrâns perioada prezentată, la secolele XIV-XV, secole de acută insecuritate zonală și moment de interferență a două mari culturi: cea creștină de sorginte bizantină și cea a lumii Islamului-perioadă în care ultimele state independente luptă contra expansiunii otomanilor și când noii sosiți încep să-și pună pecetea, ca element unificator, asupra celor cucerțiți. Este momentul ultimelor fortificații, fie a unor comunități urbane, fie a feudallilor, a ultimelor palate și reședințe nobiliare și a primelor edificii ridicate de noii stăpânitori.

Materialele de prezentare au fost ordonate nu după entități statale contemporane (granițele actuale nu reprezintă reabilități ale secolelor trecute) ci după criterii funcționale și tipologice.

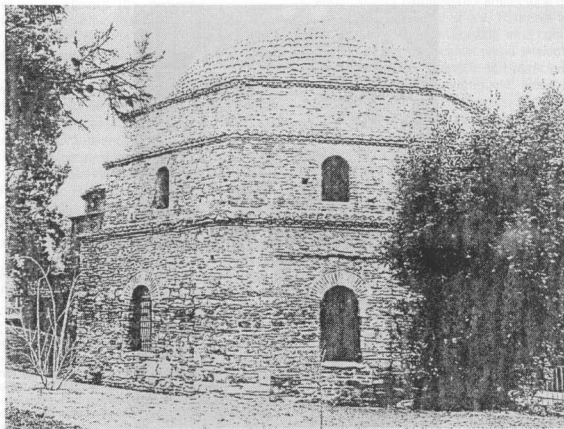
Remarcabile la această expoziție sunt elementele de nouate:

- ieșirea din tiparele obișnuite prin prezentarea altei arhitecturi decât cea a edificiilor de cult (relativ bine cunoscută în restul Europei)- arhitectura civilă balcanică;

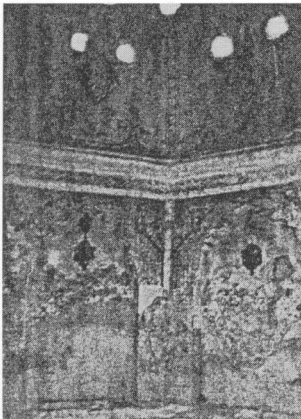
⁴ În seara zilei de 2 noiembrie 1997, expoziția a fost inaugurată în prezența ministrului Culturii Egiagos Venizelos, precum și a altor personalități din țara gazdă.

În România a rămas doar Castelul Săvârșin (la Cluj-Napoca) și Palatul Ștefan cel Mare din Iași. Participarea românească se vede în arhitectură
 (legă de expoziție). În anul 1900, la Expoziția Internațională de la Antwerpen și la Conferința de la

Planșa 2a,b – Fosta baie publică turcească, „BEY HAMAM” care a adăpostit Expoziția de arhitectură balcanică

a) Deasupra plăcii de marmură în colțuri, sunt încă vizibile, de la intrarea în sală a turcii.

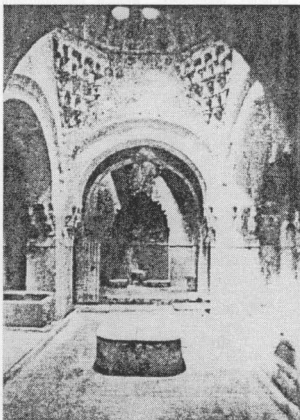
b) Este alinați pentru a se vede că în zona Balkanilor b) este în stadiu de restaurare completă și a se vede

Expoziția și conferința arhitecturală au fost organizate de către Direcția de Cercetări și Restaurări Monumentale, în colaborare cu Institutul de Cercetări și Restaurări Monumentale.

În decursul anului 1977, în luna martie, s-a organizat o conferință arhitecturală în sala de spectacol a Teatrului Național din București.

În cadrul conferinței au participat reprezentanți ai Institutului de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale.

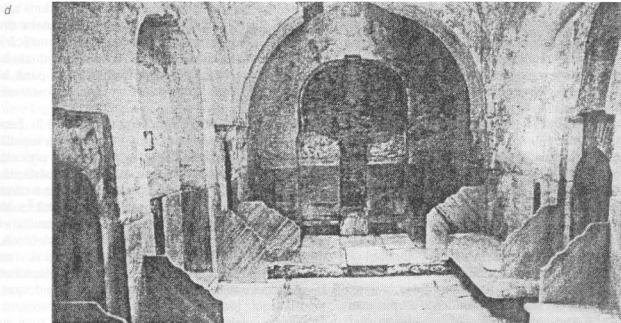
În cadrul conferinței au fost prezentate și discutate problemele legate de restaurarea monumentelor istorice din București, în special cele legate de restaurarea monumentelor istorice din zona Balkanilor.

c) Este în stadiu de restaurare completă și a se vede

În cadrul conferinței au participat reprezentanți ai Institutului de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale, ai Direcției de Cercetări și Restaurări Monumentale.

Planșa 3a,b,c,d – Interioarele BEY HAMAM-ului în care a fost organizată expoziția

- sistematizarea materialului și organizarea expoziției după criteriile funcțional-tipologice și nu după țările actuale din zona balcanilor;

- o sinteză a arhitecturii civile balcanice (a se vedea catalogul expoziției),

- un bun prilej pentru întâlnirea specialiștilor teoreticieni și practicanți din domeniul cercetării, restaurării, protecției, reabilitării patrimoniului arhitectural. La toate cele de mai sus, se adaugă o remarcabilă seriozitate a celor care au conceput, și organizat și realizat expoziția.

Secțiunea românească a expoziției, a fost coordonată prin Uniunea Arhitecților ⁵ din România (organism care a fost contactat de către AIMOS), de către dr.arh. Anca Brătuleanu. Colaboratori cu desene, ilustrații și texte explicative au fost arhitecții: Gheorge Sion, Sanda Ignat, Marina Iliescu și Liviu Brătuleanu (DMI-CPPCN) și dr. Hermann Fabini. Monumentele și ansamblurile de arhitectură civilă balcanică din perioada 1300-1500, din România prezentate în expoziție și în Catalog, au fost: *Fortificațiile Sibiului* (Orașe fortificate – dr.arh. Hermann Fabini, dr. arh. Anca Brătuleanu, arh. Marina Iliescu); *Castelul Bran, Cetatea Câlnic, Cetatea Poienari, Cetatea Neamț, Cetatea Suceava* (Cetăți – arh.Marina Iliescu, arh. Sanda Ignat, arh. Gh.Sion); *Palatul princiar din Târgoviște* (Palate/Case – arh.Liviu Brătuleanu) și *Primăria Veche din Sibiu*

⁵ Uniunea Arhitecților din România (președinte arh.Alexandru Beldiman) după anul 1990 a urmărit cu consecvență afirmarea arhitecturii românești în afara granițelor: editarea de cataloage și cărți de arhitectură (prin editura Simetria), prezența la Bienniala de Arhitectură de la Veneția, expoziții de arhitectură organizate în țară și străinătate, concursuri de arhitectură - toate cu rezultate remarcabile sub raportul al concepției, calității grafice a organizării.

(Clădiri publice - dr. arh.Hermann Fabini, dr. arh. Anca Brătuleanu). Fiecare obiectiv, a fost ilustrat prin planuri, fotografii vechi sau actuale, gravuri, texte explicative și câte o monografie (în limba engleză).

Participarea românească se înscrie în intențiile organizatorilor Expoziției și a Conferinței, de a trezi interesul asupra patrimoniului arhitectural din perioada medievală-secolele XIV și XV. România a urmărit la rândul său integrarea în această zonă culturală printr-o participare de remarcabilă ținută intelectuală, la un nivel comparabil cu celelalte țări participante atât în ceea ce privește monumentele selectate (reprezentativitate, stare de conservare, accesibilitatea ș.a.) cât și prin calitatea materialului prezentat - ținând cont și de ceea ce urmau să prezinte în expoziție celelalte țări. Trebuie să remarc că suntem puțin cunoșcuți prin lucrări de specialitate în cercurile specialiștilor (afirmația se bazează pe bibliografia românească extrem de restrânsă aflată la îndemâna organizatorilor. De altfel trebuie precizat că, la Conferința care a urmat verisajului Expoziției, România a fost singura țară care a avut doar doi reprezentanți.

2. La data de 2 noiembrie 1997 a fost lansat Catalogul expoziției. Este un volum cu 372 pagini, 94 monumente prezentate, 600 ilustrații alb-negru și color, aparat critic-totul într-o prezentare grafică de cea mai bună calitate. Catalogul este conceput și editat de Slobodan Curnic și Evangelia Hadjityrphonos, aceiași care au conceput și Expoziția. Sunt menționați în catalog și cei care au sprijinit apariția cărții, responsabili țărilor participante și cei care, cu autoritatea științifică, au avizat apariția unei publicații care va rămâne mai mult decât un catalog al unei expoziții, un document de referință, indispensabil, o sinteză a arhitecturii civile din

regiunea Balcanilor a secolelor XIV-XV, când o lume despărea și o alta se naștea în sud-estul Europei.⁶

3. Conferința internațională „*Secular Medieval Architecture in the Balkans, 1300-1500, and its Preservation*”, s-a desfășurat în zilele de 3-5 noiembrie în auditoriul Școlii Politehnice al Universității Aristotle, din Salonic. Participanți a fost arhitecți, istorici, arheologi, veniți din țările balcanice, din Olanda, Marea Britanie, Germania, Franța. S.U.A.

Având în vedere că în sud-estul Europei există pe de o parte caractere comune și, pe de altă parte, o arhitectură specifică fiecărei zone culturale, zone ce nu au coincis în trecut cu actualele frontiere politice, arhitecți teoreticieni și practicanți din Grecia și Serbia au propus înființarea unei Societăți pentru studiul și conservarea arhitecturii medievale din Balcani – A.I.M.O.S. Scopul acestei societăți este de a facilita comunicarea între specialiștii țărilor balcanice.

În acest spirit se înscrie și Conferința care a avut loc între 3 și 5 noiembrie 1997.

România au prezentat următoarele comunicări: dr.arh. Anca Brătuleanu „*The Residence of Prince Petru Cercel at Târgoviște*” (dr.arh.Anca Brătuleanu a fost și moderator în cea de a doua zi a Conferinței); dr.arh. Teodor Octavian Gheorghiu „*Les Villes Médiévales Roumaines dans le Contexte Sud-Est Européen*” (text citit de dr.arh. Anca Brătuleanu) și arh. Liviu Brătuleanu - „*Les Koulas de Roumanie - XVIe-XVIIIe siècles*”.

Participând la Conferința Internațională „*Secular Architecture in the Balkans and its Preservation*”, arh. Liviu Brătuleanu a reprezentat Ministerul Culturii - D.M.I.(cu sponsorizarea Băncii Comerciale Române), dând curs invitației organizațiilor *Cultural Capital of Europe, Thessaloniki 1997* și *Society for the Study of Medieval Architecture in the Balkans and its Preservation* (AIMOS).

Subiectul conferinței ținute de către arh. Liviu Brătuleanu, în ziua de 4 noiembrie 1997. „Culele din Românie - secolele XVI-XVIII” a fost ales în coordonanță cu tematica generală a conferinței și a expoziției. S-a urmărit scoaterea în evidență a caracteristicilor comune și elementele de diferențiere a exemplarelor nord-dunărene. Comunicarea susținută prin fotografii ale autorului făcute în România și în țările balcanice, planuri și hărți, ilustrând tipologiile răspândite și rezolvările arhitecturale s-a bucurat de interesul și de aprecierea celor prezenți, cunoscători ai acestei categorii arhitecturale, cu atât mai mult cu cât unii

⁶ Dacă ilustrația impresionează la o primă parcurgere a catalogului, nu trebuie să fie neglijat textul celor doi autori: Slobodan Curcic și Evangelia Hadjityphonos: „*Architecture in the Age of insecurity. An Introduction to Secular Architecture in the Balkans, 1300-1500*” și „*Some Reflections on the Preservation of Architectural Heritage of a Critical Historical Period in the Balkans*” - două studii introductive de reală valoare pentru cei interesați de cultura și de arhitectura din zona balcanică.

dintre cei aflați la conferință erau autori de studii sau rapoarte privind șantiere de restaurare ale culelor din țările respective. Au fost ilustrate în cadrul comunicării cule cu rol de locuințe, refugiu-semnalizare, situate la est și vest de râul Olt, unele necercetate până în prezent și, asupra cărora stăruie încă numeroase prejudecăți.⁷

Asupra genezei construcțiilor de tip *culă* în Țara Românească, părerile sunt împărțite. O opinie lansată cu un secol în urmă de către Netzhammer și preluată apoi necritic în mediul românesc este, încă, împărțită: obârșia orientală. Potrivit acestei opinii, culele a căror proveniență îndepărtată ar fi Persia și Asia Mică⁸ s-au răspândit în țările balcanice în timpul dominației otomanilor. Sau, presupunând o filiație autohtonă, culele din România ar avea - după alte opinii - ca origine îndepărtată turnurile dacice (se ignoră faptul că în evul mediu au fost răspândite clădirile de tip donjon, pe întregul teritoriu al fostului Imperiu roman). Deoarece culele românești se află în mediul rural au fost, și mai sunt considerate, arhitectură populară. Unele se are în vedere rolul programului arhitectural care răspunde unor necesități funcționale ale unei anumite clase/categoriilor sociale - boierășii - în anumite conjuncturi/condiții istorice. Astfel, culele românești erau fie locuințe permanente (în unele cazuri legate printr-o galerie suprapusă locuinței propriu-zise a boierului), fie refugii, amplasate izolat în puncte cu bună vizibilitate(de unde și situarea de-a lungul văilor).⁹

Culele (circa 60 identificate la est și la vest de Olt) au apărut la noi relativ târziu, maxima răspândire fiind la sfârșitul sec.XVIII- începutul sec. XIX. Această perioadă are o triplă semnificație. Este o perioadă de maximă insecuritate zonală-slabirea autorității centrale și invazia bandelor prădătoare venite din sudul Dunării. Este momentul unor profunde prefaceri - laicizarea societății românești și apariția unor mici boieri, negustori, slujbași (ctitorii celor aproape 200 de biserici pictate în exterior din zona colinară). Este perioada emancipării populațiilor sud dunărene, când numeroși

⁷ Textul comunicării, citit în limba franceză, a fost ilustrat cu un număr de 100 imagini diapozitive color, realizate de către autor în România și în țările sud-dunărene și cu hărți reprezentând culele românești și țările balcanice sau Orientul Apropiat.

⁸ În Orientul Apropiat, nu departe de Eufurat autorul prezentei a văzut turnuri care până nu demult au fost locuite. În realitate, este vorba de turnuri cu destinație funerară, precum turnurile Jamlishn sau Kithat din necropola Palmyrel.

⁹ Situate uneori în imediata apropiere a reședinței boierului (turn cu rol de refugiu) unele cule erau legate cu o pasarelă de aceasta. Astfel era cula Șuici - Argeș, astfel apare în releul publicat de Iancu Atanasescu cula de la Gornuști - Vâlcea. Alteori cule se înalță peste locuința propriu-zisă ca la Vlădaia - Mehedinți sau ca la Băbeni - Vâlcea.

¹⁰ O fostă *culă* este considerată a fi turnul fostei mănăstiri de la Hotărâni - Olt. Existența unei curți boierului situată pe aceeași înălțime ca și turnul (terasa superioară a Oltului), biserica situată în vale în albia majoră (tipologic, o biserică capelă de curte) pledează pentru o destinație inițială: *culă*.

vlahi, slavi, albanezi se refugiază sau se stabilesc în Țara Românească.

Din a doua jumătate a secolului al XIX-lea,¹⁰ dispărând rațiunea pentru care fuseseră construite, culele sunt fie transformate, fie abandonate; începe să fie alterată și semnificația termenului „culă”, numele fiind împrumutat clădirilor de țară cu un aspect robust și cu două nivele (Calopăru, Cerneți, Broșteni, Tigveni, Glogova, Cartiu).¹¹ Prin modul de abordare, această prelegere a fost concepută ținând seama și de alte exemple cunoscute de autor, existente în țările balcanice - Albania, Bulgaria, Grecia, Serbia și Macedonia, Turcia, sau Gruzia.¹²

Comunicarea s-a înscris în intențiile organizatorilor de a pune în discuție oportunitățile și tendințele actuale de protecție și punere în valoare a patrimoniu-ului arhitectural, cu precădere în acele cazuri când clădirile (sau ansamblul) și-au pierdut cu timpul cititorul/proprietarul și rațiunea pentru care au fost edificate.

¹⁰ Cule de dată târzie, asemeni celor românești, mai există în Albania, cele mai recente datând cu precădere din secolul al XIX-lea la Goranxi, Sopot, Malesie, Gjakove, Gjirokastr, cele din regiunile Mat, Bulqiza ș.a.

¹¹ Cule precum cele de la Piatra Olt (Enoșești - Olt) sau Zătreni (Vâlcea) au suferit numeroase intervenții, unele recente, astfel că un ochi neavizat cu greu poate întrezări formele vechii cule; o atență cercetare de arhitectură este mai mult decât necesară în cazul acestor două conace (cel din Zătreni, nu este înscris în Listele m.a.s.i.).

¹² Se poate afirma, ca o notă generală, că spre deosebire de zona extracarpatică, la sud de Dunăre culele sunt construcții urbane, situate în vatra localităților: Kratovo - Macedonia, Kustendil, Vrața - Bulgaria, Mani - Grecia sau în Asia Mică la Antalya... La poalele Caucazului, în regiunea Svanetiei, există nenumărate turnuri-loaiciuți care prin număr și siluetă amintesc de turnurile orașelor italiene San Gimignano sau Bolonia: astfel sunt turnurile de la Mestia, Ghengi, Cijaj, Jibiani, Enaț.

¹³ O funcțiune muzeală așa cum au culele de la Curțioara sau Măldărești nu este viabilă pentru alte cule. O eventuală conservare prin „restaurări” periodice a unor monumente istorice izolate precum cele de la Brabova, Cernătești, Șiacu, Groșerea ș.a. sunt un paleativ, deoarece nu se asigură altceva decât supraviețuirea.

Am constatat cu acest prilej că în celelalte țări din Balcani se pun cu acuitate aceleași întrebări: ce destinație pot primi clădiri sau ansambluri de arhitectură care și-au pierdut în decursul anilor proprietarii, utilizarea, rațiunea pentru care au fost edificate (cum ar fi fortărețele, băile turcești, reședințele nobiliare sau culele), cum se pot proteja ruinele sau clădirile?

Acolo unde există legislație, resurse, infrastructură, potențial turistic, protecția se desfășoară în limitele rezonabile. Nu suntem o țară cu un număr excesiv de mare de obiective așa cum acreditează unele opinii; o țară vecină - Bulgaria, spre exemplu, are listate 40.000 de m.a.s.i. și cu obiective înscrise în listele UNESCO (șapte monumente ante 1990); avem un patrimoniu arhitectural variat și valoros, chiar dacă nu se întrece în canoanele arhitecturii occidentale. Protecția acestuia nu se poate realiza fără a exista o „politică-strategie” la nivel guvernamental de gestionare a patrimoniului arhitectural al fiecărei țări (inventariere, protecție, conservare, reabilitare, punere în valoare a monumentelor, ansamblurilor și (siturilor istorice). Fără o strategie desigur, nu poate fi eficientă decât la nivel central, deoarece gestionarea patrimoniului depinde de factorii educaționali, de dezvoltarea și planificarea urbană și rurală, de sistemul financiar, de politica de protecție a mediului, de existența unei infrastructuri, de o industrie a turismului care să fructifice patrimoniul arhitectural. Fără o abordare managerială nu se poate asigura eficiența cheltuielilor, nu se pot transforma monumente, ansambluri protejate, situri istorice/arheologice, într-un „capital” economic, spiritual, cultural, social de neînlocuit, iar nu în consumatoare de fonduri. Abia după aceasta, politica guvernamentală poate fi implementată la nivel local prin organele abilitate și cu ajutorul societății civile.

LIVIU BRĂTULEANU

Timp de trei zile, între 12 și 15 mai a.c. Sibiu a fost gazda, obiectul și martorul un eveniment cultural-științific fără precedent: Colocviul internațional „SIBIU – CONFLUENȚE EUROPENE”. Organizatorii manifestării au fost Ministerul Culturii din România, cu participarea nemijlocită a domnului ministru Ion Caramitru, Prefectura, Consiliul Județean și Primăria Municipiului Sibiu.

Colocviul s-a desfășurat sub înaltul patronaj al președintelui României, domnul Emil Constantinescu, al d-lui Frederico Mayor, director general al UNESCO, d-lui Daniel Tarschys, secretar general al Consiliului Europei și al Alteței Sale Regale Prințesa Maria Tereza de Luxemburg, ambasadoarea de bunăvoință a UNESCO.

Au participat cu alocuțiuni la deschiderea lucrărilor Colocviului președintele României, dl Emil Constantinescu, d-na Erna Hennicot-Schoepges, ministrul Afacerilor Culturale ale Marelui Ducat de Luxemburg, d-ul Manfred Carstens, secretar de stat la Ministerul Federal de Interne al Germaniei, dl Mounir Bouchenaki, director al Diviziei Patrimoniului Consiliului Europei. A fost prezentat, de asemenea și dl Pierre Werner, prim-ministru Onorific al Marelui Ducat de Luxemburg, care, cu prilejul acestui eveniment a primit titlul de Doctor Honoris Causa al Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

Lucrările Colocviului s-au desfășurat în plin și în următoarele ateliere de lucru:

1. Urbanism, arhitectură integrată, restaurare durabilă - lansarea planului UNESCO, de salvare a orașului Sibiu, moderatori: dr. Andrei Pippidi, președintele Comisiei Naționale a Monumentelor istorice și dr. arh. Paul Niedermaier, directorul Institutului de Studii Socio-Umane din Sibiu;

2. Interculturalitate, conviețuire, influențe, identitate, istorie - prezentarea Programului Consiliului Europei „Europa - Patrimoniului comun”, moderatori dr. D. Hăulică, ambasador al României pe lângă UNESCO și prof.univ.dr. Paul Philippi, președinte Forumului Democrat German din România;

3. Turism cultural, potențial de dezvoltare moderatori: arh. Ioan Virgil Ispas, subprefectul județului și dr. Corneliu Bucur, senator, director general al Muzeului Civilizației Populare Tradiționale ASTRA din Sibiu,

4. Conștientizarea prin cultură pentru cetățenia democratică, moderatori: prof. univ. dumitru Ciocoi-Pop, rectorul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și av. Dan Condur, primarul municipiului;

5. Noile tehnologii - instrumente contemporane în beneficiul culturii, moderatori: Dan Matei,

directorul Institutului de Memorie Culturală de pe lângă Ministerul Culturii și Radu Cristian, directorul Fundației „Democrației prin cultură din Sibiu”;

6. Alegerea celui mai bun proiect în cadrul Concursului Internațional de arhitectură „Habitatul rural” - în cadrul expoziției de proiecte organizată la Casa Artelor.

Printre cei aproape două sute de participanți la lucrări s-au numărat specialiști în diverse domenii legate de protecția și restaurarea patrimoniului, factori de decizie din organismele internaționale, centrale și locale, cu atribuții în domeniu, **reprezentanți ai societății civile și înalți funcționari de la Consiliul Europei, UNESCO, Fundația Hans Seidel, Institutul Goethe, PNUD, precum și din numeroase state europene (Austria, Bulgaria, Croația, Elveția, Franța, Germania, Italia, Marea Britanie, Luxemburg, Polonia, România, Ungaria, Vatican).**

În centrul atenției acestui areopag s-a aflat Sibiu, cu monumentele sale, cu bolile de care suferă patrimoniul său, cu strategiile și programele care urmează să-i redea strălucirea și să-i integreze valorile în patrimoniul european și universal. Participanții la Colocviu au apreciat specificul și autoritatea asamblului pe care îl reprezintă orașul istoric, marcat de dialogul intercultural, interconfesional, interetnic, care, împreună cu potențialul și valorile culturale răspândite în toată zona de complementaritate, reprezintă o contribuție importantă a acestui spațiu pentru cunoașterea diversității culturale a Europei.

În dezbaterile în plin cât și în cele din cinci ateliere tematice au fost reliefate dimensiunile și importanța și patrimoniului cultural sibian, precum și problemele cu care acesta se confruntă. O concluzie unanimă în acest sens a fost responsabilitatea pentru păstrarea, protejarea și punerea în valoare, spre transmiterea sa, în deplina sa autenticitate generațiilor următoare.

Prezența la deschiderea colocviului a președintelui României, domnul Emil Constantinescu, și mai ales angajarea sa personală în sprijinirea demersurilor pentru reabilitarea patrimoniului cultural sibian, dă încredere atât specialiștilor români cât și celor străini că, departe de a fi gândită ca o problemă marginală, valorificarea potențialului cultural al Sibiului se va înscrie ca o prioritate autorităților românești.

Prin participarea și prin contribuțiile reprezentanților organismelor de specialitate naționale din străinătate precum și ai UNESCO și Consiliului Europei a fost demonstrat faptul că patrimoniul cultural al Sibiului este

într-adevăr perceput ca un loc al confluențelor valorilor culturii, păcii și civismului, iar pentru protejarea sa există un susținut angajament european și internațional.

Pe parcursul lucrărilor în plen și pe ateliere au fost identificate principalele **probleme care pun în pericol patrimoniul cultural al orașului Sibiu**, și în principal cele care amenință patrimoniul său arhitectural. În primul rând a fost subliniată **nevoia de perfecționare a legislației de protecție ca premise esențiale ale demarării unui program coerent de conservare și punere în valoare a centrului istoric al Sibiului**.

Lucrările colocoluiului au evidențiat că asupra patrimoniului cultural sibian se exercită presiuni destructive diverse, de la nepăsarea proprietarilor și a administratorilor acestuia la lipsa unor reglementări urbanistice, operaționale, de la neidentificarea cu valorile patrimoniale a multor segmente ale populației până la asaltul kitsch-ului și dezvoltarea necontrolată a teritoriului, de la lipsa mijloacelor financiare pentru punerea în operă a proiectelor de restaurare și până la criza de meșteri capabili să le execute.

A fost de asemenea evidențiată presiunea pe care o exercită asupra orașului Sibiu și patrimoniului său arhitectural **traficul auto**, în special cel greu, **nevoia unui studiu asupra relației dintre oraș și teritoriul său înconjurător și a reglementării urgente a circulației în orașul istoric**.

În acest context, rod atât al politicii anticulturale și antidemocratice din perioade comunistă, dar și al dificultăților economice actuale, au fost remarcate unele reușite ale autorităților și specialiștilor locali în ceea ce privește cercetarea și conservarea unor monumente istorice, valorificarea patrimoniului artistic sau etnografic, dezvoltarea unor forme de turism etnocultural.

Între aceste realizări se află și **Concursul Internațional de Arhitectură „Arhitectura contemporană în situri rurale”**, organizat cu sprijinul Ministerului Culturii și al MLPAT sub egida programului Consiliului Europei - „Itinerarii culturale” a cărui evaluare a făcut obiectul unuia dintre atelierele colocoluiului.

Intervențiile participanților la colocolui au încercat să ofere o primă privire asupra măsurilor ce trebuie întreprinse, subliniindu-se că întâlnirea de la Sibiu trebuie urmată de altele, mult mai specializate ca focalizare a reflecției, și care să ofere o analiză și soluții de principiu pentru:

1. Fixarea direcțiilor magnetice - viziunea care să ofere orizonturi de speranță și încredere în reabilitarea

patrimoniului cultural și natural al Sibiului, în respectul autenticității și diversității sale;

2. problemele legislative și sociale cu implicații directe în reabilitarea centrului istoric;

3. problemele economice privind reabilitarea centrului istoric;

4. stabilirea priorităților de intervenție; integrarea sprijinului extrem într-un program coerent de conservare integrală și dezvoltare durabilă;

5. coordonarea strategică a operațiunii de reabilitare a centrului istoric și promovarea națională și internațională a proiectului de reabilitare a imaginii și patrimoniului orașului și împrejurimilor sale.

Pentru organizarea acestor dezbateri, în vederea coordonării acțiunii specialiștilor și a instituțiilor din domeniu implicate cât și pentru **monitorizarea procesului de reabilitare a centrului istoric al Sibiului**, intervențiile din cadrul colocoluiului au arătat **importanța constituirii unui grup de lucru**.

Specialiștii prezenți la colocolui apreciază preocuparea Consiliului Municipal și a Primăriei orașului Sibiu pentru patrimoniul pe care îl are în administrare, ce a fost materializată în anumite alocări de fonduri și prin înființarea unor comisii consultative speciale pentru problemele centrului istoric. A fost accentuat în cadrul dezbaterilor faptul că succesul unui program de conservare integrată a centrului istoric este direct legat de **angajamentul administrației locale și de asigurarea de către aceasta a unui serviciu specializat de coordonare**. Nu în ultimul rând, Primăria este datatoare să prevadă **mijloacele pentru informarea publicului, a specialiștilor și a investitorilor cu scopurile, obiectivele și progresul lucrărilor de conservare**.

Față de grava problemă a protejării și punerii în valoare a patrimoniului cultural al Sibiului și ținând cont de complexitatea mijloacelor de intervenție ce vor trebui implicate, participanții la colocolui consideră că este necesar un **parteneriat strategic** care să reunească autoritățile administrative centrale și locale cu responsabilități în domeniu. Acestea vor trebui să găsească mijloacele și fondurile necesare pentru a da programului un caracter într-adevăr de prioritate națională. În acest parteneriat **este esențial să fie atrasă Universitatea „Lucian Blaga” și populația Sibiului, prin participare directă și prin organizațiile sale neguvernamentale**, astfel încât, în sens perfect european, **patrimoniul să devină și în Sibiu un patrimoniu identificator, comunitar, un sit al memoriei și civismului**.

VASILE CRIȘAN
ALEXU TATU

Colocviul internațional „Confluente europene” s-a desfășurat în perioada 12-15 mai 1998, cu participarea unor personalități marcante din viața politică românească (președintele țării, membrii guvernului) și internațională (primul ministru onorific și ministrul culturii din Luxemburg, secretarul de stat din ministerul de interne german), reprezentanți ai UNESCO și ai Consiliului European.

Inițiativa organizării colocviului a avut-o domnul Ion Caramitru, ministrul Culturii din România, iar organizarea s-a datorat funcționarilor din Ministerul Culturii și Inspectoratului pentru Cultură Sibiu.

Scopul colocviului a fost acela de a atrage atenția discrepanței dintre valoarea monumentelor istorice din Sibiu și starea precară de conservare, de a căuta soluții pentru restaurarea și revitalizarea ansamblului arhitectonic medieval.

Organizatorii au proiectat cinci grupe de lucru pentru discutarea unor probleme esențiale (urbanism, arhitectură integrată, restaurare durabilă; interculturalitate, conștientizare istorică; turism cultural, potențial și dezvoltare; conștientizarea prin cultură pentru cetățenie democratică; noile tehnologii, instrumente contemporane în beneficiul culturii) și au alocat pentru discuții aproximativ cinci ore din bugetul de timp al simpozionului.

Lipsind moderatorii, cu un număr neînsemnat de participanți prezenți la deschidere, grupul de lucru ce urma să discute problema conștientizării prin cultură s-a autodizvolvat, ceea ce nu înseamnă că sibienii nu sunt conștienți de însemnătatea culturii!

Timpul afectat discuțiilor s-a dovedit insuficient și în secțiunea a II-a, unii specialiști, programați inițial, rămânând în afara programului. În sinteza discuțiilor din secțiunea despre interculturalitate, domnul Dan Hăulică a arătat patetic că „a sosit ceasul mobilizării” pentru a răspunde la „o istorie mare”, cu „exigențe mari”. În afara necesității unei reparații morale, colocviul a avut menirea de a scoate la lumină proiecte culturale de revitalizare a unor monumente istorice într-un spațiu complementar.

Grupul de lucru cel mai numeros, căruia i s-a acordat cea mai mare atenție, a fost acela ce și-a propus să dezbate problematica urbanismului și a restaurării monumentelor. Polarizarea părerilor s-a manifestat odată cu problema modalităților de abordare a subiectelor, în manieră globală (dl. arh. P. Niedermaier) sau accentuând detaliile semnificative (dl. arh. A. Trișcu).

Cei mai mulți participanți au considerat că soluționarea situației juridice a clădirilor monument istoric este principalul obstacol în calea restaurării monumentelor. Dl. arh. I. Bucur s-a declarat împotriva vânzării caselor monument către actualii chiriași, iar dl. arh. Nistor a arătat că trecerea în proprietate trebuie să se facă fără a se fărâmița actuala proprietate. D-na Anca Dumitrescu a arătat că problema juridică este o „problemă-cheie”, că actualii locuitori ai orașului ar trebui să aibă „măcar condițiile din evul mediu”. Dl. arh. Fabini de la UNESCO a declarat că este necesară protecția proprietarilor caselor declarate monument.

Sinteza redactată la încheierea discuțiilor a reflectat interesul stărnit de problema proprietății: „În primul rând a fost subliniată nevoia de perfecționare a legislației de protecție a monumentelor și cea referitoare la reglementarea statutului juridic al proprietăților, ca premise esențiale ale demarării unui program coerent de conservare și punere în valoare a centrului istoric al Sibiului”.

Față de cele arătate, ne exprimăm câteva nedumeriri:

1. Cum poate fi vorba de perfecționarea legislației, când nu există o lege care să protejeze monumentele?

2. De ce nu se iau în considerare legile pieții în evaluarea viitoarelor raporturi dintre proprietari și imobile, legi care ar putea să influențeze în mod pozitiv refacerea și revitalizarea clădirilor, așa cum s-a întâmplat în ultimele trei sute de ani.

Discuțiile purtate în grupul de lucru privind urbanismul au vizat strategia proiectării, costurile și resursele finanțării, infrastructura, revitalizarea zonală, formarea specialiștilor și a meșterilor angrenați în proiectele de restaurare.

Diversitatea opiniilor s-a manifestat în discuțiile despre strategia proiectării: unii arhitecți au pledat pentru un plan global de restaurare, mai mulți pentru proiecte „punctuale”(?!). Dl. arh. Nistor s-a pronunțat pentru o strategie în etape, elaborarea planurilor urbanistice generale și zonale și a regulamentului de construcții fiind prioritare.

Mai mulți arhitecți au arătat că, în timpul nopții, orașul devine pustiu iar noaptea este „mort” (dl. arh. Boilă), că zonele centrale și casele sunt numai parțial iluminate.

Dl. arh. Fabini, dl. arh. Nistor și d-na. arh. Dumitrescu au ridicat problema formării meșterilor. Primul a arătat că lipsa de specialiști nu poate fi

În organizarea Ministerului Culturii-Direcția Monumentelor Istorice și a Muzeului Dunării de Jos, sub egida Comisiei Naționale de Arheologie s-au desfășurat la Călărași lucrările celei de-a XXXII-a sesiuni naționale de rapoarte arheologice.

Cele mai importante rezultate ale campaniei arheologice din anul 1997 au făcut obiectul unor comunicări care au fost susținute în cadrul secțiunilor: I. *Epoca Pietrei*; II. *Epoca Metalelor*; III. *Civilizația geto-dacică*; IV. *Antichitatea greco-romană*; V. *Epoca post-romană, Migrații*; VI. *Civilizația medievală. Cercetări arheologice la monumente în curs de restaurare conservare.*

Manifestarea s-a bucurat de participarea a 167 de cercetători, cadre universitare, muzeografi-arheologi care au reprezentat instituții de pe teritoriul României, și din Republica Moldova și Bulgaria. Decani sau profesori din principalele centre universitare (București, Cluj, Iași, Constanța, Timișoara, Oradea, Sibiu), cercetători de la Institutul de arheologie „V. Pârvan”, Institutul Național de Tracologie București, Institutul de Arheologie „A. D. Xenopol” Iași, Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj, Institutul de Cercetări Eco-muzeale Tulcea, Institutul de Studii Socio-umane Craiova, Institutul de Istoria Artei București, arheologi din rețeaua muzeistică au pus în valoare rezultatele cercetărilor arheologice din campania anului precedent.

Organizatorii au imprimat Sesiunii naționale de rapoarte arheologice un caracter de lucru, eliminându-se festivismele în favoarea dialogului, schimbului de informație, al colaborării și eficientizării diferitelor segmente ale procesului de cercetare arheologică. Astfel, manifestarea a fost inaugurată prin prezentarea expozițiilor „Arta porțelanului și faianței secolului al XIX-lea”, (colab. cu Muzeul Național Peleş), „Cetatea bizantină de la Pacuiul lui Soare” (colab. cu Institutul de Arheologie „V.Pârvan”), „Viața neolitică pe malurile Dunării acum 6500 de ani (colab. cu Muzeul Național, Ministerul Culturii din Franța, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța), un adevărat regal patrimonial, dar și o foarte utilă bază de discuție pe secțiuni. În același spirit s-au desfășurat și lansările de cărți, care prin dimensiuni au devenit în fapt, un mic târg de carte arheologică românească și bulgară (Călărași – Ișperich).

Întreaga manifestare s-a desfășurat sub semnul colaborării și al eforturilor de integrare sub forme variate a cercetării arheologice românești în circuitul valorilor europene. Pe câteva șantiere arheologice s-au obținut deja rezultate remarcabile prin colaborarea fructuoasă cu arheologii din alte țări. În domeniul preistoriei sunt binecunoscute progresele realizate pe șantierul de la Schela Cladovei (Clive Bonsal-Univ. Edinburg, L. Bartosiewicz-Muzeul Național Budapesta) și mai ales la tell-ul neolitic de la Hârșova prin cercetările comune efectuate de specialiștii Muzeului Național de istorie al României cu arheologii francezi (Bernard Randhoin, Yannich Rialland-Direcția patrimoniului). Pentru antichitate, colaborarea dintre Institutul de Arheologie „V. Pârvan” cu arheologii germani pe șantierul arheologic de la Histria (Konrad Zimmermann-Univ. Rostok) este demnă de urmat.

Excursiile de documentare au constituit o bună parte din obiectul activității arheologilor de la cea de-a XXXII-a Sesiune Națională de Arheologie. Rând pe rând am fost oaspeții ingenuosului și plin de originalitate Muzeu al Agriculturii, apoi ai Muzeului Jud. Ialomița, care a pregătit la Centrul Cultural „Ionel Perlea” o expoziție de arheologie cu cele mai importante descoperiri arheologice din ultimii ani efectuate în Bărăgan. Colegii din Bulgaria ne-au rezervat în penultima zi a sesiunii un itinerariu arheologic regal care a început cu vizionarea noului muzeu de la Dulovo și a continuat cu muzeul din Ișperich și complexul arheologic de la Aborynovo. La Ișperich, directoarea muzeului, Boryana Mateva a pregătit pentru arheologii români un stand de carte cu tematica arheologică bulgară. Comunicarea și colaborările între arheologii români și bulgari au atins cotele înalte ale pasiunii arheologice. Complexul de la Sbornyovo este rodul celor mai importante descoperiri arheologice din Bulgaria nordică, un adevărat „Micene” al Peninsulei Balcanice. Vestigiile preistorice din mileniul al IV-lea î.Chr., cetățile și necropolele de epocă hallstattiană (sec. XI-VI) tracică sau elenistică (sec. IV-I î. Chr.), complexul medieval de la Demir Baba au creat o puternică emoție arheologilor români. Periplitul prin Dobroea bulgară, unde am fost permanent îndrumați de arheologul Georgi Atanasov s-a încheiat la Siliștra, odată cu vizitarea Muzeului de Arheologie și a vestigiilor anticului Durostorum (castrul roman) devenit în epoca medievală Dorostolon.

În ultima zi a sesiunii a avut loc o masă rotundă cu tema „Patrimoniul arheologic la sfârșit de mileniu”, unde participanții au dezbătut și ridicat factorilor decizionali o serie de probleme extrem de grave legate de soarta monumentelor istorice și buna funcționare a cercetării arheologice românești.

Sesiunea anuală de rapoarte arheologice care s-a desfășurat la Călărași între 20 și 24 mai a.c. fost în multe din momentele sale o sărbătoare a arheologiei, atingând cotele unui congres național cu participare internațională.

Problematica

- I. – Lipsa unei legislații adecvate:
 1. – Legea patrimoniului cultural național mobil și imobil
 2. – Legea cercetării arheologice
 3. – Legea de funcționare a muzeelor
- II. – Inexistența în nomenclatorul de funcții și meserii a specialității arheologie
- III. – Grila de salarizare pentru arheologi
- IV. – Inexistența unui statut social adecvat al meseriei de arheolog (contradicția dintre pregătirea, studiile postuniversitare și statutul social de subprofesor)
- V. – Amenințarea „sugrumării” institutelor și muzeelor de arheologie sub forma restructurărilor de personal
- VI. – Lipsa forței de muncă necalificată pe șantierele arheologice, în condițiile unei grile de salarizare nestimulative (singura soluție-studenți și elevi)
- VII. – Aplicarea defectuoasă a legii fondului fiunciar a dus la improprietărirea cu pământ în rezervațiile arheologice
- VIII. – Scăderea dramatică a numărului de specialiști din domeniul arheologiei (zone

importante unde nu mai există nici un specialist: Oltenia sau Moldova de Sud)

- IX. – Alocarea de fonduri insuficiente pentru cercetarea arheologică
- X. – Lipsa generală a specialiștilor în cercetări interdisciplinare (excepție: Muzeul Național București)
- XI. – Necesitatea înființării unui Serviciu Arheologic Național sau a unui Departament de Arheologie în cadrul Ministerului Culturii similar cu cele existente pe plan internațional
- XII. – Întocmirea unei metodologii și proiecte comune de cercetare arheologică pentru specialiști din cadrul următoarelor foruri:
 - 1) Academia Romană,
 - 2) Ministerul Culturii,
 - 3) Ministerul Învățământului. Eliminarea paralelismelor și strategie coerentă în cercetarea arheologică
- XIII. – Finanțarea și susținerea arheologiei din partea Ministerului Turismului (timbru pe monument)
- XIV. – Lipsa unui mecanism clar de punere în vigoare a Legii sponsorizării
- XV. – Publicarea rapoartelor arheologice înaintea sesiunii naționale de arheologie
- XVI. – Creșterea eficacității și ridicarea standardului de exigență al Comisiei Naționale de Arheologie
- XVII. – Finanțarea de programe naționale de identificare, evidență și cercetare aeriană și arheologică
- XVIII. – „Exploatarea” patrimoniului arheologic - carte de vizită pentru imaginea României
- XIX. – Dreptul de preemțiune pentru stat la achiziționare patrimoniului arheologic mobil

Arhg. MARIAN NEAGU

Arheologia este o ramă științifică care studiază și descrie trecutul uman și civilizațiile de arhitectură, obicei, decorație interioară - singură și grupate - ale civilizațiilor umane contemporane și preistorice istorice - în timp și spațiu prin intermediul artei, științelor fizice și chimice. Prin forța imaginativă dictată de complexitatea obiectelor studiate care au devenit poartă de intrare de investigație și studiu, unele dintre aceste direcții au fost dezvoltate, altele au fost acoperite cu posibile teme de studiu.

Cultura este o formă de viață în primul rând și aducerea în atenție a unor surse de cunoaștere de valoare indispensabilă, vorbim astfel în cazul de demontarea morții în care, din interpretarea acestora se pot extrage concluzii semnificative pentru înțelegerea omului viu, sau al tuturor morților, a gravurilor, al lucrurilor și al călătoriei publice.

Deoarece temele abordate în fiecare capitol, prinde un caracter specific este cea care referențe la arhitectură și

BUCUREȘTI. UN VEAC DE ARHITECTURĂ CIVILĂ. SECOLUL XIX,

Editura Silex, 1997

În iarna anul 1989 imaginea Bucureștilor era a unui oraș rănit. Răni revindecate după cutremurul din 1977 dar și răniile care au urmat, incomparabil mai durezoase. Orașul evolua într-un ritm periculos, printre ruine și șantiere, către o așezare anonimă și anodină, fără istorie și fără identitate. Într-un plan , parale, istorici, arhitecți, studenți, au încercat o menținere în normalitate prin studii și cercetări, prin încercări de consemnare a valorilor amenințate ale orașului în relevee sau fotografii.

O asemenea cercetare a întreprins doamna Cezara Mucenic, un studiu în baza căruia a obținut de doctor în istorie, publicat recent la editura Silex sub titlul *București. Un veac de arhitectură civilă. Secolul XIX.*

Autoarea și-a centrat atenția asupra uneia dintre cele mai dinamice perioade ale evoluției orașului, cea a transformărilor profunde de la un ev mediu întârziat, la o modernitate de factură occidentală. Urmând îndeaproape evenimentele istorice spectaculoase care s-au succedat, orașul capitală a sintetizat rapidele mutații politice și sociale, reazeșările treptate ale mentalităților unei lumi noi prin reconfigurarea propriei imagini urbane. Dintr-o așezare conectată încă ambianței sud-est europene, orașul a evoluat către structuri occidentale, asimilate ca model dar suprapuse și integrate unui țesut urban cu o certă identitate.

Scopul declarat al studiului a fost crearea unei imagini de ansamblu a arhitecturii civile bucureștene, domeniu larg, abordat încă insuficient în lucrările fundamentale de istorie a evoluției orașului. Eliminând din pomire arhitectura de cult, nu din subevaluarea semnificației acesteia, ci din dorința de a completa imaginea orașului secolului XIX prin programe curente - locuirea diferitelor pătri sociale, magazinele, hanurile și hotelurile, ca și prin acele edificii speciale care au apărut ca semn al unei noi societăți în curs de modernizare, autoarea a încercat să le evidențieze semnificația și să le definească morfologia.

Unul dintre semnele modernității a fost procesul de creare a unui sistem de reguli în dezvoltarea orașului. Asupra acestui subiect autoarea se oprește încă din prima parte a studiului. Reglementărilor simple, mai curând cu caracter cutumiar, le-au urmat, încă de la sfârșitul secolului XVIII regulamente scrise, cu caracter juridic definit, declanșând în acest domeniu un proces evolutiv care va marca întreaga perioadă studiată. Întărirea autorității primăriei a însemnat un control mai

mult sau mai puțin riguros, dar în orice caz benefic și semnificativ pentru reconfigurarea orașului.

În încercarea de delimitare a ariei cercetate, autoarea a ales ca sursă esențială de informații actele administrative emise de primărie, autorizații de construcție datând încă din ani 40 ai secolului trecut. O rodnică cercetare în arhive i-a permis colectarea și publicarea unui corpus impresionant de documente iconografice, în marea lor majoritate inedite, al căror interes pentru cunoașterea orașului este incontestabil. Schițe naive făcute de vreun meșter neșcolit, ca cea din 1838 a hanului de la Curtea Veche, cele din 1847 ale caselor serdarului Ghiță Popescu din mahalaua Batiște, sau ale hanului Goleșcu de pe Podul Calitii, desene profesioniste începând din anii 60 semnate de arhitecți diplomați, străini sau români, proiecte de amploare pentru edificii publice datorate unor personalități - Ateneul Român semnat de Albert Galeron, Palatul Poștelor datorat lui Al. Săvulescu, toate asemenea documente au garanția autenticității și din această cauză, un potențial excepțional de informare. Informare primară privind autorii încă neidentificați ai unor construcții, datarea precisă a clădirilor, dar și posibile interpretări menite să completeze imaginea unui București în mișcare într-o perioadă din istoria orașului capitală.

Coroborate cu o bibliografie amplă, aceste documente prețioase au fost prelucrate de autoare încercând să surprindă anumite aspecte ale evoluției orașului, de la rolul autorității administrative în dirijarea dezvoltării orașului, la analize morfologice - programe de arhitectură, stiluri, decorație interioară - atingând și probleme ale configurării unor componente ale țesutului urban - străzi tipice orașului privity din unghiul evoluției lor arhitecturale. Prin forța împrejurărilor, dictată de complexitatea obiectului studiului care ar fi excedat posibilitățile de investigație și abordare, unele dintre aceste direcții au fost aprofundate, altele au fost schițate ca posibile teme de studiu.

Calitățile acestei lucrări constă în primul rând în aducerea în atenție a unor surse de cunoaștere de valoare indiscutabilă, rostuite astfel încât să demonstreze modul în care, din interpretarea acestora, se pot extrage concluzii semnificative pentru înțelegerea orașului viu, cel al caselor modeste, al prăvăliilor, al hanurilor și al clădirilor publice.

Dintre temele adorate în fiecare capitol, poate cea mai spectaculoasă este cea referitoare la arhitecții și

constructorii care au activat în acest secol înnoitor în capitală. Apar ca semnatori ai proiectelor supuse aprobării meșteri modești alături de arhitecți străini și români, unele nume necunoscute, altele cu o anumită reputație. Analizând lista celor care au construit în secolul XIX, studiul relevă trecerea treptată de la meșteri la profesioniști pe măsura creșterii pretențiilor comanditarilor, aflului semnificativ de constructori și arhitecți străini și, către sfârșitul secolului, prezența din ce în ce mai activă a arhitecților români, formați în mari școli europene. Acest proces de profesionalizare se percepe cu precădere din calitatea desenelor, din maturitatea compozițiilor și un anume rafinament al plasticii arhitecturale a căror sorgine europeană este identificabilă. Desenele originale incluse în studiu au și marea calitate de a te situa într-o relație intimă cu „laboratorul” constructorului sau arhitectului. Șchițe de mână, fermecătoare prin inabilitate, aparținând unor meșteri, zidari sau dulgheri, desene de mare acuratețe tehnică ale unor arhitecți riguroși, desene elaborate în care grafica trădează un talent remarcabil, toate reușesc să releve pe o cale directă personalitatea creatorului. Dacă adăugăm faptul că una dintre anexele studiului este o listă care cuprinde peste 120 de nume de constructori, meșteri, arhitecți sau ingineri, care au activat în București în secolul XIX, inclusiv clădirile pe care le-au ridicat, interesul pentru lumea cercetătorilor apare ca evidentă. Surprizele pe care ni le oferă această sinteză a informațiilor nu lipsesc: apar numeroase nume de creatori încă necunoscute, după cum, prin documente certe, se confirmă sau se identifică autorii unor clădiri de notorietate.

Peste clădirile din secolul XIX, așa cum apăreau în autorizațiile de construcție, au trecut vremurile. În unele cazuri, nu foarte numeroase, imaginea propusă nu a fost respectată, în alte cazuri schimbările de modă l-au incitat pe proprietar către o modernizare care, în majoritatea cazurilor a afectat numai fațadele - în special în aria Lipscăniei. Unele clădiri au dispărut cu totul, altele au fost înlocuite cu volume mai înalte, au survenit comasări de proprietăți sau supraetajări. Reparații pripite au desfigurat fațadele și interioarele, schimbările de funcțiuni au modificat spațialitatea originară. Au rămas însă aceste documente care își păstrează întreaga semnificație. Este nu numai o semnificație istorică, ci și o sursă extrem de importantă,

utilă celor care restaurează sau vor restaura asemenea clădiri.

Cunoscând marile dificultăți pe care le-a întâmpinat autoarea în cercetarea arhivelor, cantitatea de informații colective, problemele tehnice de reproducere, dar și amplexarea subiectului, ne permitem să sugerăm anumite direcții de aprofundare și perfecționare. Una dintre acestea ar fi localizarea în măsura în care este posibil, a fiecăreia dintre clădirile ale căror autorizații de construire au fost depistate, inclusiv o comparație cu situația actuală. Poate o revizuire a terminologiei utilizate în evaluarea stilistică, făcând apel la definiții consacrate, ar clarifica imaginea evoluției arhitecturii secolului XIX, cu atât mai mult cu cât, în prezent, în literatura de specialitate românească și străină, persistă clasificări încă nevalidate. Asemenea recomandări rezultă din convingerea că o reeditare a lucrării d-nei Dr. Cezara Mucenic devine o obligație, răspunzând interesului specialiștilor ca și al celor interesați de trecutul orașului.

Parcursând cartea d-nei Cezara Mucenic se dezvăluie imaginea orașului nu descrisă, ci ilustrată și, ca atare mult mai convingătoare. Este imaginea orașului capitală într-o perioadă de dezvoltare explozivă, de pași parcuși rapid către o nouă lume. Este și o imagine nuanțată, nu cea oferită de ghiduri, a monumentelor, ci a clădirilor în care au trăit oameni de diverse meserii și cu diverse poziții sociale. Forța relevantă a arhitecturii pentru epoca studiată este cu atât mai puternică. În spatele arhitecților și al formelor pe care aceștia le-au ridicat se ascund oameni, acei oameni care au avut anumite preferințe, anumite opțiuni. Modificarea mentalităților este vizibilă: de la o locuire medievală ancorată în tradiție, locuitorii capitalei s-au îndreptat către modernitatea europeană. Oameni înstăriți sau modești, boieri sau mici negustori au ales alte forme, au descoperit profesionalismul necesar, apelând din ce în ce mai des la arhitecți în locul meșterilor, s-au preocupat de imaginea casei dar și de cea a interioarelor.

Este o carte a orașului secolului XIX, bogată în informații, expresivă și interesantă, o carte despre case și locuitori, despre meșteri și arhitecți, despre o întreagă lume care a lăsat semne devenite valori istorice pe care avem obligația să le studiem, să le protejăm ca reper al identității noastre.

Prof. dr. arh. SANDA VOICULESCU

Anul acesta a apărut prima reeditare a monografiei *Istoria Bucureștilor* de G. I. Ionescu-Gion.

Noua ediție a reluat ediția originală, l-a care s-au adăugat o bibliografie selectivă a lucrărilor despre București, un glosar de cuvinte vechi, rare, etc., precum și un Cuvânt înainte semnat de Marina-Ruxandra Iliescu și o Notă asupra ediției alcătuită de Elena Maria Schatz care s-a ocupat și de redactarea lucrării.

G.I. IONNESCU – GION s-a născut la Pitești la 14 octombrie 1857. A studiat la Universitatea din București, încununându-și eforturile cu titlul de doctor în litere și filosofie obținut la Paris. Puternic influențat de personalitatea lui B. P. Hașdeu care l-a îndrumat și l-a admirat atât de mult încât a vrut chiar să-l înfieze, Ionnescu-Gion a avut o activitate prolifică. Profesor, jurnalist, cronicar teatral și literar, scriitor, activitatea sa neobosită și-a lăsat amprenta asupra vieții culturale a sfârșitului de veac XIX.

Opera vieții lui Ionnescu – Gion, *Istoria Bucureștilor* a văzut lumina tiparului în 1899. Chiar de la început această amplă și pitorească monografie a stârnit vii dispute între istorici. Puternic contestată de unii istorici printre care și N. Iorga și la fel de puternic îmbrățișată de alții, printre care A.D. Xenopol, această bijuterie a istoriei și literaturii rămâne până la fel de vie și de interesantă și în zilele noastre.

Alcătuită din 23 capitole, *Istoria Bucureștilor* este în același timp o operă științifică și literară. Pentru autor faptul istoric luat în sine a fost la fel de important ca și contextul social și cultural, cele două componente condiționându-se reciproc. Autorul a realizat de fapt o amplă cronică a vieții bucureștene până la 1800.

Dacă primele capitole sunt mai scurte datorită sărăciei documentației, pe măsură ce înaintăm, ni se perindă în fața ochilor o bogată istorie socială în care sunt descrise într-un stil viu obiceiurile, ceremoniile, lumea de atunci a mahalalelor bucureștene, palatele, bisericile, hanurile, casele, administrația urbei, activitatea comercială, militară, și artistică a cetății lui Bucur.

Frumusețea acestei monografii l-a făcut pe Grigore Tocilescu să spună că „... nici un scriitor din literatura noastră n-a ajuns, până la Gion, la acea eleganță de stil în care fraza să aibă mișcarea grațioasă a unei prestii mlădiată de adierea unui vânt” 1.

Actuala reeditare a fost posibilă prin eforturile Fundăției Culturale „Gheorghe Marin Speteanu”.

Avem convingerea că acest eveniment va sensibiliza lumea culturală românească și recomandăm cu căldură citirea sau recitirea acestei lucrări care trebuie să existe în biblioteca oricărui iubitor al istoriei.

MARINA-RUXANDRA ILIESCU

REFERENT ELENA POPA

In memoriam

A dispărut dintre noi la numai 45 de ani, în condiții tragice, colega noastră Elena Popa, a cărei hărnicie și bunăvoință nesfârșite de-a lungul a 8 ani de activitate au fost un punct de sprijin pentru noi toți.

A lucrat orice i s-a cerut: registratură, secretariat la D.M.A.S.I., apoi arhivistică, în cadrul C.P.P.C.N., muncă în care, cu perseverență și aplicație, a reușit să finalizeze inventarul fișelor de monumente din arhiva D.M.I. Mai presus de orice, însă, a avut o enormă disponibilitate pentru a participa la problemele Instituției și ale colegilor în orice împrejurare, cu sensibilitatea și discreția care au caracterizat-o. Să ne fie îngăduit deci să-i dedicăm un gând de grațitudine.

O FĂPTURĂ DE ABUR

E cumplit să te desparți de orice coleg, plecat în moarte. Afli, astfel, că vorbele schimbate de dimineață, de cu zi ori de cu seară se vor fi stins, pașii făcuți împreună se vor fi topit, păsurile și speranțele comune se vor fi risipit. Sentimentul e de jaf și trădare.

Dar e insuportabil să-i spui adio unui coleg care și-a câștigat dreptul la memorie. O asemenea făptură de abur, delicată și discretă, sfielnică în toate, a fost Elena Popa, care a lucrat câțiva ani, lângă noi, la Direcția Monumentelor Istorice. Ai fi zis că purta niște aripi ușoare, de pasăre vestitoare de drumuri. Era însuși surâsul. Or, a ști să pari fericit înseamnă, de fapt, să învingi umilința morții.

Acolo, nu e singură. O însoțește gândul nostru bun. Mereu.

SANDA IGNAT

DOINA FLOREA

COMISIUNEA MONUMENTELOR ISTORICE (1892–1948)

Inventar arhivă

M–T

Introducere

Secvența de inventar* din fondul arhivistic al Comisiunii Monumentelor Istorice prezintă noi mărturii privind destinul monumentelor românești de-a lungul primei jumătăți a secolului XX. Dacă amintim că în această perioadă au avut loc o criză economică mondială, două războaie devastatoare și un cutremur de proporții (1940), începe să se profileze o imagine a încercărilor la care au fost supuși locuitorii și construcțiile din spațiul românesc. Cu atât mai mari sunt meritele celor care au salvat și ocrotit monumentele istorice în această perioadă: instituțiile statului, personalitățile de marcă din cadrul CMI și nu de puține ori uitați dascăli și preoți de țară. Aceste aspecte ni le prezintă mii de documente cercetate din fondul arhivistic al Comisiunii; cu alte cuvinte, aprecierile nu pot fi suspectate de idilism. În schimb, ar putea fi pilduitoare pentru corul celor care se văicăresc astăzi pe tema stării precare a monumentelor istorice.

Reamintim principalele tipuri de documente pe care le conține Arhiva CMI: chestionare (întocmite în 1921), devize de lucrări (reparații, restaurare, conservare, amplasare), date istorice, cercetări

arheologice, schițe, desene, planșe (relevee și proiecte), fotografii și corespondență. Comisiile regionale CMI pentru Transilvania și Banat au o parte din documente păstrate la Muzeul de Istorie al Transilvaniei (Cluj-Napoca) și la Muzeul Banatului (Timișoara). Inventarul nostru prezintă în sinteză conținutul documentelor. Accentul este pus pe reliefarea etapelor parcurse până la restaurarea sau demolarea monumentelor. Pe lângă datele tehnice deosebit de bogate în informații atrag atenția apelurile (de multe ori patetice) pentru salvarea patrimoniului. Nu lipsesc polemicele privind modalitățile de restaurare sau controversele asupra proprietății terenurilor.

Exemplul tonic al activității Comisiunii Monumentelor Istorice trebuie periodic reamintit. Izvoarele documentare înlesnesc acest lucru și redau altitudinea la care s-a păstrat instituția în timpul zbuciumatei perioade pe care a traversat-o.

26 octombrie 1998

IULIU ȘERBAN

* Primele părți ale inventarierii (literele A–L) au apărut în B.C.M.I. nr. 1–4/1994, 3–4/1996, 1–4/1997 și 1–2/1998.

Comisiunea Monumentelor Istorice (1892-1948)

(1892-1948) MONUMENTELOR ISTORICE

REFERENT ELENA POPA

In memoriam

INVENTAR ARHIVĂ (Nr. 2198-3509)

I. Localități și monumente

M-T

Nr. crt.	CUPRINSUL UNITĂȚII DE PĂSTRARE	Anul sau anii	Nr. file	Observații
0	1	2	3	4
2198	MAGAZIA, com. Crăcăoani, jud. Neamț-Bis. de lemn Sf. Apostoli, Bis. Sf. Voievozi (Crăcăoanii de Jos), Bis. de lemn Sf. Dimitrie (Crăcăoanii de Sus), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Crăcău Negru): chestionare și corespondență.	1921-1941	11	
2199	MAGLAVIT, jud. Dolj - Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2200	MAHALAUA, jud. Dâmbovița - Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2201	MAHMUDIA, jud. Tulcea - Biserica Sf Nicolae: chestionar; corespondență; descoperire obiecte în urma săpăturilor din curtea bisericii.	1921-1938	4	
2202	MAIA, jud. Ilfov - Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1952). Capela Sf. Atanasie și Chiril: chestionar.	1921-1952	24	
2203	MAIA, jud. Ilfov - Conacul Barbu Catargiu: corespondență; plan de situație; decret regal ptr. clasare monument istoric; semnatori: Ministerul Afacerilor Interne, H. Teodoru, Șt. Balș, C. Daicoviciu.	1946-1948	16	
2204	MALAI, jud. Vâlcea - Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Împărați (Ciunget), Bis. Sf. Nicolae (Selestea): chestionare.	1921	5	
2205	MALDĂRU, jud. Olt - Bis. Cuvioasa Paraschiva (Botariu): chestionar; corespondență; deviz reparații după cutremur. Bis. Sf. Nicolae (Guești), Bis. Sf. Nicolae (Mărunței): chestionare.	1921-1942	41	
2206	MALTEZI, jud. Ialomița - Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Dumitru (Pârțani), Bis. Sf. Pantelimon (Stelnica): chestionare.	1921	9	
2207	MALU, jud. Teleorman - Bis. Sf. Nicolae și Sf. Teodor Tiron: chestionar; corespondență; parohia cere demolarea, CMI nu aprobă; deviz reparații (cu 3 planșe - 1943); descriere; semnatori: Em. Costescu, Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”, Al. Lapedatu.	1921-1946		3 foto din 1943
2208	MALU, jud. Vlașca - Bis. Sf. Ioan Botezatorul: chestionar.	1921	3	
2209	MALU SPART, jud. Ilfov - Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Dumitru (Crivina), Bis. parohială (Bolintin): chestionare.	1921	10	
2210	MAMORNIȚA, jud. Dorohoi - Bis. Sf. Nicolae (ruină), Bis. Sf.			

0	1	2	3	4
	Gheorghe (Socovița): chestionare. Bis. Sf. Dumitru (Sinihău-Horbova): chestionar; corespondență; devize reparații (1920 și 1942).	1920-1942	27	
2211	MANASIA, jud. Ialomița – Bis. Înălțarea Domnului: chestionar; corespondență, deviz reparații (1937); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1939); recepție lucrări (1942).	1921-1943	20	
2212	MANGALIA, jud. Constanța – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2213	MANGALIA, jud. Constanța – Cetatea Callatis: corespondență; protestul lui V. Pârvan față de intenția de parcelare a Cetății (1925); descoperire urme de ziduri (1927); cerere declarare monument istoric zona de lângă strada Mircea cel Bătrân (1946); semnatori: Al. Lapedatu, V. Pârvan, Ministerul de Interne, Primăria Mangalia, I. Andrieșescu, T. Sauciu-Săveanu.	1925-1953	18	
2214	MANGALIA, jud. Constanța – Geamia Esma Han (Geamia veche): corespondență; deviz reparații (1928); cercetare; deviz reparații (cu releveu – 1948); semnatori: N. Ghika-Budești, S. Becu, H. Teodoru, Șt. Balș.	1927-1952	43	
2215	MANGALIA, jud. Constanța – Muzeul regional de arheologie: corespondență; amenajarea muzeului în biserica Sf. Gheorghe Vechi; deviz reparații și amenajare (1931); recepție lucrări; semnatori: patriarhul Miron Cristea, N. Iorga, T. Sauciu-Săveanu, S. Lambrino.	1930-1939	40	
2216	MANOLEASA, jud. Dorohoi – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Flondor), Bis. Sf. Gheorghe (Borolea), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Stroici), Bis. de lemn Sf. Apostoli (Bold), Bis. Sf. Gheorghe (Livenii Noi), Bis. de lemn Sf. Împărați (Șerpenița): chestionare.	1921	20	
2217	MARCEA, jud. Vâlcea – Bis. parohială: chestionar.	1921	2	
2218	MAROTIN, jud. Romanți – Bis. Cuvioasa Parachiva (Marotinu de Sus), Bis. Sf. Voievozi (Marotinu de Jos): chestionare.	1921	5	
2219	MARSILIENI, jud. Ialomița – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	3	
2220	MASTACANI, jud. Covurlui – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Voievozi (Chiraftei): chestionare.	1921	6	
2221	MATCA, jud. Tecuci – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Nicolae: chestionare și corespondență.	1921-1941	4	
2222	MATEIEȘTI, jud. Buzău – Bis. parohială: corespondență; descriere pictură; lucrări fără aprobare CMI; semnatori: N. Iorga, I. Mihail.	1934	2	
2223	MAVRODIN, Jud. Teleorman – Bis. Schimbarea la Față: chestionar.	1921	4	
2224	MĂCEȘU, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae (Măceșu de Jos), Bis. veche (1825) din Măceșu de Sus, Bis. nouă Sf. Nicolae (Măceșu de Sus): chestionare și corespondență.	1921-1936	15	
2225	MĂCIN, jud. Tulcea – Bis. Sf. Apostoli: chestionar.	1921	3	
2226	MĂCIN, jud. Tulcea – Cetatea Arrubium: corespondență; descrierea împrejurărilor în care au fost descoperite vestigiile (1938); obiecte găsite; cerere sistare lucrări la cariera din			

0	1	2	3	4
	zona cetății; degradări; decret regal ptr. clasare monument istoric (1945); 2 planuri de situație (1945); semnături: S. Lambrino, V. Brătulescu, T. Sauciu-Săveanu, Al. Lapedatu, E. Condurachi.	1938-1946	43	
2227	MĂCIN, jud. Tulcea – Geamia veche; corespondență; ruinare; descriere; schițe-relevee.	1936	8	
2228	MĂCIȘENI, jud. Covurlui – Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Voievozi (Corni): chestionare.	1921	3	
2229	MĂDĂRJĂI, jud. Iași – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2230	MĂDĂRJĂȘTI, jud. Iași – Bis. de lemn Sf. Grigore, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Goești), Bis. Sf. Arhanghelii (Crucea): chestionare.	1921	11	
2231	MĂDEI, jud. Suceava – Bis. Schimbarea la Față, Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Părâul Cârjei): chestionare.	1921	7	
2232	MĂDULARI, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Mamu), Bis. de lemn Sf. Dumitru (Dimulești), Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Valea Orlii), Bis. de lemn. Sf. Îngerii (Școli): chestionare și corespondență.	1921-1938	16	
2233	MĂGHEREȘTI, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Îngerii (Buzești): chestionare.	1921	10	
2234	MĂGIREȘTI, jud. Bacău – Bis. Sf. Voievozi: chestionar. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Stănești): chestionar; corespondență; stare precară; deviz reparații (1939).	1921-1939	25	
2235	MĂGURA, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2236	MĂGURELE, jud. Ilfov – Bis. Sf. Treime (Gherman): corespondență; deviz reparații (1936); deviz reparații și consolidare (cu releveu – 1942); semnături: Em. Costescu, V. Moisescu.	1935-1946	27	
2237	MĂGURELE, jud. Teleorman – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
2238	MĂGURELELE, jud. Prahova – Bis. Sf. Ioan Botezătorul, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Măgurelele de Jos), Bis. Sf. Dumitru (Protosinghel): chestionare.	1921	6	
2239	MĂGURENI, jud. Prahova – Bis. Sf. Treime: registru cu ctitori, donatori; citate din patristică; registrul a fost tipărit în 1873; referiri la palatul Cantacuzinilor (cu desene).	1873	31	
2240	MĂGURENI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Împărați: chestionar; descriere.	1921-1937	5	
2241	MĂGURI, jud. Cluj – Biserică ortodoxă: corespondență; a fost folosită ca lăcaș de adunare în timpul evenimentelor din 1848; cerere reparații și extindere.	1938	5	
2242	MĂGURI, jud. Severin – Bis. de lemn: corespondență; stare precară.	1941	3	
2243	MĂIERI, jud. Alba – Bis. Sf. Treime: corespondență; cerere reparații.	1938	2	

0	1	2	3	4
2244	MĂLĂEȘTI, jud. Dolj – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Gheorghe (Milești): chestionare.	1921	10	
2245	MĂLĂEȘTI, jud. Fălciu – Bis. Sf. Gheorghe: cerere reparații.	1924	1	
2246	MĂLĂEȘTI, Jud. Iași – Bis. Sf. Vasile și Sf. Nicolae: chestionar. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Gropnița): chestionar; descriere; deviz reparații (1938).	1921–1939	24	
2247	MĂLĂEȘTI, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Mălăeștii de Sus), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Sfârleanca), Bis. Sf. Dimitrie (Coțofănești), Bis. Sf. Voievozi (Dumbrăvești), Bis. de lemn. Sf. Voievozi (Mălăeștii de Jos): chestionare și corespondență.	1921–1941	13	
2248	MĂLDĂENI, jud. Teleorman – Bis. Adormirea: chestionar	1921	3	
2249	MĂLDĂRĂȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1939); semnatori: I. Mihail, I. L. Atanasescu.	1921–1939	22	
2250	MĂLDĂRĂȘTI, jud. Vâlcea – Cula Greceanu și Cula Duca: descriere; corespondență; decret regal pentru clasare monumente istorice; semnatori: N. Russo-Cruztescu V. Brătulescu.	1946	12	
2251	MĂLINEȘTI, jud. Vaslui – Schitul Mălinești: referat cu descrierea lucrărilor de restaurare; schiță-relevu; 2 desene (biserică și chilii); semnat: H. Teodoru.	1927	14	
2252	MĂLINI, jud. Suceava – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn (Văleni Stănișoara): chestionare.	1921	5	
2253	MĂLUȘTENI, jud. Covurlui – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1923). Bis. Sf. Gheorghe (Ghireasca): chestionar; corespondență; deviz reparații (1929); deviz consolidare (1942): o schiță; semnatori: V. Drăghiceanu, N. Ghika-Budești.	1921–1945	47	
2254	MĂNĂȘTIOARA, jud. Putna – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2255	MĂNĂȘTIOARA, jud. Suceava – Schitul Mănăstioara cu Bis. Sf. Onufrei: descriere lucrări restaurare; 13 planșe-relevu (1938); schițe-detalii. Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului a schitului Preotești, Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Preotești), Bis. Sf. Andrei (Basarabi), Bis. Adormirea (Huși): chestionare.	1921–1938	39	
2256	MĂNĂȘTIREA, jud. Roman – Bis. de lemn Sf. Ioan Teologul, Bis. Înălțarea Domnului (Piscu Rusului): chestionare.	1921	8	
2257	MĂNĂȘTIREA, jud. Someș-Castelul Korniş: corespondență; semnalarea degradării și exproprierii; date istorice; descriere; CMI cere măsuri pentru oprirea devastărilor; semnatori: Al. Lapedatu, H. Teodoru.	1947–1948	6	
2258	MĂNĂȘTIRENI, jud. Vâlcea – Bis. Cuvioasa Paraschiva (Dezrobiți); chestionar. Bis. Nașterea Maicii Domnului (Colnicu): chestionar; corespondență; deviz reparații (1938).	1921–1938	13	
2259	MĂNĂȘTUR, jud. Cluj – Biserică de lemn: corespondență; parohia cere vinderea bisericii, CMI nu aprobă. Biserică ortodoxă			

0	1	2	3	4
	(Calvaria): corespondență; stare precară; biserica este cedată parohiei greco-catolice; semnatori: N. Iorga, C. Daicoviciu, E. Dăianu.	1923-1937	12	
2260	MĂNEASA, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Tăpești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Nenculești): chestionare.	1921	7	
2261	MĂNECIU, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae a mănăstirii Suzana, Bis. Sf. Nicolae (1858), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Ghiaba): chestionare. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Măneciu-Pământeni): chestionar și corespondență.	1921-1943	10	
2262	MĂNEȘTI, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Gheorghe și Sf. Nicolae, Bis. Sf. Treime (Părvulești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Drăgăești-Pământeni), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Drăgăești-Ungureni): chestionare și corespondență.	1921-1929	16	
2263	MĂNEȘTI, jud. Prahova – Bis. Adormirea și Sf. Voievozi, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Coadă Izvorului): chestionare.	1921	4	
2264	MĂNICEȘTI, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Capela cimitirului (Toți Sfinții), Bis. Sf. Voievozi (Zigăneni): chestionare.	1921	15	
2265	MĂRĂCINENI, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae: chestionar. Bis. filială (Potoceni): corespondență; cerere reparații.	1921-1927	14	
2266	MĂRĂȘEȘTI, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Ilie: chestionar.	1921	2	
2267	MĂRĂȘEȘTI, jud. Putna – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; distrusă în timpul primului război mondial; referiri la ruinele palatului Negropontes.	1921-1948	7	
2268	MĂRĂȘEȘTI, jud. Tutova – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva: chestionar. Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Avrămești): chestionar; corespondență; deviz reparații (1937).	1921-1937	23	
2269	MĂRĂȘTI, jud. Bacău – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar; descriere; deviz reparații (cu releveu – 1939); deviz consolidare după cutremur; semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru.	1921-1942	15	
2270	MĂRCEȘTI, jud. Dâmbovița – Bis. Buna Vestire: chestionar.	1921	2	
2271	MĂRCULEȘTI, jud. Buzău – Bis. Adormirea, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Cozieni), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Bălănești), Bis. Sf. Teodor Tiron (Cocârceni): chestionare.	1921	14	File degradate.
2272	MĂRCULEȘTI, jud. Ialomița – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2273	MĂRGĂRITEȘTI, jud. Romanați – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	4	
2274	MĂRGINENI, jud. Bacău – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	1	
2275	MĂRGINENI, jud. Neamț – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență. Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Herțești), Bis. de lemn Sf. Împărați (Haisești): chestionare.	1921-1924	8	
2276	MĂRGINENI, jud. Prahova – Bis. Sf. Arhangheli a mănăstirii Mărgineni: corespondență; clădirile fostei mănăstiri sunt folosite ca închisoare (1928); descriere degradări biserică; schițe-releveu.	1928-1935	15	

0	1	2	3	4
2277	MĂRINEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Ioan Botezătorul, Bis. Sf. Nicolae (Suseni): chestionare. Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Budurăști): chestionar și corespondență.	1921–1940	11	
2278	MĂRUNȚEI, jud. Olt – Bis. Cuvioasa Paraschiva (Găldanele): chestionar.	1921	2	
2279	MĂRUNȚIȘU, jud. Buzău – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Intrarea în Biserică (Zaharești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Poenile de Sus): chestionare	1921	9	
2280	MĂRUNȚIȘU, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae, Sf. Voievozi și Sf. Împărați: chestionar; corespondență; deviz reparații (1929). Bis. Sf. Nicolae (Tomșani): chestionar.	1921–1929	17	
2281	MĂSTĂCĂU, jud. Neamț – Bis. Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Apostoli (Iapa), Bis. Schimbarea la Față (Nechit), Bis. de lemn Sf. Ioan Bogoslavul (Calu), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Bălan): chestionare.	1921	11	
2282	MĂTĂSARI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Croici): chestionare.	1921	6	
2283	MĂTEȘTI, jud. Buzău – Bis. Sf. Împărați: corespondență; CMI constată degradarea picturilor cu ctitori în urma reparațiilor; deviz reparații (1927); descriere; deviz reparații (1936); recepție lucrări; deviz pictură din nou (1938); descriere urmări cutremur; deviz consolidare (1941); semnatari: N. Ghika – Budești, S. Becu, I. Mihail, N. Iorga, V. Moisescu.	1927–1943	26	
2284	MECEA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Voievozi (Vălenii din Deal), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Vălenii din Vale), Bis. Sf. Nicolae (Ciortăști): chestionare.	1921	10	
2285	MECENTIU, jud. Satu Mare – Casa Ady Endre: corespondență; date istorice; descriere; deviz lucrări de întreținere (cu 3 planșe, releveu – 1950); semnatari: V. Moisescu, Em. Costescu.	1950–1951	35	
2286	MEDGIDIA, jud. Constanța – Bis. Sf. Apostoli: chestionar.	1921	3	
2287	MEDIAȘ, jud. Târnava Mare – Bis. evanghelică Sf. Margareta: planșe-releveu pentru consolidare turnul trâmbișilor.	1927–1928	19	
2288	MEDIAȘ, jud. Târnava Mare – Turnuri cetate: corespondență; parohia ortodoxă și Primăria Mediaș cer dărâmarea turnului din zona bisericii ortodoxe, CMI nu aprobă (1934); cercetare ziduri și turnuri cetate; descriere turnurile Forkeș și Poarta Blajului; Primăria Mediaș cere din nou (1948) dărâmarea turnurilor, CMI nu aprobă și propune amenajarea și reparația zonei și a turnurilor; desene și schițe; semnatari: N. Iorga, V. Drăghiceanu, Primăria Mediaș, C. Daicoviciu, H. Teodoru.	1934–1948	33	
2289	MEDIEȘUL AURIT, jud. Satu Mare – Castelul Lonyay: corespondență; donat familiei regale (1935); stare precară; părăsit din 1920; incendiat în 1944; în 1950 este demolat în proporție de 60%; semnatari: N. Iorga și Prefectura Satu Mare	1938–1950	14	
2290	MEIDANCHIOI, jud. Tulcea – Bis. Sf. Voievozi: chestionar și corespondență.	1921–1939	5	
2291	MENȚI, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Vasile și Sf. Gheorghe (Menții din Față), Bis. Sf. Voievozi (Menții din Dos), Bis. Sf. Apostoli (Cârceni), Bis. de lemn Sf. Treime (Miluța): chestionare.	1921	10	

0	1	2	3	4
2292	MERA, jud. Putna – Mănăstirea Mera: chestionar; corespondență; istoric; descrieri amănunțite (ctitori, danii, degradări, reconstituirii, inscripții); deviz restaurare biserică (cu un plan relevu și un detaliu ușă – 1929); CMI cere cercetare pentru găsirea presupusului mormânt al lui Cantemir Vodă; descriere degradări după cutremur; deviz restaurare biserică și incintă (cu un plan de situație, 2 planuri relevu biserică – 1942); devizul este reactualizat în 1951; semnatori: C. I. Istrati, N. Ghika-Budești, H. Teodoru, V. Moiescu.	1915–1951	79	
2293	MEREI, jud. Buzău – Bis. Nașterea Maicii domnului, Bis. Sf. Apostoli (Valea Puțului): chestionare.	1921	6	
2294	MERENII de JOS, jud. Vlașca – Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Merenii de Sus): chestionare.	1921	6	
2295	MEREȘTI, jud. Suceava – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2296	MERI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Teodori: chestionar.	1921	3	
2297	MERIȘANI, jud. Teleorman – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2298	MERIȘIU, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Porcașa), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Lupoia), Bis. Intrarea în Biserică (Lupoia): chestionare. Bis. de lemn Buna Vestire (Cireșu): chestionar și coresp.	1921–1947	24	
2299	MESENTEA, Jud. Alba – Bis. ortodoxă: descriere; restaurarea făcută de arh. Wagner este criticată de CMI; desene (detalii uși și ferestre); semnatori: H. Teodoru, N. Ghika-Budești, Al. Lapedatu.	1929–1938	24	
2300	MESTEACĂN, jud. Muscel – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar. Bis. Cuvioasa Paraschiva și Sf. Grigore Teologul (Lăicăi): chestionar; corespondență; deviz reparații (1928); referiri la ruinele unei biserici de la o fostă mănăstire din Mesteacăn.	1921–1939	16	
2301	METIȘ, jud. Târnava Mare – Bis. evanghelică: corespondență; cerere demolare turn din cadrul incintei și construire casă parohială, CMI nu aprobă și cere restaurarea turnului.	1937–1938	6	
2302	MICEȘTI, jud. Muscel – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2303	MICEȘTI, jud. Tutova – Bis. Sf. Ioan, Bis. Sf. Voievozi (Gherghești): chestionare.	1921	5	
2304	MICLEUȘENI, jud. Roman – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	4	
2305	MICLEȘTI, jud. Vaslui – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz consolidare după cutremur (cu 2 planșe, detalii – 1941); caiet de sarcini (tipizat); deviz reparații pictură și mobilier (1942); recepție lucrări consolidare. Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul: chestionar; corespondență; deviz reparații (1943). Bis. Pogorârea Sf. Duh (Chircești): chestionar; corespondență; deviz consolidare după cutremur; semnatori: Șt. Balș, I. Mihail, H. Teodoru.	1921–1943	78	

0	1	2	3	4
2306	MICLOȘLACA, jud. Alba – Bis. de lemn; cerere reparații.	1938	3	
2307	MIERCANI, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Cotu): chestionar și corespondență.	1921–1944	13	
2308	MIEREA-BIRNICI, jud. Dolj – Bis. de lemn Trei Ierarhi (Mierea): chestionar; corespondență; lucrări fără aprobare CMI; date istorice; CMI cere sancțiuni contra celor care au „reparat” biserica. Bis. Intrarea în Biserică (Văluța de Jos): chestionar; corespondență; deviz lucrări de întreținere (1934); deviz pictură din nou (1935); recepție lucrări (1936). Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Văluța de Sus), Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Slămești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Crușețu): chestionare; semnatori: I. Mihail, episcop Nifon Craioveanu, I. L. Atanasescu, N. Iorga.	1921–1936	62	
2309	MIERLARI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar. Bis. Sf. Împărați (Jilava): chestionar; corespondență; deviz lucrări de întreținere (1930); deviz restaurare (1946–1948); semnatori: Șt. Balș, V. Moisescu.	1921–1948	24	
2310	MIERLEȘTI, jud. Olt – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Măgura), Bis. Sf. Voievozi (Schitu Greci), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Moșteni): chestionare.	1921	6	
2311	MIHAI BRAVU, jud. Brăila – Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Treime (Berțești de Sus), Bis. parohială (Mihai Bravu, jud. Vlaşca): chestionare.	1921	12	
2312	MIHAI VITEAZU, jud. Constanța – Bis. Sf. Dumitru: chestionar.	1921	3	
2313	MIHAI VITEAZU, jud. Ialomița – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Dumitru (Vlad Țepeș): chestionare.	1921	5	
2314	MIHAIL KOGĂLNICEANU, jud. Tulcea – Bis. Sf. Treime, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Hagilar), Bis. Sf. Treime (Enichioi), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Congaz): chestionare și corespondență.	1921–1928	13	
2315	MIHĂEȘTI, jud. Muscel – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Nicolae (Valea Bradului): chestionare.	1921	6	
2316	MIHĂEȘTI, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Mihăeștii de Sus), Bis. Sf. Nicoale (Mihăeștii de Jos): chestionare.	1921	4	
2317	MIHĂEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1922); deviz restaurare pictură (1925); deviz consolidare și întreținere (1937); biserica este cltoria familiei Brătianu. Bis de lemn Cuvioasa Paraschiva (Capu Dealului): corespondență; deviz reparații (1924); recepție lucrări (1925); semnatori: Al. Referendaru, P. Molda, Gh. Teodorescu (pictor restaurator), V. Drăghiceanu.	1921–1939	52	
2318	MIHĂILENI, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Duminica Tuturor Sfinților: chestionare.	1921	7	
2319	MIHĂILEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	4	
2320	MIHĂILEȘTI, jud. Buzău – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Nicolae (Mărgineanu), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Florica): chestionare.	1921	9	

0	1	2	3	4
2321	MIHĂILEȘTII de JOS, jud. Vlașca – Bis. Sf. Voievozi (Tufa): chestionar; corespondență; pictură „masacrată” în urma lucrărilor fără aviz CMI (1928); deviz reparații și întreținere (1937); recepție lucrări (1939); deviz pictură din nou (1940). Bis. Sf. Împărați; chestionar; semnatari: I. Mihail, V. Drăghiceanu, E. Costescu.	1921–1946	35	
2322	MUJANCA, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Pogorârea Sf. Duh, Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Fântâna Domnească), Bis. Sf. 40 Mucenici (Dragotești): chestionare.	1921	8	
2323	MUJLOCU, com. Stănești, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Stănești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Cuculești), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Șuești): chestionare.	1921	7	
2324	MILCOV, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Dumitru (Milcov din Deal): chestionare. Bis. Sf. Voievozi (Proroci): chestionar; corespondență; deviz reparații (1921).	1921	10	
2325	MILEANCA, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Tătărașeni): chestionare.	1921	10	
2326	MILEȘTI, jud. Bacău – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Împărați (Horgești), Bis. Sf. Voievozi (Nănești), Bis. Sf. Împărați (Parincea), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Parincea), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Parincea): chestionare.	1921	22	
2327	MILIȘĂUȚI, jud. Suceava – Ruine biserica Sf. Procopie: note despre sondajele întreprinse; schițe; semnatari: Șt. Balș.	1948	1	
2328	MILITARI, jud. Ilfov – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	5	
2329	MILOȘEȘTI, jud. Ialomița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2330	MINOREȘTI, jud. Putna – Bis. Sf. Împărați (Măndrești), Bis. Sf. Nicolae (Jorâști), Bis. Sf. Voievozi (Vânători): chestionare.	1921	9	
2331	MIORCANI, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Dumitru: chestionar și corespondență.	1921–1938	6	
2332	MIRĂSLĂU, jud. Alba – monumentul lui Mihai Viteazu: corespondență; descriere inscripții; semnatari: D. Coriolan Petranu, V. Drăghiceanu.	1921–1938	3	O fotografie, 1921.
2333	MIRCEA VODĂ, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Apostoli: chestionar.	1921	2	
2334	MIRCEA VODĂ, jud. Tulcea – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	6	
2335	MIRCEȘTI, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae: chestionar. Bis. Sf. Nicolae (Boroști): chestionar; corespondență; deviz restaurare (cu 4 planșe – 1939). Bis. Sf. Paraschiva (Călugări), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Momașu): chestionare; semnatari: N. Iorga, E. Costescu.	1921–1939	32	
2336	MIRCEȘTI, jud. Roman – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar. Mausoleul V. Alecsandri: corespondență; descriere lucrări; semnatari: P. Molda.	1921–1931	8	

0	1	2	3	4
2337	MIRCEȘTII VECHI, jud. Putna – Bis. Sf. Voievozi: chestionar și corespondență.	1921–1943	4	
2338	MIREȘ, jud. Cluj – Bis. de lemn: stare precară; biserica este demolată, materialele rămase sunt folosite la ridicarea noii biserici; semnat: episcop Iuliu Hossu.	1939	3	
2339	MIROȘI, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	7	
2340	MIROȘI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicoale, Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Apostoli: chestionare.	1921	6	
2341	MISCHI, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Dimitrie (Mecănești): chestionare.	1921	6	
2342	MISCHI, jud. Gorj – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Pantelimon (Chiliu): chestionare. Bis. de lemn Sf. Nicolae (Arjoci): corespondență; stare precară.	1921–1945	19	
2343	MIȘCA, jud. Bihor – Bis. reformată: cerere reparații; date istorice; descriere; schițe-relevee; deviz reparații.	1936–1937	24	
2344	MITOC, jud. Suceava – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva; corespondență.	1936	1	
2345	MITOCU, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Vasile (Ghireni), Bis. Sf. Nicolae (Crasnaleuca): chestionare.	1921	11	
2346	MITROFANI, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Voievozi (Racu): chestionar; corespondență; deviz restaurare (1927). Bis. Sf. Nicolae (Cetățeaua): descriere; deviz reparații; deviz pictură din nou (1939); recepție lucrări; semnatari: Al. Referendaru, I. Mihail.	1921–1940	35	
2347	MIZIL, jud. Buzău – Bis. Sf. Ioan, Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Fefeți): chestionare.	1921	7	
2348	MĂNĂSTIREA, Jud. Ilfov – Bis. Sf. Dumitru și Sf. Nestor: chestionar; corespondență; Casa Regală finanțează lucrările de reparații; deviz restaurare (1937); schițe relevee semnatari: N. Ghika-Budeștii, H. Teodoru, V. Moisescu.	1921–1937	18	
2349	MĂNDRA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	7	
2350	MĂNDRIȘCA, jud. Putna – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	7	
2351	MĂNJEȘTI, jud. Vaslui – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Dobârceni): chestionar; corespondență; deviz desfacere și montare pe alt amplasament (1943). Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921–1943	21	
2352	MĂNZĂȚI, jud. Tutova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar. Bis. Tăierea CAPULUI Sf. Ioan Botezătorul (Boerești): chestionar; cercetare; propunere lucrări; schițe-relevee; date istorice; deviz reparații (1939); articol din presa vremii; semnatari: Șt Balș, G. Pallady, N. Iorga.	1921–1942	20	
2353	MĂNZĂLEȘTI, jud. Buzău – Bis. Sf. Voievozi și Sf. Maria a mănăstirii Găvanu: chestionar.	1922	1	
2354	MĂNZĂLEȘTI, jud. Iași – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Bosia): chestionare.	1921	9	

0	1	2	3	4
2355	MĂRGHIA, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Mărghia de Sus), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Mărghia de jos): chestionare.	1921	10	
2356	MĂRLEANU, jud. Constanța – Bis. Sf. Dumitru: chestionar.	1921	3	
2357	MĂRȘA, jud. Vlașca – Bis. Sf. Nicolae; chestionar.	1921	3	
2358	MĂRȘANI, jud. Dolj – Bis. Intrarea Maicii Domnului în Biserică, Bis. Sf. Nicolae (Popești), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Buradei): chestionare.	1921	13	
2359	MOARA DOMNEASCĂ, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Intrarea Maicii Domnului în Biserică (Gâneasa): chestionare.	1921	5	
2360	MOARA GRECILOR, jud. Vaslui – Bis. Sf. Nicolae: descriere și schițe-relevee; semnat; Șt. Balș.	1939	2	
2361	MOECIU DE JOS, jud. Brașov – Bis. ortodoxă: corespondență; cercețare pictură.	1948	4	
2362	MOGOȘ-MICLEȘTI, jud. Alba – Bis. de lemn: cerere reparații; deviz reparații (1950).	1938-1950	33	
2363	MOGOȘANI, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. împărați (Puroinica), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Tețcoi), Bis. Sf. Nicolae (Zăvoiu Orbului): chestionare. Bis. Sf. Nicolae (Mogoșanii Mari): corespondență.	1921-1944	16	
2364	MOGOȘEȘTI, jud. Iași – Bis. Sf. Nicolae (Mogoșești Galata), Bis. Sf. Varvara (Mogoșești Frumoasa): chestionare.	1921	5	
2365	MOGOȘEȘTI, jud. Olt – Bis. Sf. Dumitru: chestionar, corespondență. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Mijloc): chestionar; corespondență; deviz reparații. Bis. Nașterea Maicii Domnului (Jitaru): chestionar. Bis. Sf. Nicolae (Olteni): chestionar și corespondență.	1921-1952	45	
2366	MOGOȘEȘTI, jud. Roman – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Muncelu de Sus): chestionare.	1921	6	
2367	MOGOȘOAIA, jud. Ilfov – Bis. Brâncovenească Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; lucrări de restaurare pictură fără aprobare CMI; descriere; schițe-relevee; semnatari: V. Drăghiceanu, H. Teodoru, Al. Lapedatu.	1921-1949	51	
2368	MOGOȘOAIA, jud. Ilfov – Ansamblul Brâncovenesc (palat, cuhnie, anexe, parc, lac): corespondență; intervenții pentru stabilizarea nivelului lacului; cerere clasare monument istoric; controverse privind dreptul de proprietate asupra ansamblului; CMI insistă să se păstreze intactă zona rezervată; decrete regale pentru clasare monument istoric (1945 și 1947); referiri la ruinele Palatului Bibescu. Semnatari: N. Iorga, Martha Bibescu, regele Mihai, M. Ralea, Șt. Balș, P. Antonescu, Valentina Ghika-Comănești, P. Constantinescu – Iași, H. Teodoru, C. Daicoviciu, V. Brătulescu.	1939-1948	47	
2369	MOHORĂȚI, jud. Tecuci – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Fundătura), Bis. Sf. Voievozi (Crăești), Bis. Sf. Voievozi (Benești), Bis. Buna Vestire (Țepaca): chestionare.	1921	12	
2370	MOINEȘTI, jud. Bacău – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; legende despre împrejurările construirii bisericii. Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	8	

0	1	2	3	4
2371	MOLDOVENI, jud. Ialomița – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae: chestionare.	1921	5	
2372	MOLDOVENI, jud. Romanați – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar.	1921	2	
2373	MOLDOVENI, jud. Vaslui – Bis. de lemn Sf. Pantelimon, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Dumasca); chestionare.	1921	5	
2374	MOLNIȚA, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Nicolae: chestionar. Bis. Înălțarea Domnului (Molnița de Sus): chestionar; corespondență; stare precară; deviz reparații (1942).	1921–1942	15	
2375	MONTEORU, jud. Buzău – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2376	MORAVIȚA, jud. Timiș – Torontal – Monumentul eroilor: corespondență, cerere construire în curtea bisericii.	1938	4	
2377	MORENI, jud. Buzău – Bis. Sf. Voievozi: chestionar. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Berzunți): chestionar; corespondență; descriere; cercetare (1924); descriere tâmplă; deține icoane valoroase ce se vor restaura în atelierul CMI; deviz restaurare (1930); deviz consolidare și aurire tâmplă; semnatari: I. Mihail, P. P. Panaitescu, N. Ghika-Budești.	1921–1939	99	
2378	MORENI, jud. Iași – Bis. parohială: corespondență; deviz reparații.	1946	5	
2379	MORENI, jud. Prahova – Bis. parohială: chestionar.	1921	2	
2380	MOROENI, jud. Dâmbovița – Bis. Intrarea în Biserică: chestionar.	1921	2	
2381	MORTENI, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar. Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Cacova): chestionar; corespondență; descriere degradări, cerere reparații.	1921–1941	12	
2382	MOSCU, jud. Covurlui – Bis. Sf. Arhangheli, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Golășei), Bis. Sf. Gheorghe (Puțchioaia), Bis. Sf. Dimitrie (Umbreștești): chestionare.	1921	17	
2383	MOȘNA, jud. Dolj – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; biserica este demolată, CMI cere sancțiuni.	1921–1946	18	
2384	MOȘNENI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2385	MOTOCI, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Nașterea Maicii Domnului (Urechești): chestionare.	1921	7	
2386	MOȚĂENI, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Nicolae (Fieni): chestionare și corespondență.	1921–1924	9	
2387	MOȚĂȚEI, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Împărați: chestionare.	1921	7	
2388	MOVILA, jud. Dorohoi – Bis. Adormirea, Bis. Sf. Voievozi (Fundu Herța): chestionare.	1921	7	
2389	MOVILA, jud. Ilfov – Bis. Sf. Dimitrie și Sf. Ioan Botezătorul: chestionar.	1921	2	
2390	MOVILA MIRESEI, jud. Brăila – Bis. Duminica Tuturor Sfinților: chestionar.	1921	3	

0	1	2	3	4
2391	MOVILE, jud. Târnava Mare – Bis. Evanghelică: corespondență; cerere demolare turn incintă S-E, CMI cere consolidare; descriere degradări; deviz consolidare.	1939-1940	13	
2392	MOVILENI, jud. Iași – Bis. Sf. Spiridon, Bis. Sf. Nicolae (Larga), Bis. nouă (Românești): chestionare. Bis. Sf. Spiridon (Potângeni): chestionar; deviz reparații.	1921-1938	22	
2393	MOVILENI, jud. Roman – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Oboroceni de Sus), Bis. Sf. Voievozi (Heleştieni), Bis. Sf. Gheorghe (Oboroceni de Jos): chestionare și corespondență.	1921-1943	16	
2394	MOVILENII de SUȘ, jud. Tecuci – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
2395	MOZĂCENI, jud. Argeș – Bis. Sf. Gheorghe (Babaroaga), Bis. Cuvioasa Paraschiva, Sf. Voievozi și Sf. Nicolae (Dumbrăveni), Bis. Sf. Gheorghe (Mișei), Bis. Sf. Nicolae (Mozăcenii de Jos): chestionare.	1921	13	
2396	MUEREȘTILE, jud. Vâlcea – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Muereasca de Sus): chestionare. Bis. Sf. Nicolae (Muereasca de Jos): chestionar; corespondență; deviz reparații (1931); referir la demolarea bisericii din Muereasca de Sus; propunere reparații pictură; recepție lucrări (1933); deviz reparații după cutremur; semnatari: I. Mihail, N. Ghika-Budeștii, episcop Nifon Craioveanu.	1921-1947	48	
2397	MULCIOVA, jud. Constanța – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Arabagi): chestionar.	1921	2	
2398	MUNCEL, jud. Tecuci – Bis. Înălțarea Domnului, Bis. Sf. Voievozi (Fundătura), Bis. Sf. Voievozi (Frumușelu): chestionare.	1921	10	
2399	MUNCEL, jud. Turda – Bis. parohială: corespondență.	1938	2	
2400	MUNTELE RECE, jud. Cluj – Bis. de lemn: cerere reparații.	1938	3	
2401	MUNTENI, jud. Buzău – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; date istorice; presupunerea că pe teritoriul comunei ar exista vestigii din timpul bătăliei de la Rovine.	1915-1921	6	
2402	MUNTENI, jud. Tecuci – Bis. Buna Vestire: chestionar.	1921	4	
2403	MUNTENII de SUS, jud. Vaslui – Bis. Sf. Nicolae (Moara Grecilor): chestionar; corespondență; deviz reparații (cu 2 foto – 1939); deviz consolidare după cutremur. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Bahnahoi), Bis. de lemn Trei Ierarhi (Muntenii de Sus), Bis. Trei Ierarhi (Muntenii de Jos): chestionare.	1921-1943	40	2 foto cu bis. Sf. Nicolae. din 1939
2404	MURFATLAR, jud. Constanța – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2405	MURGAȘI, jud. Dolj – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1940). Bis. de lemn Sf. Nicolae (Gaia de Jos): chestionar; corespondență; descieri; CMI aprobă demolarea.	1921-1941	23	
2406	MURGEANCA, jud. Ialomița – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2407	MURU, jud. Prahova – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Valea Părului): chestionare.	1921	4	

0	1	2	3	4
2408	MUSLUBEI, jud. Constanța – Bis. Sf. Dumitru (Capugiu), Bis. Sf. Dimitrie: chestionare.	1921	6	
2409	MUȘETEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Gheorghe și Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Robaia): chestionare.	1921	8	
2410	NAIPU, jud. Vlașca – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2411	NALBAUT, jud. Tulcea – Bis. Sf. Haralambie: chestionar.	1921	3	
2412	NANA, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2413	NAZIRU, jud. Brăila – Bis. Sf. Nicolae (ruinată în timpul primului război mondial): chestionar.	1921	2	
2414	NĂDĂLBEȘTI, jud. Arad – Bis. de lemn: cerece reparații.	1938	7	
2415	NĂENI, jud. Buzău – Bis. Sf. Dumitru: chestionar. Bis. Sf. Treime (Proșca): chestionar; corespondență; deviz restaurare după cutremur. Bis. Buna Vestire (Tudorăchești), Bis. Înălțarea Domnului (Viespești): chestionare.	1921–1945	55	
2416	NĂMĂEȘTI, jud. Muscel – Schitul Nămăești cu biserica rupestră: chestionar; corespondență; afectată de primul război mondial; deviz reparații urgente (cu 2 planșe, releveu – 1943). Bis. Parohială Sf. Nicolae; chestionar; corespondență; deviz consolidare după cutremur (cu 3 planșe-relevu). Bis. Sf. Nicolae (Valea Românașilor), Bis. Sf. Dimitrie (valea Mare): chestionare; semnatari: H. Teodoru, V. Moiescu, I. Mihail.	1921–1947	98	File degradate
2417	NĂMOLOASA, jud. Putna – Bis. Pogorârea Sf. Duh, Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Treime (Costieni): chestionare.	1921	6	
2418	NĂRTEȘTI, jud. tecuci – Bis. de lemn Intrarea în Biserică și Bis. Sf. Nicolae: chestionare.	1921	4	
2419	NĂRUJA, jud. Putna – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; deviz reparații (1943).	1921–1947	39	
2420	NĂSĂUD, jud. Năsăud – Muzeu regional: corespondență; cerere înființare (1938); deviz reparații (1952); semnatari: N. Iorga, Em. Costescu.	1938–1952	13	
2421	NECȘEȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2422	NEDEIA, jud. Dolj – Bis. Sf. Dumitru: chestionar.	1921	2	
2423	NEDELEA, jud. Prahova – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; descriere; cerere reparații; semnatari: P. P. Panaitescu, N. Ghika-Budești.	1921–1928	11	
2424	NEFLIU, jud. Ilfov – Bis. Parohială: chestionar și corespondență.	1921–1930	6	
2425	NEGOEȘTI, jud. Dolj – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; date istorice; descriere (arhitectură și pictură); deviz restaurare-consolidare (1925); deviz restaurare pictură și pictură din nou (1934); recepție lucrări; cerere construire cafas (cu 1 planșă – 1943); Bis. Sf. Haralambie (ruine): corespondență; Bis. de lemn Sf. Treime (Valea Mare): chestionar; semnatari: Al. Lapedatu, V. Drăghiceanu, N. Iorga, Al. Referendaru, I. Mihail, H. Teodoru.	1915–1943	68	

0	1	2	3	4
2426	NEGOEȘTI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Voievozi (a fostei mănăstiri Negoești): corespondență; deviz reparații clopotniță (1916); chestionar: date istorice; descriere; deviz reparații (1939); cercetare ruine chilii; deviz refacere zid incintă (1946); deviz consolidare și modificare pridvor (1940); deviz restaurare pictură (1937); semnatori: I. D. Trajanescu, V. Moiescu, V. Drăghiceanu, I. Mihail, S. Becu, N. Ghika-Budești.	1916–1946	85	
2427	NEGOEȘTI, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Zahanaua), Bis. de lemn Sf. Treime (Stejaru), Bis. Sf. Apostoli (Poapești): chestionare.	1921	11	
2428	NEGOIU, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	5	
2429	NEGOMIRU, jud. Dolj – Bis. de lemn. Sf. Nicolae: corespondență; cerere reparații și executare pictură; semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru.	1938–1949	11	
2430	NEGRAȘI, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2431	NEGRENI, jud. Dolj – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Giurcu): chestionar; 2 file în chirilică.	1921	8	
2432	NEGRENI, jud. Muscel – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; descriere; date istorice. Bis. Sf. Nicolae (Pișcani): chestionar; corespondență; descriere; deviz restaurare (1935); deviz reparații pictură (1937); recepție lucrări; deviz consolidare după cutremur. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Tămărești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Valea Nandii): chestionare; semnatori: N. Iorga, Em. Costescu, S. Becu, H. Teodoru.	1921–1946	66	
2433	NEGRENI, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae și Sf. Voievozi: chestionar.	1921	7	
2434	NEGREȘTI, jud. Gorj – Bis. Nașterea Maicii Domnului, Bis. Toți Sfinții (Călugăreasa): chestionare.	1921	7	
2435	NEGREȘTI, jud. Muscel – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Sgripțești), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Beleți): chestionare.	1921	9	
2436	NEGREȘTI, jud. Vaslui – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar; corespondență. Bis. de lemn Sf. Nicolae (Căzănești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Parpanița), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Glodeni), Bis. Sf. Voievozi (Poiana): chestionare.	1921–1927	16	
2437	NEGRI, jud. Roman – Bis. ortodoxă (Brad): corespondență; deviz reparații (cu schiță-relevu).	1920–1921	9	
2438	NEGRILEȘTI, jud. Putna – Bis. de lemn. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
2439	NEGRILEȘTI, jud. Someș – Bis. de lemn: corespondență; Muzeul etnografic din Cluj face demersuri pentru aducerea bisericii în parcul național din Cluj, CMI aprobă; semnatori: R. Vuia (director Muzeu etnografic), V. Brătulescu.	1939–1940	5	
2440	NEGRILEȘTI, jud. tecuci – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Tâlpigi): chestionare.	1921	6	

0	1	2	3	4
2441	NEGULEȘTI, jud. Tecuci – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Râspochi) Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Măldrești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Blaga): chestionare. Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Lărgășeni): chestionar; corespondență; descriere (cu schițe); stare preară (biserica este închisă din 1890); deviz restaurare-consolidare (1941–1946); semnatari: Șt. Balș, G. Balș, H. Teodoru.	1921–1946	75	
2442	NEHOIAȘI, jud. Buzău – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Sf. Împărați (Ictiu), Bis. de lemn Sf. Dumitru (Bâsca-Rusilici), Bis. de lemn Pogorârea Sf. Duh. (Cășoca): chestionare.	1921	13	
2443	NENCIULEȘTI, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar	1921	2	
2444	NEREJU, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Voievozi (Nerejeu Mic), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Nerejeu Mare): chestionare.	1921	4	
2445	NETEZEȘTI, jud. Ilfov – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Sf. Împărați (Nuci): chestionare. Biserița din cimitir (Merii Petchii): corespondență; parohia cere demolarea, CMI cere cercetare.	1921–1946	10	
2446	NIAGRA ȘARULUI, jud. Suceava – Bis. parohială: chestionar.	1921	3	
2447	NICOPOL, jud. Tutova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2448	NICOREȘTI, jud. Tecuci – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Serdaru): chestionar; corespondență; deviz consolidare după cutremur; semnatari: H. Teodoru, V. Moiescu.	1921–1941	12	
2449	NICOREȘTI, jud. Tecuci – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Fântânile): chestionar. Bis. Cuvioasa Paraschiva (Fântânile): chestionar; deviz consolidare după cutremur.	1921–1941	8	
2450	NICOREȘTI, jud. Tecuci – Bis. Sf. Nicolae-Banu: chestionar; corespondență; descriere; cerere reparații; ofertă restaurare pictură; deviz reparații (1933); descrierea urmărilor cutremurului (1940) la bisericile din parohie; deviz consolidare și refacere turlă pantocrator (1941); schiță (plan-relevu); desen; semnatari: N. Ghika-Budești, S. Becu, I. Mihail, P. Antonescu.	1921–1947	36	
2451	NICOREȘTI, jud. Tecuci – Bis. Nașterea Maicii Domnului-Negustori: chestionar; deviz consolidare după cutremur.	1921–1947	10	
2452	NICOREȘTI, jud. Tecuci – Bis. Ovidenia: deviz consolidare după cutremur.	1941	4	
2453	NICOREȘTI, jud. Tecuci – Bis. Sf. Gheorghe și Bis. Cuvioasa Paraschiva (Dobrinești), Bis. Sf. Gheorghe (Coasta Lupei), Bis. Sf. Voievozi (Sârbi), Bis. Sf. Voievozi (Ionășeni): chestionare.	1921	15	
2454	NICULIȚEL, jud. Tulcea – Mănăstirea Cocoș, Bis. Sf. Paraschiva, Bis. Sf. Atanasie: chestionare.	1921	7	
2455	NISTOREȘTI, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	5	
2456	NISTRU, com. Tăuții-Măgheruș, jud. Satu Mare – Bis. veche de lemn: corespondență; cerere demolare, CMI solicită relevu și foto; texte-inscripții.	1937	2	

0	1	2	3	4
2457	NOVACI, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Novaci Români), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Hirisești), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Novaci Streini), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Novaci din Deal): chestionare.	1921	12	
2458	NOVACI, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; date istorice; descriere; stare de ruină (1938); schițe-relevee (1938); cercetare; deviz refacere tâmplă (cu 2 planșe – 1941); deviz consolidare după cutremur; semnatari: Șt. Balș, V. Moiescu, H. Teodoru.	1921–1943	61	
2459	NUCEȘTI, jud. Roman – Bis. Sf. Nicolae, Gheorghe (Bârjoveni), Bis. Sf. Voievozi (Prăjești), Bis. Sf. Nicolae (Butnărești), Bis. Sf. Nicolae (Bogzești): chestionare.	1921	14	
2460	NUCȘOARA, jud. Muscel – Bis. Toți Sfinții: chestionar.	1921	2	
2461	NUCȘOARA DE SUS, jud. Prahova – Bis. Sf. Treime: corespondență; stare precară; descriere; deviz reparații (1937). Bis. Nașterea Maicii Domnului (Nucșoara de Jos): chestionar; semnatari: V. Brătulescu, H. Teodoru, S. Becu.	1921–1937	11	
2462	NUNTAȘI, jud. Constanța – Bis. de lemn: cerere reparații.	1938	6	
2463	OAIA, jud. Mureș – Bis. reformată: corespondență; descoperire fragmente pictură; 2 desene fragmente pictură; descriere (arhitectură și pictură); cercetare și propunere lucrări reparații; semnatari: I. Mihail.	1937–1938	10	
2464	OANCEA, jud. Covurlui – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2465	OBEDENI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Vărăști): chestionare.	1921	5	
2466	OBEDENI, jud. Vlașca – Bis. Parohială: chestionar.	1921	3	
2467	OBILEȘTII NOI (I. C. Brătianu), jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații (cu schiță – 1939). Bis. Sf. Nicolae (Obileștii Vechi): chestionar; semnatari: Em. Costescu.	1921–1939	16	
2468	OBĂRȘIA, jud. Bacău – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Voievozi (Antohești), Bis. Intrarea în Biserică (Băimac), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Oțelești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Oțelești), Bis. Sf. Voievozi (Târgu Glodurile): chestionare.	1921	18	
2469	OBĂRȘIA DE CÂMP, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz lucrări de întreținere (1937); deviz restaurare (1939–1944); semnatari: I. L. Atanasescu, H. Teodoru.	1921–1944	59	Una foto, 1944
2470	OBĂRȘIA CLOȘANI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar.	1921	1	
2471	OBOGA DE MIJLOC, jud. Romanați – Bis. Sf. Dumitru: chestionar; corespondență; deviz renovare pictură și reparații întreținere (1920). Bis. Sf. Nicolae (Oboga de Sus), Bis. Sf. Nicolae (Oboga de Jos): chestionare.	1920–1921	16	
2472	OBRIJENI, com. Popești, jud. Iași – Bis. Sf. Dimitrie, Bis. de lemn. Sf. Treime (Popești-Rădeni), Bis. Sf. Nicolae (Hârpășești), Bis.			

0	1	2	3	4
	Sf. Nicolae (Doroșcani), Bis. Sf. Varvara (Popești): chestionare; corespondență; descriere; deviz reparații (numai la biserica din Doroșcani – 1939).	1921–1939	20	
2473	OCEA, jud. Neamț – Biserică: schițe-relevee.	1931	7	
2474	OCINA, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2475	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Gheorghe Domnesc: chestionar; deviz reparații curente (1924–1925); deviz restaurare-consolidare după cutremur; caiet de atașament pentru lucrări: deviz restaurare pictură (1942); recepție lucrări pictură; deviz reparații; semnatori: Al. Referendaru, I. L. Atanasescu, I. Mihail, V. Brătulescu.	1921–1945	28	
2476	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Afumați): chestionar; corespondență; deviz consolidare și întreținere.(1941).	1921–1944	9	
2477	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Broșteni): chestionar; corespondență; deviz restaurare (1929).	1921–1930	15	
2478	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Nicolae (Făcăi): chestionar; deviz reparații (1924); descriere; parohia cere demolarea, CMI nu aprobă; deviz consolidare-restaurare (cu 22 planșe, releveu – 1938); semnatori: Al. Referendaru, Gr. Ionescu, H. Teodoru, V. Brătulescu, N. Iorga.	1921–1948	53	
2479	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Voievozi (Ocnița): chestionar; descriere; deviz reparații (cu 2 planșe, releveu – 1926); CMI se opune dărâmării bisericii (1929); parohia insistă pentru demolare ruina bisericii, CMI aprobă demolarea (1933) și cere depunerea obiectelor de patrimoniu la Muzeul din Craiova; semnatori: Al. Referendaru, Gr. Ionescu, H. Teodoru, V. Brătulescu, N. Iorga.	1921–1933	31	
2480	OCNLE MARI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Ioan Gură de Aur (Titireciu): chestionar; corespondență; deviz reparații (1945); semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru.	1921–1952	18	
2481	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – bis. Sf. Gheorghe (Țeica): chestionar; corespondență; date istorice; deviz lucrări de întreținere (1939–1940); listă cu bisericile din Ocnele Mari; deviz restaurare pictură (1942); semnatori: H. Teodoru, I. L. Atanasescu, I. Mihail.	1921–1944	33	
2482	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Treime (Buda), Bis. Sf. Îngeri (Bradu), Bis. Intrarea în Biserică (Trăistari), Bis. de lemn Buna Vestire (Valea Rea), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Răureni): chestionare și corespondență.	1921–1949	17	
2483	OCNELE MARI, jud. Vâlcea – Casă veche: corespondență; descriere; 3 planuri-releveu; semnat: V. Moisescu.	1954	7	
2484	OCNIȚA, jud. Dâmbovița – Bis. Trei Ierarhi: chestionar.	1921	2	
2485	OCOLIȘEL, jud. Turda – Bis. de lemn: corespondență; incendiată în 1848; cerere reparații.	1938	8	
2486	OCOLIȘUL MIC, jud. Hunedoara – Bis. veche ortodoxă: corespondență; necesită reparații.	1938–1940	7	

0	1	2	3	4
2487	ODAIA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Apostoli: chestionar.	1921	3	
2488	ODAIA BANULUI, jud. Buzău – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2489	ODAIA BURSUCANI, jud. Tutova – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2490	ODĂILE, jud. Buzău – Bis. de lemn Sf. Apostoli (Capu Satului), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Posobești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Valea Fântâniei), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Odăile): chestionare.	1921	14	
2491	ODOBEȘTI, jud. Bacău – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Tisa Silvestri): chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații (1943).	1921-1943	13	
2492	ODOBEȘTI, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații.	1921-1932	10	
2493	ODOBEȘTI, jud. Putna – Bis. Sf. Apostoli (Cazaclii): chestionar; plan-relevu (1918); stare precară (1937); deviz reparații (1937). Bis. Sf. Ioan Bogoslav: chestionar; semnari: I. D. Trajanescu, Șt. Balș.	1918-1938		3 foto din 1937
2494	ODOBEȘTI, jud. Putna – Bis. Sf. Cruce: chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (cu 4 planșe, 1943-1946); semnari: Șt. Balș, H. Teodoru.	1921-1950	47	
2495	ODOBEȘTI, jud. Putna – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; necesită reparații; semnari: N. Iorga, N. Ghika-Budești.	1921-1938	9	
2496	ODOBEȘTI, jud. Putna – Bis. Sf. Împărați: chestionar; corespondență.	1921-1931	4	
2497	ODOBEȘTI, jud. Putna – Bis. Nașterea Maicii Domnului și Bis. Intrarea în Biserică (Vovidenia): descriere (1919); plan-relevu (1919); deviz reparații la biserica Vovidenia (1923); deviz reparații acoperiș la ambele biserici (cu schițe-relevee și foto); descriere urmări cutremur; deviz restaurare după cutremur; semnari: I. D. Trajanescu, V. Drăghiceanu, I. Mihail, Șt. Balș.	1919-1943	89	cu foto
2498	ODOLENI, jud. Dolj – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Valea Muierii de Sus), Biserică în ruină (Valea Muierii de Jos), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Muerușiu), Bis. Sf. Gheorghe (Melinești): chestionare.	1921	15	
2499	ONEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae (Pământeni): chestionar; corespondență. Bis. Sf. Îngeri (Ungureni), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Cicăneștii de Sus): chestionare.	1921-1942	45	
2500	OGRADENA VECHE, jud. Severin – Mănăstirea Mrăcunea: corespondență; demolare ruine pentru construire biserică nouă, CMI cere anchetarea celor vinovați; semnari: I. Miloia, H. Teodoru.	1936-1938	12	
2501	OGRETIN, jud. Prahova – Bis. Sf. Dimitrie: chestionar; corespondență; semnar: I. Mihail.	1921-1939	17	
2502	OHABA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Popești), Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Peșteruța): chestionare.	1921	7	

0	1	2	3	4
2503	OHABA LUNGĂ, jud. Severin – Bis. de lemn: corespondență; necesită reparații.	1938	2	
2504	OLANU, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Drăgoeni), Bis. de lemn (Stoicănești): chestionare.	1921	4	
2505	OLARI, jud. Prahova – Bis. Adormirea: chestionar.	1921	2	
2506	OLARI, jud. Romanai – Bis. Sf. Nicolae: corespondență; lucrări de restaurare pictură fără aviz CMI; caiet de sarcini pentru restaurare pictură; semnatar: I. L. Atanasescu, Șt. Balș.	1939–1946	39	
2507	OLĂNEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Voievozi (Sf. Ingeri): chestionar; corespondență; stare precară (1921); date istorice; descriere; deviz reparații (cu 2 planșe-relevu, 1922–1924); semnatar: Al. Referendaru, N. Ghika-Budești.	1921–1938	26	
2508	OLĂNEȘTI, JUD. Vâlcea – Bis. Toți Sfinții (Comanca – Pietriș): chestionar; corespondență; deviz reparații (1922); recepție lucrări (1934). Bis. Sf. Nicolae (Brănești): chestionar; schițe-relevu. Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Cornoșești): chestionar.	1921–1934	28	
2509	OLOGENI, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Tătărani): corespondență; deviz reparații (1929).	1921–1929	9	
2510	OLTEANCA, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului: chestionar. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Padina Mică): corespondență; necesită reparații.	1921–1928	7	
2511	OLTEANCA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Dimitrie: chestionar.	1921	2	
2512	OLTEANCA, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva: corespondență; cerere reparații.	1938	4	
2513	OLTENI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Dumitru, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Dobrogostea): chestionare; propune amplasare Monumentul eroilor în fața bisericii din Olteni (cu 1 planșă – 1936).	1921–1939	11	
2514	OLTENIȚA, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae și Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionare.	1921	8	
2515	OLTINA, jud. Constanța – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; stare precară (1931); deviz reparații (cu schițe-relevu, 1932).	1921–1932	12	
2516	ONCEȘTI, jud. Maramureș – Bis. de lemn: schițe-relevee, detalii; semnatar: Șt. Balș.	1934	19	
2517	ONCEȘTII NOI, jud. Tecuci – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Voievozi (Tomozei), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Barbosa), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Gorghăști): chestionare și corespondență.	1921–1938	13	
2518	ONEȘTI, jud. Bacău – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1938); descriere urmări cutremur (cu schițe); deviz consolidare după cutremur. Bis. Sf. Voievozi (Răcăuți), Bisericile de lemn Sf. Voievozi și Sf. Nicolae (Buciumi), Bis. de lemn Sf. Dumitru (Crucea de Piatră): chestionare; semnatar: Șt. Balș, P. Antonescu, H. Teodoru.	1921–1951	64	

0	1	2	3	4
2519	ONEȘTI, com. Plugari, jud. Iași – Bis. Sf. Spiridon: chestionar; corespondență; deviz reparații (cu 2 planuri, releveu – 1932 și 1943); semnatari: N. Ghika-Budești, Șt. Balș.	1921–1943	30	
2520	OPĂRIȚI, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Vtioara): chestionare.	1921	4	
2521	OPORELU, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Rădești), Bis. Sf. Împărați (Beria), Bis. de zid (Corbu): chestionare.	1921	11	
2522	OPRIȘORU, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2523	OPTAȘI de SUS, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Optași de Jos): chestionare.	1921	4	
2524	ORADEA, jud. Bihor – Palat episcopal romano-catolic: cercetare; notițe pentru amenajare cămin de copii; descriere; semnatari: Șt. Balș.	1948	4	
2525	ORĂȘTIE, jud. Hunedoara – Bis. ortodoxă veche (1701): corespondență; deviz reparații curente.	1943	5	
2526	ORBEASCA, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva (Orbeasca de Sus), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Orbeasca de Jos): chestionare.	1921	4	
2527	ORBENI, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Orbenii de Sus), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Orbenii de Jos): chestionare.	1921	6	
2528	ORBOEȘTI, jud. Ialomița – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Andrășești), Bis. Sf. Nicolae: chestionare.	1921	6	
2529	OREVIȚA, jud. Mehedinți – Bis. parohială: chestionar.	1921	2	
2530	ORJA, jud. Argeș – Bis. Duminica Tuturor Sfinților, Bis. Duminica Tuturor Sfinților (Ceaușești), Bis. Duminica Tuturor Sfinților (Stănilănești): chestionare. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Ștefănești): chestionar; corespondență.	1921–1946	27	
2531	ORLEA, jud. Romanați – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2532	ORNEȘTI, jud. Ilfov – Bis. filială, Bis. Adormirea (Ulmi), Bis. Sf. Ilie (Ulmi): chestionare. Bis. Sf. Nicolae (Enuță-Poenari): chestionar; corespondență; deviz reparații (1946).	1921–1946	22	
2533	ORODELU, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; stare de ruină (1924); CMI aprobă demolarea; semnatari: Al. Lapedatu.	1921–1924	9	
2534	ORȘA-AVRAM, jud. Bacău – Bis. Trei Ierarhi: descriere; părăsită de 60 ani; odoarele au fost transferate la biserica parohială din Orșa Mare; schițe-releveu.	1938	2	
2535	ORȘOVA, jud. Severin – Capela coroanei: corespondență; date istorice; cerere conservare.	1920	3	
2536	ORTACHIOI, jud. Tulcea – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
2537	ORTOACA, jud. Suceava – Bis. de lemn Intrarea în Biserică: chestionar.	1921	3	

0	1	2	3	4
2538	ORȚEȘTI, jud. Baia – Bis. de lemn Buna Vestire: descriere; schițe-relevee.	1937	2	
2539	OSEȘTI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Filastache), Bis. Sf. Voievozi (Postăvari): chestionare.	1921	7	
2540	OSICA de JOS, jud. Romanați – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; stare de ruină (1938); deviz reparații (1945–1946). Bis. Sf. Voievozi (Osica de Sus), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Osica de Jos), Bis. Sf. Voievozi (Vădulenii): chestionare.	1921–1946	46	
2541	OSMANCEA, jud. Constanța – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2542	OSMANFACA, jud. Constanța – Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Împărați (Abdular): chestionare.	1921	6	
2543	OSMANU, jud. Brăila – Bis. parohială: chestionar.	1921	2	
2544	OSOI, jud. Someș – Bis. de lemn: corespondență; necesită reparații.	1938	4	
2545	OSTROV, jud. Romanați – Bis. Sf. Nicolae: schițe-relevee.	1938	3	
2546	OSTROVUL CARBOVEL, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. Sf. Gheorghe (Hinova): chestionare.	1921	7	
2547	OSTROVUL MARE, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	3	
2548	OȘEȘTI, jud. Vaslui – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2549	OTEȘTII de SUS, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz restaurare pictură (1943). Bis. Sf. Împărați (Oteștii de Jos): chestionar; semnături: I. Mihail, A. Verona, H. Teodoru, P. Lișteveanu.	1921–1947	24	
2550	OTETELIȘU, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Voievozi (Sf. Îngeri): chestionar; descriere; deviz reparații (1923); recepție lucrări (1931); semnături: Al. Referendaru, N. Ghika-Budești.	1921–1931	19	
2551	OTOPENI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Gheorghe și Bis. Sf. Nicolae: chestionare.	1921	5	
2552	OZD, jud. Târnava Mică – Castel (sec. XVII): corespondență; descriere degradări (1948); cercetare; schițe-relevee (cu detalii); bibliografie; descriere și propunere lucrări; deviz reparații urgente; semnături: Șt. Balș, H. Teodoru.	1948–1949	31	
2553	PADEA, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2554	PADEȘ, jud. Mehedinți – Monument comemorativ T. Vladimirescu: corespondență; cerere amplasare; cerere conservare sit istoric; semnături: N. Iorga, V. Drăghiceanu.	1923–1937	8	
2555	PADINA, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae și Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionare.	1921	6	
2556	PADINA MARE, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar.	1921	2	

0	1	2	3	4
2557	PALANCA, jud. Bacău – Soclul unui monument unguresc: corespondență; monumentul fusese ridicat în timpul primului război mondial; CMI propune să nu fie demolat, soclul va fi folosit pentru un monument românesc; schiță cu zona monumentului; semnatori: Ministerul de Război, P. Demetrescu.	1925	24	
2558	PALTINA, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
2559	PANACI, jud. Suceava – Bis. Sf. Apostoli (distrusă în primul război mondial): chestionar.	1921	4	
2560	PANCIU, jud. Putna – Bis. Sf. Apostoli (ruină), Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionare.	1921	4	
2561	PANCIU (fost Crucea de Jos), jud. Putna – Schitul Brazi: chestionar; corespondență; construit (după tradiție) în timpul lui Vasile Lupu; descriere; deviz reparații acoperiș biserică (1930); deviz reparații curente la chilii și biserică (1938); cercetare și descriere după cutremur; stare de ruină (1942); deviz refacere și restaurare ansamblu (1942–1946); deviz construire biserică (1947); referiri la schitul Măgura (deviz reparații și recepție lucrări din 1943); semnatori: P. P. Panaitescu, P. Demetrescu, S. Becu, N. Iorga, V. Brătulescu.	1921–1947	117	
2562	PANDICEȘTI, jud. Putna – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Dimitrie (Slobozia): chestionare.	1921	5	
2563	PANTELIMON, jud. Constanța – Bis. Sf. Pantelimon, Bis. Sf. Nicolae (Terschioui): chestionare.	1921	5	
2564	PANTELIMON, jud. Constanța – Cetatea romană Ulmetum: corespondență; cerere post paznic.	1942	4	
2565	PAPA, jud. teleorman – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2566	PARACHIOI, jud. Constanța – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2567	PARCHIȘ, jud. Tulcea – Bis. Mănăstirii Saon, Bis. Sf. Apostoli, Bis. Înălțarea Domnului: chestionare.	1921	6	
2568	PAROVA, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Teiuș): chestionare.	1921	3	
2569	PARTOȘ, jud. Timiș Torontal – Mănăstirea Partoș: corespondență; date istorice; descriere; în biserică se găsește mormântul episcopului român Iosif (sec. XVI); fragmente iconostas de valoare; cerere declarare monument istoric; semnat: I. Miloia.	1938–1939	3	
2570	PASĂREA, jud. Ilfov – Bis. Sf. Ilie, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Piteasca): chestionare.	1921	5	
2571	PAȘA CĂȘLA, jud. Tulcea – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2572	PAȘCANI, jud. Baia – Bis. Sf. Voievozi: corespondență; lucrări reparații fără aprobare CMI (1925); deține un clopot vechi valoros (descriere și inscripție); parohia cere topirea clopotului, CMI nu aprobă și cere reparație; cerere mărire biserică (1943). Bis. Adormirea Maicii Domnului (Brătești), Bis. Pogorârea Sf. Duh (Blăjești), Bis. Sf. Gheorghe (Lunca), Bis. Sf. Apostoli (Sodomeni): chestionare; semnatori: I. Mihail, N. Ghika-Budești, mitropolit Irineu.	1921–1943	28	

0	1	2	3	4
2573	PAȘCANI, jud. Baia – Conacul și parcul Gh. Brătianu: corespondență; descriere; clădit în secolul XVII; decret regal pentru clasare monument istoric (1946); 2 planuri de situație; Ministerul Agriculturii intenționa (1948) să amenajeze o Școală de tractoriști în clădirea monument istoric; semnatari: H. Teodoru, Gh. Brătianu, Șt. Balș, regele Mihai, M. Ralea, Gr. Ionescu.	1940–1949	16	
2574	PĂCIOIU, jud. Muscel – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Petrești): chestionare.	1921	7	
2575	PĂCUREȚI, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Ingeri (Matrița): chestionare.	1921	6	
2576	PĂDURENI, jud. Cluj – Bis. de lemn: corespondență; deviz reparații (cu o schiță).	1943–1944	17	
2577	PĂDUREȚI, jud. Argeș – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Catane): chestionar; descriere; deviz restaurare după cutremur. Bis. Sf. Voievozi (Ciești), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Pădureți); chestionare.	1921–1943	28	
2578	PĂDUROIU, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae, Cuvioasa Paraschiva și Sf. teodor Tiron (Cepari): chestionar; deviz reparații și consolidare (1938). Bis. Sf. Nicolae și Cuvioasa PĂRaschiva (Păduroi din Vale): chestionar; corespondență; deviz reparații (1931); recepție lucrări (1938); semnatari: Em. Costescu, H. Teodoru.	1921–1940	30	
2579	PĂGLIȘA, jud. Cluj – Bis. de lemn: corespondență; singura biserică de lemn în stil baroc din regiune; cerere păstrare fragmente într-un muzeu (în cazul demolării); semnat: R. Vuia.	1939	4	
2580	PĂLTINENI, jud. Buzău – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Nehoiu), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Curmătura): chestionare.	1921	7	
2581	PĂLTINIȘ, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Vasile: chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații (1938). Bis. de lemn Sf. Voievozi (Teloaasa), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Vâncăuți): chestionare; semnatari: I. Mihail, Șt. Balș.	1921–1938	28	
2582	PĂNĂTAU, jud. Buzău – Bis. de lemn Sf. Apostoli, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Plăișor), Bis. de lemn (Begu): chestionare.	1921	9	
2583	PĂRHĂUȚI, jud. Suceava – Bis. Tuturor Sfinților: corespondență; CMI nu aprobă reparații cu beton la pardoseală; deviz restaurare pardoseală; semnat: H. Teodoru.	1936	3	
2584	PĂROSI, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului și Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; deviz reparații (1938). Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Ștefănești): chestionar; N. Iorga presupune (1915) că are o vechime de peste trei sute de ani; deviz și condiții speciale pentru restaurare (cu un plan și 2 foto – 1941). Bis. Adormirea Maicii Domnului (Topana), Bis. Sf. Nicolae (Topana): chestionare; semnatari: P. Antonescu, Em. Costescu.	1921–1941	50	2 foto cu Biserica Ștefănești, 1941
2585	PĂRUL ROTUND, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2586	PĂȘEȘTI, com. Movilița, jud. Putna – Bis. de lemn: chestionar. Bis. Sf. Împărați (Movilița): chestionar; corespondență. Bis. de lemn. Sf. Voievozi (Pășești): chestionar; deviz reparații (1942).	1921–1943	38	

0	1	2	3	4
2587	PĂSTRĂVENI, jud. Neamț – Bis. Parohială: chestionar; deviz reparații (1937). Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Davideni): chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații acoperiș (1936). Bis. de lemn Sf. Procopie (Țibucanii de Jos), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Rădeni); chestionare.	1921–1937	19	
2588	PĂTRĂȘCANI, jud. Bacău – Bis. Adormirea Maicii Domnului: date istorice; descriere; schițe-relevee.	1938	5	
2589	PĂTRUȚI, jud. Suceava – Bis. Înălțarea Sfintei Cruci: corespondență; cerere lucrări de întreținere (1927); 2 planșe; semnari: V. Drăghiceanu, N. Ghika-Budești.	1922–1937	10	
2590	PĂTROAIA, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului (a fostei mănăstiri): chestionar; corespondență; descriere; stare precară (1931); deviz reparații și construire turlă clopotniță (1931); situație lucrări; controverse privind proprietatea asupra terenului (1933); cercetare pictură (1934); deviz pictură din nou (1939); recepție lucrări; deviz consolidare după cutremur; 1 planșă șarpantă. Bis. filială (Potlogeni Vale), Bis. Sf. Treime (Baloteasca): chestionare; semnari: N. Ghika-Budești, V. Brătulescu, Șt. Balș, I. Mihail, S. Becu, mitropolit Veniamin, Ministerul de Justiție, P. Antonescu.	1921–1946	106	
2591	PĂTULELE, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Gheorghe și Bis. Sf. Nicolae: chestionare.	1921	5	
2592	PĂULEȘTI, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Gageni): chestionare.	1921	4	
2593	PĂULEȘTI, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2594	PĂUNEȘTI, jud. Putna – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Nicolae (Bou): chestionare.	1921	3	
2595	PĂUȘA, jud. Argeș – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Toți Sfinții (Șerbănești): chestionare.	1921	12	
2596	PĂUȘA, jud. Vâlcea – Mănăstirea Turnu: chestionar; corespondență; deviz reparații curente (1919); deviz reparații învelitori chilii (1922); un incendiu afectează în 1932 mănăstirea (în special biserica și chiliile vechi); cercetare; referiri la chiliile din peșteri; semnari: Al. Referendaru, N. Ghika-Budești, episcop Nichita, N. Iorga, Em. Costescu, V. Brătulescu.	1919–1935	40	
2597	PĂUȘEȘTI-MĂGLAȘI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Nicolae (Coasta): chestionar; corespondență; deviz reparații (cu 2 planșe, releveu – 1925); referiri la ruinele fostei biserici; cercetare pictură; caiet de sarcini restaurare pictură (1939); recepție lucrări (1939). Bis. Sf. Nicolae (Pietrari), Bis. Sf. împărați (Vlăduțeni), Bis. Intrarea în Biserică (Chicioara), Bis. Sf. Îngeri (Otăsău), Bis. de lemn Sf. Treime (Otăsău), Bis. Sf. Nicolae (Otăsău), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Cermele): chestionare; semnari: Al. Referendaru, I. Mihail, I. L. Atanasescu.	1921–1939	55	
2598	PECHEA, jud. Covurlui – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2599	PECICA, jud. Arad – Bis. ortodoxă; corespondență; CMI propune modalități de pictare; anchetă privind un tezaur monetar (emisiuni monetare din anii 1450–1650) descoperit la marginea comunei; tezaurul este predat Palatului cultural din Arad (1941).	1931–1941	14	

0	1	2	3	4
2600	PECINEAGA, jud. Tulcea – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2601	PELETLIA, jud. Constanța – Bis. Acoperământul Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2602	PEPTANI, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Vasile: chestionar; corespondență. Bis. de lemn. Sf. Nicolae (Stejărei), Bis. Sf. Nicolae (Pinoasa), Bis. de lemn Sf. Vasile (Găleșoia), Bis. Sf. Vasile (Hodoreasca): chestionare.	1921–1947	15	
2603	PERET, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae și Bis. Sf. Gheorghe: chestionare și corespondență.	1921–1941	8	
2604	PERIEȚI, jud. Ialomița – Bis. Adormirea Maicii Domnului și Bis. Sf. Nicolae: chestionare; corespondență; stare de ruină; CMI propune conservarea ruinelor; semnatar: V. Brătulescu, Fundația „Principele Carol”.	1921–1938	21	
2605	PERIEȚI, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae (Mierlești), Bis. Sf. Dimitrie (Perieții de Jos), Bis. Sf. Nicolae (Perieții de Sus): chestionare.	1921	8	
2606	PERIL, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Valea Pietrării): chestionare.	1921	5	
2607	PERII SOREȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2608	PERIȘANI, jud. Argeș – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Băiași), Bis. de lemn (ruină) și Bis. de zid (Mlăceni), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Spin): chestionare.	1921	18	
2609	PERIȘORU, jud. Brăila – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2610	PERIȘORU, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2611	PERȘINARI, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2612	PESCEANA, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Ursoaia): chestionar; corespondență; deviz restaurare (1938); deviz pictură din nou (1946). Bis. Sf. Toma: chestionar; semnatar: V. Drăghiceanu, I. L. Atanasescu.	1921–1947	133	
2613	PEȘTERA, jud. Constanța – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2614	PEȘTERA IALOMIȚEI, jud. Prahova – Schitul Peștera Ialomiței: corespondență; afectat de incendiu.	1940–1941	5	
2615	PETIA, jud. Sucava – Bis. de lemn Sf. Arhangheli: chestionar.	1921	2	
2616	PETID, jud. Bihor – Bis. ortodoxă: schițe-relevee.	1932	3	
2617	PETREȘTI, jud. Bacău – Bis. Sf. Paraschiva: corespondență; deviz restaurare pictură (1928); recepție lucrări; deviz reparații (1939); deviz consolidare după cutremur; semnatar: I. Mihail, Em. Costescu.	1926–1953	64	
2618	PETREȘTI, jud. Vlașca – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Obislav): chestionar; corespondență; deviz reparații (1922). Bis. Sf. Treime (Moara din Groapă): chestionar; semnatar: I. D. Trajanescu.	1921–1922	13	

0	1	2	3	4
2619	PETRICANI, jud. Neamț – Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Blebea), Bis. de lemn Sf. Vasile (Grași), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Petricani), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Boiște), Bis. de lemn Tâierea Capului Sf. Ioan Botezătorul (Târgu Nou), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Târpești): chestionare.	1921	12	
2620	PETRILOVA, jud. Caraș-Severin – Bis. ortodoxă: corespondență; CMI nu aprobă demolarea.	1922	5	
2621	PETRINDU, jud. Cluj – Bis. reformată: corespondență; cerere reparații.	1948-1949	6	
2622	PETRIȘU, jud. Suceava – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn Tâierea Capului Sf. Ioan Botezătorul (Giurgești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Costești): chestionare.	1921	7	
2623	PIATRA, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	4	
2624	PIATRA NEAMȚ, jud. Neamț – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	4	
2625	PIATRA NEAMȚ, jud. Neamț – Bis. Sf. Ioan – Domnească: corespondență; deviz – ofertă reparații învelitoare (1919); chestionar; cercetare (1926); deviz reparații acoperiș și alte reparații curente (cu 3 planșe – 1926); propunere demolare pridvor; deviz restaurare (1931); acte șantier restaurare (descriere lucrări, schițe-relevee, detalii – 1937); situație cu lucrările executate (1937); recepție lucrări (1937 și 1939); caiet de sarcini pentru restaurare catapeteasmă (1938); polemici în legătură cu restaurarea (articole din presa anului 1939 – „Neamul Românesc”, „Avântul”, „Poporul Românesc”); cercetare turn clopotniță; deviz restaurare turn clopotniță (1942); semnatori: D. Onciul, P. P. Panaitescu, N. Ghika-Budești, G. Balș, V. Grăgheanu, mitropolit Pimen, P. Demetrescu, G. Sterian, Șt. Balș, Prefectura Neamț, I. Mihail, H. Teodoru, V. Brătulescu, V. Moisescu.	1919-1943	261	
2626	PIATRA NEAMȚ, jud. Neamț – Bis. Sf. Nicolae: corespondență; cercetare; stare precară (biserica este închisă din 1896); deviz consolidare (1935); cerere retrocedare catapeteasmă aflată la biserica din Verșești; semnatori: P. Demetrescu, Șt. Balș.	1925-1936	28	
2627	PIATRA NEAMȚ, jud. Neamț – Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Mărăței), Bis. de lemn (ruină) Adormirea Maicii Domnului, Bis. Trei Ierarhi (Bordeele), Bis. Sf. Voievozi (Valea Viei), Bis. Sf. Apostoli (Cindia), Bis. de lemn Buna Vestire (Sărata): chestionare.	1921	23	
2628	PIATRA NEAMȚ, jud. Neamț – Muzeul de artă și arheologie: corespondență; descriere activitate (1938); propuneri pentru îmbunătățire activitate cercetări arheologice; referin la săpăturile arheologice de la Podei – Tg. Ocna, Ilișeni – Negrești, Trudești, Dealul Teiului, Coștiș; semnatori: C. Daicoviciu, H. Teodoru, C. Mătasă (director Muzeu), V. Brătulescu.	1938-1948	6	Unele file degradate.
2629	PIATRA ROȘIE, jud. Hunedoara – Cetatea dacică: corespondență; cerere întocmire plan; semnatar: C. Daicoviciu.	1940-1949	2	
2630	PICIOR DE MUNTE, jud. Dâmbovița – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2631	PIELEA, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Nicolae (Purani), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Groșani): chestionare.	1921	11	

0	1	2	3	4
2632	PIELEȘTI, jud. Dolj – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn (ruinată) Nichitoaia, Bis. Sf. Dimitrie (Pârșani), Bis. Sf. Nicolae (Lăcrița), Bis. Sf. Dumitru (Langa): chestionare.	1921	14	
2633	PIETRARI, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae: corespondență; avariată de cutremur; deviz restaurare (1943); recepție lucrări (1945). Bis. parohială (Popești), Bis. Sf. Andrei (Manga), Bis. Sf. Dimitrie (Manga): chestionare; semnatari: V. Moisescu, H. Teodoru.	1921–1945	57	
2634	PIETRARIILE DE JOS, jud. Vâlcea – Bis. Buna Vestire: chestionar; corespondență. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Pietrarii de Sus): chestionar; cerere reparații.	1921–1938	13	
2635	PIETRELE, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Nașterea Maicii Domnului (Meletie): chestionare.	1921	5	
2636	PIETROASA, jud. Putna – Bis. Sf. Nicolae: corespondență; deviz consolidare după cutremur.	1925–1942	9	
2637	PIETROASA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Împărați, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Valea Mare), Bis. Sf. Nicolae (Slăvești): chestionare.	1921	7	
2638	PIETROASELE, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae: chestionar și corespondență.	1921–1951	3	
2639	PIETROIU, jud. Ialomița – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921–1951	2	
2640	PIETROȘANI, jud. Muscel – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae, Cuvioasa Paraschiva și Sf. Filofeia (Bădești), Bis. de lemn Toți Sfinții (Vărzăroaia): chestionare.	1921	11	
2641	PIETROȘANI, jud. Prahova – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2642	PIETROȘANI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Treime: chestionar.	1921	3	
2643	PIETROȘIȚA, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz restaurare pictură (1936). Bis. Duminica Tuturor Sfinților, Bis. Întâmpinarea Domnului (Valea Țâții): chestionare; semnatari: I. Mihail, H. Teodoru.	1921–1937	14	
2644	PILIPĂUȚI, jud. Dorohoi – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2645	PIPIRIG, jud. Neamț – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. Sf. Vasile (Boboești), Bis. de lemn Sf. Dumitru (Platinu): chestionare.	1921	10	
2646	PIRIA, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2647	PISCU, jud. Covurlui – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Nașterea Maicii Domnului (Vameș): chestionare.	1921	6	
2648	PISCU de CÂMP, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Apostoli (Piscu Nou): chestionare.	1921	8	
2649	PISCU MARE, jud. Vâlcea – Schitul Jgheaburi: corespondență; cercetare; descriere; stare precară (1940); deviz reparații întreținere la biserică (1941–1945); o schiță biserică; deviz consolidare biserică (1947); semnatari: I. L. Atanasescu, H. Teodoru, Șt. Balș, V. Moisescu.	1930–1948	31	

0	1	2	3	4
2650	PISCURI, jud. Gorj – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva: chestionar; cerere reparații.	1921–1937	5	
2651	PIȘCOIU, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Apostoli: chestionar; corespondență; deviz reparații (1934); recepție lucrări. Bis. Sf. Dumitru, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Obârșia), Bis. de lemn (Voievoda): chestionare.	1921–1934	28	
2652	PITARU, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; descriere; deviz reparații (1934). Bis. Adormirea Maicii Domnului (Strâmbeanu): chestionar; corespondență; stare precară (1932); semnatori: Șt. Balș, N. Ghika-Budești.	1921–1939	27	
2653	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Domnească Sf. Gheorghe: chestionar; deviz reparații învelitoare (1922); cercetare pictură (1925); memoriu pentru restaurare pictură; recepție lucrări pictură (1925); deviz restaurare (cu 6 planșe – 1938); lucrări criticate de CMI; deviz consolidare (1943); semnatori: P. P. Panaitescu, I. Mihail, P. Demetrescu, Em. Costescu, H. Teodoru.	1921–1943	45	
2654	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Greci (Buna Vestire și Sf. Împărați); chestionar.	1921	5	
2655	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Ilie: corespondență; deviz restaurare pictură (1927); avariată grav la bombardamentul din 1944; deviz consolidare-restaurare (cu 5 planșe – 1945); semnatori: V. Moiescu, I. Mihail.	1927–1945	28	
2656	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Maica Precista (Intrarea în Biserică): chestionar; descriere; cerere reparații.	1921–1931	16	
2657	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Mavrodolul (Adormirea Maicii Domnului): chestionar; corespondență; descriere; cercetare; deviz reparații biserică și zid împrejmuire (cu 4 planșe-relevu biserică și 4 planșe zid împrejmuire, 1945); semnatori: H. Teodoru, V. Brătulescu, V. Moiescu.	1921–1945	26	
2658	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Voievozi – Meculești: schițe-relevu, detalii.	1938	5	
2659	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz restaurare pictură (1942); recepție lucrări; semnatori: I. Mihail, Gh. Teodorescu.	1921–1942	12	
2660	PITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Treime (Bestelei): chestionar; corespondență; deviz reparații curente (1943); semnatori: S. Becu, H. Teodoru.	1921–1943	12	
2661	PITEȘTI, jud. Argeș – Schitul Trivale: chestionar; date istorice; cercetare; semnatar: V. Moiescu.	1921–1949	12	
2662	PITULAȘI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Dumitru: chestionar.	1921	2	
2663	PIȚIC-BUMBEȘTI, jud. Gorj – Bis. Adormirea Maicii Domnului: corespondență; descriere; date istorice; deviz consolidare și reparații (1937); deviz consolidare (1949). Bis. de lemn. Sf. Nicolae: chestionar; semnatori: Șt. Balș I. L. Atanasescu.	1921–1950	16	
2664	PIUA PIETREI, jud. Ialomița – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Brăilița): chestionare.	1921	4	

0	1	2	3	4
2665	PÂNCEȘTI, jud. Putna – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1929); ruinată la cutremur (1940); deviz conservare ruine (1943). Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; semnatori: V. Moiescu, S. Becu.	1921–1944	35	
2666	PÂNCEȘTI, jud. Roman – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Treime, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Poenari): chestionare.	1921	11	
2667	PÂNGĂLEȘTI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Ioan Botezătorul, Bis. de lemn Sf. Alexandru (Petru Rareș): chestionare.	1921	5	
2668	PÂNGĂRAȚI, jud. Neamț – Mănăstirea Pângărați: corespondență; cerere reparații cupolă biserică (1919); cercetare (1921); lucrări fără aprobare CMI (1921); chestionar; date istorice; descriere; o parte din incintă folosită ca penitenciar și apoi ca spital de tuberculoși (din 1872 până în 1923); deviz reparații biserică (1937); descriere lucrări necesare; anchetă care evidențiază starea de degradare a incintei (cu 12 foto – 1939); extras din presă („Universul” din 16.07.1938); deviz reparații acoperiș biserică și turn clopotniță (cu 3 planșe turn clopotniță – 1940–1943); deviz reparații clădiri incintă (cu un plan de situație și schițe-relevee, 1945); semnatori: V. Drăghiceanu, G. Balș, N. Iorga, Șt. Balș, N. Ghika-Budești, patriarhul Nicodim, H. Teodoru.	1919–1952	294	12 foto din 1939
2669	PÂNGĂRAȚI, jud. Neamț – Bis. de lemn Înălțarea Domnului (Pângaraciov), Bis. de lemn (Stejarul); chestionare.	1921	4	
2670	PĂRĂEȘTI, jud. Muscel – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Treime (Stănești): chestionare.	1921	4	
2671	PĂRĂIENI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Voievozi (Părăienii de Jos), Bis. Sf. Dimitrie (Părăienii de Sus), Bis. Întâmpinarea Domnului (Părăienii de Mijloc): chestionare.	1921	8	
2672	PĂRĂUL NEGRU, com. Dersca, jud. Dorohoi – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Vlădeni), Bis. Sf. Voievozi (Dersca), Bis. de lemn Buna Vestire (Vițcani), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Cândești): chestionare.	1921	21	
2673	PĂRĂUL de VALE, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Arhangheli: chestionar.	1921	3	
2674	PĂRLITA, jud. Brăila – Bis. Sf. Nicolae: chestionar și schiță.	1921	3	
2675	PĂRLITA, jud. Buzău – Bis. de lemn Sf. Împărați, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Suchea), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Păcurile), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Negoșina): chestionare.	1921	14	
2676	PĂRLITA, jud. Ilfov – Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Gheorghe (Solacolu), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Sărulescu): chestionare.	1921	12	
2677	PĂRLITA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2678	PĂRLITA, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2679	PĂRSCOV, jud. Buzău – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Lunca Frumoasă), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Pârscovul de Jos), Bis. Sf. Nicolae (Bădila), Bis. Sf. Apostoli (Pârscovul de Sus): chestionare și corespondență.	1921–1952	14	

0	1	2	3	4
2680	PÂRSCOVENI, jud. Romanai: Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	4	
2681	PÂRVEȘTI, jud. Tutova – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Bădești): chestionare și corespondență. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Chițcani): chestionar; corespondență; deviz reparații (1938). Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Punțișeni): chestionar; corespondență.	1921–1942	18	
2682	PÂRVULEȘTI, jud. Dâmbovița – Biserica fostei mănăstiri Radu Vodă; corespondență; deviz reparații (cu un plan – 1928); semnari: N. Ghika – Budești, V. Brătulescu.	1928	9	
2683	PLĂTĂREȘTI, jud. Ilfov – Mănăstirea Plătărești cu biserica Sf. Mercurie: chestionar; corespondență; cercetare; deviz restaurare pictură (1937); devize reparații curente (1937–1938); recepție lucrări (1938); afectată de cutremur (1940); deviz consolidare-restaurare (cu schițe-relevee, detalii ferestre, 1942–1943). Bis. Sf. Nicolae (Cucuești-Sudii), Bis. Sf. Voievozi (Podu Pitarului), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Renașterea): chestionare; semnari: I. Mihail, mitropolit Veniamin, N. Iorga, Gh. Teodorescu (pictor restaurator), H. Teodoru, Em. Costescu, P. Antonescu.	1921–1943	86	
2684	PLEAȘA, jud. Prahova – Bis. Intrarea în Biserică: chestionar.	1921	2	
2685	PLENIȚA, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2686	PLEȘA, jud. Tutova – Bis. Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul, Bis. Sf. Voievozi (Valea Lungă): chestionare. Bis. de lemn Sf. Nicolae (Obârșeni): chestionar; corespondență; deviz reparații (1938).	1921–1938	23	
2687	PLEȘCOIU, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Urlători): chestionare.	1921	6	
2688	PLEȘEȘTI, jud. Baia – Bis. Sf. Nicolae (Hreățca): chestionar; corespondență. Bis. Cuvioasa Paraschiva (Pleșești-Lani), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Merești), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Pacota), Bis. Sf. Nicoale (Uncești): chestionare.	1921–1941	15	
2689	PLEȘOIU, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	4	
2690	PLEȘOIU, jud. Romanai – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; deviz restaurare pictură (1943); semnari: I. Mihail, I. L. Atanasescu, Șt. Balș.	1921–1950	14	
2691	PLOIEȘTI, jud. Prahova – Bis. Sf. Apostoli-Domnească: planșe (2 planuri releveu, o fațadă și o secțiune); semnar: V. Moisescu.	1943	4	
2692	PLOIEȘTI, jud. Prahova – Bis. Buna Vestire: corespondență; descriere; CMI nu aprobă declasarea din rândul monumentelor; semnari: V. Drăghiceanu, Em. Costescu.	1935	1	
2963	PLOIEȘTI, jud. Prahova – Bis. Sf. Gheorghe Vechi: schițe-relevee; desen.	1943	3	
2694	PLOIEȘTI, jud. Prahova – Bis. Sf. Vineri: corespondență; CMI nu aprobă vinderea unei vechi pietre de mormânt; semnar: V. Drăghiceanu.	1921	1	

0	1	2	3	4
2695	PLOIEȘTI, jud. Prahova – Casa Hagii Prodan (Muzeul Prahovei): corespondență; cerere înființare muzeu (1919); listă cu obiecte bisericești donate Muzeului; descriere lucrări de reparații (cu schițe, detalii – 1947); expozitiile sunt mutate și depozitate în pivnițele Prefecturii (1948); semnatori: D. Onciul, T. Socolescu, V. Drăghiceanu, Prefectura Prahova, H. Teodoru.	1919–1948	29	
2696	PLOIEȘTIORI, jud. Prahova – Bis. Sf. Visarion: chestionar; corespondență; descoperire pictură veche; deviz reparații curente; cerere înființare muzeu (1938); avariată de cutremur; deviz consolidare și restaurare (cu un plan-relevu, 1942); semnatori: P. Molda, S. Becu, V. Brătulescu, V. Moiescu.	1921–1951	38	
2697	PLOPEASA de JOS, jud. Buzău – Bis. de lemn Sf. Spiridon: chestionar; corespondență; desen (1944). Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Plopeasa de Sus): chestionar.	1921–1944	21	
2698	PLOPENI, jud. Botoșani – Bis. Nașterea Maicii Domnului: descriere lucrări reparații necesare; semnat: Șt. Balș.	1938	2	
2699	PLOPENI, jud. Prahova – Bis. Izvorul Tămăduirii, Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionare.	1921	4	
2700	PLOPENII MICI, jud. Dorohoi – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; cercetare; deviz reparații (1932); deviz reparații și consolidare după cutremur (cu schițe); semnat: H. Teodoru.	1921–1943	26	
2701	PLOPII SLĂVITEȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	5	
2702	PLOPȘOR, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Olari): chestionare.	1921	6	
2703	PLOPU, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; descriere; corespondență; avariată de cutremur; parohia cere demolarea; cercetare (1942). Bis. Adormirea Maicii Domnului și Sf. (Codreanu), Bis. Sf. Nicolae (Titu): chestionare; semnatori: V. Moiescu, H. Teodoru.	1921–1942	28	
2704	PLOSCA, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	7	
2705	PLOSCA, jud. Teleorman – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2706	PLUGARI-ONEȘTI, jud. Iași – Biserică: schiță-relevu, descriere.	1938	3	
2707	POBORU, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae și Sf. Ilie: chestionar.	1921	4	
2708	PODARU, jud. Dolj – Bis. Sf. Grigore Decapolitu: chestionar; corespondență; descriere; CMI aprobă demolarea (1948).	1921–1948	10	
2709	PODENI, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Ilie: chestionar.	1921	2	
2710	PODENII NOI, jud. Prahova – Bis. Adormirea, Bis. Sf. Nicolae (Mehedința), Bis. Sf. Nicolae (Popești), Bis. Sf. Dimitrie (Ghiocel), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Racova), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Valea Dulce), Bis. Sf. Dumitru (Izești), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Bălțești): chestionare.	1921	17	
2711	PODENII VECHI, jud. Prahova – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	

0	1	2	3	4
2712	PODOLENI, jud. Neamț – Bis. Înălțarea Domnului: chestionar.	1921	3	
2713	PODU GROSULUI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Petra): chestionare; corespondență	1921–1927	8	
2714	PODU ILĂU, jud. Iași – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	6	
2715	PODU LUPIL, jud. Ialomița – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Nicolae (Găunoși): chestionare.	1921	9	
2716	PODU TURCULUI, jud. Tecuci – Bis. Sf. Ilie: chestionar.	1921	2	
2717	PODURI, jud. Bacău – Bis. de lemn: descriere; schițe-relevee.	1938	5	
2718	POENARI, jud. Argeș – Bis. Sf. Arhangheli: chestionar; descriere; un plan-relevu (1937). Bis. Sf. Nicolae (Ioanicești): chestionar; corespondență; deviz reparații și extindere (cu un plan relevu, 1937). Bis. Sf. Dumitru (Ceaurești): chestionar.	1921–1937	35	
2719	POENARI, jud. Muscel – Bis. Sf. Treime, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Groșani), Bis. Sf. Nicolae (Jugur): chestionare.	1921	9	
2720	POENARI, jud. Muscel – Cruci de piatră cu inscripții în limba slavonă: corespondență; cerere schimbare amplasare.	1924–1940	6	
2721	POENARII-BURCHI, jud. Prahova – Bis. Adormirea și Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Podu Văleni): chestionare.	1921	4	
2722	POENEȘTI, jud. Vaslui – Bis. Adormirea, Bis. Sf. Vasile: chestionare.	1921	5	
2723	POENI, jud. Bacău – Bis. Schimbarea la Față: chestionar. Bis. de lemn Sf. Apostoli (Vâlcele): chestionar; corespondență; parohia cere mutarea în satul Glodosu; instrucțiuni pentru mutarea bisericilor de lemn; biserica este demontată (1952).	1921–1953	20	
2724	POENILE de JOS, jud. Roman – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații (1923–1924); deviz reparații (1946).	1921–1946	15	
2725	POGOANELE, jud. Buzău – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Voievozi: chestionare.	1921	4	
2726	POGONEȘTI, jud. Tutova – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Polociunu de Jos): chestionare.	1921	5	
2727	POIANA, jud. Ialomița – Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionare; corespondență; descriere; cercetare; deviz restaurare după cutremur. Bis. Sf. Nicolae (Ghimpați): chestionar.	1921–1951	31	
2728	POIANA, jud. Olt – Bis. Sf. Dumitru, Bis. Sf. Voievozi (Siberica): chestionare.	1921	4	
2729	POIANA, jud. Prahova – Schitul Poiana: descriere (1921); deviz refacere învelitoare biserică (1922). Bis. Adormirea (Poiana Balli): chestionar; semnatari: P. Demetrescu, V. Drăghiceanu.	1921–1922	9	
2730	POIANA, jud. Tecuci – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Diaconi): chestionare.	1921	7	
2731	POIANA, jud. Tutova – Bis. de lemn Trei Ierarhi, Bis. Sf. Nicolae (Chetreni): chestionare; corespondență; deviz reparații (1937).	1921–1937	9	

0	1	2	3	4
2732	POIANA ALEXEI, jud. Vaslui – Bis. de lemn (ruină): corespondență; parohia cere materialele ruinei pentru construirea unei școli.	1939	3	
2733	POIANA LACULUI, jud. Argeș – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Dinculești): chestionare.	1921	7	
2734	POIANA MARE, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Apostoli (Treistaru): chestionare.	1921	10	
2735	POIANA MĂRULUI, jud. Brașov – Bis. Nașterea Sf. Ioan Botezătorul: corespondență; presupunerea că ar fi ctitorie brâncovenească; descriere; cerere reparații; semnatar: N. Ghika-Budești, Al. Lapedatu, C. Moisil, I. Clopoșel (președintele Sindicatului ziarștilor din Ardeal și Banat).	1931–1932	7	
2736	POIANA MĂRULUI, jud. Râmnicu Sărat – Schitul Poiana Mărului: corespondență; cerere reparații; schițe-relevee biserică; semnatar; V. Drăghiceanu.	1920	9	
2737	POIANA PLENIȚA, jud. Dolj – Bis. Sf. Ioan Botezătorul, Bis. Sf. Împărați (Castrul Traian): chestionare.	1921	9	
2738	POIANA de SUS, jud. Dâmbovia – Bis. parohială: chestionar.	1921	2	
2739	POIANA de SUS, jud. Dolj – Bis. Sf. Apostoli: chestionar; descriere; deviz lucrări de întreținere (1933); 2 foto; cercetare pictură; recepție lucrări (1935). Bis. de lemn Sf. Voievozi (Valea Mare), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Arpadia), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Căpinteni), bis. de lemn Sf. Voievozi (Cacorova), Bis. Sf. Voievozi (Florești): chestionare.	1921–1937	46	2 foto cu Biserica Sf. Apostoli
2740	POIANA de VERBILĂU, jud. Prahova – Bis. Sf. Dimitrie și Sf. Ștefan: chestionar.	1921	2	
2741	POIENILE, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae (Poiana de Jos): chestionar.	1921	4	
2742	POJOGENI, jud. Gorj – Bis. Sf. Gheorghe, Bis. de lemn Sf. Împărați (Cerātu): chestionare.	1921	7	
2743	POLOBOC, jud. Neamț – Bis. de lemn Buna Vestire: chestionar; corespondență; deviz reparații (1935). Bis. de lemn Sf. Voievozi (Rădiu): chestionar.	1921–1935	8	
2744	POLOVRAGI, jud. Gorj – Mănăstirea Polovragi: chestionar; corespondență; deviz reparații curente (1925); Situație definitivă cu lucrări executate la biserica Adormirea Maicii Domnului, bolnița Sf. Nicolae și clopotniță; deviz reparații și restaurare foisorul fântânii vechi (1934); deviz reparații de întreținere la biserica, chili, stăreție și clopotniță (1934–1939); 2 planșe restaurare foisorul fântânii vechi (1953); semnatar: Al. Referendaru, V. Drăghiceanu, I. L. Atanasescu, N. Ghika-Budești, P. Antonescu.	1921–1953	67	
2745	POMĂRLA, jud. Dorohoi – Bis. Duminica Tuturor Sfinților, Bis. Sf. Voievozi (Hilișeu-Gafencu), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Hilișeu-Vârnav), Bis. de lemn Sf. Paraschiva (Corjenți): chestionare.	1921	15	
2746	POPENI, jud. Dorohoi – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae și Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului			

0	1	2	3	4
	(Brăești): chestionare. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Busuioceni): chestionar; corespondență, deviz restaurare (1942).	1921–1942	18	
2747	POPENI, jud. Tutova – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; cercetare; originalitatea bisericii constă în grosimea pereților (peste 2 metri); deviz reparații și consolidare (cu schițe-relevee, 1937–1938); semnat: Șt. Balș.	1921–1938	27	
2748	POPEȘTI, jud. Argeș – Bis. Nașterea Maicii Domnului și Sf. Nicolae: chestionar; descriere; schițe-relevee.	1921	8	
2749	POPEȘTI, jud. Argeș – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Opâțești), Bis. Intrarea în Biserică (Prodănești): chestionare.	1921	15	
2750	POPEȘTI, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn (Logrești Moșteni), Bis. Sf. Voievozi (Tereujani), Bis. Sf. Nicolae (Măru Soca), Bis. Sf. Nicolae (Tereujani): chestionare.	1921	19	
2751	POPEȘTI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Treime: chestionar; corespondență; deviz reparații învelitoare (cu schițe – 1929); cercetare pictură; proces verbal cu lucrări de consolidare și curățire pictură (1933); recepție lucrări; avariată de cutremur; deviz consolidare și restaurare (1941–1943); recepție lucrări (1944–1945); referiri la Cetatea geto-dacică din Popești-Novaci (aprobare săpături arheologice – 1945); semnatari: Al. Cartoian, Prefectura Vlașca, S. Becu, A. Verona, I. Mihail, V. Moiesescu, Șt. Balș, Al. Lapedatu, D. V. Rosetti.	1921–1945	77	
2752	POPEȘTI-DRAGOMIREȘTI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Treime (Zurbana), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Dragomirești Deal), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Dragomirești Vale), (Gulia): chestionare.	1921	13	
2753	POPEȘTI-LEORDENI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Alexandru-Vintilă Vodă: corespondență; deviz reparații (1923); afectată de cutremur; deviz consolidare (1943); deviz reparații pictură (1943); recepție lucrări (1947); descriere și schițe ornamente piatră; semnatari: V. Brătulescu, P. Demetrescu, V. Moiesescu.	1923–1947	28	Fotografie din 1943
2754	POPEȘTI-LEORDENI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Voievozi și Sf. Împărați: corespondență; deviz reparații (1928); deviz restaurare tâmplă (1937); deviz reparații (1938); deviz consolidare după cutremur; CMI protestează (lucrări neconforme cu devizul); semnatari: S. Becu, V. Moiesescu, I. Mihail, C. Moisil, Șt. Balș.	1928–1943	70	
2755	POPEȘTI-PALANGA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații curente (1928); deviz reparații (1934); lucrări fără aprobare din partea CMI (1936); biserica este deteriorată și închisă după cutremur (1940); CMI o declasează din rândul monumentelor (1942); un plan relevu. Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; semnatari: I. Mihail, Em. Costescu, mareșalul Antonescu, I. Petrovici.	1921–1943	50	
2756	POPEȘTI STÂNCĂȘENI, jud. Tutova – Bis. Buna Vestire: Chestionar; proiect reparații și consolidare (1942). Bis. Sf. Voievozi (Băncești), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Orboșeni), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Voinești): chestionare. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Rădeni): chestionar;			

0	1	2	3	4
	corespondență; cercetare, stare precară; CMI aprobă demolarea (1939).	1921–1942	36	
2757	POPEȘTI VASILĂȚI, jud. Ilfov – bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1930).	1921–1930	10	
2758	PORCEȘTI, jud. Roman – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Hociung): chestionare.	1921	8	
2759	POROINA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Apostoli: chestionar; corespondență; descriere; deviz restaurare și consolidare (1936).	1921–1938	29	
2760	POROINA MARE, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	4	
2761	POSEȘTI, jud. Prahova – Bis. Adormirea, Bis. Sf. Gheorghe, Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Voievozi (Valea Plopului): chestionare.	1921	7	
2762	POSTĂVARI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Voievozi (ruină): cerere demolare, CMI cere fotografii și copie după pisanie pentru a putea decide (1930). Bis. Sf. Împărați (Pițigaia): chestionar. Bis. Sf. Nicolae (Orășți): corespondență.	1921–1930	3	
2763	POTCOAVA, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae (Potcoava de Sus), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Meșinești), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Trufinești): chestionare.	1921	8	
2764	POTELU, jud. Romanați – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2765	POTĂNGENI, jud. Iași – Biserică: descriere; schițe-relevee.	1937	2	
2766	POTLOGENI, jud. Romanați – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2767	POTLOGI, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Dumitru: chestionar; corespondență; cercetare (1927); deviz lucrări de întreținere (1927); cerere spălare pictură (1930); deviz reparații și consolidare după cutremur. Bis. Sf. Nicolae (Vlăsceni): chestionar; semnatar: D. Onciul, P. Demetrescu, S. Becu, Em. Costescu, P. Antonescu.	1921–1942	32	
2768	POTLOGI, jud. Dâmbovița – Palat Brâncovenesc: corespondență; cercetare (1923); declarat monument istoric; descriere; stare precară „din cauza nepăsării tuturor stăpânilor vremelnici ai acestui palat” (1925); nominalizare proprietari; cerere instalare pază; deteriorările continuă (1937–1946); deviz lucrări de conservare (1946); săpături și lucrări fără aprobare CMI (1947); semnatar: V. Drăghiceanu, P. Demetrescu, V. Brătulescu, Șt. Balș, Ministerul Apărării Naționale, H. Teodoru, A. Scheletti, Em. Costescu, Al. Lapedatu.	1923–1947	64	
2769	POTMELȚU, jud. Dolj – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; stare de ruiă (1943). Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar și corespondență.	1921–1944	16	
2770	POTUR, jud. Constanța – Bis. Acoperământul Maicii Domnului, Bis. Sf. Apostoli: chestionare.	1921	13	
2771	PRĂJEȘTI, jud. Bacău – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Bogdănești): chestionare.	1921	6	

0	1	2	3	4
2772	PREAJBA, jud. Dolj – Bis. Sf. Ștefan și Sf. Gheorghe: corespondență; prezintă deosebit interes artistic; semnatari: V. Drăghiceanu, C. I. Istrati.	1915	3	
2773	PREAJBA, jud. Romanați – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
2774	PREAJBA, jud. Vlașca – Bis. de lemn Sf. Gheorghe: chestionar; cercetare pictură.	1921–1928	3	
2775	PREASNA NOUĂ, jud. Ilfov – Monumentul eroilor: cerere amenajare.	1921–1928	6	
2776	PREDEAL, jud. Prahova – Mănăstirea Predeal: chestionar; corespondență; deviz reparații și curățire pictură biserică (1933); recepție lucrări; referiri la biserica de lemn din localitatea Luna de Sus (transferată la Predeal în 1939); descriere avarii după cutremur; deviz reparații și consolidare biserica veche (arhitectură și pictură, 1942); arhondaricul și clopotnița suferă în urma unui incendiu (1944); deviz refacere învelitorii ansamblu (1944); deviz construire chillii noi (cu 2 planșe, 1944); deviz refacere arhondaric și clopotniță (cu planșe, 1944); recepție lucrări; semnatari: Șt. Balș, I. Mihail, V. Brătulescu.	1921–1946	98	
2777	PREDEAL-SĂRARI, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații (1938); semnatar: Em. Costescu.	1921–1938	8	
2778	PREDEȘTI, jud. Dolj – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2779	PREJMER, jud. Brașov – Bis. ortodoxă Sf. Apostoli: corespondență; descriere; date istorice; deviz reparații (1940); semnatari: V. Moiescu, H. Teodoru.	1940–1943	24	
2780	PREOTEȘTI, jud. Romanați – Bis. Cuvioasa Paraschiva (ruină): chestionar; corespondență; construire biserică nouă.	1921–1939	12	
2781	PRIBEGI, jud. Ialomița – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2782	PRIBEȘTI, jud. Vaslui – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; proiect reparații și consolidare după cutremur; referiri la casa Rosetti Balș (bibliografie și citate cu date istorice). Bis. de lemn Învierea Domnului (Crasna), Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Ciortești), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Chetești), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Șerbești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Coropcenii): chestionare; semnatari: Șt. Balș, P. Antonescu.	1921–1944	31	
2783	PRIBOENI, jud. Muscel – Bis. Buna Vestire (Priboenii de Sus): chestionar. Bis. Nașterea Maicii Domnului (Priboenii de Jos): chestionar; corespondență; demolată în anul 1922.	1921–1922	8	
2784	PRIBOIU, jud. Dâmbovița – Bis. Înălțarea Domnului: chestionar și corespondență. Bis. Sf. Împărați (Sturzeni): chestionar.	1921–1935	10	
2785	PRINCIPELE CAROL, jud. Ilfov – Bis. Buna Vestire: chestionar.	1921	3	
2786	PRINCIPELE FERDINAND, jud. Teleorman – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2787	PRINCIPELE NICOLAE, jud. Tulcea – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	

0	1	2	3	4
2788	PRIPONEȘTI, jud. Tutova – Bis. Sf. Voievozi: chestionar. Bis. Buna Vestire: chestionar și corespondență.	1921–1935	5	
2789	PRISACA, jud. Romanați – Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2790	PRISĂCANI, jud. Iași – Bis. Sf. Voievozi: corespondență; cerere reparații.	1924	1	
2791	PRISEACA, jud. Olt – Bis. de lemn Sf. Ilie, Bis. Sf. Dimitrie (Săltănești), Bis. Sf. Dimitrie (Priseaca de Sus): chestionare.	1921	6	
2792	PRISECANI, jud. Tutova – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Nicolae (Iugani), Bis. Sf. Voievozi (Pleșești): chestionare. Bis. de lemn Sf. Nicolae (Tăbăcești): chestionar; corespondență; deviz reparații (1937).	1921–1938	16	
2793	PRISLOP, jud. Hunedoara – Mănăstirea Prislop: corespondență; CMI acordă îndrumări pentru conservarea icoanelor (1942); mănăstirea a fost restaurată în anii 1924–1926 cu ajutorul CMI; cerere reparații curente (1943); semnatori: V. Brătulescu, H. Teodoru.	1926–1943	9	
2794	PRISLOP, jud. Muscel – Bis. Sf. Treime, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Vlădești-Pământeni), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Golești); chestionare.	1921	9	
2795	PRISTOL, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2796	PROBOTA, jud. Baia – Mănăstirea Probota: chestionar; corespondență; deviz reparații curente și refacere învelitoare (1920–1922); situație definitivă cu lucrările executate; cercetare pictură (1926); oferte restaurare biserică (1928); acte financiar- contabile; deviz restaurare biserică (soclu, pietrărie, contraforți), parament pridvor, nivelare teren – cu 25 planșe, (1929); recepție lucrări (1930); situație definitivă cu lucrări executate (1931); deviz restaurare biserică (ferestre pronaos și pridvor, timpâne – cu schițe, detalii și desene, 1931–1943); recepție lucrări (1931, 1933, 1935, 1936); cercetare (1943); schițe casa domnească (1943); deviz reparații urgente (la biserică, turn clopotniță, turn intrare, casa domnească, 1946–1951) în urma degradărilor din timpul războiului; descoperire obiecte și oseminte în urma săpăturilor din nord-vestul curții (1952); referiri la ruinele bisericii Sf. Nicoale din Poiană (descriere, degradări produse de săteni deviz conservare, 1922–1941); semnatori: N. Ghika-Budești, P. P. Panaitescu, mitropolit Pimen, I. Mihail, H. Teodoru, V. Drăghiceanu, Șt. Balș, N. Iorga, V. Brătulescu, Em. Costescu.	1921–1952	430	
2797	PROCOPAIA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Valea Bisericii): chestionare.	1921	6	
2798	PROFA, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Mereni), Bis. Sf. Nicolae (Băideasca), Bis. Sf. Nicolae (Profeni): chestionare.	1921	10	
2799	PROGRESU, jud. Ilfov – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	6	
2800	PROGRESU, jud. Ilfov – Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Schimbarea la Față (Sohatu): chestionare.	1921	6	
2801	PROVIȚA DE SUS, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Provița de Jos): chestionare.	1921	5	

0	1	2	3	4
2802	PRUNARU, jud. Vlașca – Bis. Duminica Tuturor Sfinților, Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Asan-Aga): chestionare.	1921	4	
2803	PRUNDENI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Îngeri (Tătăroaica), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Călina): chestionare.	1921	5	
2804	PRUNDU, jud. Ilfov – Bis. Sf. Dumitru: chestionar.	1921	3	
2805	PUCHENI, jud. Muscel – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
2806	PUCHENI-CRAINICI, jud. Prahova – Bis. de lemn Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; presupunerea că a fost pictată de N. Grigorescu; deviz restaurare pictură (1935). Bis. Sf. Gheorghe (Puchenii Mari): chestionar; corespondență. Bis. Sf. Nicolae (Moșneni): chestionar; semnatori: Em. Costescu, I. Mihail.	1921–1937	21	
2807	PUCIC CHIOI, jud. Tulcea – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2808	PUENI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Dumitru: chestionar.	1921	3	
2809	PUFEȘTI, jud. Putna – Bis. Înălțarea Domnului: chestionar. Bis. Sf. Nicolae (Ciorani): chestionar; corespondență; cercetare (1934); deviz reparații și consolidare (1934); descriere degradări; deviz construire turn clopotniță (1936). Bis. Adormirea Maicii Domnului (Prahuda): chestionar; semnatori: Șt. Balș, N. Ghika-Budești.	1921–1936	51	
2810	PUNGEȘTI, jud. Vaslui – Bis. Sf. Alexandru, Bis. de lemn Nașterea Sf. Ioan Botezătorul (Dumbrăveni): chestionare și corespondență.	1921–1943	11	
2811	PURANI, jud. Vlașca – Bis. de lemn Sf. Împărați, Bis. de lemn Sf. Dumitru (Butești): chestionare.	1921	5	
2812	PURCĂRENI, jud. Muscel – Bis. Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; cercetare (1929); deviz reparații (1929); avariata de cutremur; deviz consolidare și reparații (1941). Bis. Sf. Nicolae (Piscani), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Purcăreni), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Valea Badii): chestionare; semnatori: S. Becu, Em. Costescu, V. Moisescu.	1921–1943	30	
2813	PUTENEIU, jud. Vlașca – Bis. Sf. Ioan Botezătorul; chestionar.	1921	3	
2814	PUTNA, jud. Putna – Mănăstirea Putna: notițe despre baldachinul de deasupra mormântului lui Ștefan cel Mare; schițe, detalii; notițe despre turn vest (cu schițe); referiri la peștera lui Daniil Sihastru (cu schițe); semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru.	1948	15	
2815	PUȚENI, jud. Tecuci – Bis. Nașterea Maicii Domnului, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Măndrești): chestionare.	1921	5	
2816	PUȚUREI, jud. Mehedinți – Bis. Buna Vestire (Malovățu): chestionar.	1921	2	
2817	RACĂȘ, jud. Sălaj – Bis. ortodoxă veche (cca. 1483): corespondență; Episcopia cere demolarea bisericii și construirea alteia noi.	1947	1	

0	1	2	3	4
2818	RACI, jud. Gorj – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Artanu): chestionar; corespondență; descriere; deviz refacere (1934).	1921–1940	17	
2819	RACIU, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2820	RACOVIȚA, jud. Muscel – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; CMI preia 2 icoane împărățești pentru colecțiile proprii (1929); deviz reparații (1935). Cula Racovița: corespondență; părăsită (1946); descriere lucrări necesare; decret regal pentru clasare monument istoric (1947). Bis. Sf. Gheorghe (Mioveni), Bis. Sf. Voievozi (Valea Stânei): chestionare; semnatori: V. Brătulescu, S. Becu, N. Ghika-Budești, H. Teodoru, C. Daicovicu, regele Mihai.	1921–1949	47	
2821	RACOVIȚA, jud. Romanați – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	9	
2822	RACOVIȚA, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Marița), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Popi), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Bădulești), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Talanți), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Recea); chestionare.	1921	14	
2823	RADOMIR, jud. Romanați – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2824	RADOMIR, jud. Romanați – Cula: corespondență; descriere; expropriată (1945); rechiziționată (1948): stare precară; decret regal de clasare monument istoric (1947); semnatori: H. Teodoru, I. L. Atanasescu, Al. Lapedatu, V. Brătulescu, regele Mihai, C. Daicovicu.	1939–1948	16	
2825	RADOVANU, jud. Ilfov – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz conservare absidă altar (cu 2 planșe).	1921–1944	14	
2826	RADU NEGRU, jud. Ialomița – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2827	RADU VODĂ, jud. Vlașca – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
2828	RAFAILA, jud. Vaslui – Mănăstirea Rafaila: chestionar; corespondență; deviz reparații biserică (1937); deviz reparații curente (1939); afectată grav de cutremur; deviz refacere ansamblu (1941); proiect reparații după cutremur (cu 4 planșe și un desen); semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru, I. Mihail, Al. Lapedatu.	1921–1941	48	
2829	RAIU, jud. Tutova – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Împărați (Murgeni): chestionare; Bis. Sf. Nicolae (Hămășeni): chestionar; corespondență; cercetare; descriere; cerere reconstruire (1923); semnatori: V. Ursăcescu, N. Ghika-Budești.	1921–1924	15	
2830	RASNIC, jud. Dolj – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Rasnicu Bătrân), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Cornița), Bis. Sf. Gheorghe (Rasnicu-Oghianu): chestionare; Bis. Sf. Nicolae (ruină): corespondență.	1921–1927	18	
2831	RASOVA, jud. Constanța – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2832	RASTU, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2833	RĂCARI, jud. Dâmbovița – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	2	
2834	RĂCARI, jud. Dolj – Bis. Sf. Arhanghel: chestionar.	1921	3	

0	1	2	3	4
2835	RĂCARI, jud. Dolj – Castrul roman Amutrium: corespondență; 1 plan cu vatra satului; controverse în legătură cu folosirea terenului din zona monumentului; licitație pentru arendarea terenului (1942); cercetare (1945); degradări produse de localnici; semnatori: I. L. Atanasescu, Prefectura Dolj, N. Iorga, V. Brătulescu, S. Nicolăescu-Ploșșor.	1928–1947	106	
2836	RĂCHITOASA, jud. Tecuci – Mănăstirea Răchitoasa cu biserica Adormirea Maicii Domnului: corespondență; cerere reparații biserică și desființare azil de infirmi din incintă (1915); chestionar; deviz lucrări întreținere la clopotniță (1931); devize reparații biserică (1937 și 1942); avariata de cutremur; Bis. de lemn Acoperământul Maicii Domnului: chestionar; corespondență; stare precară; biserica este mutată în cimitirul satului (1923); Bis. Sf. Dimitrie (Gunoaia): chestionar; semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru, V. Drăghiceanu, V. Moiescu, Ministerul Sănătății.	1915–1945	96	
2837	RĂCOAȘA, jud. Putna – bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Nicolae (Mărăști), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Gogaiu), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Alba), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Verdea): chestionare.	1921	14	
2838	RĂDĂȘENI, jud. Baia – Bis. de lemn Sf. Mercurie: descriere; prezentare lucrări reparații; schițe-relevee; semnatar: Șt. Balș.	1938	3	
2839	RĂDĂUȚI, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; desen; Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. Sf. Gheorghe (Rediu): chestionare.	1921–1937	13	
2840	RĂDEANA, jud. Bacău – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (cu schițe, 1938); avariata de cutremur; deviz consolidare și restaurare (cu 2 planșe, 1942–1946); Bis. de lemn Sf. Voievozi (Gârbovana), Bis. Înălțarea Domnului (Gutinaș); semnatori: V. Drăghiceanu, Șt. Balș, V. Brătulescu, P. Antonescu.	1921–1952	75	
2841	RĂDENI, jud. Tutova – Bis. Sf. Voievozi: descriere; date istorice; stare precară; schițe-relevee, detalii.	1939	3	
2842	RĂDEȘTI, jud. Muscel – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
2843	RĂDEȘTI, jud. Tutova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2844	RĂDINEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; Bis. de lemn Sf. Arhangheli: corespondență, cerere reparații.	1921–1938	11	
2845	RĂDOEȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Treime: chestionar.	1921	2	
2846	RĂDUL, jud. Roman – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Dumitru (Luțca): chestionare; Bis. Sf. Treime a fostei mănăstiri (Doljești): chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații (1927); contract pentru pictură din nou (1928); recepție lucrări (1928); semnatori: P. Demetrescu, I. Mihail, I. Luchian (pictor).	1921–1928	23	
2847	RĂDULEȘTI, jud. Hunedoara – Bis. de lemn: corespondență; deviz reparații acoperiș (1940).	1940–1943	5	
2848	RĂDULEȘTI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Treime (ruină): chestionar; corespondență; cerere folosire materiale pentru construire biserică nouă (1930).	1921–1930	4	
2849	RĂPCIUNI, jud. Neamț – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; Bis. Acoperământul Maicii Domnului (Fârțișig).			

0	1	2	3	4
	Bis. de lemn Sf. Împărați (Boboteni): chestionare; Bis. de lemn Sf. Apostoli (Audia): chestionar; corespondență; stare precară (1944); catapeleasma este donată mănăstirii Durău (1937); Mitropolia Moldovei cere demolarea, CMI solicită releveu și foto pentru a putea decide; semnatori: Șt. Balș, mitropolitul Irineu.	1921–1944	28	
2850	RĂSCĂEȚI, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea și Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; descriere; date istorice; deviz reparații (cu un plan-relevu, 1938); avariată de cutremur; deviz restaurare (cu 4 planșe-relevu și o planșă proiect, 1945); semnatori: S. Becu, V. Moisescu.	1921–1945	36	
2851	RĂSCRUCI, jud. Cluj – Castel Banffy: corespondență; expropriat; în castel se instalează o școală și o topitorie de cânepe; arhitectului V. Moisescu nu i se permite întocmirea releveului (directorul topitoriei nu „permetează” accesul în castel și nu cunoaște ce este „aia” monument istoric); semnatori: H. Teodoru, V. Moisescu.	1947–1951	9	
2852	RĂSTOACA, jud. Putna – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2853	RĂSUCENI, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae: chestionare.	1921	10	
2854	RĂTEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; descriere; date istorice; Bis. Sf. Voievozi (Furduești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Tigveni): chestionare.	1921	19	
2855	RĂTEȘTI, jud. Buzău – Mănăstirea Rătești cu biserica Sf. Treime și Sf. Dumitru: chestionar; cerere reparații pictură (1929); cercetare pictură; recepție lucrări (1930); cerere reparații învelitoare biserică (1939); referiri la biserica mănăstirii Ciolanu (lucrări pictură fără aprobare CMI, 1943); semnatori: I. Mihail, episcop Ghenadie, V. Moisescu.	1921–1943	23	
2856	RĂUCEȘTI, jud. Neamț – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae: chestionare; Bis. de lemn Sf. Nicolae (Oglinzi): chestionar; corespondență; date istorice; descriere; cerere mutare în loc. Fântâna Mare (1942); presă de ulei (veche de 100 ani) din localitatea Răuceștii de Sus: descriere; schițe-relevue; semnatar: Șt. Balș.	1921–1946	10	
2857	RĂZBOIENI, jud. Neamț – Mănăstirea Războieni: chestionar; corespondență; cercetare pictură (1928); întrerupere lucrări la pictură (începute fără aviz CMI, 1928); desen fragment pictură; deviz reparații boltă naos biserică (1928); descriere lucrări reparații necesare (1940); Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Arâmoaia), Bis. Sf. Gheorghe (Borșeni), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Totoești), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Poeni), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Marginea), Bis. de lemn Sf. Apostoli (Uscați): chestionare; semnatori: N. Ghika-Budești, G. Balș, A. Verona, H. Teodoru, V. Drăghiceanu.	1921–1940	54	
2858	RĂZLEȚU, jud. Olt – Bis. Nașterea Cuvioasa Paraschiva (Bădulești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Gura Geamănă), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Dealul Bisericii): chestionare.	1921	6	
2859	RECEA, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; descriere; date istorice.	1921	7	
2860	RECEA, jud. Putna – Bis. Nașterea Maicii Domnului: corespondență; cerere construire pridvor.	1951–1952	5	

0	1	2	3	4
2861	REDEA, jud. Romanai – Bis. Intrarea în Biserică (Redea de Apus): chestionar; corespondență; deviz restaurare pictură (1937); recepție lucrări; Bis. Sf. Ioan (Redea de Răsărit): chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1939); Bis. Sf. Nicolae (Redișoara): chestionar; semnari: I. Mihail, Șt. Balș, I. L. Atanasescu.	1921–1939	29	
2862	REDEZU, jud. Mehedint – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Împărați (Jormănești), Bis. Sf. Nicolae (Cleșnești): chestionare; Bis. Sf. Nicolae (Glogova): chestionar; corespondență; lucrări restaurare fără aprobare CMI; cercetare; descriere; deviz lucrări de întreținere (cu 4 foto, 1946); semnari: H. Teodoru, P. Antonescu, V. Moisescu.	1921–1946	27	4 foto din 1946 la Biserica Glogova
2863	REGELE CAROLI, jud. Tulcea – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; cerere reparații.	1921–1943	3	
2864	REGHIŢ, jud. Mureș – Bis. greco-catolică: corespondență; cerere amplasare placă comemorativă pe casa parohială (1939); referiri la biserica evanghelică din localitate (descriere, cerere finanțare pentru reparații, 1929); semnari: N. Iorga, V. Brătulescu.	1929–1939	5	
2865	REGHIU, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; parohia cere demolarea, CMI nu aprobă (1937); Bis. Sf. Apostoli (Andreași): chestionar.	1921–1937	9	
2866	REMETEA, jud. Bihor – Bis. reformată: corespondență; descoperire fragmente fresce în urma reparațiilor din 1928; semnari: E. Dăianu, A. Verona.	1928	6	
2867	REPEDEA, jud. Maramureș – Bis. de lemn: corespondență; cerere materiale pentru reparații.	1938–1939	7	
2868	REȘCA, jud. Romanai – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; deviz lucrări de întreținere (1942).	1921–1942	4	
2869	RETEVOIEȘTI, jud. Muscel – Bis. Sf. Treime și Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații curente (1935); Bis. Sf. Voievozi (Lăpușanu), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Gănești): chestionare; semnari: mitropolit Miron Cristea, S. Becu.	1921–1935	12	
2870	REUSENI, jud. Suceava – Bis. Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul: un plan relevu (foto).	ante 1918	2	
2871	RIBIȚA, jud. Hunedoara – Bis. Sf. Nicolae: corespondență; semnalarea apariției igrasiei (afectare pictură); deviz reparații și eliminare igrasie; semnari: Al. Lapedatu, Șt. Balș, H. Teodoru.	1942	8	una foto.
2872	RICHIȚELELE, jud. Argeș – Bis. Sf. Gheorghe (Grebănu), Bis. Sf. Gheorghe și Sf. Nicolae (Bogdanu), Bis. Duminica Tuturor Sfinților (Chelbești): chestionare; descriere; date istorice.	1921	16	
2873	RIENI, jud. Bihor – Bis. de lemn: corespondență; cerere reparații; instrucțiuni pentru reparații biserici de lemn.	1921	16	
2874	RISIPIȚI, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2875	RĂCA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	

0	1	2	3	4
2876	RĂFOV, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; transcriere inscripție; date istorice; descriere degradări (1922); deviz reparații (1922); deviz restaurare pictură (1926); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1939); Bis. Sf. Nicolae (Goga): chestionar; corespondență; descriere; stare precară; aprobare demolare (1948); Bis. Întrarea în Biserică (Mălești): chestionar; semnari: V. Drăghiceanu, P. Demetrescu, N. Ghika-Budești, I. Mihail, Em. Costescu.	1921–1949	59	
2877	RĂIOASA, jud. Teleorman – Bis. Buna Vestire, Bis. Sf. Nicolae (Pleașovu): chestionare.	1921	4	
2878	RĂMEȚI, jud. Alba – Mănăstirea Râmeți: corespondență; considerată cea mai veche biserică ortodoxă de piatră din Transilvania (sec. XV); descoperire pictură bizantină; cerere restaurare pictură (1930); date istorice; cerere reparații și protecție contra inundațiilor (1942); devize restaurare stăreție, chilii și întreținere biserică (cu 7 planșe și 2 schițe, 1943–1946); cercetare (1944); descriere degradări datorate infiltrațiilor cu apă; propunere drenare; semnari: H. Teodoru, V. Brătulescu, A. Gociman (președintele Consiliului de Miniștri), Șt. Balș, V. Moisescu.	1929–1947	184	
2879	RĂMNIC, jud. Tulcea – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	5	
2880	RĂMNICU SĂRAT, jud. Râmnicu Sărat – Bis. mănăstirii Adormirea Maicii Domnului: schițe-relevee.	1943	8	
2881	RĂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Arhangheli: chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1942); semnari: I. Mihail, I. L. Atanasescu.	1921–1942	9	
2882	RĂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Buna Vestire: chestionar; corespondență; descriere; date istorice; deviz reparații (1922); cercetare pictură (1926); deviz restaurare-consolidare (1936–1937); recepție lucrări (1937–1938); deviz refacere acoperiș (1942); semnari: N. Ghika-Budești, Al. Referendaru, I. Mihail, H. Teodoru, Al. Lapedatu.	1921–1942	62	
2883	RĂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; transcriere inscripții; deviz reparații (1931); un plan casa parohială (1932); deviz reconstituire fațadă biserică (1933); cercetare pictură (1933); deviz restaurare pictură (1940); situație cu lucrările executate; istoric; recepție lucrări pictură (1941); semnari: N. Ghika-Budești, I. Mihail, I. L. Atanasescu.	1921–1941	62	
2884	RĂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Dumitru: corespondență; descriere; deviz lucrări de întreținere (1936); deviz restaurare pictură (1943); semnari: I. L. Atanasescu, N. Ghika-Budești, I. Mihail.	1935–1943	17	
2885	RĂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: corespondență; transformată în capelă; cercetare (1943); deviz restaurare pictură (1943); deviz reparații și completări (1944 și 1952); semnari: V. Brătulescu, Primăria Rm. Vâlcea, I. Mihail, Em. Costescu.	1922–1952	32	
2886	RĂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Toți Sfinții: chestionar; situație cu lucrări reparații (1921); deviz pentru dublare ferestre (cu un plan, 1924); deviz reparații curente (1928); recepție lucrări (1932); descriere lucrări executate la pictură (1940); deviz			

0	1	2	3	4
	consolidare pridvor (1940); semnatari: I. Mihail, I. D. Trajanescu, N. Ghika-Budești, Al. Referendaru.	1921-1941	64	
2887	RÂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Treime (Buda): corespondență; descriere; date istorice; deviz lucrări de întreținere; semnatari: I. L. Atanasescu, N. Ghika-Budești.	1931-1933	7	
2888	RÂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Voievozi a schitului Cetățuia: chestionar; corespondență; cercetare pictură (1941); deviz reparații (1946); semnatari: P. Antonescu, I. Mihail, V. Brătulescu, H. Teodoru.	1921-1946	17	
2889	RÂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Episcopia: corespondență; cercetare tâmplă paraclis (cu schiță, 1924); deviz restaurare pictură paraclis (1924); deviz restaurare învelitoare paraclis (cu un plan, 1925); norme pentru lucrări de conservare și restaurare (1946); deviz restaurare paraclis și clopotniță (1946); deviz reparații și transformare la palatul episcopal (cu schițe, 1946); semnatari: V. Drăghiceanu, I. Mihail, H. Teodoru, A. Scheletti.	1922-1946	64	
2890	RÂMNICU VÂLCEA, jud. Vâlcea – Schitul Înăești: corespondență; cercetare; descriere arhitectură și pictură (1927); 5 planșe-relevu biserică (2 secțiuni, 2 fațade, un plan – 1942); semnatari: V. Drăghiceanu, I. Mihail, I. L. Atanasescu, H. Teodoru.	1927-1942	18	
2891	RÂNCĂCIOV, jud. Muscel – Biserica fostei mănăstiri: chestionar; corespondență; deviz reparații (cu schițe-relevee, 1938); date istorice; descriere urmări cutremur; deviz restaurare-consolidare (cu o planșă pentru turlă, 1941-1942); recepție lucrări (1945); Bis. Sf. Nicolae (Goranu de Mijloc): chestionar; semnatari: S. Becu, D. Ionescu-Berechet.	1921-1945	35	
2892	RÂNZEȘTI, jud. Tutova – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2893	RĂȘCA, jud. Baia – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; deviz reparații (cu schițe-relevee și una foto, 1938-1939); stare precară (1941); deviz reparații (1943-1946); semnatari: Șt. Balș, N. Ghika-Budești, mitropolit Irineu, H. Teodoru.	1921-1946	34	una foto din 1938
2894	RĂȘCA, jud. Baia – Mănăstirea Râșca cu biserica Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații curente la stăreție și trapeză (1921); un incendiu degradează biserica și clădirile din incintă (1922); deviz reparații curente la cerdac chilii și la biserică (1929); cerere conservare pietre de mormânt și capitele rămase în urma ruinării arhondaricului; descriere stare (1943); deviz reconstruire arhondaric (cu un plan, 1943); descriere urmări cutremur; deviz restaurare-consolidare biserică, stăreție, chilii (cu 2 planuri de situație, 2 planuri stăreție, schițe-relevee ansamblu, 1943-1946); memoriu al arh. Șt. Balș (cu date istorice, inscripții, pisanii, descriere, bibliografie); semnatari: V. Drăghiceanu, N. Ghika-Budești, Ministerul Cultelor și Artelor, mitropolit Pimen, Șt. Balș, H. Teodoru, V. Moisescu.	1921-1948	160	
2895	RĂȘNOV, jud. Brașov – Cetatea: corespondență; Primăria comunei cedează folosirea cetății Ministerului Apărării Naționale; intenția de a fi folosită ca tabără pentru elevii liceelor militare; CMI condiționează folosirea cetății (nu se vor aduce modificări monumentului) și amintește alte monumente degradate în urma			

0	1	2	3	4
	găzduirii unor unități militare (la castelul din Făgăraș) sau închisori (Galata – Iași, Văcărești – București); semnatori: Al. Lapedatu, V. Brătulescu, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, I. Petrovici (ministru Cultural Național și al Cultelor).	1942	27	
2896	RĂUL ALB, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. 40 de Mucenici: chestionar.	1921	3	
2897	RĂUȘOR, jud. Făgăraș – Cruce de piatră: corespondență; cerere reparații.	1936	2	
2898	ROATA, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Sadina): chestionar; corespondență; deviz restaurare (cu schițe-relevee, 1934); situație cu lucrări executate; descoperire pictură veche (sec. XVII); deviz restaurare pictură (1935); recepție lucrări (1935–1936); semnatori: N. Iorga, V. Drăghiceanu, Em. Costescu, I. Mihail.	1921–1943	44	
2899	ROBAIA, jud. Argeș – Mănăstirea Robaia: chestionar; corespondență; schițe-relevee; semnatori: N. Ghika-Budești, V. Drăghiceanu.	1921–1923	15	
2900	ROBĂNEȘTI, Jud Dolj – Monumentul Gh. Donici: act de donație pentru întreținerea monumentului; corespondență; semnatori: N. Iorga, R. Rosetti.	1936	2	
2901	ROCIU, jud. Argeș – Bis. Înălțarea Domnului: chestionar; descriere; date istorice.	1921–1937	10	
2902	ROCȘANI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn: chestionar.	1921	3	
2903	RODNA, jud. Năsăud-Ruine biserică veche: corespondență; date istorice; referință la presupuse catacombe; semnatori: C. Daicoviciu, E. Dăianu.	1922–1940	5	
2904	ROEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Cuvioasa Paraschiva (Cueni), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Cermeghești): chestionare; Bis. de lemn Sf. Nicolae (Bărbărigeni): chestionar; corespondență; stare precară; deviz reparații (1925).	1921–1944	25	
2905	ROGOJENI, jud. Covurlui – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Împărați (Chirilești), Biserica (ruină) Sf. Spiridon (Rogojeni), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Vădeni): chestionare.	1921	13	
2906	ROGOZ, jud. Someș – Bis. ortodoxă: corespondență; cerere reparații.	1938	2	
2907	ROIȘTEA, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Tâmburești): chestionare și corespondență.	1921–1937	13	
2908	ROMAN, jud. Roman – Bis. Albă (Sf. Voievozi): chestionar; corespondență; deviz construire pridvor (1926), CMI nu aprobă; semnatori: V. Drăghiceanu, H. Teodoru.	1921–1929	14	
2909	ROMAN, jud. Roman – Bis. Sf. Gheorghe și Duminica Tuturor Sfinților: chestionar; corespondență; deviz reparații învelitoare (1938).	1921–1938	4	
2910	ROMAN, jud. Roman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2911	ROMAN, jud. Roman – Bis. Precista Mare: chestionar; corespondență.	1921–1937	5	

0	1	2	3	4
2912	ROMAN, jud. Roman – Bis. Precista Mică (Intrarea în Biserică): chestionar; corespondență; cercetare pictură; deviz restaurare pictură (1912); propunere construire pridvor (cu o planșă, 1928); reparații curente (1929); schițe-relevee, detalii (1948); semnatari: I. Mihail, H. Teodoru, V. Brătulescu, Șt. Balș.	1921–1948	45	
2913	ROMAN, jud. Roman – Episcopia (cu bis. Cuvioasă Paraschiva): corespondență; descriere (Arhitectură, pictură, tămplă, 1925); scoterea la iveală a vechilor fresce (1926); deviz restaurare pictură; situație cu lucrări executate la pictură (1929); recepție lucrări pictură (1930); deviz restaurare biserică (acoperiș, turla, ferestre, timpane, ornamente piatră – cu schițe și detalii, 1937–1938); deviz reparații turn clopotniță (1938); recepție lucrări (1939); borderou justificativ pentru cheltuieli (cu numele antreprenorilor și ale furnizorilor de materiale); caiet de sarcini reparații pictură; recepție lucrări pictură (1939); semnatari: G. Balș, P. Molda, A. Verona, I. Mihail, V. Drăghiceanu, P. Demetrescu, Ministerul Cultelor și Artelor, H. Teodoru, Șt. Balș, N. Iorga.	1925–1943	202	
2914	ROMAN, jud. Roman – Fundația C. Vasiliu – Bolnavu (casă pe str. M. Eminescu nr. 1): corespondență; descriere; folosită de copiii sătenilor săraci pentru urmarea cursului liceal; Prefectura intenționează să o demoleze, CMI nu acceptă; semnatari: Șt. Balș, H. Teodoru.	1937	10	
2915	ROMAN, jud. Roman – Monument funerar (lângă catedrala Episcopiei): corespondență; cerere întreținere.	1943	2	
2916	ROMAN, jud. Roman – Muzeul eparhial: corespondență; propunere amplasare și amenajare; CMI acordă asistență tehnică; semnatari: H. Teodoru, Șt. Balș.	1942–1947	22	
2917	ROMANEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Împărați: chestionar; corespondență; deviz reparații (1933–1934).	1921–1944	26	
2918	ROMANEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Intrarea în Biserică, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Zgubea): chestionare și corespondență.	1921–1937	6	
2919	ROMANI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Îngeri, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Romanii de Sus), Bis. Intrarea în Biserică (Ifrimești – Râmești), Bis. de lemn (Râmești – Covrigești): chestionare.	1921	9	
2920	ROMANII de JOS, jud. Vâlcea – Mănăstirea Hurezi: chestionar; corespondență; memoriu despre starea mănăstirii (1922); deviz reparații învelitoare palat domnesc (1924); cercetare tample biserică, paraclis, bolniță (1925); deviz amenajare cuhnă și spălătorie (cu 2 planuri, 1925); odoarele mănăstirii nu sunt bine conservate (1925); unele obiecte din patrimoniul mănăstirii provin de la C. Brâncoveanu; lucrări fără aprobare CMI (amenajare paraclis în una din sălile palatului domnesc, 1928); deviz construire gronpiță (cu 16 planșe, 1929); deviz reparații curente la bolniță (1929); referiri la bisericile Dintr-un lemn, Surpatele, Polovragi, Crasna (devize reparații, 1929); Schitul Sf. Apostoli: chestionar; deviz reparații curente (1929); Schitul Sf. Ștefan: chestionar; deviz reparații curente (1929); semnatari: D. Ōnciul, V. Drăghiceanu, Al. Referendaru, N. Ghika-Budești, G. Balș, P. Antonescu, I. L. Atanasescu, episcop Nifon Craioveanu.	1921–1929	175	File degradate
2921	ROMANII de JOS, jud. Vâlcea – Mănăstirea Hurezi: corespondență; deviz reparații pardoseală biserică (1930); oferte			

0	1	2	3	4
	reparații; descoperire morminte în pronaosul bisericii (cu un plan, 1930); tâmpla bisericii este transportată la atelierul CMI pentru restaurare (1930); articol din ziarul „Epoca” (1930); deviz reparații biserică (pardoseală, pridvor, învelitoare aramă, 1931–1932) și tâmplă bolniță; unele odoare au fost preluate (1916) de Zizigara Samurcaș pentru Muzeul Etnografic; situație cu lucrările executate în 1932; cercetare pictură (1934); deviz consolidare tencuieli și pictură biserică și bolniță (1934); articol din ziarul „Dimineața” (1934); Schiturile Sf. Apostoli și Sf. Ștefan: corespondență; cerere reparații; intenția de a fi aduse maici (1930); semnatari: I. L. Atanasescu, V. Drăghiceanu, episcop Nifon Craioveanu, N. Ghika-Budești. În dosar apar și documente de la bisericile Căluu, Polovragi, Strâmba, Cărbunești, Dintr-un lemn, Slătioarele, Sărăcinești, Ciutura (devize reparații curente, 1930).	1930–1934	145	
2922	ROMANII de JOS, jud. Vâlcea – Mănăstirea Hurezi: corespondență; memoriu despre lucrările executate în anii 1927–1935 (la biserică, bolniță, stăreție, paraclis, chilii, fântână); deviz restaurare învelitoare olane la stăreție, chilii și paraclis (cu un plan – 1935–1937); deviz reparații pictură soclu biserică (1935); recepție lucrări acoperiș stăreție (1936); cercetare (1936); deviz restaurare și întreținere la biserică, chilii, foisor bolniță (învelitoare și șarpantă, 1937); lucrări executate neconforme cu devizul (folosirea tablei galvanizate în locul tablei de aramă la învelirea bisericii); CMI protestează și cere sancțiuni (1939); condițiuni speciale pentru lucrări reparații la sfântul altar al bisericii (1941); Schiturile Sf. Apostoli și Sf. Ștefan: corespondență; descriere lucrări executate (1927); la schitul Sf. Apostoli se execută construcții fără aprobare CMI (1934); semnatari: Al. Lapedatu, N. Iorga, I. Mihail, I. L. Atanasescu, V. Drăghiceanu, episcop Vartolomeu, N. Ghika-Budești, H. Teodoru, V. Brătulescu, Em. Costescu, mitropolit Nifon.	1935–1941	168	
2923	ROMANII de JOS, jud. Vâlcea – Mănăstirea Hurezi: corespondență; deviz lucrări de întreținere la clădiri incintă, refacere fântână, zid incintă, nivelare teren (1941); deviz restaurare palat domnesc (1943–1948); mareșalul I. Antonescu dispune atribuirea a 1.000.000 lei pentru reparații la mănăstire (1944); situație cu lucrările executate (1947); Schitul Sf. Apostoli: devize reparații biserică și chilii (1941–1945); cercetare (1944); condițiuni speciale și deviz restaurare tâmplă (cu 2 planuri și o schiță, 1944); recepție lucrări (1946); Schitul Sf. Ștefan: deviz reparații (1949); semnatari: P. Antonescu, Em. Costescu, V. Brătulescu, Șt. Balș, A. Sacerdoțeanu, H. Teodoru, V. Moisescu.	1941–1951	158	
2924	ROMANUL, jud. Brăila – Bis. Sf. Arhangheli: chestionar.	1921	2	
2925	ROMĂNEȘTI, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	8	
2926	ROMĂNEȘTI, jud. Muscel – Bis. Duminica Tuturor Sfinților: chestionar; cerere reparații pictură; recepție lucrări (1931).	1921–1931	8	
2927	ROMĂNEȘTI, jud. Suceava – Bis. de lemn veche (1759): corespondență; stare de ruină; deține o frumoasă catapeteasmă; date istorice; descriere; schițe-relevee; semnatari: Șt. Balș, Gr. Ionescu.	1948–1949	9	
2928	ROȘCĂNI, jud. Covurlui – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; cerere reparații.	1921–1942	4	

0	1	2	3	4
2929	ROȘCANI, jud. Iași – Bis. de lemn Sf. Voievozi (Rădeni): chestionar.	1921	2	
2930	ROȘETI, jud. Ialomița – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Clăcași): chestionare.	1921	7	
2931	ROȘI, jud. Ialomița – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	2	
2932	ROȘIA de AMARADIA, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Voievozi (Roșia de Jos): chestionar; corespondență; deviz reparații (1935); Bis. de lemn (Becheni): corespondență; deviz refacere (1935); Bis. Sf. Voievozi (Rogojele), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Șitoaia), Bis. Sf. Nicolae (Roșia de Sus): chestionare.	1921–1937	38	
2933	ROȘIA NOUĂ, jud. Arad – Bis. de lemn: corespondență; cerere reparații.	1938	3	
2934	ROȘIENI, jud. Romanați – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	9	
2935	ROȘIEȘTI, jud. Fălciu – Bis. Pogorârea Sf. Duh: corespondență; deviz reparații.	1937	11	
2936	ROȘIIILE, jud. Vâlcea – Bis. Intrarea în Biserică (Pleșești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Portești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Lupuești): chestionare.	1921	7	
2937	ROȘIORI, jud. Brăila – Bis. Întâmpinarea Domnului: chestionar.	1921	3	
2938	ROȘIORI, jud. Roman – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Misăhănești), Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Poiana Hunei), Bis. Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul (Ruși), Bis. Sf. Dimitrie (Ciuturești): chestionare și corespondență.	1921–1938	13	
2939	ROȘIORII de VEDE, jud. Teleorman – Bis. Sf. Împărați: chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații (1939); deviz restaurare (cu 2 planșe – proiect și schițe, 1946); Bis. Sf. Cruce, Bis. Sf. Ioan Botezătorul, Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Adormirea, Bis. Sf. Apostoli, Bis. Sf. Ilie: chestionare; semnături: Em. Costescu, Șt. Balș.	1921–1946	53	
2940	ROȘU, jud. Ilfov – Bis. Izvorul Tămăduirii: corespondență; avariată de cutremur; deviz consolidare (cu un plan-releveu).	1940–1944	10	
2941	ROTĂREȘTI, jud. Argeș – Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Bascov): chestionar; corespondență; deviz reparații (1920); descriere; date istorice; devize reparații și restaurare (arhitectură și pictură, 1942); semnături: H. Teodoru, S. Becu, P. Molda.	1920–1945	53	
2942	ROTILEȘTI, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Câmpurile de Sus), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Câmpurile de Sus), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Câmpurile de Jos): chestionare.	1921	12	
2943	ROTOPĂNEȘTI, jud. Baia – Bis. Sf. Treime: chestionar; Bis. de lemn Sf. Nicolae (Mihăești): chestionar; corespondență; ruinată (1935).	1921–1935	5	
2944	ROTUNDA, jud. Romanați – Bis. Sf. Dumitru (Rotunda Nouă), Bis. Buna Vestire (Rotunda Veche): chestionare.	1921	5	
2945	ROVINARI, jud. Gorj – Bis. Schimbarea la Față, Bis. de lemn Sf. Dumitru (Poiana): chestionare.	1921	8	

0	1	2	3	4
2946	ROVINE, jud. Ialomița – Bis. Sf. Ilie, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Reviga): chestionare.	1921	4	
2947	ROZNOV, jud. Neamț – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; degradată (a ars până la temelii în cel de-al doilea război mondial); Bis. de lemn Sf. Voievozi (Săvinești), Bis. de lemn Sf. Înviere (Săvineștii de Sus), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Slobozia): chestionare; semnatori: N. Ghika-Budești, V. Drăghiceanu, Șt. Balș.	1921–1945	14	
2948	ROZNOV, jud. Neamț – Hanul: corespondență; cerere fotografice.	1943–1944	2	
2949	RUCĂR, jud. Muscel – Bis. Sf. Gheorghe și Sf. Dumitru: chestionar; corespondență; descriere; devize reparații și restaurare (1923–1930); un plan-relevu; situație definitivă cu lucrările executate (1930); recepție lucrări (1931); Bis. Adormirea Maicii Domnului (Rucărul de Jos): chestionar; Bis. (ruină) Sf. Gheorghe (Rucărul de Mijloc): corespondență; cerere reparații. Referiri la schitul Negru Vodă (situație cu lucrări executate și recepție lucrări, 1930–1931); semnatori: P. Demetrescu, V. Drăghiceanu, Em. Costescu, S. Becu.	1921–1936	101	
2950	RUDA, jud. Argeș – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; transcriere inscripție; recepție lucrări pictură (1928); avariată de cutremur; deviz consolidare și reparații (arhitectură și pictură, 1942); schițe-relevee; semnatori: Șt. Balș, I. Mihail, P. Antonescu.	1921–1944	64	
2951	RUDĂRIA, jud. Caraș-Severin – Casa istoricului Sârbu: corespondență; CMI propune soției istoricului să doneze Comisiunii o parte din bunuri cu valoare istorică.	1939	2	
2952	RUGINEȘTI, jud. Putna – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului: chestionar; Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; deviz lucrări de întreținere (cu un plan-relevu, 1942); semnatori: H. Teodoru, V. Moisescu.	1921–1943	23	
2953	RUGINOASA, jud. Baia – Bis. Adormirea Maicii Domnului (mausoleu): chestionar; corespondență; deviz reparații (1929); a mai fost reparată în 1907 (cu ajutorul doamnei Cuza); articol din ziarul „Universul” (1933); biserica și cripta lui A. I. Cuza necesită reparații și conservare (1933); deviz reparații curente și construire cafas (cu schițe, 1936); biserica este avariată grav în timpul celui de-al doilea război mondial; descriere (1945); deviz consolidare și reparații urgente (1946); semnatori: N. Ghika-Budești, Al. Lapedatu, S. Becu, H. Teodoru, I. Mihail, Șt. Balș, președintele Adunării Deputaților (D. Manu), N. Iorga, mitropolit Valeriu, V. Brătulescu.	1921–1947	61	
2954	RUGINOASA, jud. Baia – Palatul A. I. Cuza: corespondență; cercetare; date istorice; descriere stare (palat, parc, biserică, han – 1946); distrugerii datorate războiului (dar și localnicilor); palatul (cu întreg ansamblul) este clasat monument istoric (1947); memoriu (descriere și propuneri reparații); semnatori: Șt. Balș, V. Brătulescu.	1946–1949	22	
2955	RUGINOASA, jud. Neamț – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
2956	RUNC, jud. Turda – Bis. de lemn: corespondență.	1938	2	

0	1	2	3	4
2957	RUNCIOASA, jud. Muscel – Bis. Înălțarea Domnului, Bis. Nașterea Maicii Domnului (Micloșani): chestionare.	1921	6	
2958	RUNCU, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae și Toți Sfinții: chestionar; descriere; date istorice.	1921	6	
2959	RUNCU, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Bădeni), Bis. Intrarea în Biserică (Costești): chestionare.	1921	9	
2960	RUNCU, jud. Gorj – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Treime (Răchițele): chestionare.	1921	8	
2961	RUPEA, jud. Târnava Mare – Cetatea: cercetare; descriere; degradată; deviz lucrări urgente de întreținere.	1949	12	
2962	RUPTURA, jud. Roman – Bis. Sf. Ilie, Bis. de vătăluci Sf. Gheorghe: chestionare.	1921	4	
2963	RUSANI-RĂZEȘTI, jud. Tutova – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Gheorghe (Târgul Plopana), Bis. Sf. Voievozi (Ițcani): chestionare.	1921	6	
2964	RUSĂEȘTI, jud. Bacău – Bis. de lemn Sf. Voievozi: descriere; schițe-relevee.	1938	3	
2965	RUSĂNEȘTI, jud. Romanai – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Rusăneștii de Jos), Bis. Sf. Dumitru (Rusăneștii de Sus), Bis. Sf. Dumitru (Rusăneștii de Pădure): chestionare și deviz refacere și consolidare (devizul este pentru bis. din Rusăneștii de Pădure).	1921-1939	15	
2966	RUSENII VECHI, jud. iași – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Holboca), Bis. Sf. Împărați (Cristești): chestionare.	1921	7	
2967	RUȘAVĂTU, jud. Buzău – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; Bis. de lemn Sf. Împărați (Ursoaia): chestionar; corespondență; Bis. Sf. Apostoli (Muscelu Țigan), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Tega), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Pălicu), Bis. de lemn Înălțarea Domnului (Răpile): chestionare.	1921-1938	26	
2968	RUȘENI, jud. Satu Mare – Bis. greco-catolică: corespondență; păstrează un frumos iconostas de la vechea biserică de lemn; date istorice; semnată: V. Brătulescu.	1947	3	
2969	RUȘETU, jud. Brăila – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
2970	RUȘII lui ASAN, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
2971	SABĂSA, jud. Suceava – Bis. de lemn Sf. Dumitru: chestionar.	1921	4	
2972	SACLELE, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionare.	1921	2	
2973	SADOVA, jud. Dolj – Mănăstirea Sadova: chestionar; corespondență; date istorice; deviz reparații (biserică, bolniță, foisor trapeză, zid incintă – 1946). Bis. Sf. Nicolae și Sf. Ioan Botezătorul (Piscu Sadovei), Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Raieți), Bis. Sf. Apostoli (Damian): chestionare. Semnatori: P. P. Panaitescu, H. Teodoru, Em. Costescu.	1921-1946	40	
2974	SAGNA, jud. Roman – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; ofertă restaurare icoane catapeteasmă (1925);			

0	1	2	3	4
	descriere; deviz reparații (cu schije-relevee, 1937–1939). Bis. Sf. Spiridon (Vulpășești): chestionar. Semnatari: V. Brătulescu, Șt. Balș, H. Teodoru.	1921–1942	29	
2975	SALCIA, jud. Dolj – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Valea lui Pătru): chestionare.	1921	9	
2976	SALCIA, jud. Prahova – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
2977	SALCIA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar.	1921	3	
2978	SALONTA, jud. Bihor – Turnul ciuntit: corespondență; cerere conservare. Semnatari: H. Teodoru, V. Drăghiceanu.	1936	4	
2979	SAMARINEȘTI, jud. Mehedinți – Bis. Nașterea MAicii Domnului: chestionar. Bis. Sf. Gheorghe (Valea Poienii): chestionar; corespondență; descriere; deviz restaurare-consolidare (cu releveu, 1946). Semnatari: Al. Referendaru, V. Moisescu.	1921–1946	33	
2980	SAMOVA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
2981	SARAI, jud. Constanța – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2982	SARIGHIOL, jud. Tulcea – Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Nicolae (Beidand), Bis. Sf. Voievozi (Capucci): chestionare.	1921	8	
2983	SARINASUF, jud. Tulcea – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
2984	SARMIZEGETUSA, jud. Hunedoara – Ansamblul Ulpia Traiana Sarmizegetusa: corespondență; instituire pază la ruine (1922); descoperire clădirea Aedes Augustales (1926); constituire Asociația culturală Sarmizegetusa pentru conservarea ruinelor (1934). Semnatari: Al. Lapedatu, C. Daicovicu, E. Dăianu.	1922–1943	9	
2985	SARTĂȘ, jud. Turda – Bis. de lemn: corespondență; descriere; necesită reparații.	1938	3	
2986	SASCA, jud. Suceava – Bis. de lemn Sf. Voievozi (Sasca Mare), Bis. Sf. Alexandru (Sasca Mică), Bis. de lemn Sf. Dimitrie (Păiseni): chestionare.	1921	6	
2987	SASCUT, jud. Putna – Bis. Sf. Împărați: corespondență; necesită reparații.	1938–1940	3	
2988	SATISCHIOI, jud. Constanța – Bis. Nașterea Maicii Domnului, Bis. Sf. Voievozi (Erchesec): chestionare.	1921	6	
2989	SATU LUNG, jud. Brașov – Bis. Adormirea Maicii Domnului: corespondență; cercetare pictură (executată de Mișu Popp în 1870–1880); deviz restaurare pictură (1938); deviz confecționare ferestre (cu o planșă, 1943); pictura este din nou degradată în 1943.	1937–1943	20	
2990	SATU MARE, jud. Satu Mare – Catedrala ortodoxă: corespondență; cerere fonduri pentru amenajare și dotare cu obiecte de cult.	1940	3	cu foto.
2991	SATU NOU, jud. Constanța – Bis. de lemn Înălțarea Domnului, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Pârjoaia): chestionare.	1921	6	
2992	SAXONI, jud. Ilfov – Bis. Buna Vestire: chestionar.	1921	3	

0	1	2	3	4
2993	SĂCĂLĂȘENI, jud. Satu Mare – Bis. de lemn greco-catolică: corespondență; descriere; necesită reparații.	1926–1937	4	
2994	SĂCEL, jud. Târnava Mare – Bis. de lemn: corespondență; descriere; schiță-relevu; biserica este declassată din rândul monumentelor. Semnatori: Șt. Balș, V. Moisescu.	1944–1945	7	
2995	SĂCELU, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Voievozi (Săcelu de Sus), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Săcelu de sub Coastă), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Surupați): chestionare. Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Surupați): chestionar; corespondență; deviz consolidare (1934). Bis. de lemn Sf. Nicolae (Gurani): chestionar; corespondență; stare de ruină (1933); descriere; deviz restaurare (1936); amenajare cavou (1938). Semnatori: I. L. Atanasescu, H. Teodoru.	1921–1939	45	
2996	SĂCENI, jud. Severin – Bis. de lemn: corespondență; deviz reparații (1938); ruinată (1946).	1937–1946	12	
2997	SĂCENI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Nașterea Maicii Domnului (Butculești): chestionare.	1921	6	
2998	SĂCUI, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; ruinată (1940). Bis. Sf. Nicolae (Teascu): chestionar.	1921–1944	10	
2999	SĂGEATA, jud. Buzău – Bis. Buna Vestire, Bis. Sf. Nicolae (Beilic): chestionare.	1921	13	
3000	SĂLĂTRUCU, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae (Sălătrucu de Jos), Bis. Sf. Nicolae și Sf. Gheorghe (Sălătrucu de Sus): chestionare.	1921	11	
3001	SĂLCENI, jud. Tutova – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz confecționare catapeteasmă (1938). Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Borodești): chestionar; corespondență; deviz reparații și extindere (cu 2 planșe-relevu, 1939); CMI propune declassarea din rândul monumentelor (1943). Semnatori: Șt. Balș, I. Mihail.	1921–1943	52	
3002	SĂLCIILE, jud. Prahova – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	2	
3003	SĂLCIUA de SUS, jud. Cluj – Bis. de lemn: corespondență; ruinată; descriere; date istorice.	1951	6	
3004	SĂLCUD, jud. Cluj – Bis. de lemn: corespondență; cerere mutare în Bandul Românesc; Instrucțiuni pentru mutarea bisericilor de lemn (tipizat).	1943	7	
3005	SĂLCUȚA, jud. Dâmbovița – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Nicolae (Boteni): chestionare.	1921	9	
3006	SĂLIȘTE, jud. Sibiu – Bis. greco-catolică: corespondență; cercetare pictură; date istorice.	1922–1926	11	
3007	SĂMARA, jud. Argeș – Bis. Sf. Teodor Tiron (Dealul Viilor), Bis. Buna Vestire (Popești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Valea Satului): chestionare.	1921	17	
3008	SĂPATA, jud. Argeș – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Lipia): chestionar; corespondență; descriere; stare de ruină (1927). Bis. Cuvioasa Paraschiva (Dealul Bradului), Bis. Sf. Nicolae (Bănărești), Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Popești-Turcești): chestionare.	1921–1935	33	

0	1	2	3	4
3009	SĂRATA, jud. Neamț – Bis. de lemn Intrarea în Biserică, Bis. Sf. Voievozi (Măscătești), Bis, Adormirea Maicii Domnului (Dobreni), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Almaș), Bis. de lemn. Sf. Apostoli (Poiana), Bis. Sf. Împărați și Bis. Sf. Nicolae (Negrești): chestionare.	1921	14	
3010	SĂRĂCINEȘTI, jud. Vâlcea – Mănăstirea Sărăcinești: corespondență; chestionar; date istorice; deviz reparații biserică și clădiri incintă (1923–1926); deviz reparații curente (1933); cercetare pictură; deviz restaurare pictură (1934); deviz consolidare și întreținere la biserică și chilii (1938); deviz consolidare și curățire pictură (1939); recepție lucrări pictură (1939); acte financiar-contabile (facturi, borederou cheltuieli); deviz construire clădiri anexe și reparații chilii (1944). Semnatari: Șt. Balș, V. Brătulescu, I. Mihail, Al. Referendaru, I. L. Atanasescu, episcop Nifon Craioveanu, N. Ghika-Budești.	1919–1945	131	
3011	SĂRĂȚENI, jud. Ialomița – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
3012	SĂRINDARELE, jud. Ilfov – Bis. Nașterea Maicii Domnului (Sărindaru de Jos), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Dridu), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Sărindaru de Sus), Bis. de lemn Sf. Treime (Dridu Movila): chestionare și corespondență.	1921–1940	12	
3013	SĂRULEȘTI, jud. Buzău – Bis. de lemn Sf. Dumitru: chestionar.	1921	3	
3014	SĂSĂUȘI, jud. Sibiu – Bis. Adormirea Maicii Domnului: corespondență; parohia cere demolarea (1939); cercetare; CMI nu aprobă demolarea (1940); frescele originale sunt pictate de frații Grecu; deviz consolidare-restaurare (1940); afectată de cutremur („amenință cu prăbușirea”); deviz consolidare-restaurare (1942); parohia insistă să dărâme biserica (1942–1943); CMI inițiază o anchetă; deviz consolidare-restaurare (1944–1947), cu schițe-relevee); recepție lucrări (1947). Semnatari: C. Daicovicu, Em. Costescu, V. Brătulescu, N. Iorga, H. Teodoru, P. Antonescu, I. L. Atanasescu, V. Moisescu, Fundația culturală regală „Regele Mihai”.	1939–1950	205	
3015	SĂSCIOARA, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
3016	SĂULEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
3017	SĂVENI, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; cerere reparație pictură (1944). Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921–1944	12	
3018	SĂVOIU, jud. Gorj – Bis. Nașterea Maicii Domnului, Bis. Sf. Împărați și Bis. Înălțarea Domnului (Borâscu), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Menți din Dos): chestionare.	1921	14	
3019	SCARILA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
3020	SCĂENI, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Grigore (Balaca): chestionare și corespondență.	1921–1944	11	
3021	SCĂEȘTI, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; cercetare; deviz lucrări de întreținere (1934); deviz restaurare pictură (1936). Semnatari: I. Mihail, I. L. Atanasescu.	1921–1944	27	
3022	SCĂIOȘI, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Fundeni): chestionare.	1921	3	

0	1	2	3	4
3023	SCĂPĂU, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
3024	SCĂRIȘOARA, jud. Romanai – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
3025	SCĂUENI, jud. Argeș – Schitul Scăueni: descriere text pisanie; schițe-relevee.	1946	12	
3026	SCĂUNIȘU, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Îngeri, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Mateești): chestionare.	1921	4	
3027	SCHEAU, jud. Prahova – Bis. Înălțarea Domnului: chestionar.	1921	2	
3028	SCHEIU, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
3029	SCHELA, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Dumitru, Bis. de lemn Înălțarea Domnului (Arsurile), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Horezu): chestionare.	1921-1938	19	
3030	SCHELA CLADOVEI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Apostoli: chestionar.	1921	3	
3031	SCHIMENI, jud. Tutova – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Sărătenii de Jos), Bis. Sf. Împărați (Sărătenii de Sus), Bis. Sf. Voievozi (Lățești): chestionare.	1921	13	
3032	SCHIȘTEA, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Padina), Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Palanga), Bis. Intrarea în Biserică (Amărăști), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Nemou): chestionare.	1921	15	
3033	SCHITU GOLEȘTI, jud. Muscel – Bis. Trei Ierarhi: chestionar; corespondență; deviz restaurare (acoperiș, pardoseală, soclu, iconostas, 1937-1939); recepție lucrări (1940); semnalarea degradării picturii vechi; proiect strane și ușă (cu planșe, 1940-1944); recepție lucrări catapeteasă (1944); deviz reparații de întreținere (1945); deviz reparații învelitoare (1952). Bis. Adormirea Maicii Domnului (Lăzărești), Bis. parohială (Capu Piscului): chestionare. Semnari: H. Teodoru, mitropolit Platon, I. Mihail, P. Antonescu, V. Moisescu.	1921-1952	125	
3034	SCHITU POENARI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Voievozi și Bis. Cuvioasa Paraschiva : chestionar.	1921	3	
3035	SCHIULEȘTI, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar și corespondență.	1921-1951	6	
3036	SCÂNTEIA, jud. Vaslui – Bis. Sf. Arhangheli: chestionar; corespondență; deviz reparații (1938); date istorice; propunere construire osuar sub biserică. Bis. Sf. Voievozi (Tufești), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Podești), Bis. Sf. Atanasie și Chiril (Scheia Capotești), Bis. parohială (Grajduri), Bis. Nașterea Sf. Ioan Botezătorul (Boroșești): chestionare.	1921-1939	29	
3037	SCOICA, jud. Gorj – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; deviz consolidare și reparații (cu schițe-relevee, 1948-1949). Bis. Sf. Împărați (Frasinu): chestionar; corespondență; descriere; date istorice; avariată de cutremur; deviz reparații și consolidare (1942). Bis. de lemn Sf. Voievozi			

0	1	2	3	4
	(Frasinu), Bis. Sf. Voievozi (Andrești): chestionar. Semnatari: H. Teodoru, V. Moiescu, episcop Nifon Craioveanu.	1921-1949	62	
3038	SCORNICEȘTI, jud. Olt – Bis. Cuvioasa Paraschiva (Tătărai): chestionar; corespondență; descriere; deviz restaurare-consolidare (cu 11 planșe-relevu, 1945). Bis. Sf. Nicolae, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Scorniceștii de Jos), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Piscani): chestionare.	1921-1947	75	
3039	SCORȚANU NOU, jud. Brăila – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Împărați (Sihleanu), Bis. Sf. Nicolae (Gemenele), Bis. Sf. Vasile cel Mare (Pitulați): chestionare.	1921	17	
3040	SCORȚANU VECHI, jud. Brăila – Bis. Sf. Gheorghe (distrușă în timpul primului război mondial): chestionar.	1921	4	
3041	SCORȚENI, jud. Bacău – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
3042	SCORȚENI, jud. Prahova – Bis. Cuvioasa Paraschiva (capelă): chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații (1937); deviz refacere pridvor (1940). Bis. Cuvioasa Paraschiva și Bis. Sf. Gheorghe (Mislea): chestionare.	1921-1952	25	
3043	SCORUȘU, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Dumitru: corespondență; deviz reconstruire.	1937-1939	5	
3044	SCRADA, jud. Dolj – Bis. Nașterea Maicii Domnului (Valea cu Pomi): chestionar; corespondență; ruinată (1935). Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Gâlcești), Bis. Nașterea Maicii Domnului (Bercești): chestionare.	1921-1946	38	
3045	SCRIOAȘTA, jud. Teleorman – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
3046	SCULENI, jud. Iași – Bis. Sf. Gheorghe (Stânca): chestionar; corespondență; referiri la castelul Stânca (expropriere și despăgubiri). Bis. Sf. Voievozi (Scușeni), Bis. de lemn Sf. Treime (Frăsului), Bis. Sf. Spiridon (Cotu lui Ivan), Bis. Sf. Nicolae (Luceni): chestionare. Semnatari: N. Ghika-Budești, V. Brătulescu.	1921-1945	18	
3047	SCUNDU, jud. Vâlcea – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Blejani), Bis. Sf. Nicolae (Fundu Scundului), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Pădureți): chestionare.	1921	8	
3048	SCURTA, jud. Putna – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Dumitru: chestionare.	1921	7	
3049	SCURTEȘTI, jud. Buzău – Bis. Nașterea Maicii Domnului (Vadu Pași), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Focșănei), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Stănțești): chestionare.	1921	11	
3050	SCURTEȘTI, jud. Prahova – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; descriere; stare de ruină; descriere lucrări de reparație. Bis. Sf. Dimitrie (Ștefești), Bis. parohială (Livadea): chestionare.	1921-1938	13	
3051	SCURTU, jud. Vlașca – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Scurtu Mare), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Drăcești), Bis. Sf. Nicolae (Slăvești): chestionare.	1921	11	

0	1	2	3	4
3052	SEACA, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae (Seaca de Câmp), Bis. de lemn (Răchita de Seaca), Bis. de lemn Sf. împărați (Seaca Tănără): chestionare. Cetate veche: corespondență; cerere cercetare.	1921–1943	12	
3053	SEACA, jud. Olt – Bis. Duminica Tuturor Sfinților: chestionar.	1921	2	
3054	SEACA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Ioan Botezătorul; chestionar.	1921	2	
3055	SEBEȘ, jud. Alba – Ansamblu evanghelic (capela, biserica, galeria cu arcade, primăria veche): corespondență; controverse în legătură cu galeria cu arcade (autoritățile locale cer demolarea, CMI nu aprobă); deviz consolidare și reparații la capelă și biserică (1926); prin Decret Regal se declară (1932) monument istoric întreg ansamblul; CMI preia din subsolul primăriei Sebeș o serie de documente vechi, unele din sec. XIV (bule imperiale, diplome, aprobări de târguri); documentele vor fi preluate de Institutul de Istorie Universală (1939). Semnatari: C. Daicoviciu, E. Dăianu, N. Iorga, V. Drăghiceanu, Victor Roth (membru corespondent CMI).	1925–1943	58	
3056	SECARA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Ologa): chestionare.	1921	5	
3057	SECĂȘENI, jud. Caraș Severin – Bis. ortodoxă: corespondență; necesită reparații.	1931	3	
3058	SECU, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Țiulenii), Bis. de lemn (ruinată) Sf. Nicolae (Șumandra): chestionare.	1921	11	
3059	SECUENI, jud. Roman – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; recepție lucrării picturii din nou (1938); deviz reparații curente (1942).	1921–1942	14	
3060	SEGARCEA, jud. Dolj – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; date istorice (datată 1547); descriere; deviz reparații (1923); deviz reparații și consolidare (1941); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1941); recepție lucrării picturii (1942); deviz refacere trotuar și reparații tencuieli (cu 2 planșe, 1943–1945).	1921–1946	79	
3061	SEGARCEA, jud. Teleorman – Bis. Adormirea Maicii Domnului și Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionare.	1921	6	
3062	SEIMENI, jud. Constanța – Bis. Sf. Gheorghe și Bis. Sf. Dumitru: chestionare.	1921	6	
3063	SERDANU, jud. Dâmbovița – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații învelitoare (1921); deviz reparații (cu schițe-relevu și desen, 1937). Semnatari: S. Becu, N. Ghika-Budești.	1921–1937	16	
3064	SERDARU, jud. Covurlui – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Nașterea Maicii Domnului (Movileni – Barboși): chestionare.	1921	7	
3065	SEVERINEȘTI, jud. Mehedinți – Bis. Nașterea Maicii Domnului (Poiana), Bis. (ruinată) Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul (Valea Alunului), Bis. Sf. Dimitrie (Cărnicești), Bis. Sf. Apostoli (Curpenul), Bis. (ruinată) Sf. Voievozi (Ercea): chestionare.	1921	10	
3066	SFINȚEȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Treime: chestionar; corespondență; ruinată; cercetare; demolată (1928).	1921–1928	10	

0	1	2	3	4
3067	SFÂNȚA MĂRIE ORLEA, jud. Hunedoara – Bis. reformată: corespondență; cerere reparații; deviz înlocuire învelitoare de șită cu țigla dublu solzi (1949); deviz reparații curente (1952). Semnatori: H. Teodoru, Gr. Ionescu, V. Brătulescu, Șt. Balș, V. Moisescu.	1943–1952	39	
3068	SFÂNȚU GHEORGHE, jud. Trei Scaune – Muzeul național secuiesc: corespondență; Mizeul achiziționează (1938) un tezaur descoperit în Valea Strâmbă (monede romane, brățări, fibulă, inele, cataramă – toate de argint).	1938–1952	10	
3069	SFÂNȚU GHEORGHE, jud. Tulcea – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
3070	SIBICIU, jud. Buzău – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; cercetare; descriere; caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1932). Bis. Sf. Ilie (Sibiciu de Jos), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Gornet): chestionare. Semnatori: S. Becu, I. Mihail, H. Teodoru.	1921–1937	23	
3071	SIBIEL, jud. Sibiu – Bis. ortodoxă (1776): corespondență; deviz reparații (cu schițe, 1944). Semnatori: C. Daicoviciu, Șt. Balș, A. Oțetea, V. Moisescu.	1924–1948	27	
3072	SIBIU, jud. Sibiu – Bis. evanghelică: corespondență; cerere reparații; cercetare; deviz restaurare. Semnatori: Em. Costescu, P. Constantinescu – Iași, Em. Costescu.	1951–1952	37	
3073	SIBIU, jud. Sibiu – Bis. greco-catolică (1778): corespondență; cerere reparații biserică și conservare morminte din zonă (ale lui Gh. Barițiu, I. Rațiu, Al. Papiu Ilarian). Semnatori: I. Negruzzi, V. Părvan.	1924	2	
3074	SIBIU, jud. Sibiu – Casă parohială rom.-catolică: corespondență; cerere clasare monument istoric; referiri la demolarea statuii Sf. Nepomuk.	1948	5	
3075	SIBIU, jud. Sibiu – Muzeul Bruckenthal: corespondență; cerere reparații și conservare. Semnatori: V. Drăghiceanu, H. Teodoru.	1930–1951	13	
3076	SIBIU, jud. Sibiu – Primăria veche: planșe-relevee; schițe (unele întocmite la sfârșitul sec. XIX).	1871–1897	18	
3077	SIC, jud. Someș – Bis. reformată: corespondență; necesită reparații.	1947	3	
3078	SIGHET, jud. Maramureș – Muzeul Regional: corespondență; obținere spații pentru amenajare.	1938–1939	3	
3079	SIGHIȘOARA, jud. Târnava Mare – Bis. Intrarea Maicii Domnului în Biserică – Cornești: corespondență; deviz reparații urgente (1943); deviz confecționare tâmplă (1944); recepție lucrări.	1943–1945	52	
3080	SIGHIȘOARA, jud. Târnava Mare – Catedrala gotică: corespondență; cercetare; descoperire pictură veche sub tencuiala de var („prezintă un interes cu totul deosebit și merită să fie scoasă la lumină”); referiri la biserică din Ghertani (deține „un admirabil iconostas”). Semnatori: I. Mihail, N. Ghika-Budești.	1926	1	
3081	SIGHIȘOARA, jud. Târnava Mare – Statuia Zaharia Boiu: corespondență; cerere amplasare în fața bisericii ortodoxe;			

0	1	2	3	4
	referiri la statuia generalului rus Scariatin (nu este monument istoric). Semnatori: N. Iorga, Asociațiunea „Astra”, H. Teodoru.	1938-1944	8	
3082	SIHASTRU, jud. Tecuci – Schitul Sihastru: descriere; date istorice; schițe-relevee; semnatar: Șt. Balș	1938	4	
3083	SILISTRARU, jud. Brăila – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
3084	SILIȘTEA, jud. Dolj – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	3	
3085	SILIȘTEA, jud. Neamț – Bis. parohială, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Bârjoveni), Bis. Sf. Voievozi (Români), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Ciolpanu), Bis. de lemn Sf. Antonie cel Mare (Bârcu): chestionare, Bis. Sf. Voievozi (Runcu): chestionar; corespondență; date istorice. Semnatori: P. P. Panaiteșcu, N. Ghika-Budești.	1921-1922	14	
3086	SILIȘTEA-GUMEȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; cercetare; descriere (deține „opt icoane foarte interesante”); schițe-relevee; desen; ruinată (1934). Bis. Sf. Adormire: chestionar. Semnatori: S. Becu, N. Ghika-Budești.	1921-1934	15	
3087	SILIȘTENI, jud. Argeș – Ruine cetate romană: corespondență; descriere; reproducere inscripții. Bis. Sf. Voievozi: corespondență; necesită reparații.	1920-1923	9	
3088	SIMERIA, jud. Hunedoara – Monumentul generalului Bem: corespondență; date istorice; dinamitat în 1941; cerere refacere.	1936-1949	6	
3089	SIMILA, jud. Tutova – Bis. Sf. Împărați: chestionar; corespondență; deviz reparații (1936). Bis. Sf. Maria (Bujoreni); chestionar.	1921-1936	11	
3090	SIMILEASA, jud. Buzău – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	2	
3091	SIMINICEA MICLESCU, jud. Botoșani – Bis. de vălătuci: descriere; schițe-relevee. Semnatar: Șt. Balș.	1936	5	
3092	SIMIONEȘTI, jud. Roman – Bis. Botezul Domnului, Bis. Sf. Gheorghe (Corduvi): chestionare.	1921	5	
3093	SINAIA, jud. Prahova – Bis. de lemn Sf. Apostoli (adusă din Maiorești, jud. Mureș și amplasată lângă Castelul Foișor): corespondență; biserica a fost adusă din dorința M. S. Regele; deviz montare; acte justificative financiar-contabile (facturi, liste de plată, scrisori de trăsură); schițe-relevee, detalii. Semnatar: Șt. Balș.	1935-1936	140	
3094	SINAIA, jud. Prahova – Mănăstirea Sinaia: chestionar; corespondență; deviz restaurare Bis. Adormirea Maicii Domnului (pridvor, pictură, ferestre, parament, instalație încălzire, 1933-1934); deviz reparații învelitoare chilii (1944). Semnatori: V. Drăghiceanu, V. Moiescu, H. Teodoru, P. Antonescu, N. Ghika-Budești.	1921-1944	32	
3095	SINEȘTI, jud. Iași – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații (1929). Semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru.	1921-1937	18	
3096	SINEȘTI, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Voievozi (Stănișlăvești), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Popești), Bis.			

0	1	2	3	4
	Sf. Ilie (Ciuciu), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Valea Merilor): chestionare.	1921	10	
3097	SINEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Intrarea în Biserică (Străchinești): chestionare. Bis. parohială (Ganea): chestionar; corespondență; stare de ruină; descriere; deviz restaurare (1949). Semnatori: H. Teodoru, V. Moisescu.	1921–1949	30	
3098	SINGURENI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Împărați (Stănești): chestionare și corespondență.	1921–1949	8	
3099	SIRET, jud. Rădăuți – Bis. Sf. Treime: corespondență; deviz restaurare biserică și nivelare teren (cu planșe-relevee); semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru	1937–1939	62	
3100	SIREȚEL, jud. Suceava – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
3101	SISEȘTI, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Grigorie, Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul: chestionare.	1921	6	
3102	SIȘCANI, jud. Fălciu – Bis. Cuvioasa Paraschiva: descriere; deviz reparații și consolidare.	1946	17	
3103	SITANI, jud. Bihor – Bis. de lemn: corespondență; parohia cere demolarea, CMI nu aprobă; reproducere inscripții. Semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru.	1937–1952	14	
3104	SITEȘTI, jud. Gorj – Bis. de lemn Intrarea în Biserică, Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Chebani): chestionare. Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Pocioaiștea): chestionar; corespondență; deviz reparații.	1921	26	
3105	SĂMBĂȚA de SUS, jud. Făgăraș – Bis. ortodoxă (1786): corespondență; cerere reparații pictură.	1941–1947	5	
3106	SĂMBĂȚA de SUS, jud. Făgăraș – Castelul brâncovenesc: corespondență; cerere clasare monument istoric (1925); fragment din ziarul „Universul” (cu desen, 1937); descriere ruine din zonă; descriere fragmente de piatră sculptată (cu inventar); schițe-relevee (castel, poarta fostei incinte, fragmente sculpturi); castelul este folosit drept cămin de odihnă (1948). Semnatori: Al. Lapedatu, Șt. Balș, N. Iorga, H. Teodoru, R. Bordenache, C. Daicoviciu.	1925–1948	19	
3107	SĂMBĂȚA de SUS, jud. Făgăraș – Mănăstirea brâncovenească: corespondență; date istorice; renovare pictură (1934); deviz renovare chilii (1947). Semnatori: N. Ghika-Budești, mitropolit Nicolae, Al. Lapedatu, Șt. Balș.	1934–1947	29	
3108	SĂMBOTIN, jud. Gorj – Bis. Sf. Ioan Botezătorul, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Porceni-Birnici), Bis. de lemn Sf. Andrei (Porceni-Moșneni), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Sâmbotinu de Sus): chestionare și corespondență.	1921–1945	19	
3109	SĂMBUREȘTI, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz restaurare pictură (1943); deviz reparații și întreținere (1943).	1921–1943	33	
3110	SÂNBENEDIC, jud. Alba – Bis. de lemn greco-catolică: corespondență; cercetare; deviz reparații (cu schițe-relevee, 1937–1942); clișee foto; descriere. Semnatori: Șt. Balș, H. Teodoru.	1936–1942	26	

0	1	2	3	4
3111	SÂNGERU, jud. Prahova – Bis. Sf. Andrei: chestionar; corespondență; caiet de sarcini pentru pictură din nou (1939). Bis. Buna Vestire (Butuci): chestionar. Semnatari: I. Mihail, I. L. Atanasescu, V. Brătulescu.	1921–1945	43	
3112	SÂNNICOARĂ, jud. Someș – Bis. de lemn: corespondență; stare de ruină.	1938	2	
3113	SÂNNICOLAUL MARE, jud. Timiș Torontal-Statuia împărătesei Elisabeta: corespondență; descriere inscripție. Semnatari: N. Iorga.	1938	3	
3114	SÂNTIMBRU, jud. Alba – Bis. reformată: corespondență; inventar cu pagubele determinate de cel de-al doilea război mondial.	1923–1946	13	
3115	SÂRBENI, jud. Vlașca – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
3116	SÂRBEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn (ruinată) Ciupercești: chestionar și corespondență.	1921–1948	15	
3117	SÂRBI, jud. Putna – Bis. Sf. Apostoli, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Tufele): chestionare și corespondență.	1921–1928	7	
3118	SÂRBI, jud. Tutova – Bis. de lemn Sf. Dimitrie: chestionar.	1921	2	
3119	SLAȘOMA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	2	
3120	SLATINA, jud. Baia – Mănăstirea Slatina: chestionar; descriere; date istorice; bibliografie; deviz reparații acoperiș Bis. Schimbarea la Față și paraclis Sf. Nicolae (1932); degradare chilii sud și acoperiș clopotniță în urma incendiului (1939); deviz reparații (stăreție, chilii, clopotniță, arhondaric – 1939); deviz refacere acoperiș Bis. Schimbarea la Față (1947); deviz amenajare orfelinat în chilii est; deviz amplasare aghiasmator (1950). Semnatari: Șt. Balș, N. Ghika-Budești, mitropolitul Pimen și Grigore Botoșăneanu, V. Drăghiceanu, H. Teodoru, V. Moisescu, V. Brătulescu.	1921–1950	107	
3121	SLATINA, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații învelitoare (1931); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1935–1939); recepție lucrări pictură (1939). Semnatari: Al. Referendaru, I. Mihail.	1921–1939	22	
3122	SLATINA, jud. Olt – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
3123	SLATINA, jud. Olt – Bis. Sf. Împărați (Sopot): chestionar; corespondență; caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1940). Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar. Semnatar: I. Mihail.	1921–1940	8	
3124	SLATINA, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae (din Târg): chestionar; corespondență; descriere; 2 planșe-relevee; un desen; un plan de situație (1924); stare de ruină (1927); Primăria Slatina cere demolarea; biserica este demolată (1936) fără aviz CMI, N. Iorga cere darea în judecată a vinovaților. Bis. Sf. Nicolae (Oboscari), Bis. Sf. Nicolae (Coasta): chestionare și corespondență. Semnatari: N. Iorga, Al. Referendaru, V. Drăghiceanu.	1921–1936	45	
3125	SLATINA, jud. Olt – Bis. Sf. Treime (a fostului schit): chestionar; corespondență; caiet de sarcini pentru restaurare pictură; deviz			

0	1	2	3	4
3128	reparații (1943–1944); planuri de situație; controverse în legătură cu clădirile din zonă; deviz împrejmuire și confecționare strane (cu planșe și foto, 1945). Semnatori: I. Mihail, V. Brătulescu, episcop Emilian, Em. Costescu.	1921–1945	92	
3126	SLATINA, jud. Olt – Mănăstirea Clocociov: chestionar; corespondență; date istorice; descriere; deviz restaurare turlă (1924); deviz refacere acoperiș biserică (1926); deviz reparații clădiri incintă și împrejmuire (1927); situație cu lucrări executate. Semnatori: N. Ghika-Budești, Al. Referendaru, S. Becu, episcop Nichita, H. Teodoru.	1921–1928	74	Două foto din 1921
3127	SLATINA, jud. Olt – Mănăstirea Clocociov; corespondență; recepție lucrări (1931); cercetare; descriere degradări; deviz reparații biserică și restaurare tâmplă (1932–1933); cercetare pictură (1934); două foto fragmente pictură; recepție lucrări tâmplă (1935); deviz restaurare clopotniță intrare (1938); deviz restaurare-consolidare stărețje, chili și zid incintă (1940–1942); deviz reparații și consolidare la biserică (Arhitectură și pictură, cu un plan relevu și un plan proiect, 1945–1946). Semnatori: N. Ghika-Budești, Șt. Balș, episcop Nichita, I. L. Atanasescu, I. Mihail, V. Drăghiceanu, Em. Costescu, V. Brătulescu, H. Teodoru, V. Moisescu, P. Antonescu.	1931–1952	274	
3128	SLATINA, jud. Olt – Schitul Strihareț; chestionar; corespondență; date istorice; afectat de cutremur; cerere reparații și consolidare. Semnatori: V. Drăghiceanu, H. Teodoru.	1921–1946	15	
3129	SLĂNIC, jud. Prahova – Bis. Trei Ierarhi: chestionar; corespondență; deviz restaurare (1931). Bis. Sf. Ioan (Prăjani): chestionar; corespondență; afectată de cutremur. Bis. Nașterea Maicii Domnului și Bis. Sf. Ioan (Groșani): chestionare. Semnatori: N. Ghika-Budești, S. Becu, G. Balș, V. Moisescu.	1921–1940	48	
3130	SLĂTIOARA, jud. Romanați – Bis. Sf. Treime și Bis. Sf. Voievozi: chestionare.	1921	4	
3131	SLĂTIOARELE, jud. Argeș – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	6	
3132	SLĂTIOARELE, jud. Ialomița – Bis. Trei Ierarhi: chestionar; corespondență; caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1935); recepție lucrări (1938); deviz restaurare (biserică, clopotniță și zid împrejmuire, cu schițe-relevee, 1946). Semnatori: I. Mihail, H. Teodoru, V. Moisescu.	1921–1947	35	
3133	SLĂTIOARELE, jud. Vâlcea – Schitul Slătioarele cu biserica Sf. Nicolae (1623): chestionar; corespondență; deviz reparații (1928); deviz reparații de întreținere la biserică și împrejmuire (1938); referiri la clădirea „Cazanele” (stare precară, 1943); deviz consolidare și reparații biserică (cu schițe-relevee, 1944); deviz refacere parament (1947). Semnatori: I. L. Atanasescu, Șt. Balș, V. Moisescu, Em. Costescu, N. Ghika-Budești. Bis. Nașterea Maicii Domnului (Cociobi): chestionar; corespondență; deviz reparații (1931); Bis. sf. Gheoghe (Olar), Bis. Intrarea în Biserică (Viorești), Bis. de lemn Buna Vestire (Manasiești), Bis. de lemn Sf. Dimitrie (Gorunești), Bis. de lemn Sf. Voievozi și Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Fometești): chestionare.	1921–1947	83	
3134	SLĂVERZI, jud. Romanați – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	

0	1	2	3	4
3135	SLĂVEȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae și Bis. Adormirea Maicii Domnului (Lada): chestionare și corespondență.	1921–1925	12	
3136	SLĂVEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Nicolae (Delureni), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Târgul): chestionare.	1921	5	
3137	SLĂVUȚA, jud. Dolj – Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Socoteni): chestionar; corespondență; stare precară; deviz restaurare (1923). Bis. de lemn (Mielușei), Bis. de lemn (Marinești), Bis. Sf. Împărați, Bis. de lemn Sf. Voievozi și Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Toiaga): chestionare.	1921–1924	38	
3138	SLIVILEȘTI, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Cojmănești): chestionar.	1921	2	
3139	SLIVNA, jud. Covurlui – Bis. Sf. Nicole, Bis. Sf. Dimitrie (Puricani), Bis. Sf. Voievozi (Prodănești): chestionare.	1921	14	
3140	SLOBOZIA, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	6	
3141	SLOBOZIA, jud. Ialomița – Mănăstirea Slobozia cu biserica Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; date istorice; descriere; cercetare (1931); deviz reparații și conservare (turlă biserică și clopotniță, 1939); afectată de cutremur (1940); deviz consolidare și reparații biserică (1941); recepție lucrări (1943 și 1945); deviz reparații urgente la clopotniță (cu un plan-relevu, 1944); recepție lucrări (1945–1946); deviz confecționare ferestre (1951). Semnatori: V. Brătulescu, S. Becu, G. Balș, H. Teodoru, V. Drăghiceanu, Em. Costescu.	1921–1951	131	
3142	SLOBOZIA, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Urdăreanu): chestionare.	1921	4	
3143	SLOBOZIA, Muscel – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz restaurare (1937); recepție lucrări (1939); deviz reparații (1945).	1921–1945	24	
3144	SLOBOZIA, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Nicolae (Copăcești): chestionare.	1921	4	
3145	SLOBOZIA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Purcăreni): chestionare.	1921	8	
3146	SLOBOZIA, jud. Vlașca – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
3147	SLOBOZIA CONACHE, jud. Covurlui – Bis. Pogorârea Sf. Duh: chestionar.	1921	2	
3148	SLOBOZIA MIELU, jud. Bacău – Bis. Sf. Nicolae: descriere; schițe-relevee. Semnatori: Șt. Balș.	1939	3	
3149	SLOBOZIA MOARA, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Împărați: chestionar; corespondență; deviz consolidare-restaurare (1940–1942); biserica este declassată (1945). Semnatori: Em. Costescu, P. Antonescu, Șt. Balș.	1921–1945	30	
3150	SLUJITORI ALBOTEȘTI, jud. Brăila – Bis. parohială: chestionar.	1921	2	
3151	SMADOVIȚA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	2	
3152	SMEENI, jud. Buzău – Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Nicolae (Moisica), Bis. Sf. Nicolae (Sălcoara): chestionare.	1921	9	

0	1	2	3	4
3153	SMIRODAVA, jud. Neamț – Ruine cetatea Smirodava: corespondență; date istorice; legende; descriere; dispărută în urmă cu 80 de ani. Semnatori: Șt. Balș, Gr. Antipa.	1937	11	
3154	SMÂRDAN, jud. Covurlui – Bis. Înălțarea Domnului, Bis. Sf. Voievozi (Cișmele): chestionare.	1921	6	
3155	SMÂRDIOASA, jud. Teleorman – Bis. Sf. Împărați: schițe-relevee.	1946	6	
3156	SMULȚI, jud. Covurlui – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Gheorghe: chestionare.	1921	6	
3157	SNAGOV, jud. Ilfov – Mănăstirea Snagov: copii după documente aflate la Academia Română (descriere mănăstire, patrimoniu, stare, 1817–1848); corespondență; deviz reparații învelitoare clopotniță și ferestre biserică; recepție lucrări (1926); cercetare (descoperirea pisaniei vechi – 1563); deviz lucrări urgente (amenajare teren în urma cercetărilor arheologice, lespezi cu inscripții, pardoseală pronaos – 1936); deviz restaurare biserică (inclusiv fragmente pictură din pronaos – 1936); recepție lucrări arhitectură (1936); deviz conservare ziduri vechi descoperite în insulă și pardosire pronaos (1937); recepție lucrări pictură (1937); schiță casa paznicului (1938); reparații acoperiș biserică; recepție lucrări (1939); referat cu descrierea lucrărilor de restaurare în perioada 1936–1939. Semnatori: D. Onciul, V. Drăghiceanu, G. Simotta, N. Ghika-Budești, G. Balș, I. Mihail, D. V. Rosetti, mitropolit Miron, H. Teodoru, mitropolit Veniamin.	1817–1939	187	
3158	SNAGOV, jud. Ilfov – Mănăstirea Snagov: corespondență; deviz consolidare provizorie clopotniță (1940); deviz reparații ușă intrare biserică (1940); referin la biserică Scaune din București (situație cu lucrările executate – 1941); prezentare degradări în urma cutremurului; deviz consolidare-restaurare biserică și clopotniță (cu schițe-relevee și detalii, 1941–1942); recepție lucrări clopotniță (1942); deviz amenajare grădina (1942). Semnatori: H. Teodoru, N. Iorga, Em. Costescu, Șt. Balș, V. Brătulescu.	1940–1942	287	
3159	SNAGOV, jud. Ilfov – Mănăstirea Snagov: corespondență; deviz restaurare-consolidare biserică (inclusiv fragmente frescă, 1943); guvernatorul Transnistriei oferă fonduri bănești pentru reconstruirea chiliilor (1943); oferte pentru amplasare ferestre de marmură la biserică (1943); deviz amplasare ferestre (cu planșe, 1943); recepție lucrări (1944); deviz amenajare chilii și paraclis (1943); deviz restaurare-consolidare turn clopotniță (1943). Semnatori: Em. Costescu, H. Teodoru, V. Brătulescu, I. Rășcanu (primarul capitalei), Șt. Balș.	1942–1944	214	
3160	SNAGOV, jud. Ilfov – Mănăstirea Snagov: jurnal de restaurare (cu caiet lucrări atașament, schițe, relevee, detalii la biserică și clopotniță, fotografii din timpul restaurării). Semnatar: Șt. Balș	1943–1944	48	46 foto
3161	SNAGOV, jud. Ilfov – Mănăstirea Snagov: corespondență; recepție lucrări ferestre biserică (1944–1945); devize suplimentare restaurare-consolidare biserică (turle și învelitoare țigla, cu planșe, 1945); recepție lucrări (1944–1945); situație cu lucrările executate; acoperișul turnului clopotniță este distrus de furtună (1946); deviz consolidare-restaurare turn clopotniță (cu schițe și planșe, 1946–1947); deviz lucrări urgente (pardoseală biserică și trotuar, cu planșe – 1948); deviz refacere chilii sud (cu planșe – 1948 și 1952). Semnatori: Șt. Balș, P. Antonescu,			

0	1	2	3	4
	H. Teodoru, V. Brătulescu, Em. Costescu, C. Daicoviciu, V. Moisescu.	1944–1952	278	
3162	SOCEA, jud. Neamț – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Betești), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Frunzeni), Bis. Înălțarea Domnului (Cândești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Bărcănești): chestionare.	1921	10	
3163	SOCETU, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
3164	SOCOLA, jud. Iași – Bis. Schimbarea la Față (a fostei mănăstiri): chestionar; corespondență: stare de ruină (1922); date istorice; deviz reparații (1931); afectată de cutremur și război (1940–1944); deviz reparații biserică și clopotniță (1937–1943); deviz reparații și consolidare (1948); cercetare pictură; referiri la biserica Sf. Ingeri (Vișan) – deviz reparații (1924). Semnatori: mitropolit Pimen, P. P. Panaitescu, H. Teodoru, Șt. Balș.	1921–1948	57	
3165	SOCOLEȘTI, jud. Mehedinți – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	2	
3166	SOCRUJENI, jud. Botoșani – Bis. de lemn: schițe-relevee; desene.	1935	5	
3167	SOLCA, jud. Suceava – Mănăstirea Solca: schițe-relevee (1931); corespondență; cercetare; deviz restaurare biserică (1936); cercetare în urma incendiului (1949); deviz reparații acoperiș biserică (cu schițe, 1949). Semnatori: V. Drăghiceanu, H. Teodoru, V. Brătulescu, N. Iorga, Șt. Balș.	1931–1953	56	
3168	SOLCA, jud. Suceava – Bis. de lemn (Poeni): corespondență; istoric; mutată în Dragoș, com. Frumosu, jud. Câmpulung.	1946–1947	8	
3169	SOLEȘTI, jud. Vaslui – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1937).	1921–1937	17	
3170	SOLONȚ, jud. Bacău – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Cucuieti): chestionare și corespondență.	1921–1935	15	
3171	SORENI, jud. Romanți – Bis. Intrarea în Biserică: chestionar. Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; biserică este demolată; CMI cere sancționarea vinovaților.	1921–1923	8	
3172	SPANȚOV, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
3173	SPERIEȚENI, jud. Dâmbovița – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	5	
3174	SPETENI, jud. Ialomița – Bis. parohială: chestionar.	1921	2	
3175	SPINENI, jud. Olt – Bis. Tuturor Sfinților, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Davidești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Vrieții de Jos): chestionare.	1921	15	
3176	SPINEȘTI, jud. Putna – Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva, Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Bodești): chestionare.	1921	7	
3177	SPINOASA, jud. Iași – Bis. Sf. Apostoli, Bis. Sf. Împărați (Erbiceni), Bis. Intrarea în Biserică (Bârlești), Bis. Buna Vestire (Totoești): chestionare.	1921	10	

0	1	2	3	4
3178	SPRIDONEȘTI, jud. Roman – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Pogorârea Sf. Duh (Bătrânești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Icușești): chestionare.	1921	8	
3179	SPULBER, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
3180	SPURCANI, jud. Bihor – Bis. de lemn: corespondență; stare de ruină; CMI nu aprobă demolarea. Semnatar: episcop Nicolae, Șt. Balș	1937–1940	20	
3181	STARCHIOJD, jud. Prahova – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar; crespondență; cercetare pictură (1931); deviz reparații acoperiș (1938). Bis. Sf. Treime, Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Voievozi (Valea Anei), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Rotarea): chestionare.	1921–1938	48	
3182	STÂNCUȚA, jud. Brăila – Bis. Intrarea în Biserică, Bis. de lemn Sf. Vasile (Mărașa), Bis. Sf. Nicolae (Stanca): chestionare.	1921	9	
3183	STĂNETI, jud. Bacău – Bis. Adormirea Maicii Domnului: descriere; schițe-relevee. Semnatar: Șt. Balș.	1939	7	
3184	STĂNEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Voievozi, Bisericile Sf. Gheorghe și de lemn Intrarea în Biserică (Călești), Bis. de lemn Sf. Treime (Alexeni): chestionare și corespondență.	1921–1940	15	
3185	STĂNEȘTI-LUNGESȚI, jud. Vâlcea – Bis. Adormirea Maicii Domnului (a fostului schit): corespondență; cercetare; necesită reparații (1919); cercetare pictură (1941); deviz restaurare pictură (1942); mareșalul I. Antonescu alocă 100.000 lei pentru restaurarea bisericii (1943); schițe-relevee (1943); lucrări reparații mormântul lui Stroe Buzescu (1943–1944); schiță plan de situație (1950). Semnatar: I. D. Trajanescu, N. Ghika-Budești, I. L. Atanasescu, H. Teodoru.	1919–1950	109	Multe file degr.
3186	STĂNEȘTI, jud. Vlașca – Bis. Nașterea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Gheorghe (Ghizdaru): chestionare.	1921	6	
3187	STĂNILA, jud. Buzău – Bis. de lemn Pogorârea Sf. Duh, Bis. de lemn Buna Vestire (Valea Lupului), Bis. Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul (Valea Sibicului): chestionare.	1921	10	
3188	STĂNISEȘTI, jud. Tecuci – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Slobozia de Jos): chestionare și corespondență.	1921–1940	6	
3189	STĂNIȚA, jud. Roman – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Todireni), Bis. de lemn. Sf. Voievozi (Poienile Oancei): chestionare.	1921	8	
3190	STĂNULEASA, jud. Olt – Bis. Sf. Dumitru: chestionar; corespondență; caiet de sarcini pentru restaurare pictură; deviz reparații (1943–1946). Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Beculești), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Fedeleșoi): chestionare. Semnatar: Em. Costescu, I. Mihail.	1921–1946	32	
3191	STIGNIȚA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
3192	STIUBEIU, jud. Dolj – Bis. Sf. Împărați: chestionar. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Căciulata): chestionar; corespondență; deviz reparații.	1921	10	

0	1	2	3	4
3193	STĂLPENI, jud. Muscel – Bis. Nașterea Maicii Domnului (Livezeni): chestionar.	1921	4	
3194	STĂLPU, jud. Buzău – Bis. Sf. Dimitrie: chestionar; corespondență; cercetare; descoperire fresce; se presupune că biserica ar fi din timpul lui Matei Basarab; deviz restaurare (cu schițe-relevee, un plan-releveu și 2 planuri-proiect, 1934–1935); recepție lucrări (1941). Semnatori: N. Iorga, V. Drăghiceanu, I. Mihail, S. Becu.	1919–1942	37	
3195	STÂNCĂȘENI, jud. Tutova – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
3196	STÂNGĂCEANA, jud. Mehedinți – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionare și corespondență.	1921–1938	7	
3197	STOBORĂȘTI, jud. Teleorman – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1930).	1921–1930	6	
3198	STOENEȘTI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae (Florești): chestionar; corespondență; deviz reparații (cu releveu, 1944–1945). Bis. Buna Vestire (Drugănești): chestionar; corespondență; deviz reparații (1924 și 1940). Bis. Adormirea chestionar	1921–1945	81	
3199	STOENEȘTI, jud. Romanai – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
3200	STOICĂNEȘTI, jud. Olt – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	2	
3201	STOICENI, jud. Argeș – Bis. Sf. Dumitru (Predești): chestionar și corespondență.	1921–1928	9	
3202	STOICEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Dumitru, Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Prejoiu): chestionare.	1921	6	
3203	STOILEȘTI, jud. Argeș – Bis. de lemn Buna Vestire și Bis. de lemn. Sf. Voievozi (Balomireasa), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Geamăna), Bis. Intrarea în Biserică (Obogeni), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Stănești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Popești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Văcăria): chestionare.	1921	35	
3204	STOINA, jud. Dolj – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar. Bis. Sf. Împărați (Păișani): chestionar; corespondență; necesită reparații (1936). Bis. de lemn Sf. Grigore Decapolitu (Stoinița): chestionar; corespondență; date istorice; descriere; prezintă interes artistic; dărmată de furtună (1925). Bis. Sf. Împărați (Ciorari): chestionar; corespondență; deviz consolidare și refacere (cu planșe-privdor, 1946). Semnatori: P. P. Panaitescu, N. Ghika-Budești, Al. Referendaru, V. Moiescu,	1921–1946	67	
3205	STOLNICENI-PRĂJESCU, jud. Baia – Bis. Sf. Voievozi; chestionar; corespondență; lucrări fără aviz CMI (1934); descriere; schițe-relevee (1934); o parte din icoanele catapetesmei sunt pictate de N. Grigorescu; biserica este afectată de bombardament (1944); deviz reparații urgente (cu planșe-relevee, 1947–1948). Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Purcelești): chestionar; corespondență; schițe-detalii (1945); deviz reparații și refacere (1945). Semnatori: Șt. Balș, I. Mihail.	1921–1948	45	
3206	STOLOJANI, jud. Gorj – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: corespondență; lucrări fără avizul CMI (1940). Bis. de lemn Sf. Voievozi: corespondență. Semnatar: I. L. Atanasescu.	1926–1940	9	

0	1	2	3	4
3207	STRAJA, jud. Cluj – Bis. de lemn (1800): corespondență; deviz reparații (cu schiță).	1938	6	
3208	STRĂOANI, jud. Putna – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Văleni): chestionar; corespondență; deviz reparații (1940). Bis. de lemn Sf. Nicolae (Varnița), Bis. Sf. Nicolae (Străoanii de Sus), Bis. Sf. Voievozi (Străoanii de Jos), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Repedea): chestionare și corespondență.	1921–1940	22	
3209	STREHAIA, jud. Mehedinți – Mănăstirea Strehaia cu biserica Sf. Treime: chestionar; istoric; descriere (1922); deviz reparații curente (1922); deviz reparații fațadă biserică (1937); deviz reparații acoperiș biserică (1938), deviz consolidare-restaurare (biserica, clopotniță veche, zid împrejmuire – cu schițe-relevee, 1941–1944). Semnatori: Al. Referendaru, D. Onciul, G. Balș, Șt. Balș, I. L. Atanasescu, V. Moiescu, Em. Costescu.	1921–1945	103	
3210	STREJEȘTI, jud. Romanați – Bis. Sf. Treime: chestionar; corespondență; cercetare; deviz restaurare (1933); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1938); recepție lucrări pictură (1940); deviz consolidare (1941). Bis. Sf. Voievozi (Strejeștii de Sus): chestionar; corespondență; devize reparații și restaurare (arhitectură și pictură, 1944). Bis. Sf. Gheorghe (Runcu): chestionar; corespondență; deviz reparații (1944). Semnatori: P. P. Panaitescu, I. Mihail, N. Ghika-Budești, I. L. Atanasescu, H. Teodoru, M. Râmnicanu (pictor restaurator), Șt. Balș, V. Brătulescu.	1921–1945	130	
3211	STREȘNICU, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
3212	STREZA, jud. Făgăraș – Bis. ortodoxă (1811): chestionar; corespondență; deviz reparații curente.	1942	7	
3213	STRÂMBA, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Treime, Bis. Buna Vestire (Ogra): chestionare	1921	6	
3214	STRÂMBA, jud. Romanați – Bis. Sf. Apostoli, Bis. Sf. Apostoli (Băleasa): chestionare și corespondență.	1921–1923	16	
3215	STRÂMNBA-JIU, jud. Gorj – Mănăstirea Strâmba cu biserica Sf. Treime: corespondență; chestionar; deviz reparații împrejmuire (1920); schiță-plan de situație (1921); descriere; releveu biserică (1924); deviz reparații acoperiș biserică, stăreție și zid împrejmuire (1924); cercetare (1935 și 1940); deviz restaurare stăreție (cu planșe, 1943); deviz consolidare pridvor biserică (1943). Semnatori: D. Onciul, Al. Referendaru, N. Ghika-Budești, I. L. Atanasescu, V. Moiescu.	1919–1947	161	
3216	STRÂMBA-VULCAN, jud. Gorj – Bis. Sf. Vasile: deviz reparații (1926); corespondență; recepție lucrări (1926); deviz reparații (cu releveu, 1942). Semnatori: S. Becu, V. Drăghiceanu, I. L. Atanasescu.	1926–1943	44	
3217	STRÂMBEANU, jud. Dâmbovița – Biserică (capelă de cimitir): schițe-relevee; desen.	1938	7	
3218	STRÂMBENI, jud. Argeș – Bis. Învierea Domnului: chestionar.	1921	1	
3219	STRÂMBENI, jud. Prahova – Bis. Trei Ierarhi (Alunișu): chestionar.	1921	3	
3220	STRÂMBENI, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar. Bis. Cuvioasa Paraschiva și Sf. Teodor Tiron:			

0	1	2	3	4
3203	chestionar; corespondență; cercetare; descriere; deviz reparații (cu schițe, 1933–1936); deviz pictură din nou (1936). Semnatori: S. Becu, Em. Costescu.	1921–1936	27	
3221	STRĂMBU, jud. Brăila – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	3	
3222	STRĂMȚA, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Ilie: chestionar.	1921	2	
3223	STROEȘTI, jud. Argeș – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	8	
3224	STROEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae (Costești): chestionar și corespondență.	1921–1926	11	
3225	STROEȘTI, jud. Botoșani – Schitul Balș: istoric amănunțit (cu citate din hrisoave de sec. XIX); corespondență; necesită reparații. Semnatori: V. Brătulescu, Șt. Balș.	1945–1946	22	
3226	STROEȘTI, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Rasovița), Bisericile Adormirea Maicii Domnului, Sf. Voievozi și Sf. Ioan Botezătorul (Stolojani), ultimele două biserici sunt de lemn: chestionare și corespondență.	1921–1946	31	
3227	STROEȘTI, jud. Suceava – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Todirești): chestionare.	1921	4	
3228	STROEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. de lemn Sf. Dumitru (Obrocești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Pojogi), Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Cireșu), Bis. de lemn Sf. Nicolae și Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Stoenești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Dranu): chestionare.	1921	1	
3229	STROEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Treime (Pojogi): chestionar; corespondență.	1921–1938	6	
3230	STUDINA, jud. Romanaj – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Studinița): chestionare.	1921	4	
3231	SUATU, jud. Cluj – Bis. de lemn: corespondență; cerere materiale pentru reparații.	1938	8	
3232	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Sf. Dumitru – Domnească: corespondență; cercetare (1922); devize restaurare biserică și clopotniță (1937–1945); caiet de sarcini pentru restaurare pictură; cercetare biserici din Suceava după cutremur (1940); referat cu descriere lucrări necesare (turlă pantocrator, acoperiș, parament, pictură, nivelare curte și restaurare turn clopotniță) în 1946. Semnatori: G. Balș, V. Drăghiceanu, N. Ghika-Budești, H. Teodoru, I. Mihail, P. Antonescu, mitropolit Tit. G. Russu (membru corespondent CMI).	1922–1946	114	
3233	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Sf. Dumitru – Domnească: corespondență; cercetare (1948); deviz restaurare biserică (acoperiș și cornișă, 1948); ordine de șantier (cu schițe cornișă și turla); recepție lucrări acoperiș (1948); deviz restaurare biserică și clopotniță (parament, acoperiș, cu schițe-detalii, 1949–1951). Semnatori: Șt. Balș, G. Russu, H. Teodoru, Em. Costescu, V. Brătulescu.	1947–1951	217	
3234	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Sf. Gheorghe (mănăstirea Sf. Ioan cel Nou): corespondență; CMI protestează față de intenția construirii unei clădiri (moară cu vapor) în zonă (1928); schițe-relevee turn clopotniță (1931); deviz restaurare acoperiș biserică			

0	1	2	3	4
	și clopotniță (cu schițe, 1939); recepție lucrări biserică (1939); descriere stare (1946); propuneri restaurare (cu referiri la racla cu moaștele Sf. Ioan cel Nou). Semnatori: N. Iorga, Em. Costescu, H. Teodoru, S. Becu, V. Brătulescu, mitropolit Visarion, P. Antonescu.	1928–1948	61	
3235	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: schițe, detalii. Semnatar: H. Teodoru.	1937–1938	16	
3236	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Învierea Domnului – a Domnițelor (Văscrisenia): corespondență; deviz reparații (1935); date istorice; deviz cercetare și lucrări pregătitoare pentru reparații (1939); propuneri restaurare (1945); planuri și desene. Semnatori: N. Ghika-Budești, Șt. Balș, N. Iorga, mitropolit Visarion, H. Teodoru, G. Russu.	1935–1948	45	
3237	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Ițcani (Adormirea Maicii Domnului): corespondență; deviz restaurare (cu 2 planșe proiect, 1940); deviz consolidare-restaurare (1946). Semnatori: H. Teodoru, Em. Costescu, G. Russu.	1939–1946	35	
3238	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Sf. Nicolae: corespondență; schițe confecționare iconostas (1942); deviz lucrări de întreținere și reparații (1942). Semnatar: H. Teodoru.	1939–1942	29	
3239	SUCEAVA, jud. Suceava – Bis. Mirăuți (Sf. Gheorghe): corespondență; CMI aprobă scoaterea portretului lui Franz Joseph de pe peretele bisericii (1923); descriere după cutremur. Semnatori: Ministerul Cultelor și Artelor, V. Drăghiceanu, Prefectura Suceava.	1923–1941	12	
3240	SUCEAVA, jud. Suceava – Cetatea de Scaun: corespondență; cercetare (1946); propuneri conservare; schițe poartă. Semnatori: H. Teodoru, V. Brătulescu, G. Russu.	1946–1952	10	
3241	SUCEAVA, jud. Suceava – Mănăstirea Zamca: proces verbal cu descriere stare și degradări. Semnatori: H. Teodoru, G. Russu.	1946	3	
3242	SUCEAVA, jud. Suceava – Muzeul Bucovinei: corespondență; înființat în 1895; descriere colecții (1926); prezentare sedii în care a funcționat de-a lungul timpului; demersuri pentru legiferarea preluării de către Muzeu a tuturor obiectelor cu valoare istorică provenite din ruinele Cetății de Scaun. Cercetare (1943) monumente din Bucovina (cu succinte date istorice și descriere stare): Cetatea de Scaun, Bis. Mirăuți, Mănăstirea Zamca, Bis. Sf. Gheorghe (mănăstirea Sf. Ioan cel Nou), Bis. Sf. Dumitru – Domnească, Bis. Învierea Domnului, Bis. Sf. Ioan Botezătorul, Bisericile armenesci Sf. Cruce și Sf. Simion (Suceava), Bis. Sf. Maria-Hagigadar, Bis. Tuturor Sfinților – Părhăuți, Bis. Adormirea Maicii Domnului – Comănești, Bis. Sf. Dumitru – Zaharești, Mănăstirea Teodoreni – Burdujeni, Mănăstirea Dragomira, Mănăstirea Humor, Mănăstirea Moldovița, Bis. Sf. Treime – Siret, Bis. din Lujeni, Bis. Adormirea Maicii Domnului – Cernăuți, Bisericile Sf. Nicolae și Nașterea Maicii Domnului – Dorohoi, Bis. din Arbore, Bis. Adormirea Maicii Domnului – Iliești. Semnatori: I. Nistor, P. Luța (CMI – secția Cernăuți), V. Drăghiceanu, Primăria Suceava, N. Iorga, H. Teodoru, N. Grămadă (director Muzeu).	1926–1947	31	
3243	SUDIȚI, jud. Ialomița – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
3244	SUDULENI, jud. Dâmbovița – Bis. parohială, Bis. Mânjina: chestionare.	1921	7	

0	1	2	3	4
3245	SUHAIA, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	3	
3246	SUHARĂU, jud. Dorohoi – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (cu releveu, 1942). Bis. Sf. Voievozi (Lișana): chestionar; corespondență; deviz reparații (1935). Bis. Sf. Gheorghe (Mlenăuți), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Comănești), Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Plevna): chestionare. Semnatori: H. Teodoru, V. Moiescu.	1921-1942	40	
3247	SULINA, jud. Tulcea – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	3	
3248	SURA, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar și corespondență.	1920-1921	9	
3249	SURAI, jud. Putna – Bis. Sf. Ilie: chestionar.	1921	3	
3250	SURANI, jud. Prahova – Bis. Sf. Dumitru: chestionar.	1921	3	
3251	SURDILA -GĂISEANCA, jud. Brăila – Bis. Sf. Împărați, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Brateș): chestionare.	1921	7	
3252	SURDILA-GRECI, jud. Brăila – Bis. Trei lerarhi, Bis. Sf. Voievozi (Vizireni), Bis. Sf. Nicolae (Făurei): chestionare.	1921	10	
3253	SURDUC, jud. Turda – Vase vechi de argint: corespondență; CMI cere predarea obiectelor aflate în posesia țiganilor nomazi; anchetă; declarații. Semnatori: G. Balș, V. Drăghiceanu.	1926-1930	46	
3254	SURPATELE, jud. Vâlcea – Mănăstirea Surpatele cu biserica Sf. Treime: corespondență; chestionar; constituire Comitet pentru restaurare ansamblu (1927); schiță-stăreție (1927); devize reparații biserică și clădiri incintă (cu planșe, 1927-1936); reparații tâmplă (cu schiță, 1935); deviz reparații clopotniță (1936 și 1942); cercetare (inclusiv pictură, 1937); deviz consolidare și reparații biserică (1938); recepție lucrări (1940). Bis. Sf. Voievozi (Slăvițești), Bis. de lemn (Marcea): chestionare. Semnatori: N. Ghika-Budești, V. Drăghiceanu, I. Mihail, Al. Referendaru, I. L. Atanasescu, V. Brătulescu, S. Becu, H. Teodoru.	1920-1944	171	
3255	SUSANI, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Împărați, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Râmești): chestionare.	1921	4	
3256	SUSENI, jud. Argeș – Bis. Înălțarea Domnului (Strâmbeni), Bis. de lemn (Boerești), Bis. Duminica Tuturor Sfinților (Cerșanele de Sus), Bis. de lemn (Cerșanele de Mijloc), Bis. de lemn (Cerșanele de Jos): chestionare.	1921	22	
3257	SUSIȚA, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului, Bis. de lemn (Jidoștița): chestionare.	1921	4	
3258	SUTEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Nicolae (Cetățeanu), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Mitrofan), Bis. Sf. Apostoli (Mazil), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Racu), Bis. de lemn Sf. Treime (Verdea): chestionare și corespondență.	1921-1938	14	
3259	SUȚEȘTI, jud. Brăila – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	2	
3260	ȘARD, jud. Alba – Bis. Reformată: corespondență.	1937	2	
3261	ȘARÂNGA, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; stare de ruină (1946). Bis. Adormirea Maicii Domnului (Dara), Bis. Sf. Gheorghe (Clondiru): chestionare.	1921-1946	14	

0	1	2	3	4
3262	ȘATRELE, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Pantelimon (Lunca Mare): chestionare.	1921	4	
3263	ȘCEIA, jud. Roman – Bis. Nașterea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
3264	ȘCEIA, jud. Vaslui – Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Pojorăști): chestionar.	1921	2	
3265	ȘCHIOPENI, jud. Fălciu – Bis. Sf. Voievozi: corespondență; deviz reparații curente.	1938	3	
3266	ȘELARU, jud. Vlașca – Bis. Sf. Dumitru: chestionar.	1921	2	
3267	ȘELIMBAR, jud. Sibiu – Movila lui Mihai și o troiță: corespondență; cerere protejare.	1944	2	
3268	ȘEMLACUL MIC, jud. Timiș – Torontal – Mănăstirea Săraca: corespondență; cercetare; descriere; istoric; contract de vânzare-cumpărare biserică (1935); decret regal de clasare monument istoric (1935); deviz construire clopotniță și zid împrejmuire (1948); referiri la mănăstirile Partoș și Cebsa (devize reparații, 1948). Semnatari: Al. Lapedatu, I. Miloia, V. Brătulescu, H. Teodoru, regele Carol al II-lea.	1922-1948	28	
3269	ȘENDREȘTI, jud. Tutova – Mănăstirea Pogorârea Sf. Duh: corespondență; date istorice; descriere; cerere clasare monument istoric.	1921	4	
3270	ȘENDRICENI, jud. Dorohoi – Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Strahova): chestionar; corespondență; lucrări fără avizul CMI (1928); deteriorată de război în 1944; biserica este considerată de valoare și se cer reparații. Bis. Adormirea Maicii Domnului (Buhai), Bis. Sf. Voievozi (Chilia), Bis. de lemn (ruină) Sf. Gheorghe (Cobăla), Bis. de lemn Sf. Împărați (Horiăceni): chestionare. Semnatari: N. Ghika-Budești, Al. Lapedatu, H. Teodoru.	1921-1945	31	
3271	ȘERBĂNEȘTI, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului și Învierea Domnului: chestionar.	1921	8	
3272	ȘERBĂNEȘTI, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Nicolae și Intrarea în Biserică (Diaconești), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Pădurile de Sus): chestionare.	1921	11	
3273	ȘERBĂNEȘTI, jud. Olt – Bis. Adormirea Maicii Domnului și Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionare.	1921	6	
3274	ȘERBĂNEȘTI, jud. Tecuci – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
3275	ȘERBĂNEȘTI, jud. Vâlcea – Schitul Morunglavul cu Bis. Sf. Matei: corespondență; date istorice; deviz restaurare și reparații (1936-1937). Semnatari: N. Ghika-Budești, H. Teodoru, I. L. Atanasescu.	1935-1938	42	
3276	ȘERBĂNEȘTI, jud. Neamț – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; propuneri reparații; cercetare (1935); istoric; descriere degradări după cutremur (1940); deviz reparații și consolidare (1943). Bis. de lemn Sf. Procopie (Hortopu), Bis. Sf. Voievozi (Ghigoești): chestionare. Semnatari: V. Drăghiceanu, V. Brătulescu, Șt. Balș, N. Ghika-Budești, H. Teodoru.	1921-1943	30	

0	1	2	3	4
3277	ȘERBOENI, jud. Argeș – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar. Bis. Sf. Teodor Tiron (Popești): chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1940).	1921–1941	21	
3278	ȘERBOTEȘTI, jud. Vaslui – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Trei Ierarhi (Târgușorul Codăești): chestionare și corespondență.	1921–1937	7	
3279	ȘIEU-SFÂNTU, jud. Năsăud – Bis. de lemn: corespondență; cerere materiale pentru reparații.	1938	3	
3280	ȘILEA, jud. Târnava Mică – Bis. de lemn: corespondență; cerere materiale pentru reparații.	1938	3	
3281	ȘIMIAN, jud. Mehedinți – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Piatra Albă): chestionare.	1921	4	
3282	ȘIMLEUL SILVANIEI, jud. Sălaj – Cetatea Bathory: corespondență; cerere conservare și amenajare parc; Prefectura județului Sălaj propune ca parcul să se numească „Regina Maria”.	1926–1938	6	
3283	ȘIMNIC, jud. Dolj – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; biserica a fost refăcută din temelie în 1906. Bis. Sf. Arhangheli (Albești): chestionar; corespondență; descriere; deviz restaurare (1933); memorii pentru restaurare pictură; recepție lucrări pictură (1934). Biserica (ruină) Nașterea Maicii Domnului (Românești): chestionar; corespondență; deviz construire capelă pe ruinele bisericii (cu un plan-relevu, 1944). Bis. Adormirea Maicii Domnului (Șimnicu de Jos): chestionar. Semnatari: N. Ghika-Budești, I. L. Atanasescu, I. Mihail, V. Moisescu.	1921–1944	96	
3284	ȘIMON, jud. Brașov – Bis. Cuvioasa Paraschiva: corespondență; cercetare; deviz restaurare pictură; deviz reparații curente. Semnatari: A. Verona, I. Mihail, Șt. Balș.	1943–1944	14	
3285	ȘIORĂNEȘTI, jud. Vaslui – Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Voievozi (Ghergheleu), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Drăcșeni): chestionare.	1921	15	
3286	ȘIPOSE, jud. Iași – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; deviz restaurare pictură (1926); referin la ruinele curții lui Luca Arbore (descoperire beci boltit, pietre sculptate – 1928); devize restaurare biserică (cu 2 planuri, 1929–1932); referat privind restaurarea (lucrări criticabile, 1936); recepție lucrări (1933 și 1936). Bis. Sf. Gheorghe (Halteni): chestionar. Semnatari: H. Teodoru, I. Mihail, mitropolit Grigorie Botoșăneanu.	1921–1936	57	
3287	ȘIPOTU, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. Sf. Dumitru (Spahii): chestionare.	1921	6	
3288	ȘIRINEASA, jud. Vâlcea – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Ciorăști): chestionare.	1921	4	
3289	ȘIROCA, jud. Mehedinți – Bis. Înălțarea Domnului: chestionar.	1921	4	
3290	ȘIȚA, jud. Covurlui – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Voievozi (Tâtarca): chestionare.	1921	7	
3291	ȘOCARICIU, jud. Ialomița – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Haralambie (Oltina): chestionare.	1921	5	
3292	ȘOIMARI, jud. Prahova – Bis. Sf. Apostoli: chestionar.	1921	2	
3293	ȘOIMOȘ, jud. Arad – Castel: corespondență; cerere măsuri de protejare.	1925–1926	4	

0	1	2	3	4
3294	ȘOLDĂNEȘTI, jud. Suceava – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Hârtopu), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Leucușești): chestionare și corespondență.	1921–1935	8	
3295	ȘOPĂRLIȚA, jud. Romanai – Bis. Sf. Nicolae (ruină): descriere stare; planșe (releveu și proiect reconstruire). Bis. Sf. Treime: chestionar. Semnatari: episcop Irineu, I. L. Atanasescu.	1921–1940	25	
3296	ȘOPOTU, jud. Dolj – Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Nicolae (Mânăstricea): chestionare.	1921	7	
3297	ȘOTĂNGA, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Teiș): chestionare.	1921	8	
3298	ȘOVARNA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Nașterea Maicii Domnului (Runcu): chestionare.	1921	4	
3299	ȘTEFĂNEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Nicolae (Polcovnicu Magheru sau Măceșca): corespondență; date istorice; schiță – plan de situație; deviz reparații de întreținere (1932). Bis. de lemn Sf. Voievozi (Jugurelu de Sus), Bis. Sf. Nicolae (Cojeni), Bis. de lemn (ruină) Sf. Gheorghe (Cojeni): chestionare. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Doseni): chestionar; corespondență; deviz restaurare (1934). Semnatari: N. Iorga, V. Drăghiceanu, C. Moisil, episcop Irineu, N. Ghika-Budești.	1921–1936	49	
3300	ȘTEFĂNEȘTI, jud. Ialomița – Bis. Sf. Spiridon, Bis. Sf. Dumitru (Odaia Protopopului): chestionare.	1921	3	
3301	ȘTEFĂNEȘTI, jud. Muscel – Bis. Tăierea Capului Sf. Ioan Băteătorul: chestionar; corespondență; devize restaurare și extindere prin construire abside (cu un plan-releveu și planșe proiect, 1938–1939); desen; schițe; deviz restaurare-consolidare după cutremur (1940). Bis. Sf. Dumitru (Târgu Dealului): chestionar; corespondență; deviz reparații (1921–1924); cercetare pictură (descoperire fresce, 1925); în timpul lucrărilor „s-a procedat la masacrarea vechilor picturi acoperindu-le cu o oribilă pictură nouă” (1927), CMI cere darea în judecată a vinovaților. Bis. Sf. Nicolae (Izvoranu): chestionar. Referiri la crucea și fântâna din Ștefănești (se cere protejarea, 1922). Semnatari: H. Teodoru, Șt. Balș, V. Moisescu, I. Mihail, P. Demetrescu, N. Ghika-Budești, G. Balș.	1921–1942	112	
3302	ȘȚIOBORENI, jud. Vaslui – Bis. de lemn Sf. Nicolae: schițe-relevee.	1943	3	
3303	ȘTIRBEI, jud. Romanai – Bis. Cuvioasa Paraschiva (Ciuturoaia): chestionar; corespondență; date istorice; deviz reparații (1928); cercetare pictură; deviz restaurare pictură (1930); recepție lucrări (1930 și 1932); schițe-relevee după cutremur (1940); deviz consolidare și reparații după cutremur (1940). caiet de sarcini restaurare pictură (1942). Semnatari: I. L. Atanasescu, I. Mihail, N. Iorga.	1921–1942	71	
3304	ȘTIUBIENI, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Sf. Vasile (Petricani): chestionare.	1921	8	
3305	ȘTOROBĂNEASA, jud. Teleorman – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
3306	ȘUICA, jud. Olt – Bis. Intrarea în Biserică (Șuica de Jos), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Șuica de Sus), Bis. Adormirea Maicii			

0	1	2	3	4
	Domnului și Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Teiuș): chestionare.	1921	10	
3307	ȘUICI, jud. Argeș – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1924); recepție lucrări (1925); cercetare pictură (1925); schițe-relevee. Bis. Sf. Treime a mănăstirii Văleni: chestionar; corespondență; deviz restaurare (1950). Bis. Intrarea în Biserică (Șuici), Bis. filială (Rudeni), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Mărăști), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Cârpeni), Bis. Sf. Nicolae (Cârpeni): chestionare. Semnatori: I. Mihail, P. P. Panaiteșcu, V. Moiescu, Al. Referendaru.	1921–1950	76	
3308	ȘULETEA, jud. Tutova – Bis. de lemn Sf. Nicolae: corespondență; stare precară (1938); proiect construire biserică nouă (cu planșe); deviz reparații (1942). Semnatori: H. Teodoru, I. Mihail.	1938–1942	21	
3309	ȘUȘIȚA, jud. Mehedinți – Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; cerere restaurare (1949).	1921–1949	10	
3310	ȘUTA, jud. Vâlcea – Mănăstirea Frâsinei cu Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar; transcriere inscripție de fondare a bisericii; corespondență; deviz reparații învelitori clădiri incintă (1948). Semnatori: H. Teodoru, Gr. Ionescu.	1921–1948	8	
3311	ȘUȚA-SEACA, jud. Dâmbovița – Bis. Duminica Tuturor Sfinților și Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionar.	1921	5	
3312	TABĂRA, jud. Iași – Bis. Sf. Nicolae, Bis. de lemn (ruină): chestionare și corespondență. Bis. de lemn Sf. Voievozi (Bădărăi): chestionar și corespondență. Bis. Sf. Ilie (Soloneț), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Bivolari): chestionare. Semnatori: P. P. Panaiteșcu, H. Teodoru.	1921–1946	23	
3313	TALAGIU, jud. Arad – Bis. veche: corespondență; stare precară.	1932	1	
3314	TALEA, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
3315	TALPA, jud. Neamț – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; descriere; date istorice; deviz consolidare (1944). Bis. de lemn Sf. Voievozi (Hlăpești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Honiceni): chestionare.	1921–1947	18	
3316	TALPA, jud. Vlașca – Bis. Sf. Nicolae (Talpa Ogrăzii): chestionar. Bis. Sf. Nicolae (Talpa Băscoveni): chestionar; corespondență; stare precară (1933).	1921–1933	8	
3317	TAMAȘI, jud. Ilfov – Bis. Sf. Nicolae: chestionar. Bis. Sf. Treime (Ostrat): chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1937–1938); recepție lucrări (1937–1939); cercetare pictură; deviz reparații și construire turlă (1943). Bis. Buna Vestire Corbeanca: chestionar; corespondență; deviz reparații (1929). Semnatori: S. Becu, Em. Costescu, N. Iorga, Șt. Balș.	1921–1945	147	
3318	TÂNGARU, jud. Vlașca – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	3	
3319	TARCĂU, jud. Neamț – Schitul Tarcău: chestionar; corespondență; descriere degradări în urma primului război mondial; date istorice; descriere arhitectură; deviz reparații (cu un plan-relevu biserică, 1925); recepție lucrări (biserică, arhondaric, stăreție, 1927). Semnatori: P. Demetrescu, N. Ghika-Budești.	1921–1927	16	

0	1	2	3	4
3320	TATOMIREȘTI, jud. Dolj – Bis. Adormirea Maicii Domnului; chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații și consolidare (1924); schiță tâmplă. Bis. Sf. Nicolae (Meteu); chestionar; stare de ruină din 1907. Bis. Sf. Voievozi (Răcarii de Jos); chestionar. Semnatari: Al. Referendaru, H. Teodoru.	1921–1947	30	
3321	TATOMIREȘTI, jud. Vaslui – Bis. Adormirea Maicii Domnului; chestionar; corespondență; date istorice; cercetare tâmplă (1937); deviz restaurare tâmplă (1938); deviz construire clopotniță (1939); istoric.	1921–1953	93	
3322	TAUSA, jud. Vaslui – Bis. Sf. Nicolae și Sf. Treime, Bis. de lemn Sf. Voievozi (Suhuletu), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Găureni); chestionare.	1921	9	
3323	TAZLĂU, jud. Bacău – Bis. Nașterea Maicii Domnului; chestionar.	1921	4	
3324	TAZLĂU, jud. Neamț – Mănăstirea Tazlău; chestionar; corespondență; date istorice; descriere; deviz reparații curente la biserică (1923); cercetare (1927); recepție lucrări (1929); descriere degradări după cutremur (1940). Bis. Sf. Nicolae (Balcani), Bis. Sf. Voievozi (Frumoasa); chestionare. Semnatari: P. Demetrescu, S. Becu, N. Ghika-Budești, Șt. Balș, Em. Costescu.	1921–1953	41	Două foto la Biserica Tazlău din 1926
3325	TĂBĂRĂȘTI, jud. Buzău – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Împărați (Bentu), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Gălbinași); chestionare.	1921	16	
3326	TĂCUTA, jud. Vaslui – Bis. Sf. Gheorghe; chestionar; corespondență; deviz reparații (1938); deviz restaurare (1947). Bis. Sf. Dumitru (Redui), Bis. Sf. Împărați (Mircești), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Mircești), Bis. Sf. Voievozi (Focșasca), Bis. Sf. Nicolae (Protopopești); chestionare. Semnatari: Șt. Balș, P. Antonescu, H. Teodoru.	1921–1947	36	
3327	TĂLPAȘU, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Soceni), Bis. de lemn Sf. Dumitru (Nistoiu), Bis. Înălțarea Domnului (Tălpășelu), Bis. Intrarea în Biserică (Vârteju); chestionare.	1921	15	
3328	TĂMAȘDA, jud. Bihor – Turn de apărare; corespondență.	1927	4	
3329	TĂMĂȘEȘTI, jud. Vlașca – Bis. Sf. Teodor Tiron (Parisești); chestionar; corespondență; deviz reparații acoperiș (1939).	1921–1939	15	
3330	TĂRICENI, jud. Prahova – Bis. Sf. Gheorghe; chestionar; descriere; deviz reparații (1937–1939); avariata de cutremur (1940); deviz reparații și consolidare (cu plan-relevu (1946). Bis. Sf. Treime (Varnița), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Șirna); chestionare.	1921–1946	41	
3331	TĂTARU, jud. Brăila – Bis. Sf. Nicolae; chestionar.	1921	3	
3332	TĂTĂRANI, jud. Dâmbovița – Bis. Înălțarea Domnului, Bis. Nașterea Sf. Ioan Botezătorul (Căprioru); chestionare și corespondență.	1921–1941	7	
3333	TĂTĂRANI, jud. Prahova – Bis. Sf. Treime; chestionar; descriere; plan-relevu și desen (1934); avariata de cutremur (1940); amenință cu prăbușirea (1952). Semnatari: S. Becu, V. Drăghiceanu.	1921–1952	17	

0	1	2	3	4
3334	TĂTĂRĂȘTI, jud. Teleorman – Curtea veche „La Ziduri”: corespondență; descriere; paraclisul din incintă este ruinat (1940); act de donație (1940); clasare monument istoric (1945); date istorice. Bis. Sf. Nicolae (Tătărăștii de Sus), Bis. Înălțarea Domnului (Ochești), Bis. Înălțarea Domnului (Turești): chestionare.	1921–1947	32	
3335	TĂTĂRUȘ, jud. Suceava – Bis. Sf. Vasile, Bis. Sf. Nicolae: chestionare și corespondență.	1921–1935	13	
3336	TĂTULEȘTI, jud. Olt – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Nicolae (Bărbăloi): chestionare.	1921	11	
3337	TECSEȘTI, jud. Alba – Bis. de lemn: corespondență; cerere reparații.	1938	4	
3338	TECUCI, jud. Tecuci – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; cerere pictare (1927). Semnatori: A. Verona, I. Mihail.	1921–1938	6	
3339	TECUCI, jud. Tecuci – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar.	1921	3	
3340	TECUCI, jud. Tecuci – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; descriere stare (1942); deviz modificare pridvor (1942). Bis. Sf. Dimitrie, Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Apostoli, Capela Sf. Ilie: chestionare. Apel pentru donații în scopul terminării construirii catedralei noi (cu foto și plan, 1940). Semnatori: V. Brătulescu, H. Teodoru.	1921–1942	28	
3341	TECUCI, jud. Tecuci – Bis. Sf. Voievozi Noi, Bis. Sf. Voievozi Vechi: chestionare și corespondență.	1921–1943	10	
3342	TECUCI, jud. Tecuci – Foișorul de foc: corespondență; Primăria Tecuci cere demolarea (1939). CMI nu aprobă; cercetare; datat, 1866; descriere; schițe-detalii; avariat la cutremur (1940). Semnatori: Șt Balș, H. Teodoru, Primăria Tecuci.	1939–1941	27	una foto din 1939
3343	TECUCI-KALINDERU, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. 40 Mucenici: chestionare.	1921	4	
3344	TEIȘANI, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar.	1921	2	
3345	TEIU, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului (Teiu din Vale), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Teiu din Deal): chestionare.	1921	10	
3346	TELEGA, jud. Prahova – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi, Bis. Buna Vestire, Bis. Sf. Voievozi (Melicești), Bis. Sf. Ștefan (Buștenari): chestionare.	1921	14	
3347	TELEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn (ruină), Bis. de lemn ruinată (Buduhala), Bis. Sf. Nicolae (Șomânești), Bis. Sf. Nicolae (Telești-Birnici): chestionare.	1921	18	
3348	TELIȚA, jud. Tulcea – Bis. Adormirea Maicii Domnului a mănăstirii Celic-Dere: chestionar; trimitere bibliografică. Bis. Nașterea Maicii Domnului, Bis. Sf. Ioan Bogoslav (Poșta): chestionare.	1921	10	
3349	TENCĂNĂU, jud. Dolj – Bis. Sf. Dumitru, Bis. Sf. Nicolae (Mărăcine): chestionare.	1921	8	
3350	TERPEZIȚA, jud. Dolj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Gabru): chestionare.	1921	7	

0	1	2	3	4
3351	TERZICHIOIU, jud. Constanța – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Voievozi (Cartal): chestionare.	1921	6	
3352	TESCANI, jud. Bacău – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; Prăbușire boltă în urma cutremurului din 1940; cerere reparații. Bis. Sf. Voievozi (Românești-Stroești): chestionar.	1921–1952	16	
3353	TESLUI, jud. Olt – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Dumitru (Curtișoara), Bis. Sf. Nicolae (Cherlești): chestionare.	1921	6	
3354	TEȘ, jud. Timiș-Torontal – Bis. Sf. Arhangheli: corespondență; stare de ruină (1949); parohia cere demolarea; cercetare; descriere; date istorice; Ministerul Artelor aprobă demolarea (1950). Semnatar: V. Moiescu.	1949–1950	8	
3355	TEȘILA, jud. Prahova – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Voievozi (Treisten): chestionare.	1921	4	
3356	TETOIU, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Nicolae (Vijoești), Bis. Sf. Împărați (Ruginosu), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Boroii): chestionare.	1921	11	
3357	TEȚCOIU, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; cercetare; descriere; deviz restaurare (cu releveu, 1943). Bis. Sf. Gheorghe și Bis. Sf. Grigore (Mătăsuru): chestionare. Semnatori: H. Teodoru, V. Moiescu.	1921–1943	22	
3358	TIA MARE, jud. Romanați – Bis. Sf. Haralambie: chestionar.	1921	2	
3359	TIBRU, jud. Alba – Tezaur monetar: corespondență; tezaurul este predat secției C.M.I. – Cluj.	1938	5	
3360	TICHILEȘTI, jud. Brăila – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
3361	TIGVENI, jud. Argeș – Bis. Adormirea Maicii Domnului (capela familiei Brătianu), Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Nicolae (Blaju), Bis. Sf. Voievozi (Bălteni), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Băilești): chestionare.	1921	15	
3362	TILEAGD, jud. Bihor – Bis. reformată: corespondență; deviz refacere învelitoare. Semnatori: V. Moiescu, P. Constantinescu – Iași.	1951–1952	13	
3363	TIMIȘANI, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de zid Sf. Nicolae, Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Roșia): chestionare.	1921	11	
3364	TIMIȘEȘTI, jud. Neamț – bis. de lemn Duminica Tuturor Sfinților, Bis. de lemn Izvorul Maicii Domnului (Preotești): chestionare.	1921	4	
3365	TIMIȘOARA, jud. Timiș – Torontal – Bis. catedrală Trei Ierarhi: corespondență; extras din presă („Universul” din 22.03.1933) cu „Publicațiune de concurs” pentru întocmirea planurilor de zidire a catedralei; arhitectul I. D. Trajanescu va întocmi proiectul catedralei; CMI trimite un delegat pentru a asista la concursul proiectanților. Semnatori: N. Ghika-Budești, N. Iorga, V. Drăghiceanu, I. D. Trajanescu.	1933–1935	15	
3366	TIMIȘOARA – Casa Mocsony: corespondență; demolată în 1948; portalul este păstrat la Muzeul Banatului; planșe-relevee. Semnatori: Primăria Timișoara, Șt. Balș.	1948–1949	10	6 foto

0	1	2	3	4
3367	TIMIȘOARA – Cetatea: corespondență; cercetare; planul de sistematizare presupune demolarea unor vestigii (bastion N – II vest); CMI cere conservarea și întocmirea releveelor (1935); descriere și localizare rămășițe cetate; demolare ziduri (1948); CMI solicită conservarea și restaurarea turnului central al Cazărmii Transilvaniei (1948–1949). Semnatori: V. Drăghiceanu, I. Miloia, Al. Bărcăciă, I. L. Atanasescu, V. Brătulescu, Primăria Timișoara.	1935–1949	21	
3368	TIMIȘOARA – Muzeul Banatului: corespondență; raport privind descoperirile din com. Cenad (ziduri cetate medievală și vestigii romane); descriere vestigii romane (monede, pietre sculptate, fragmente frescă); o parte din obiectele arheologice fuseseră preluate de familia Nagy din Timișoara; CMI face demersuri pentru a fi predate Muzeului Banatului (1936); CMI cere oprirea demolărilor din cetatea Timișoara (1948); condiții speciale pentru instalarea Muzeului regional în Castelul Huniade (1950). Semnatori: Al. Tzigara-Samurcaș, Primăria Timișoara, H. Teodoru, V. Drăghiceanu, V. Brătulescu, C. Daicovicu, M. Moga, Șt. Balș.	1923–1950	25	
3369	TINOSU, jud. Prahova – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar. Bis. Sf. Treime (Predești): chestionar; corespondență; deviz reparații (1928).	1921–1928	9	
3370	TISA-SILVESTRU, jud. Bacău – Bis. de lemn (1785); descriere; transcriere inscripție de fondare; schițe-relevee. Semnatar: Șt. Balș.	1937	3	
3371	TISĂU, jud. Buzău – Mănăstirea Bradu cu biserica Sf. Dumitru: chestionar; corespondență; schiță-plan de situație (1928); descriere ruine zid incintă; descriere biserică (1935); deviz reparații biserică (1935); recepție lucrări; cercetare pictură (1936); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1936); recepție lucrări pictură (1939); descriere degradări după cutremur (1940); deviz consolidare biserică și zid împrejurilor (1941–1942). Semnatori: S. Becu, N. Ghika-Budești, I. Mihail, V. Moiescu, N. Iorga.	1921–1942	42	
3372	TISMANA, jud. Gorj – Mănăstirea Tismana cu biserica Adormirea Maicii Domnului: corespondență; deviz reparații curente (1920); recepție lucrări (1920); chestionar (1921); descoperire chenar ușă veche (1923); deviz reparații (învăltoare, cercevele, vopsitorie – 1924); deviz reparații sanatoriul din curte (1926); propunere amplasare (în gangul clopotniței) lespede comemorativă cu inscripție care să amintească românii închiși în mănăstire în timpul ocupației din primul război mondial, CMI aprobă (1928); extras din presă „Glasul monahilor” – 1930) cu descrierea stării precare a mănăstirii; cercetare (1931 și 1933); deviz lucrări întreținere la biserică și paraclis (1931–1933); deviz lucrări întreținere (la stăreție, chilii și anexe – 1933); referat privind sondaje și cercetări (cu schițe-detalii); devize restaurare biserică și paraclis (cornișe, tencuieli, șarpantă, învăltoare – 1934–1937); memoriu privind sondaje și cercetare pictură (1935); recepție lucrări (inclusiv sondaje arheologice și spălare tablouri ctitoricești, 1935–1937); două acuarele cu tabloul votiv din naos (de D. Noroce, 1934); una planșă-fațadă sud biserică (1936); două planșe-trotuar în jurul bisericii (1934). Semnatori: N. Ghika-Budești, I. D. Traianescu, Al. Referendaru, V. Drăghiceanu, G. Balș, Em. Căstescu, I. L. Atanasescu, A. Verona, I. Mihail, D. Noroce, Șt. Balș, H. Teodoru, N. Iorga.	1919–1939	238	

0	1	2	3	4
3373	TISMANA, jud. Gorj – Mănăstirea Tismana: corespondență; deviz refacere învelitoare chilii și restaurare-consolidare paraclis (1941–1943); Banca Națională acordă în 1944 fonduri (36.000.000 lei) pentru restaurarea chiliilor S.-E. și clopotniță afectate de incendiu, deviz execuție strane (cu schițe – 1944); deviz refacere acoperiș clopotniță (cu schițe – 1945); deviz reparații clădiri incintă (1946–1947); deviz restaurare pridvor biserică (1948); un plan anteproiect restaurare paraclis; trei planșe clădiri incintă; o planșă-relevu portic cu arcade (1944); o planșă-arcade interioare incintă (1944). Semnatori: I. L. Atanasescu, Em. Costescu, I. Mihail, H. Teodoru, V. Brătulescu, Al. Lapedatu, Banca Națională Română, V. Moisescu, Gr. Ionescu.	1940–1949	152	
3374	TISMANA, jud. Gorj – Schitul Cioclovina de Jos cu biserica Sf. Voievozi: corespondență; chestionar; deviz reparații biserică și clădiri incintă (1923–1924); deviz restaurare biserică (cu 4 planșe-relevu, 1937); deviz restaurare-consolidare biserică și chilii (1941–1945); cercetare (1944). Semnatori: V. Drăghiceanu, Al. Referendaru, H. Teodoru, N. Ghika-Budești, I. L. Atanasescu.	1920–1945	35	
3375	TITEȘTI, jud. Argeș – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; monografie (cu foto, 1930); corespondență; caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1940); deviz reparații (cu schițe-relevu, 1941). Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Cucoiu), Bis. de lemn Sf. Nicolae și Cuvioasa Paraschiva (Bratovești): chestionare. Semnatori: I. Mihail, H. Teodoru, V. Moisescu.	1921–1943	33	Foto din 1930
3376	TĂMNA, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; icoanele vechi (argintate) sunt vândute în 1911, CMI cere sancțiuni (1923); devize-ofertă reparații acoperiș și pictură (1942). Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Valea Ursului), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Pavățu): chestionare.	1921–1943	41	
3377	TĂMPENI, jud. Olt – Bis. Sf. Nicolae și Cuvioasa Paraschiva (Bacea), Bis. Sf. Nicolae (Tâmpenii de Sus): chestionare.	1921	4	
3378	TĂNTOVA, jud. Ilfov – Bis. Sf. Treime: chestionar.	1921	3	
3379	TÂRCOV, jud. Buzău – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Învierea Domnului (Oleșești), Bis. de lemn (Runcu), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Robești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Rătești), Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Cojani): chestionare.	1921	19	
3380	TÂRGOVIȘTE, jud. Dâmbovița – Bis. Sf. Atanasie și Chiril: chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații (1936); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1939); recepție lucrări (1939); deviz restaurare (cu un plan -relevu, 1945). Semnatori: S. Becu, I. Mihail, Em. Costescu.	1921–1947	58	
3381	TÂRGOVIȘTE, jud. Dâmbovița – Bis. Domnească (Adormirea Maicii Domnului): corespondență; lucrări de reparații curente (1921); deviz reparații (învelitoare, jgheaburi, tâmplărie, soclu, trotuar – 1926–1929); ușile împărătești sunt restaurate de atelierul C.M.I. (1928–1930); devize estimative lucrări consolidare și reparații după cutremur (1940–1944); deviz și caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1942–1943); descriere stadiu lucrări restaurare pictură (1946). Semnatori:			

0	1	2	3	4
	N. Ghika-Budești, V. Drăghiceanu, P. Demetrescu, S. Becu, H. Teodoru, Em. Costescu, Șt. Balș, A. Verona, I. Mihail, I. D. Ștefănescu, V. Blendea (pictor restaurator), V. Brătulescu	1920-1946	150	
3382	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Dumitru – Buzinca: chestionar; corespondență; deviz reparații (1942); caiet de sarcini și deviz-ofertă pentru restaurare pictură (1942); recepție lucrări pictură (1942). Semnatori: I. Mihail, V. Blendea, A. Verona, Em. Costescu.	1921-1944	30	
3383	TÂRGOVIȘTE – Bis. Geartoglu (Sf. Nicolae): corespondență; deviz restaurare (1945); referat cu descriere stare biserică (1947); deviz refacere acoperiș (1947). Referiri la Muzeul regional (descriere colecții și amenajare în curtea bisericii Stelea, 1947). Semnatori: Em. Costescu, H. Teodoru, Ministrul Artelor.	1936-1947	18	
3384	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Gheorghe-Suseni: chestionar; corespondență; proiect reparații (piese scrise) și caiet de sarcini pentru reparații (1942).	1921-1944	23	
3385	TÂRGOVIȘTE – Bis. Intrarea în Biserică (Albă): chestionar; corespondență; deviz reparații (1931); norme pentru restaurare (1948). Semnatori: S. Becu, Șt. Balș, H. Teodoru.	1921-1948	14	
3386	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Ionică (Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul): chestionar; corespondență; date istorice; descriere; deviz restaurare (1945). Semnatori: N. Ghika-Budești, Em. Costescu.	1921-1945	23	
3387	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Împărați: corespondență; schițe-relevee (1926); deviz reparații acoperiș (1926); descriere; deviz reparații (1939); deviz reparații și restaurare (1945). Referiri la Bis. Nașterea Maicii Domnului (Secueni) – cercetare pictură (1926). Semnatori: V. Drăghiceanu, I. Mihail, Em. Costescu, mitropolit Platon.	1920-1945	49	una foto din 1918
3388	TÂRGOVIȘTE – Bis. Krețulescu (Adormirea Maicii Domnului): cercetare; descriere; date istorice; norme pentru deschiderea a două arcade în peretele dintre naos și pronaos (1946); schițe-detalii. Semnatori: Al. Popovici, H. Teodoru, P. Antonescu.	1945-1946	17	
3389	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Nicoale – Andronești: corespondență; deviz reparații și reconstruire turlă (1942); deviz restaurare pictură și pictură din nou (1942); recepție lucrări (1942-1944); schițe-relevee. Semnatori: S. Becu, Em. Costescu, H. Teodoru, I. Mihail, V. Blendea.	1939-1944	80	
3390	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Nicolae – Simuleasa: chestionar; corespondență; deviz reparații (1930). Semnatori: N. Ghika-Budești, S. Becu.	1921-1931	11	
3391	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Nifon: chestionar.	1921	2	
3392	TÂRGOVIȘTE – Bis. Roșie (Sf. Maria și Adormirea Maicii Domnului): chestionar; stare de ruină (1921); corespondență; biserica este demolată; CMI solicită păstrarea unor fragmente (pisania pictată, portretele ctitorilor, ancadramente de piatră, cruci – 1933). Semnatori: V. Drăghiceanu, N. Iorga, P. P. Panaitescu.	1921-1934	20	

0	1	2	3	4
3393	TÂRGOVIȘTE – Bis. Stelea (Învierea Domnului): corespondență; lucrări reparații acoperiș biserică și turn clopotniță (cu schițe, 1919–1922); deviz-ofertă pentru împrejmuire (1924); deviz reparații tâmplă (cu schițe, 1927–1928); deviz reparații turn clopotniță (1929); deviz reparații și consolidare tâmplă (lucrări executate de atelierul CMI – 1936); cercetare (1943); deviz restaurare (1943–1944); situație provizorie cu lucrări executate (1943–1944); licitație pentru adjudecare lucrări restaurare (1943–1944); contract lucrări restaurare (1943); recepție lucrări (1945); deviz conservare beciuri din curte (1947). Semnatori: N. Ghika-Budești, P. Demetrescu, Al. Lapedatu, P. Antonescu, I. Mihail, V. Brătulescu, N. Iorga, V. Drăghiceanu, S. Becu, A. Verona, Șt. Balș, H. Teodoru, Em. Costescu, V. Moisescu.	1919–1947	502	
3394	TÂRGOVIȘTE – Bis. Stolnicu (Sf. Ștefan); chestionar; corespondență; proiect reparații și consolidare (piese scrise – 1943); date istorice; deviz restaurare pictură (1943). Semnatori: H. Teodoru, I. Mihail, V. Blendea, Șt. Balș.	1921–1944	37	
3395	TÂRGOVIȘTE – Bis. Târgului (Adormirea Maicii Domnului): corespondență; lucrări fără avizul CMI (1938); cercetare (1941); deviz restaurare (1941); cercetare pictură (1942); deviz pictură la turla nou construită (cu o planșă – 1943). Semnatori: S. Becu, N. Ghika-Budești, Em. Costescu, Primăria Târgoviște, I. Mihail, Al. Lapedatu.	1936–1943	23	
3396	TÂRGOVIȘTE – Bis. Sf. Vineri (Domnească): corespondență; date istorice; deviz reparații (cu un plan-relevu acoperiș, 1928–1930); deviz reparații curente (1938); cercetare (1941); deviz consolidare și reparații (1941); referat cu „evaluarea daunelor aduse de preoții parohi bisericilor monumente istorice: Sf. Vineri, Sf. Nicolae-Simuleasa și Stelea...”, executând lucrări fără știrea sau aprobarea Comisiunii” (1941); proiect consolidare și reparații (piese scrise, 1942). Semnatori: H. Teodoru, S. Becu, Em. Costescu.	1928–1945	66	
3397	TÂRGOVIȘTE – Bis. Voievozi (militară): corespondență; deviz reparații învelitoare (cu un plan – 1920); deviz-ofertă refacere învelitoare (1933); biserica este folosită de garnizoana din Târgoviște pentru „satisfacerea cerințelor spirituale ale ostașilor” (1938); deviz reparații curente (1938); deviz reparații și consolidare (inclusiv pictura, 1943). Semnatori: N. Ghika-Budești, V. Drăghiceanu, S. Becu, H. Teodoru, I. Mihail.	1919–1943	38	
3398	TÂRGOVIȘTE – Cetatea: corespondență; deviz-ofertă restaurare Poarta cetății de pe strada Sf. Vineri (cu schiță, 1925); proteste privind construcții în șanțul cetății (1934, 1943–1944); CMI cere insistent protejarea și conservarea șanțului; cercetare; schiță-plan de situație (1944). Semnatori: N. Ghika-Budești, Al. Lapedatu, Lazăr V. Petrescu (primar Târgoviște), Ministerul de Interne, V. Brătulescu, Ministerul Apărării Naționale.	1925–1945	42	
3399	TÂRGOVIȘTE – Curtea Domnească (ruine): corespondență; cercetare (1939); referat cu propuneri pentru conservarea ruinelor (1939); descriere descoperire zid incintă (1939); plan de situație; schițe-relevu (detalii, 1939); amenajare adăpost antiaerian în pivnițele boltite ale palatului (1944); deviz conservare ruine (biserica-paraclis, baia, canalizarea, 1945); condiții speciale pentru împrejmuire ruine (cu un plan – 1945);			

0	1	2	3	4
	<p>cercetare (1948). Semnatori: N. Iorga, V. Drăghiceanu, Em. Costescu, Primăria Târgoviște, Șt. Balș, H. Teodoru, C. Daicovicu, V. Brătulescu.</p>	1936-1948	22	
3400	<p>TÂRGOVIȘTE – Mănăstirea Dealu: corespondență; propuneri (reparații și amenajări în biserică) făcute de N. Iorga cu ocazia recepției execuției sarcofagelor de marmură pentru Mihai Viteazul și Radu cel Mare (1914); cercetare pictură (1920); deviz reparații curente la biserică și clopotniță (1920-1922); chestionar (1921); memoriu pentru pictură (1921); cercetare ansamblu (1921); deviz reparații cruce altar și evanghelie îmbrăcată în argint (lucrări executate de atelierul CMI – 1928); deviz reparații (soclu, tâmplărie, instalații – cu un plan biserică – 1929-1931); recepție lucrări instalație electrică (1931), cerere protejare zona mănăstirii de lucrări petroliere care amenință stabilitatea dealului (1935); deviz lucrări de întreținere la biserică și clopotniță (1936); plan și secțiune biserică (1939); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1940); Decret – Lege pentru înființarea unui Comitet pentru reconstruirea Colegiului Național „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu (în urma cutremurului din 1940); devize consolidare-restaurare biserică și clopotniță (1941-1942); memoriu și condiții speciale pentru restaurarea turlelor (cu planșe, 1944-1945); schițe-detalii (1950). Semnatori: C. I. Istrati, Al. Lapedatu, N. Iorga, V. Drăghiceanu, Ministerul de Război, N. Ghika-Budești, D. Onciul, I. Mihail, P. Demetrescu, P. P. Panaitescu, Liceul militar „Nicolae Filipescu”, Em. Costescu, V. Brătulescu, P. Antonescu.</p>	1914-1953	325	
3401	<p>TÂRGOVIȘTE – Mitropolia (ansamblu, cu biserica Înălțarea Domnului); corespondență; deșize-oferte lucrări pictură (1912-1914); chestionar (1921); deviz reparații casa parohială (1923-1924); CMI solicită păstrarea fragmentelor de pietre sculptate (rezultate în urma demolării fostei biserici) într-un muzeu ce se va amenaja în incinta mitropoliei (1927); deviz construire muzeu (cu planșe, 1928-1930); deviz restaurare coperti evanghelie (lucrări executate în atelierul CMI, 1928); acuarela cu coperta evangheliei; devize lucrări (mobilier, pictură icoane tâmplă, policandre, ușă principală – cu un plan, 1929); recepție lucrări muzeu (1930); Smara Gheorghiu donează (1923-1928) fonduri bănești pentru reparații la biserică; devize reparații învelitoare și reparații curente la biserică (cu un plan, 1932-1934); Primăria Târgoviște demolează muzeul pentru sistematizarea zonei (1943); patrimoniul muzeului va fi transferat la Muzeul regional de lângă biserica Stelea; deviz restaurare pridvor (1944); deviz amplasare tâmplă (cu schițe, 1947). Semnatori: Al. Lapedatu, A. Verona, D. Noroce, D. Belizarie, N. Ghika-Budești, Lecomte du Noüy, V. Drăghiceanu, gr. Cerchez, mitropolit Miron Cristea, N. Iorga, G. Balș, V. Moisescu, Primăria Târgoviște, P. Antonescu, H. Teodoru, Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”.</p>	1912-1947	285	
3402	<p>TÂRGOVIȘTE – Muzeul regional: corespondență; deviz construire în curtea bisericii Stelea (1935); recepție lucrări (1939); referat privind situația patrimoniului și propuneri amenajare (1942); un plan de situație și un plan releveu (1942); deviz amenajare casă paznic (cu un plan, 1943); inventar cu monumentele istorice din Târgoviște (1948); un plan al orașului; norme pentru sistematizarea zonelor monumentelor istorice din oraș (1948). Semnatori: N. Ghika-Budești, P. Antonescu, N. Iorga, V. Brătulescu, Primăria Târgoviște, C. D. Dumitriu (membru corespondent CMI), mitropolit Miron Cristea, Al. Lapedatu,</p>			

0	1	2	3	4
	S. Becu, G. Oprescu, Al. Vasilescu (director Muzeu), V. Drăghiceanu, Șt. Balș, R. Bordenache, Gr. Ionescu.	1935-1948	153	
3403	TÂRGOVIȘTE – Turnul Chindiei: corespondență; învelitoarea de aramă a fost rechiziționată în timpul ocupației din primul război mondial; deviz reparații și consolidare (cu un plan, 1919-1921); deviz refacere învelitoare (cu un plan, 1924); cercetare (1924); deviz reparații și consolidare (1945). Semnatari: D. Onciul, V. Drăghiceanu, Prefectura Dâmbovița, N. Ghika-Budești, Em. Costescu, H. Teodoru, V. Brătulescu.	1919-1945	62	
3404	TÂRĜSORU VECHI, jud. Prahova – Ruinele mănăstirii Turnu, ale bis. Vladislav II și ale bis. Adormirea Maicii Domnului (bis. Roșie): chestionar; corespondență; cercetare (1933); descriere; deviz conservare și împrejmuire (1934-1936); raport privind ruinele celor trei monumente (1946). Bis. Sf. Apostoli (Stăncești): chestionar. Semnatari: N. Ghika-Budești, Em. Costescu, N. Iorga, V. Drăghiceanu, P. Antonescu, H. Teodoru.	1921-1946	32	
3405	TÂRĜU BEREȘTI, jud. Covurlui – Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Meria), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Aldești): chestionare.	1921	14	
3406	TÂRĜU CĂRBUNEȘTI, jud. Gorj – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar; corespondență; descriere; cercetare pictură (1930); Bis. Sf. Voievozi: chestionar și corespondență; Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Duțești), Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Tușța), Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Clonțești): chestionare. Semnatari: Al. Bărcăcilă, I. L. Atanasescu, I. Mihail.	1921-1930	33	
3407	TÂRĜU DOMNESC, jud. Putna – Bis. Sf. Împărați: chestionar; Bis. Adormirea Maicii Domnului (Domnești): chestionar; corespondență; descriere după cutremur (1940); deviz reparații tâmplă (1942); deviz consolidare și reparații (1945-1949). Semnatari: Em. Costescu, I. Mihail, V. Moisescu, Șt. Balș.	1921-1949	80	
3408	TÂRĜU DRĂĜUȘENI, jud. Covurlui – Bis. Sf. Ioan Botezătorul: chestionar; corespondență; deviz reparații (1922); Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Voievozi (Bursucani), Bis. Sf. Gheorghe (Bursucani): chestionare; referiri la tezaur monetar (monede vechi de argint) găsite în 1941, la Tg. Drăgușeni.	1921-1941	37	
3409	TÂRĜU FRUMOS, jud. Iași – Bis. domnească Cuvioasa Paraschiva: chestionar; corespondență; date istorice; deviz reparații curente (1923); un plan relevu; deviz pictură din nou (1924); înființare muzeu în curte (1930); cercetare (1939); deviz reparații și lucrări de întreținere (1939-1942). Semnatari: P. P. Panaitescu, I. Mihail, N. Ghika-Budești, G. Balș, H. Teodoru, Șt. Balș.	1921-1943	68	
3410	TÂRĜU FRUMOS, jud. Iași – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; deviz reparații (1929); deviz curățire pictură (1930); devize reparații arhitectură și pictură (1941-1946). Semnatari: H. Teodoru, I. Mihail, Șt. Balș.	1921-1948	33	
3411	TÂRĜU FRUMOS, jud. Iași – Bis. de lemn Pogorârea Sf. Duh: chestionar și corespondență.	1921-1930	4	
3412	TÂRĜU HOREZ, jud. Vâlcea – Bis. Intrarea în Biserică: chestionar; Bis. Sf. Ioan Botezătorul: corespondență și deviz lucrări de întreținere (1938); Bis. Duminica Tuturor Sfinților (Bălănești):			

0	1	2	3	4
	chestionar; corespondență; descriere stare; necesită reparații urgente (1925); deviz consolidare și reparații (cu 6 planșe releveu – 1926); deviz reparații (1930); Bis. Sf. Vasile (Covrești): chestionar; corespondență; deviz lucrări de întreținere (1938); Bis. Sf. Voievozi (Bârzoțeni): chestionar; Bis. Sf. Ingeri (Ceașu): deviz consolidare (1938). Semnatori: Al. Referendaru, V. Brătulescu, I. L. Atanasescu.	1921–1938	52	
3413	TÂRGU JIU, jud. Gorj – Bis. Sf. Apostoli: chestionar; corespondență; descriere (1925); cercetare (1927); Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Treime (Olari): chestionar. Semnatori: V. Brătulescu, Al. Referendaru, I. Mihail, Primăria Tg. Jiu, V. Drăghiceanu.	1921–1927	25	
3414	TÂRGU JIU, jud. Gorj – Bis. Sf. Nicolae: chestionar; corespondență; cercetare pictură (1927); deviz restaurare pictură (1927); deviz restaurare și întreținere (1930); deviz reparații radicale (1944); cerere reparații (1952). Semnatori: A. Verona, I. Mihail, Em. Costescu, V. Moiescu.	1921–1952	24	
3415	TÂRGU JIU, jud. Gorj – Bis. (catedrala) Sf. Voievozi: broșură cu „Dare de seamă despre starea materială și religioasă-morală a parohiei Sf. Voievozi” (1910); chestionar; corespondență; descoperire pictură veche (1927); istoric; deviz restaurare (arhitectură și pictură – 1927–1932); surpare pridvor (1933); cercetare (1933); recepție lucrări (1933 și 1940). Semnatori: A. Verona, I. Mihail, I. L. Atanasescu, P. Antonescu, N. Ghika-Budeștil.	1910–1940	116	
3416	TÂRGU JIU, jud. Gorj – Casa Măldărescu: 2 planuri-relevu.	1941	2	
3417	TÂRGU NEAMȚ, jud. Neamț – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar; corespondență; cercetare (1938); deviz reparații (1938); Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Ilie și Sf. Dimitrie, Bis. Sf. Nicolae și Bis. Sf. Haralambie (Tuțuieni), Bis. Sf. Voievozi (Pometea), Bis. Sf. Nicolae (Humulești): chestionare.	1921–1938	20	
3418	TÂRGU NEAMȚ, jud. Neamț – Casa Veronica Micle, str. Ștefan cel Mare, 12: corespondență; stare precară (1939); copie după actul de donare către mănăstirea Văratec (1886); controverse privind proprietatea asupra casei (1947); acte juridice. Semnatori: Primăria Tg. Neamț, P. Antonescu, V. Brătulescu, Societatea studenților „M. Eminescu”, H. Teodoru.	1939–1951	95	
3419	TÂRGU NEAMȚ, jud. Neamț – Cetatea Neamțului: corespondență; necesită conservare și restaurare; descriere deteriorări; I. Minea și D. Constantinescu fac cercetări și săpături arheologice (începând cu anul 1939); memoriu pentru lucrări de consolidare-restaurare și amenajare muzeu (1943); deviz amplasare cabană pentru cercetători (cu 2 planuri – 1943); referat cu descriere sumară a cercetărilor arheologice și propunerii restaurare (1948); deviz consolidare (subzidiri ziduri cetate și picioare pod – 1948); recepție lucrări (1948); acte financiar-contabile. Semnatori: V. Brătulescu, Al. Lapedatu, H. Teodoru, Primăria Tg. Neamț, V. Moiescu, A. Scheletti, Șt. Balș, C. Daicovicu, D. Constantinescu, I. Minea.	1923–1950	169	
3420	TÂRGU NEAMȚ, jud. Neamț – Cetatea Neamțului: rapoartele îngrijitorului (starea cetății, vizitatori, activitate); inventar cu bunurile mobile și imobile (1948).	1945–1953	53	

0	1	2	3	4
3421	TÂRGU OCNA, jud. Bacău – Bis. Sf. Gheorghe (Tisești): chestionar; corespondență; deviz reparații (1923); descriere; date istorice; deviz curățire și completare pictură (1924). Semnatari: N. Ghika-Budești, I. Mihail.	1921–1924	27	
3422	TÂRGU OCNA, jud. Bacău – Bis. Sf. Ioan: corespondență; deviz reparații acoperiș (1938); descriere după cutremur; deviz reparații (1943). Semnatari: Șt. Balș, V. Brătulescu.	1938–1943	44	
3423	TÂRGU OCNA, jud. Bacău – Bis. Sf. Nicolae: corespondență; bolțile au fost ruinate în primul război mondial; deviz restaurare (1933); avariată de cutremur (1940); deviz reparații (cu schișe-releveu, 1942). Semnatari: Șt. Balș, N. Ghika-Budești.	1932–1942	38	
3424	TÂRGU OCNA, jud. Bacău – Bis. Sf. Treime (Gura Slănicului): chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1935); deteriorată de cutremur; deviz reparații și consolidare (1942); recepție lucrări (1943). Semnatari: Șt. Balș, Em. Costescu.	1921–1945	75	
3425	TÂRGU OCNA, jud. Bacău – Mănăstirea Răducanu cu Bis. Buna Vestire: corespondență; deteriorată în timpul primului război mondial; deviz reparații clădirii incintă și zid împrejmuire (1935); deviz reparații biserică (cu 2 planuri-releveu, 1938); cercetare pictură (1939); recepție lucrări (1940); deviz reparații terasa ce acoperă pivnița din curte (1940). Semnatari: Șt. Balș, V. Drăghiceanu, H. Teodoru, I. Mihail.	1926–1940	81	
3426	TÂRGU OCNA, jud. Bacău – Schitul Măgura cu Bis. Buna Vestire: chestionar; corespondență; schișe-releveu (1937); descriere stare (1938); deviz reparații biserică (1938); descriere urmări cutremur; situație cu lucrările executate (1938–1939); deviz reparații biserică (1942); recepție lucrări (1943); deviz reparații biserică și chilii (1949). Semnatari: Șt. Balș, V. Brătulescu, C. Daicovicu.	1921–1949	161	
3427	TÂRGU TROTUȘ, jud. Bacău – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; deviz reparații (1932); caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1938); date istorice; propuneri reparații (1947); Bis. de lemn Sf. Dimitrie (Părăubogi): chestionar și deviz reparații (1941); Bis. Sf. Nicolae (Vișoara): chestionar. Semnatari: Șt. Balș, N. Ghika-Budești, I. Mihail, Gr. Ionescu, R. Bordenache.	1921–1947	25	
3428	TÂRLEȘTI, jud. Prohova – Bis. Sf. Nicolae: chestionar și corespondență.	1921–1940	7	
3429	TÂRMANCA, jud. Dorohoi – Bis. Sf. Dimitrie, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Cârmanca), Bis. de lemn Înălțarea Sfintei Cruci (Becești), Bis. Sf. Voievozi (Pobotești): chestionare.	1921	6	
3430	TÂRNAVA de JOS, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar și corespondență; Bis. Adormirea Maicii Domnului (Târnavă de Sus), Bis. Sf. Nicolae (Comoara): chestionare.	1921–1948	7	
3431	TÂRNAVENI, jud. Târnava Mică – Ruine turn de veghe roman: corespondență; semnalarea existenței ruinei la hotarul orașului. Semnatari: C. Daicovicu și Min. Afacerilor Interne.	1942	5	
3432	TÂRNAVIȚA, jud. Hunedoara – Bis. de lemn: corespondență; deține icoane și picturi cu inscripții în limba română din 1650.	1933	1	

0	1	2	3	4
3433	TÂRZIA, jud. Suceava – Bis. de lemn Sf. Vasile: chestionar; Bis. de lemn Sf. Ioan Botezătorul (Poiana): chestionar; corespondență; stare de ruină; deviz pentru reconstruire (cu 2 planșe – 1922), CMI nu aprobă; deviz construire bis. nouă (cu foto și planuri – 1930); 2 foto și 2 planșe cu bis. veche de lemn (1949); bis. de lemn este mutată în loc. Cupărătura (1949); Bis. de lemn Sf. Voievozi (Brusturi): chestionar; corespondență; cereri mutare catapeteasmă la bis. nouă din Poiana (1940–1949). Semnatori: P. Demetrescu, N. Ghika-Budești, I. Mihail, Șt. Balș, Gr. Ionescu.	1921–1949	67	
3434	TOCILESCU, jud. Ilfov – Bis. Sf. Arhangheli, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Gherman), Bis. Sf. Nicolae (Podari): chestionare; Bis. Sf. Nicolae (Ileana): corespondență și deviz reparații (1930).	1921–1941	19	
3435	TODIREȘTI, jud. Vaslui – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Cotic): chestionare.	1921	5	
3436	TOHANI, jud. Buzău – Bis. Intrarea în Biserică: chestionar; corespondență; deviz consolidare și reparații (1941); Bis. Sf. Apostoli: chestionar și corespondență.	1921–1944	38	Una foto la biserica Sf. Apostoli
3437	TOLVĂDIA, jud. Timiș – Bis. Sf. Arhangheli: corespondență; bolta bisericii (pictată) fisurată (1939); deviz consolidare și reparații (cu un plan relevu și o secțiune – 1939); descriere arhitectură și pictură (1943); bolta bisericii începe să se năruie (1949). Semnatori: I. Mioia, H. Teodoru, Em. Costescu, I. Mihail, Catul Bogdan.	1938–1949	53	
3438	TOMEȘTI, jud. Iași – Bis. de lemn Întâmpinarea Domnului: chestionar; corespondență; stare precară (1947); parohia cere demolarea, CMI nu aprobă; referiri la hanul din Tomești (nu mai există din 1920). Bis. Sf. Nicolae (Goruni): chestionar; corespondență; cercetare (1936); deviz reparații (1936); ofertă pentru restaurare pictură (1937); Bis. Buna Vestire (Osoli): chestionar. Semnatori: H. Teodoru, V. Brătulescu, I. Mihail.	1921–1948	48	
3439	TOMȘANI, jud. Prahova – Bis. Sf. Voievozi, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Cioceni), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Șoloiasca): chestionare; Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Măgula): chestionar; corespondență; stare de ruină (1937); parohia cere folosirea materialelor pentru ridicarea unei biserici noi, CMI solicită păstrarea pridvorului și altarului. Semnatori: H. Teodoru, S. Becu, mitropolit Veniamin, N. Iorga.	1921–1938	31	
3440	TOMȘANI, jud. Vâlcea – Bis. Sf. Arhangheli, Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Bogdănești), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Modărceni): chestionare.	1921	6	
3441	TONEA, jud. Ialomița – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Model): chestionare.	1921	5	
3442	TOPALU, jud. Constanța – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar.	1921	2	
3443	TOPEȘTI, jud. Gorj – Bis. Duminica Tuturor Sfinților, Bis. de lemn Sf. Nicolae: chestionare; referiri la 2 icoane în stil bizantin aflate în proprietatea lui Matei Chiricescu (1943); Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului (Gornovița): chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1939); deviz restaurare pictură (1943).	1921–1946	43	

0	1	2	3	4
3444	TOPEȘTI, jud. Putna – Bis. de lemn Sf. Voievozi: chestionar; Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Bârsești): chestionar; corespondență; date istorice.	1921–1925	8	
3445	TOPLA, jud. Severin – Bis. de lemn: corespondență; cerere materiale pentru reparații.	1938	3	
3446	TOPLIȚA, jud. Mureș – Bis. de lemn: corespondență; cerere cercetare pentru restaurare pictură. Semnatari: C. Daicoviciu, P. Molda.	1924–1925	3	
3447	TOPOLNIȚA, jud. Mehedinți – Schitul Topolnița cu bis. Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul: chestionar; corespondență; deviz reparații curente (1925); deviz construire casă paznic (1929); descriere (cu date istorice și stare ansamblu – 1929); deviz reparații la biserică, clopotniță, chilii și zid împrejurire (1942–1948). Semnatari: I. L. Atanasescu, N. Ghika-Budești, V. Brătulescu, S. Becu, episcop Nifon Craioveanu, H. Teodoru, V. Moisescu.	1921–1951	124	
3448	TOPOLNIȚA, jud. Mehedinți – Schitul Topolnița: corespondență privind paza și administrarea schitului. Semnatari: N. Iorga, V. Brătulescu.	1933–1943	109	
3449	TOPORĂȘTI, jud. Vaslui – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; descriere; propuneri reparații; schițe-relevee (1938). Semnatari: Șt. Balș.	1921–1939	10	
3450	TOPORU, jud. Vlașca – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar; corespondență; stare de ruină (1943). Semnatar: Șt. Balș.	1921–1944	11	
3451	TOPRAISAR, jud. Constanța – Bis. Sf. Voievozi (distrusă în primul război mondial): chestionar.	1921	2	
3452	TORTOMANU, jud. Constanța – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	2	
3453	TOTOIU, jud. Alba – Bis. de lemn: corespondență; biserica a fost vândută în 1892; s-a păstrat doar altarul în jurul căruia s-a amenajat un paraclis; stare precară (1942); deviz conservare (1942). Semnatari: Șt. Balș, H. Teodoru, Prefectura Alba Iulia.	1939–1942	16	
3454	TRAIAN, jud. Brăila – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	2	
3455	TRAIAN, jud. Ialomița – Bis. Sf. Dumitru, Bis. Adormirea Maicii Domnului (Smirna): chestionare.	1921	6	
3456	TRAIAN, jud. Mehedinți – Bis. Sf. Nicolae și Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Poroinița): chestionare și corespondență.	1921–1923	13	
3457	TRAIAN, jud. Neamț – Bis. de lemn Sf. Gheorghe, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Zănești): chestionare.	1921	5	
3458	TRAIAN, jud. Roman – Bis. Sf. Ilie: chestionar.	1921	2	
3459	TRAIAN, jud. Romanați – Bis. Sf. Împărați: chestionar.	1921	3	
3460	TRAIAN, jud. Teleorman – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	3	
3461	TRAIAN, jud. Tulcea – Bis. Cuvioasa Paraschiva: chestionar.	1921	3	

0	1	2	3	4
3475	TUDOR VLADIMIRESCU, jud. Brăila – Bis. Trei Ierarhi: chestionar.	1921	3	
3476	TUDOR VLADIMIRESCU, jud. Tecuci – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	3	
3477	TUFENI, jud. Teleorman – Bis. de lemn Sf. Gheorghe: chestionar și corespondență.	1921–1943	7	
3478	TULCEA, jud. Tulcea – Bis. Acoperământul Domnului, Bis. Sf. Gheorghe, Bis. Sf. Împărați, Bis. Sf. Nicolae, Bis. Schimbarea la Față: chestionare.	1921	16	
3479	TULCEA, jud. Tulcea – Monumentul „Reanexarea Dobrogei”: corespondență; construit în 1899; deteriorat în timpul primului război mondial; descriere și propuneri restaurare (1934); caiet de sarcini pentru restaurare (1936); referiri la monumentul lui Mircea cel Bătrân (distruș în primul război mondial). Semnatari: N. Ghika-Budești, Prefectura Tulcea, Al. Lapedatu, H. Teodoru.	1928–1939	17	
3480	TULUCEȘTI, jud. Covurlui – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
3481	TULUICI, jud. Putna – Bis. Sf. Voievozi: chestionar.	1921	2	
3482	TUNARI, jud. Dolj – Bis. Sf. Gheorghe: chestionar.	1921	2	
3483	TUNGUJEL, jud. Vaslui – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Sf. Împărați (Griești): chestionare.	1921	5	
3484	TUNȘI, jud. Gorj – Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Nașterea Maicii Domnului (Florești), Bis. de lemn Sf. Împărați (Curteana): chestionare.	1921	9	
3485	TUPILAȚI, jud. Roman – Bis. Sf. Voievozi: chestionar; corespondență; descriere; deviz reparații arhitectură și pictură (1939); schițe-relevee; cerere declarare monument al naturii stejarul din curtea bisericii (1939); Bis. de lemn Adormirea Maicii Domnului: chestionar. Semnatari: Șt. Balș, Al. Borza, N. Drăcea.	1921–1939	20	
3486	TUPILAȚI, jud. Roman – Hanul Ancuței: corespondență; cercetare (1937); descriere; date istorice; deviz reparații (1937); desen; stare precară (în 1943 nu mai are acoperiș). Semnatari: H. Teodoru, V. Moiescu, Șt. Balș, N. Iorga.	1937–1943	34	
3487	TURBATU, jud. Vlașca – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. Cuvioasa Paraschiva (Bălanu), Bis. Sf. Voievozi (Dălănoaia), Bis. Sf. Arhangheli (Remul), Bis. Sf. Voievozi (Oncești), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Bălănoaia): chestionare.	1921	16	
3488	TURBAȚI, jud. Gorj – Bis. de lemn Sf. Nicolae, Bis. de lemn Cuvioasa Paraschiva (Drăgoiești), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Oprișești), Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Hotin), Bis. Sf. Nicolae (Crasna Ungureni): chestionare.	1921	19	
3489	TURBAȚI, jud. Ilfov – Bis. Nașterea Maicii Domnului a fostei mănăstiri Turbatele: corespondență; chestionar; stare precară (1927); deviz reparații (cu schițe-relevee – 1927); Bis. Intrarea în Biserică (Insula Snagov): chestionar. Semnatari: N. Ghika-Budești, V. Drăghiceanu.	1915–1932	24	
3490	TURBUREA, jud. Gorj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Treime (Valea Calului): chestionare.	1921	7	

0	1	2	3	4
3491	TURCENI, jud. Gorj – Bis. Sf. Nicolae, Bis. Sf. Nicolae (Iliești): chestionare.	1921	5	
3492	TURCENII de SUS, jud. Gorj – Bis. parohială, Bis. de lemn (Stoloveni): chestionare.	1921	5	
3493	TURCEȘTI, jud. Vâlcea – Bis. Tuturor Sfinților (Iriștea): chestionar; corespondență; deviz reparații și consolidare (1942); Bis. de lemn Sf. Dumitru (Păsărei): descriere; chestionar; deviz reparații (1922); recepție lucrări (1926); Bis. de lemn Sf. Nicolae (Pâlșești), Bis. de lemn Intrarea în Biserică (Roșioara), Bis. de lemn Sf. Voievozi (Lespedea), Bis. de lemn Sf. Nicolae (Valea Mare), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Dâmțeni): chestionare. Semnatari: Al. Referendaru, I. L. Atanasescu.	1921–1942	37	
3494	TURCHEȘ, jud. Brașov – Bis. ortodoxă (1770): corespondență; pictura prezintă interes, arhitectura este în stil baroc; deviz restaurare pictură (1938). Semnatari: I. Mihail, Al. Lapedatu.	1936–1939	12	
3495	TURDA, jud. Turda – Bis. greco-catolică (Turda Nouă): corespondență; descriere; propuneri lucrări restaurare; deviz restaurare (1943). Semnatar: H. Teodoru.	1943	23	
3496	TURDA, jud. Turda – Bis. reformată (Turda Veche): corespondență; stare precară (1941); cercetare (1950); date istorice; descriere; referinți la bis. reformată (Turda Nouă): descriere; date istorice. Semnatari: C. Daicoviciu, V. Moisescu.	1940–1951	12	
3497	TURDA, jud. Turda – Capela comemorativă „Mihai Viteazul”: corespondență; propunere construire pe Câmpia Turdei; 6 planșe proiect; capela va avea drept model bolnița mănăstirii Cozia; deviz construire (1939). Semnatari: P. Antonescu, N. Ghika-Budești, H. Teodoru.	1931–1939	18	
3498	TURDA, jud. Turda – Muzeul raional: corespondență; descoperirea a trei sarcofage romane (1923); piatra cu inscripție latinească găsită în zidul școlii Papiu Ilarian va fi depusă la muzeu; deviz amenajare muzeu (1944). Semnatari: Al. Lapedatu, C. Daicoviciu.	1922–1952	6	
3499	TURDA, jud. Turda – Muzeul Teglás: corespondență; colecția familiei Teglás conține obiecte de valoare etnografică și arheologică; se cere întocmirea inventarului. Semnatari: Al. Lapedatu, C. Daicoviciu.	1922	3	
3500	TUREATCA, jud. Dorohoi – Bis. Adormirea Maicii Domnului, Bis. de lemn Sf. Voievozi, Bis. de lemn Sf. Nicolae (Pueni), Bis. de lemn Sf. Arhangheli (Mihoreni), Bis. de lemn Sf. Gheorghe (Sinanți), Bis. de lemn Acoperământul Maicii Domnului (Culiceni): chestionare.	1921	19	
3501	TURIA, jud. Olt – Bis. Sf. Dumitru, Bis. Sf. Nicolae (Buicești), Bis. Sf. Dumitru (Valea Mare), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Valea Mare Veche), Bis. Adormirea Maicii Domnului (Recea), Bis. Cuvioasa Paraschiva (Bârca): chestionare.	1921	12	
3502	TURNU MĂGURELE, jud. Teleorman – Bis. Cuvioasa Paraschiva, Bis. Sf. Haralambie: chestionare.	1921	6	
3503	TURNU MĂGURELE, jud. Teleorman – Cetatea Turnu: corespondență; cerere fonduri pentru cercetări arheologice (1937); descriere sumară a cercetărilor arheologice; propunere			

0	1	2	3	4
	înființare muzeu care să adăpostească obiectele găsite (1939); schiță. Semnatari: Em. Costescu, Primăria Tr. Măgurele, V. Drăghiceanu, V. Brătulescu, N. Iorga, Gr. Florescu.	1934–1939	21	
3504	TURNU SEVERIN, jud. Mehedinți – Bis. Adormirea Maicii Domnului: chestionar și corespondență; Bis. Sf. Gheorghe (Banovița), Bis. Sf. Dumitru (capela de cimitir), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Grecescu), Bis. Sf. Ioan Botezătorul (Cerneți), Bis. Sf. Nicolae (Cerneți): chestionare.	1921–1943	21	
3505	TURNU SEVERIN, jud. Mehedinți – Muzeul „Porțile de Fier”, Castrul și Termele romane, Cetatea Severinului: corespondență; cereri expropriere terenuri pentru protejarea vestigiilor (1922–1926); muzeul este amenajat în clădirea internatului liceului „Traian”; semnalarea cercetărilor arheologice; propuneri pentru conservarea ruinelor (1938); istoric muzeu și prezentare secții (1939); inventar cu obiectele care au fost prezentate la Expoziția Târgului de la Milano; cerere protejare ruine terme (1940); inventar Muzeului (1940). Semnatari: Al. Bărcăcilă, V. Pârvan, V. Drăghiceanu, Primăria Tr. Severin, G. Balș, N. Iorga, R. Vulpe.	1921–1940	120	
3506	TURNU SEVERIN, jud. Mehedinți – Muzeul „Porțile de Fier”, Castrul și Termele romane, Cetatea Severinului: corespondență; prezentare activitate Al. Bărcăcilă (amenajare muzeu, cercetări, 1907–1942); cerere audiență la mareșalul I. Antonescu și lista problemelor ce vor fi discutate pentru conservarea monumentelor istorice din Tr. Severin (1942); propunere expropriere terenuri pentru conservarea monumentelor; 8 planșe pentru protecție terme (1942); referat cu propuneri lucrări protecție la terme (1943). Semnatari: Al. Bărcăcilă, V. Brătulescu, Al. Lapedatu, Consiliul de Miniștri, P. Antonescu, H. Teodoru, Primăria Tr. Severin.	1942–1944	177	
3507	TURNU SEVERIN, jud. Mehedinți – Muzeul „Porțile de Fier”, Castelul și Termele romane, Cetatea Severinului: corespondență; deviz pentru construire casă paznic (1945); descriere degradare monumente în urma războiului (1945); localul muzeului este ocupat de trupe sovietice (1945); obiectele de patrimoniu sunt îngrămadite într-o sală la etaj I; se apelează la Comisia Aliată de Control întrucât muzeul și vestigiile „se găsesc într-o mare nesiguranță”; referat despre starea deplorabilă în care se găsesc muzeul, castrul și termele (1948); cerere expropriere terenuri pentru conservarea monumentelor (1948); proces verbal cu măsurile pentru conservarea monumentelor și reinstalarea muzeului (1948). Semnatari: Al. Bărcăcilă, Al. Lapedatu, C. Daicoviciu, Consiliul de Miniștri, Primăria Tr. Severin.	1944–1948	153	
3508	TUTANA, jud. Argeș – Mănăstirea Tutana cu Bis. Sf. Atanasie: chestionar; corespondență; devize reparații și consolidare biserică și clopotniță (cu schife-relevee, 1926–1930); cercetare pictură; caiet de sarcini pentru restaurare pictură (1941); deviz reparații învelitoare biserică (1943). Bis. Sf. Ingeri (Noaptea), Bis. Sf. Voievozi (Valea Enache), Bis. Intrarea în Biserică (Valea Enache), Bis. Sf. Ingeri (Valea Brazilor), Bis. Sf. Filofteia (Valea Porcului): chestionar. Semnatari: N. Ghika-Budești, S. Becu, episcop Nichita, I. Mihail	1921–1943	55	Una foto la Biserica Tutana din 1926
3509	TUZLA, jud. Constanța – Bis. Sf. Ecaterina: corespondență.	1937	2	

1. Prof. dr. Horia ALBĂȘTEREȘTI – Directorul Institutului de Arheologie al București
2. Conf. univ. dr. Ștefan ANDREIȘCU – istoric
3. Ing. Alexandru BĂLĂȘANU – președintele Liceului Arheologic de Științe
4. Muzeu BĂRNEA – obiectivul Muzeului Tâmpașu Mare
5. Conf. univ. dr. Ghe. BĂLĂȘANU – paleontolog
6. Prof. ing. Alexandru CĂMĂȘANU
7. Dr. Horia CĂMĂȘANU – arheolog
8. Prof. dr. dr. h.c. Mihail CĂMĂȘANU – arheolog
9. Dr. Horia CĂMĂȘANU – arheolog
10. Dr. Alexandru CĂMĂȘANU – arheolog
11. Muzeul Național de Istorie
12. Prof. dr. Ștefan CĂMĂȘANU
13. Conf. univ. dr. CĂMĂȘANU – arheolog
14. Muzeu CĂMĂȘANU – obiectivul Muzeului de Științe și Tehnologie pentru Patrimoniul Cultural Național
15. Dr. Horia CĂMĂȘANU – arheolog
16. Conf. univ. Dr. CĂMĂȘANU – paleontolog
17. Dr. Horia CĂMĂȘANU – arheolog
18. Dr. Horia CĂMĂȘANU – arheolog
19. Ing. Dan CĂMĂȘANU – ing. arh. Muzeul Național de Istorie
20. Dr. Horia CĂMĂȘANU – arheolog
21. Conf. univ. Horia CĂMĂȘANU – arheolog
22. Ing. Căminaru
23. Prof. dr. Horia
24. Dr. Horia
25. Dr. Horia
26. Dr. Horia
27. Ing. Dan Căminaru
28. Prof. dr. Horia
29. Dr. Horia
30. Prof. dr. Horia
31. Conf. univ. Valeriu

Culegerea, tehnoredactarea computerizată și tiparul realizate la TIPORED S.R.L.
 – București –
 Tel./Fax: 778 69 76; Tel.: 315 82 07/147

1. Prof. dr. Petre ALEXANDRESCU – directorul Institutului de Arheologie din București
2. Conf. univ. dr. Ștefan ANDREESCU – istoric
3. Arh. Alexandru BELDIMAN – președintele Uniunii Arhitecților din România
4. Horia BERNEA – directorul Muzeului Țăranului Român
5. Conf. univ. Oliviu BOLDURA – pictor restaurator
6. Prof. ing. Alexandru CIȘMIGIU
7. Dr. Nicolae CONSTANTINESCU – arheolog
8. I.P.S. DANIEL – Mitropolit al Moldovei și Bucovinei
9. Dr. Peter DERER.– arhitect
10. Dr. Alexandru DIACIOV – arheolog
11. Hermann FABINI – arhitect
12. Prof. dr. Dinu GIURESCU
13. Călin HOINĂRESCU – arhitect
14. Sanda IGNAT – arhitect, director al Centrului de Proiectare pentru Patrimoniul Cultural Național
15. Dr. Kovacs ANDRAS – istoric de artă
16. Conf. univ. Dan MOHANU – pictor restaurator
17. Dr. Monica MĂRGINEANU-CÎRSTOIU – istoric de artă
18. Dr. Cezara MUCENIC – istoric de artă
19. Arh. Dan NICOLAE – dir. adj. Direcția Monumentelor Istorice
20. Dr. Paul NIEDERMAIER – arhitect
21. Dr. ing. Nicolae NOICA – Ministrul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului
22. Ing. Constantin PAVELESCU
23. Prof. dr. Andrei PIPPIDI – președintele Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice
24. Dr. Marius PORUMB – membru corespondent al Academiei, directorul Institutului de Istorie
25. Dr. Voica-Maria PUȘCAȘU – arheolog
26. Dr. Nicoale SABĂU – istoric de artă
27. Arh. Șerban STURDZA
28. Prof. dr. Aurelian TRIȘCU
29. Arh. dr. Nicolae VLĂDESCU
30. Prof. dr. Sanda VOICULESCU
31. Colonel Virgil VOICULESCU

Tehnoredactarea, culegerea și tiparul realizate la **TIPORED S.R.L.**, București
Tel.: 315 82 07/147; Tel./Fax: 778 69 76

Foto: LIVIU BRĂTULEANU

ACEST NUMĂR
A APĂRUT CU SPRIJINUL MINISTERULUI CULTURII

ISSN 1221-552X